

การวิจัยและพัฒนา
รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียน
ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียน
ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การเสริมสร้างวินัยให้กับคนในชาติ จำเป็นจะต้องปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย เพราะเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้การสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ให้เป็นคนมีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพของคนไทย สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการเมือง และการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างวินัย ปลูกฝังความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา มีจิตอาสา เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต เคารพกติกาของสังคมและเคารพสิทธิของผู้อื่น ให้เยาวชนไทยเติบโตเป็นคนไทยที่สมบูรณ์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนโยบายการศึกษา เห็นความสำคัญของการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้สนับสนุนให้นักวิจัยจากมหาวิทยาลัย จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยบูรพา ทำการศึกษาวินัยองค์ความรู้ชุด “การพัฒนา รูปแบบกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ด้านการมีจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านการปฏิบัติตาม ระเบียบ กฎเกณฑ์ การเคารพสิทธิผู้อื่น และการรู้จักกาลเทศะ ทำให้ได้รายงานเอกสารชุดองค์ความรู้ จำนวน 4 เล่ม ประกอบด้วย 1. การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา 2. การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการมีจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น 3. การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และ 4. การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปฏิบัติตาม ระเบียบ กฎเกณฑ์ การเคารพสิทธิผู้อื่น และการรู้จักกาลเทศะ

สำหรับเอกสาร เรื่อง การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และคู่มือการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ดำเนินการโดยศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับด้านความซื่อสัตย์สุจริต การประชุมปรึกษาหารือผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษาข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง ถอดบทเรียนสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี (Best

(ข)

การวิจัยและพัฒนารูปแบบ
กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

practice) การเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ร่างรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยและคู่มือและปฏิบัติการทดลองใช้คู่มือ และจัดทำรายงานผลการพัฒนาในรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริตพร้อมคู่มือฉบับสมบูรณ์

คาดหวังว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี สำนักงานฯ ขอขอบคุณคณะนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนในการดำเนินการให้เอกสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วง จนสามารถเผยแพร่ไปยังสถานศึกษาและสาธารณชนในวงกว้าง

(นายสุภัทร จำปาทอง)
เลขาธิการสภาการศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่สนับสนุนงบประมาณดำเนินการตลอดโครงการจนเสร็จตามกำหนด

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูก่าแพง รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน อาจารย์ ดร.มานิตย์ อาชานอก อาจารย์ ดร.กัญญารัตน์ โคจร อาจารย์ ดร.เหมิณูช ฌนปัทมิณี อาจารย์ ดร.ชนดล ภูสีฤทธิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ อาจารย์ ดร.รัฐส่าน เลหาสุรโยธิน อาจารย์ ดร.เพชรี ชามช่วง ผู้อำนวยการประธาน โฟธีแทน ผู้อำนวยการปาล ศรีจินดาริ ผู้อำนวยการทรงศักดิ์ มิทรารวงค์ ผู้อำนวยการสิทธิชัย สารมาศ อาจารย์สรรัชชัย หนองตรุด และ คุณครูวัชโรบล สัจจกริมย ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญวิพากษ์และประเมินรูปแบบ ซึ่งรวมถึงเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้อง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คณะครูและผู้บริหารโรงเรียนกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โรงเรียนเสลภูมิ อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โรงเรียนบ้านป่าจิวหนองฮี อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โรงเรียนแก้งวิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนบ้านหนองรูแซ่ อำเภอ ยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ที่ให้ทดลองใช้รูปแบบและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขอมอบให้บุคลากรทางการศึกษาได้นำไปใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความมุ่งหวังทางการศึกษาสืบไป

คณะผู้วิจัย

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 2) เพื่อปฏิบัติการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และ 3) เพื่อประเมินและพัฒนาคู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในโรงเรียน จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนแก่งวิทย์วิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนบ้านหนองรุ่ย อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนบ้านป่าจิวหนองฮี อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น และ โรงเรียนเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และโรงเรียนกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คู่มือรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต แบบวัดความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การสังเกต และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ t-test และการบรรยายแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. การสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ปรากฏผลตามขั้นตอนการวิจัยแต่ละขั้น ดังนี้

1.1 ผลการถอดบทเรียนจากโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริต แล้วสรุปลงสารสนเทศสำคัญที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบ กลไกการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต สรุปผลจากการศึกษาโรงเรียนสุจริตที่ประสบความสำเร็จหลาย ๆ แห่ง พบว่า กิจกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตได้ดำเนินการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน แบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่

1.1.1 การจัดทำกิจกรรมค่ายส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ จัดกิจกรรม “ค่ายเยาวชนคนดีของแผ่นดิน” จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยบูรณาการกับกิจกรรมปลูกจิตสำนึกสุจริต ค่ายกิจกรรมพัฒนาผู้นำนักเรียน และส่งตัวแทนนักเรียนเข้าร่วมเป็นวิทยากรค่ายส่งเสริมความสุจริตของโรงเรียนอื่น

1.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การกำหนดกติกาในชั้นเรียนและการย้ำเตือนผู้เรียนเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในระหว่างการเรียนรู้ การเสริมแรงและชื่นชมยกย่องบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และ การใช้เยาวชนให้คำปรึกษา (YC) เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อนนักเรียนทั้งการให้คำแนะนำจากเยาวชนให้คำปรึกษากลุ่มแกนนำจากส่วนกลาง และเยาวชนให้คำปรึกษาประจำห้องเรียน

1.1.3 การใช้สถานนักเรียนเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับน้อง จัดเวรนักเรียนรับผิดชอบติดตามพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน การใช้สถานนักเรียนประกาศชื่นชมความดีของเพื่อน และการจัดงานการระดมทุนจากผู้ปกครองและชุมชน

1.1.4 การใช้ชุมชนเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การประชุมสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างโรงเรียนกับประชาคมหมู่บ้าน กิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพสุจริตร่วมกับชุมชน

1.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตจำแนกการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับความซื่อสัตย์สุจริต และผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำถึงปานกลาง ($r = .375 - .486$) โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์สุจริตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงสุด 3 อันดับแรก คือ ทศนคติต่อความซื่อสัตย์สุจริต (X1) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = .489$) รองลงมาคือ ลักษณะมุ่งอนาคต (X2) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = .427$) และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X4) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = .391$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนมีค่าเท่ากับ .553 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 5 ตัวร่วมกันพยากรณ์ความซื่อสัตย์สุจริตร้อยละ 30.5 ค่าน้ำหนักความสำคัญแต่ละปัจจัยในรูปคะแนนดิบ (b) มีค่าตั้งแต่ .005 ถึง .294 และในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) มีค่าตั้งแต่ .006 ถึง .310 โดยพบว่า ทศนคติต่อความซื่อสัตย์ (X1) ลักษณะมุ่งอนาคต (X2) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X4) และสภาพแวดล้อมทางสังคม (X5) ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์โดยใช้ปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยเป็นตัวพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$Y = 1.140 + .294 X1^* + .114 X2^* + .005 X3 + .106 X4^* + .089 X5^*$$

$$Z = .310 X1^* + .125 X2^* + .006 X3 + .146 X4^* + .113 X5^*$$

1.3 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของแบบวัดความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

โมเดลการวัดความซื่อสัตย์สุจริตในงานวิจัยนี้วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร คือ การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง (Y1.1) การละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด (Y1.2) การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง (Y1.3) การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน (Y1.4) การไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย (Y1.5)

ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล จำนวน 10 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) 9 คู่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .065 - .758 ด้านขนาดความสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำถึงสูง โดยตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความผันแปรร่วมกัน (R^2) ระหว่าง .423 % ถึง 57.45% เมื่อพิจารณาผลการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า $\chi^2 = 1900.127$ ($df = 10, p = .000$) ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ($KMO = .637$) แสดงให้เห็นว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ และมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างได้ รายละเอียดของค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้โมเดลการวัดลักษณะการประเมิน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดความซื่อสัตย์สุจริตมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จาก $\chi^2 = 2.649$, $df = 2$, $p = 0.2659$, $CFI = 1.000$, $TLI = 0.998$, $RMSEA = 0.017$, $SRMR = 0.044$ และ $\chi^2 / df = 1.3245$ เป็นไปตามเกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ของ Hooper et al. (2008)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) 4 ตัวแปรโดยมีน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน ($Y1.4$) ($\beta = 0.954$) รองลงมา คือ การไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย ($Y1.5$) ($\beta = 0.800$), การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง ($Y1.1$) ($\beta = 0.538$) และการปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง ($Y1.3$) ($\beta = 0.101$) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรการละเลยและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ($Y1.2$) ($\beta = 0.037$) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและมีการแปรผันร่วมกับความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับต่ำถึงสูงมาก (R^2 อยู่ระหว่าง 0.001 ถึง 0.910)

1.4 ผลการยกกร่างรูปแบบ กลไกการพัฒนาวินัยนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต การสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ แล้วจัดทำร่างรูปแบบ กลไกการพัฒนาวินัยนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1.4.1 หลักการของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีหลักการสำคัญ ดังนี้

1) กลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา มีบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดแผนการดำเนินงานและกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยและความซื่อสัตย์สุจริต โดยบุคลากรที่เป็นกลไกในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาประกอบด้วย

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งจะต้องประสานงานร่วมมือกันตาม บทบาทหน้าที่ เพื่อให้การเสริมสร้างวินัยนักเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ส่วน
ได้แก่

2.1) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ที่ริเริ่มโดยบุคลากรส่วนกลางของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมตาม
สภาพแวดล้อมและบริบทของตนเองโดยอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก
สถานศึกษา

2.2) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตผ่านกิจกรรมการเรียนรู้
ในชั้นเรียนที่สอดแทรกความรู้และการฝึกฝน เพื่อการปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตที่มี
ประสิทธิภาพนั้น ครูควรให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และกิจกรรมการปลูกฝังวินัย กิจกรรม
การปลูกฝังวินัยสามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง ซึ่งแนวปฏิบัติที่ส่งผลอย่างยั่งยืนต่อการพัฒนา
วินัยของนักเรียน ได้แก่ วิธีการสร้างวินัยเชิงบวกซึ่งเป็นวิธีการกระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
จากด้านในผ่านการครุ่นคิดด้วยตนเองอย่างมีสติ ในบรรยากาศที่ผ่อนคลายและสงบ

2.3) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตผ่านกิจกรรมการดำเนินการ
โดยความคิดริเริ่มของนักเรียน โดยการสนับสนุนของผู้บริหารและบุคลากรภายในสถานศึกษา เช่น
การทำโครงการคุณธรรม การจัดทำค่ายพัฒนาผู้นำด้านความซื่อสัตย์สุจริต การจัดตั้งธนาคารขยะ
หรือธนาคารความดี เป็นต้น

3) เน้นสร้างวัฒนธรรมภายในสถานศึกษาให้มีวิถีปฏิบัติที่ทำให้เกิดการเรียนรู้
ร่วมกันกับสังคม การพัฒนาจิตเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจ สามารถ
กำกับตนเองให้มีสติและปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องทางกาย วาจา และใจ รวมทั้งแนวคิดการสร้าง
องค์การการเรียนรู้และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาโลกด้านบุคลากรให้ดำเนิน
การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยั่งยืน

4) ผู้ที่จะนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1
โรงเรียนที่มีการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตอยู่แล้วแต่ต้องการพัฒนาการ
วางแผนงาน การดำเนินงาน และการประเมินให้เป็นระบบยิ่งขึ้น กลุ่มที่ 2 โรงเรียนที่ยังไม่มี
การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตมาก่อน

1.4.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้สถานศึกษาระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานสามารถพัฒนาโลกการเสริมสร้างวินัย ด้านความซื่อสัตย์สุจริตของโรงเรียนให้
มีการวางแผนงาน การดำเนินงานและการประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการดำเนินงานพัฒนา

(ข)

การวิจัยและพัฒนาแบบ

กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

แบบองค์รวมในทุกระดับ ทุกฝ่ายงานทั้งในและนอกสถานศึกษาและเป็นแกนนำในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันในพื้นที่เพื่อการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยั่งยืน

1.4.3 ขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย 3 ระบบหลัก ได้แก่

ระบบหลักที่ 1 ระบบวางแผนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระบบหลักที่ 2 ระบบดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการดำเนินการเสริมสร้างวินัย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างแกนนำของสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต 2) การพัฒนากลไกภายในสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3) การนิเทศติดตามช่วยเหลือเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต และ 4) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ระบบหลักที่ 3 ระบบประเมินผลการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5 ผลจากการประเมินความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของรูปแบบ กลไกการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ที่ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏว่ามีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.32$) ด้านความถูกต้องของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.27$) และด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

2. ผลการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ปรากฏผลตามขั้นตอนการวิจัยแต่ละขั้น ดังนี้

2.1 การสร้างแกนนำของสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต การดำเนินการตามคู่มือรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ในขั้นตอนที่ 1 การสร้างแกนนำของสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นการดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรและนักเรียน ในวันที่ 15 มิถุนายน 2560 ณ ห้องประชุมคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลจากการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.81$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ความพึงพอใจต่อกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.68$) ความพึงพอใจต่อวิทยากร อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.68$) ความพึงพอใจต่อการอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.62$) ความพึงพอใจ

ต่อกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.68$) ความพึงพอใจต่อสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.75$) ตามลำดับ

2.2 การพัฒนากลไกภายในสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นการพัฒนากลไกภายในสถานศึกษา ซึ่งบุคลากรเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยิ่งยวดได้ กลไกด้านบุคลากรประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องและจำเป็นต้องมีบทบาทในการพัฒนาวินัยของนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ผลจากการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 2 ปรากฏว่า 1) กลไกด้านบุคลากร พบว่าบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ได้มีบทบาทในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตมากขึ้นทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน 2) กลไกด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนสถานศึกษาส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทำหน้าที่เป็นแกนนำเพื่อประสานงานกับบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ และเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยสอดแทรกความรู้และฝึกฝนวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียน 3) กลไกด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทุกโรงเรียนมีการกำหนดโครงการเพื่อเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต และวินัยด้านอื่น ๆ 4) กลไกด้านระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ทุกโรงเรียนมีการกำหนดโครงการที่เชื่อมโยงกับกลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต แล้วบรรจุโครงการเหล่านั้นไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

2.3 ผลการนิเทศติดตามช่วยเหลือเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต พบว่า ลักษณะความเป็นชุมชน ผลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่าความเป็นชุมชน (Community) ภายในสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้น สังเกตได้จากองค์ประกอบของความเป็นชุมชนมีความชัดเจนและเข้มแข็งมากขึ้น สถานศึกษามีความพยายามในการสืบเสาะค้นหาวิธีการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนในแนวทางที่ถูกต้องดียิ่งขึ้น ทุกโรงเรียนได้ยอมรับแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยภายในตัวนักเรียน

2.4 ผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต ปรากฏว่า การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นการจัดกิจกรรมให้โรงเรียนทั้ง 5 แห่ง ที่เข้าร่วมโครงการได้ถ่ายทอดประสบการณ์ความสำเร็จของตนเอง และเรียนรู้เทคนิควิธีการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของบุคคลอื่น ผลจากการสังเกต พบว่า บุคลากรจากโรงเรียนต่าง ๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความสนใจเนื้อหาสาระของแต่ละโรงเรียนที่นำเสนอถึงแนวคิดและวิธีการเสริมสร้างวินัย และมีความภาคภูมิใจที่ได้นำเสนอภาพความสำเร็จจากการดำเนินงานของตนเอง และผลจากการสัมภาษณ์บุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า ผู้เข้าร่วมมีความพึงพอใจในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับมาก และต้องการ

ให้มีกิจกรรมในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นกิจกรรมที่ทำให้ได้เรียนรู้เทคนิควิธีการดำเนินงานใหม่ ๆ ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการในสถานศึกษาของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ผลการประเมินและสังเคราะห์รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีคะแนนเฉลี่ยความซื่อสัตย์สุจริตโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากทั้งก่อนดำเนินโครงการ ($\bar{X} = 3.84$) และหลังดำเนินโครงการ ($\bar{X} = 3.85$) โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์สุจริตหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขความสำเร็จในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ทัศนคติและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พื้นฐานด้านความใฝ่เรียนรู้และการมีเป้าหมายชีวิตของนักเรียน ความมั่นคงของครอบครัวและฐานะทางเศรษฐกิจชุมชนรอบสถานศึกษา ขนาดและตำแหน่งที่ตั้งของสถานศึกษา ความต่อเนื่องในการดำเนินงานและความพร้อมด้านทรัพยากรของสถานศึกษา

สรุปว่า รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาในหลายด้านทั้งด้านบุคลากรที่มีบทบาทในการเสริมสร้างวินัยให้กับผู้เรียนมากขึ้น ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนที่สอดแทรกกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกฝนวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีกิจกรรมและโครงการเสริมสร้างวินัยที่ชัดเจนและต่อเนื่อง รวมทั้งด้านการบริหารจัดการที่มีการพัฒนาความเป็นชุมชนการเรียนรู้ในสถานศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต อย่างไรก็ตามผลการดำเนินงานยังไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในตัวแปรวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในตัวนักเรียน อาจเนื่องจากการดำเนินงานมีระยะเวลาสั้นเกินไป ยังไม่สามารถพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ แต่กลไกการดำเนินงานที่พัฒนาขึ้นยังมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จึงควรมีการศึกษาติดตามผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในระยะยาวต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(ก)
กิตติกรรมประกาศ	(ค)
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(ง)
สารบัญ	(๘)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต	8
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต	13
กลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา	18
การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา	28
การปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา	30
การพัฒนาารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
บทที่ 3 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	68
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	71
ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	91

สารบัญญัตราาง

ตารางที่		หน้า
1	สังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์	16
2	ความแตกต่างของการสร้างวินัยเชิงบวกและการสร้างวินัยเชิงลบ	37
3	กิจกรรมการฝึกฝนวินัยที่เสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา	40
4	รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน	69
5	ประชากรกลุ่มตัวอย่างในการเปรียบเทียบวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต	70
6	โครงสร้างของข้อคำถามในแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต	72
7	โครงสร้างของข้อคำถามในแบบวัดความซื่อสัตย์สุจริต	76
8	แหล่งข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต	77
9	แนวทางการประเมินรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	86
10	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	88
11	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับความซื่อสัตย์สุจริต	97
12	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ อำนาจการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความซื่อสัตย์สุจริต	98
13	ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต	99
14	เกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล	102
15	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล การวัดทัศนคติต่อความซื่อสัตย์	103
16	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดทัศนคติต่อความซื่อสัตย์	103
17	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล การวัดลักษณะมุ่งอนาคต	105
18	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดลักษณะมุ่งอนาคต	105
19	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล การวัดการส่งเสริมจากโรงเรียน	107
20	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการส่งเสริมจากโรงเรียน	107
21	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล การวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	109

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย	109
23	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล การวัดสภาพแวดล้อมทางสังคม	111
24	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดสภาพแวดล้อมทางสังคม	111
25	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล การวัดความซื่อสัตย์สุจริต	113
26	ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการวัดความซื่อสัตย์สุจริต	113
27	ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	117
28	ผลการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต	120
29	ผลการเปรียบเทียบความซื่อสัตย์สุจริตก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ	132
30	ลักษณะพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้วินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน	134

สารบัญญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า	
1	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต	17
2	ขั้นตอนการดำเนินงานของระบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต	82
3	โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต	101
4	โมเดลการวัดทัศนคติต่อความซื่อสัตย์	104
5	โมเดลการวัดลักษณะบริบทขององค์กร	105
6	โมเดลการวัดการส่งเสริมจากโรงเรียน	107
7	โมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	109
8	โมเดลการวัดสภาพแวดล้อมทางสังคม	111
9	โมเดลการวัดความซื่อสัตย์	114
10	กรอบแนวคิดรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	116

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วินัย ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ดังนั้น การปลูกฝังและเสริมสร้างวินัยให้แก่คนในชาติ จึงต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และไม่ปล่อยให้เป็นการหน้าที่ของรัฐบาลแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ของชนในชาติทุกฝ่ายจะต้องช่วยเหลือและร่วมมือกันโดยเริ่มต้นที่เยาวชนซึ่งเป็นนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลขึ้นไป ด้วยการฝึกฝน อบรมจนเป็นนิสัยและนาระเบียบวินัยที่ฝึกฝนไว้นั้นออกไปปฏิบัติจริงในชุมชน คนที่มีวินัยจะประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามลักษณะที่สังคมยอมรับและเกิดความสำนึกว่าเป็นค่านิยมที่ดี ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ รู้จักเวลา อดทน เชื่อมั่นในตนเอง เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การเสริมสร้างวินัยนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและโรงเรียนแล้ว ยังมีส่วนช่วยชักนำประชาชนในชุมชนให้ประพฤติปฏิบัติตามไปด้วย วินัยจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับนักเรียนและประชาชนทั่วไปในสังคมทุกระดับ (ต้องจิตต์ จิตติ. 2547: 29)

ปัจจุบันการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาวินัยให้กับเด็กไทยยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สอดคล้องกับผลการศึกษาหลายๆ เรื่องเกี่ยวกับวินัยของนักเรียน สรุปได้ว่า นักเรียนไทยยังขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม ไม่สามารถควบคุมตนเอง มีพฤติกรรมตามใจตนเอง การทำงานไม่เป็นระบบ ไม่ตรงต่อเวลา และไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากผู้เรียนยังขาดความเข้าใจในเป้าหมาย บทบาท และหน้าที่ในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสภาวะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน (นันทมนัส รอดทัศนาศ. 2554 : 2-3) จนเป็นเหตุให้มีพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่ออันตรายต่างๆ นานา การที่เด็ก ๆ เยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศตกอยู่ในภาวะไร้ระเบียบวินัย จะทำให้ประเทศชาติพัฒนาเจริญก้าวหน้าไปไม่ได้ ซึ่งความมีวินัยมีความสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยเฉพาะในด้านความรับผิดชอบ จะต้องมิวินัยในตนเองควบคู่กันไปด้วยความมีความรับผิดชอบ ความสนใจ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม ละเอียดยรอบคอบ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย ทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น การปลูกฝังหรือสร้างเสริมวินัยในตนเองให้แก่เด็กนั้นมีใช้หน้าที่หรือความรับผิดชอบของผู้ใดผู้หนึ่งหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่งเท่านั้น แต่จะต้องอาศัยความร่วมมือ

และรับผิดชอบจากหลายฝ่ายด้วยกัน โดยเริ่มตั้งแต่จากครอบครัวที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ต่อมาก็คือโรงเรียนซึ่งมีครูผู้อบรมสั่งสอนและให้ความรู้ทางจริยธรรมแก่เด็ก รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคมของเด็ก คือสื่อมวลชน พระสงฆ์หรือผู้นำทางศาสนา หรือแม้แต่กลุ่มเพื่อนก็มีส่วนในการช่วยพัฒนาวินัยในตนเองให้แก่เด็กด้วย ครูผู้สอนซึ่งเป็นกำลังหลักในการอบรมให้เด็กมีวินัย ต้องเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เด็กมีวินัยในตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรมเกิดขึ้นให้จงได้ การพัฒนาการของเด็กที่จะควบคุมตัวเองได้นั้น จำเป็นต้องเริ่มจากการวางเงื่อนไข กฎเกณฑ์ เพื่อให้เด็กได้ปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามและแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสม จึงจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญ และต้องสอดแทรกการมีวินัยในตนเองไปในทุกๆ กิจกรรมการเรียนการสอน

ความซื่อสัตย์สุจริต ถือเป็นวินัยด้านหนึ่งที่สะท้อนถึงการมีความซื่อตรง มีความจริงใจต่อผู้อื่น ซึ่งการปลูกฝังให้เยาวชนมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา รวมทั้งต่อสถาบันทางสังคมต่างๆ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สังคมมีความสงบสุข หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องให้ความร่วมมืออย่างจริงจังจึงจะสามารถปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับเยาวชนในสังคมได้ เพราะเมื่อเด็กและเยาวชนเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์แล้ว ย่อมจะทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งผลต่อการพัฒนาด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม สร้างสังคมประเทศชาติให้สงบสุขและเจริญก้าวหน้าต่อไป (พวงพันธ์ โปธิศรี. 2555 : 3) ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นความอยู่รอดและความสงบสุขของสังคม บ้านเมือง ประเทศชาติ และโลกทั้งมวล จึงเป็นค่านิยม ทัศนคติ และเป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่มีความหมายและสำคัญยิ่งของมนุษยชาติ เป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องช่วยกันปลูกฝังให้กับลูกหลาน ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน และทุกคนในสังคม และทุกคนต้องประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริตด้วย ให้สมดังโคลงโลกนิติที่ว่า “ความซื่อสัตย์” จิตสำนึกที่ต้องเร่งปลูกฝังแก่เด็กไทย “ความซื่อสัตย์” เป็นประเด็นที่น่านสนใจสำหรับคนไทยในยุคปัจจุบัน เพราะจากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนของ “นิด้าโพล” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เรื่อง “คุณธรรมกับเยาวชนไทยในอนาคต” เมื่อเดือนกันยายน 2555 พบว่า คุณธรรมพื้นฐานที่เยาวชนควรได้รับการปลูกฝังมากที่สุดอันดับแรก คือ “ความซื่อสัตย์” ส่วนการมีวินัย ความสามัคคี การมีน้ำใจ ความขยัน ความสุภาพ ความประหยัด และความสะอาด รองลงมาตามลำดับ ส่วนสิ่งที่ประชาชนคาดหวังต่อเยาวชนไทยในอนาคต คือ เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ มีความกตัญญูกตเวที รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง และเป็นผู้นำที่ดีในอนาคต (ศูนย์สำรวจความคิดเห็นของประชาชนนิด้าโพล. 2555) แต่จากสภาพปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าความซื่อสัตย์ของคนไทยค่อนข้างน้อย ดังที่ปรากฏในผลการสำรวจของ “สวนดุสิตโพล” พบว่า “การทุจริต คอร์รัปชัน นักรบราชบัลลังก์หลวง” เป็นปัญหาอันดับแรกในแวดวงการเมืองไทยที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ “ความซื่อสัตย์สุจริตของคนไทย” ลดน้อยลง คือ ความเห็นแก่ตัว ความละโมภ กิเลสตัณหาที่มีมากขึ้น ขาดการปลูกฝังตั้งแต่วัยเยาว์ ขาดแบบอย่างที่ดี

สังคมเปลี่ยนแปลง มีเทคโนโลยี สิ่งยั่วยุ วัตถุนิยมมากขึ้น (พวงนิตา วงศ์เลขา. 2560) ความซื่อสัตย์สุจริต จึงเป็นความคาดหวังสำคัญที่ทุกคนต้องการให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนไทย อย่างไรก็ตามในการปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริตเป็นหน้าที่ของทุกคนทุกภาคส่วนในสังคมต้องช่วยกันผลักดันขับเคลื่อนสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้น โดยครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง ต้องช่วยกันดูแลสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกด้วยการแนะนำ สั่งสอน และที่สำคัญคือ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลในครอบครัว

บทบาทของสถานศึกษาในการปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตนั้น ถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะโรงเรียนมีหน้าที่ให้การศึกษาอบรม บ่มนิสัย การสร้างนิสัยความซื่อสัตย์สุจริตจึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องให้การเอาใจใส่ดูแลไม่น้อยกว่าการทำให้ผู้เรียนมีความรู้และมีลักษณะที่พึงประสงค์อื่นๆ ทุกกิจกรรมที่จัดจะต้องเน้นการส่งเสริมให้เกิดความซื่อสัตย์สุจริต ส่วนสถาบันทุกภาคส่วนในสังคม มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างลักษณะนิสัยความซื่อสัตย์สุจริต เช่น องค์กรทางศาสนา มีส่วนช่วยในการอบรม สร้างความเชื่อ ความศรัทธาให้เกิดขึ้น สื่อมวลชนมีส่วนในการกระตุ้นให้ความรู้ สร้างความตระหนัก จิตสำนึกในความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น เพื่อสร้างค่านิยมและทัศนคติในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต และให้ทุกคนได้ดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต เชื่อว่าทุกคนอยากเห็นสังคมไทยเป็นสังคมแห่งความสุข เด็ก เยาวชน คนไทยมีความซื่อสัตย์ รักความยุติธรรม ดังนั้นเราจึงมาเริ่มต้นศักราชใหม่ด้วยการร่วมกันบ่มเพาะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนไทยตั้งแต่วันนี้ เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพในอนาคตและฝากความหวังในการนำพาประเทศไทยให้ก้าวไกลและมั่นคงสืบไป สภาพที่เกิดขึ้นจากอดีตจนถึงปัจจุบัน การปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา อนุมานได้ว่าสถานศึกษาต่างๆ ล้วนตระหนักและให้ความสำคัญ ได้มีการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยและความซื่อสัตย์สุจริต แต่ที่ผ่านมามีผลการดำเนินการยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากการปลูกฝังวินัยเป็นเรื่องที่ยาก ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง สื่อมวลชน และสภาพแวดล้อมต่างๆ (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 2559 : 1-10) เนื่องจากปัจจัยที่ส่งผลต่อวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตนั้นประกอบด้วย ปัจจัยด้านสถานภาพครอบครัวที่ทำให้เด็กมีวินัยมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพในครอบครัวที่มีสัมพันธภาพมากหรือน้อยเช่นกัน การอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อวินัยของนักเรียน โดยเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลหรือการอบรมเลี้ยงดูที่อบอุ่นตั้งแต่เล็ก จะเติบโตขึ้นเป็นเด็กที่มีการปรับตัวทางสังคมสูง มีความสำเร็จด้านการเรียน มีเป้าหมายชีวิตที่มุ่งอนาคต มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน สามารถจัดการกับความเครียดและปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีในรุ่นต่อมา และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมหรือแบบเข้มงวดกวดขัน จะมีผลดีต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพและสังคม ความซื่อสัตย์ ความมีสัมมาคารวะ การรู้จักบาปบุญ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และการมีวินัยในตนเอง และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่ส่งผลต่อวินัยของนักเรียนแบ่งเป็น

4 ส่วน คือ การปฏิบัติตนของครู พฤติกรรมของกลุ่มเพื่อน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบรรยากาศภายในโรงเรียน (ดุขุฎี โยเหลา. 2535, 1-69 ; ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุนทร. 2550 : 105-114) ดังนั้น การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ในการปลูกฝังจิตสำนึกความซื่อสัตย์สุจริตให้ติดตัวผู้เรียนไป อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียนต้องอาศัยสถานศึกษาเป็นหลัก เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับนักเรียนและมีศักยภาพในการเชื่อมโยงชุมชน ผู้ปกครอง และจัดการสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้เกื้อหนุนต่อการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียนได้มากที่สุด โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียนและโรงเรียนควรออกแบบระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีกลไกทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้มีความสอดคล้องกันเพื่อให้สามารถปลูกฝังวินัยให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานระดับนโยบายด้านการศึกษาของชาติเห็นความสำคัญของการเสริมสร้างวินัย ที่จะเสริมสร้างให้กับนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำโครงการพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีเป้าหมาย คือ 1) การปลูกฝังและการสร้างกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา 2) ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และถอดบทเรียนการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการทดลองและพัฒนารูปแบบในระดับภูมิภาค ทั้ง 4 ภาค 3) กลไกที่สำคัญและมีความจำเป็นในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย เพื่อส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของคนในชาติ เพื่อความสันติสุข ความเข้มแข็ง และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและยั่งยืน ในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือรับผิดชอบการพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นด้านที่สำคัญและมีความจำเป็นในการพัฒนาเยาวชนของชาติและจะเป็นแนวทางในการพัฒนาวินัยในสถานศึกษาในวงกว้างต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต
2. เพื่อปฏิบัติการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

3. เพื่อประเมินและพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้องค์ความรู้สภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียนในสถานศึกษาต่างๆ ได้

2. ทำให้เกิดกลไกการดำเนินงานในสถานศึกษาที่เข้าร่วมดำเนินการและเป็นแบบอย่างของกระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำไปปรับปรุงใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของตนเองต่อไป

3. ทำให้ได้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต และได้คู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต สามารถนำไปเผยแพร่และใช้ประโยชน์เพื่อการขยายผลในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาของการศึกษา รวบรวมข้อมูล จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และครอบคลุม นำมาประกอบการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อจัดทำเอกสารองค์ความรู้การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยมีขอบเขตดังนี้

- 1) นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) หลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต (เพื่อกำหนดคุณลักษณะองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะของวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต)
- 4) การสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 5) กระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาด้านความซื่อสัตย์สุจริต
- 6) สภาพความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ของสังคมในการพัฒนาความมีวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต อาทิ สถาบันครอบครัว ภาคเอกชน เป็นต้น

7) สภาพระบบกลไกความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับภาคส่วนต่างๆ ในการพัฒนาความมีวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

8) สภาพระบบกลไกที่ส่งเสริมสนับสนุนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

9) ปัจจัยที่สร้างความเข้มแข็งให้บุคคลมีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การดำเนินงานตามรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ตัวแปรตาม คือ ความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3. ระยะเวลาของการวิจัย

การพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ดำเนินการระหว่าง 10 มีนาคม ถึง 10 ธันวาคม พ.ศ. 2560

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ความประพฤติดี ความประพฤติชอบ ประพฤติตรงและการแสดงพฤติกรรมที่เป็นจริง ทั้งกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น อย่างถูกต้องและดีงาม วัตถุประสงค์จากแบบวัดความซื่อสัตย์สุจริตที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีข้อความในการสอบถามตามองค์ประกอบของพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริต แบ่งได้เป็น 5 ด้าน ดังนี้

1.1 การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง หมายถึง การไม่พูดหรือแสดงพฤติกรรมให้ผิดแผกไปจากสิ่งที่เกิดขึ้นตามสภาพความเป็นจริงที่จะทำให้เกิดความเสียหายและเสียหายทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย การไม่กระทำอันใดให้ผิดแผกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง การไม่พูดในสิ่งที่ผิดแผกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง และการไม่คิดสิ่งผิดแผกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง

1.2 การละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด หมายถึง ความรู้สึกอายที่จะทำบาปทำความชั่วหรือทำสิ่งไม่ถูกไม่ควร และความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วและผลของกรรมชั่ว เช่น ความละอายและเกรงกลัวที่จะคิด จะพูด หรือจะกระทำความชั่ว ประกอบด้วย การรู้สึกอายและเกรงกลัวที่จะคิดในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร รู้สึกอายและเกรงกลัวที่จะพูดในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร และรู้สึกอายและเกรงกลัวที่จะทำในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร

1.3 การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง หมายถึง การให้ข้อตกลงหรือคำสัญญาโดยคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามหลักศีลธรรมและหลักกฎหมาย และแสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติตนหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับข้อตกลงหรือคำสัญญาที่ให้ไว้กับตนเอง

บุคคล หน่วยงาน และสังคม ประกอบด้วย การให้ข้อตกลงหรือคำสัญญาโดยคำนึงถึงความถูกต้อง และการปฏิบัติสอดคล้องกับข้อตกลงหรือคำสัญญา

1.4 การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน หมายถึง การไม่คิด ไม่พูด และไม่กระทำการใดๆ ที่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย การไม่กระทำอันใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ไม่พูดสิ่งใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน และไม่คิดสิ่งใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน

1.5 การไม่ประพฤติหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย หมายถึง ไม่ประพฤติปฏิบัติ พูด และคิดในทางที่ไม่ถูกไม่ควรเพื่อให้ได้ตามความต้องการของตนเอง อาจเป็นทรัพย์สิน สิทธิบางอย่างหรือได้รับบริการ ให้ได้รับความสะดวกสบายอย่างเป็นพิเศษกว่าคนอื่น ประกอบด้วย การไม่ประพฤติหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่พูดเพื่อหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง และไม่คิดหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

2. รูปแบบ หมายถึง แนวทางการดำเนินงานที่สร้างหรือพัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญๆ ของขั้นตอนการดำเนินงานที่มีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างชัดเจน สามารถคาดหมายผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานนั้นได้ โดยเขียนให้เป็นรูปแผนภาพและข้อความที่สามารถทำความเข้าใจง่ายขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไปได้อย่างถูกต้องตามแนวทางที่กำหนดไว้อย่างเป็นขั้นตอนชัดเจน ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ หลักการของรูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ ขั้นตอนการดำเนินงาน และการวัดและประเมินผลของรูปแบบ

3. กลไก หมายถึง สิ่งที่ทำให้ระบบมีการขับเคลื่อนหรือดำเนินอยู่ได้ โดยมีการจัดสรรทรัพยากร มีการจัดองค์กร หน่วยงาน หรือกลุ่มบุคคลให้เป็นผู้ดำเนินงาน เช่น การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบมาดำเนินการ ควบคุมกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงาน โดยมีรายงานการประชุมคณะทำงาน รายงานผลการดำเนินการ การประเมินระบบ และสรุปผลการดำเนินงานตามระบบที่กำหนดไว้

4. กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา หมายถึง สิ่งที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีการกำหนดแผนการดำเนินงาน จัดทำโครงการและกำหนดกิจกรรมทั้งกิจกรรมระดับสถานศึกษาและกิจกรรมระดับชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียนให้มีบทบาทหน้าที่ดำเนินการทั้งแบบที่เป็นทางการโดยมีคำสั่งจากสถานศึกษาอย่างชัดเจน และแบบไม่เป็นทางการ มีการจัดสรรทรัพยากร เช่น งบประมาณ สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต
3. กลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา
4. การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต
5. การปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา
6. การพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต

1. ความหมายของความซื่อสัตย์สุจริต

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 382, 1202) ได้อธิบายว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง ส่วนคำว่า ความสุจริต หมายถึง ความประพฤติชอบ

นิมิตร จันทรสี (2555 : เว็บไซต์) ได้อธิบายความหมายของ ความซื่อสัตย์สุจริต มีความหมายว่า ความประพฤติดี ความประพฤติชอบ ประพฤติตรงและจริงใจไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง

จิราพร ไพธณรินทร์ (2556 : เว็บไซต์) ได้อธิบายว่า ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ผู้ที่มีความประพฤติตรงต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจ ไม่มีความลำเอียง ไม่ทุจริตคดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อม รู้หน้าที่การงานของตนเอง ปฏิบัติเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ความประพฤติดี ความประพฤติชอบ ประพฤติตรงและการแสดงพฤติกรรมที่เป็นจริง ทั้งกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น อย่างถูกต้องและดีงาม

2. ความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริต

คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตจะเป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักความจริงและความถูกต้องในการดำเนินชีวิต ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งทางกาย วาจา ใจ มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด คนมีศีลธรรมหรือมีมนุษยธรรมที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นอารยชน จะมีความประพฤติดี ประพฤติชอบ และมีความซื่อสัตย์สุจริต 3 ประการ ดังนี้ (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 2559 : 1-10)

1. กายสุจริต เป็นความสุจริตทางกาย ทำสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยกาย ละเว้นการบีบคั้น เบียดเบียน มีเมตตากรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูลสงเคราะห์กัน ไม่แย่งชิงลักขโมย หรือเอาไรต์เอาเปรียบ เคารพสิทธิในทรัพย์สินของกันและกัน ไม่ประพฤติผิดล่วงละเมิดในของรักของหวงของผู้อื่น ไม่ข่มเหงจิตใจ หรือทำลายลบลู่เกียรติและวงศ์ตระกูลของกัน

2. วาจาสุจริต เป็นความสุจริตทางวาจา ทำสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยวาจา ละเว้นการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง กล่าวแต่คำสัตย์ ไม่จงใจพูดให้ผิดจากความจริงเพราะเห็นแก่ผลประโยชน์ใดๆ ไม่พูดส่อเสียด ยุยง สร้างความแตกแยก พูดแต่คำที่ส่งเสริมสามัคคี ละเว้นจากการพูดคำหยาบคาย สกปรกเสียหาย พูดแต่คำสุภาพ นุ่มนวลควรฟัง รวมถึงละเว้นจากการพูดเหลวไหลเพื่อจ้อ พูดแต่คำจริง มีเหตุมีผล มีสารประโยชน์ และถูกกาลเทศะ

3. มโนสุจริต เป็นความสุจริตทางใจ ทำสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยใจ ไม่ละโมภ ไม่เพ่งเล็งคิดหาทางเอาแต่จะได้อะไร คิดให้ คิดเสียสละ ทำใจให้ผ่องแผ้วกว้างขวาง ไม่คิดร้ายมุ่งเบียดเบียนหรือเพ่งมองในแง่ที่จะทำลาย แต่ตั้งความปรารถนาดี แผ่เมตตา มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่กัน มีความเห็นถูกต้องเป็นสัมมาทิฐิ เข้าใจในหลักกรรมว่า ทำดีมีผลดี ทำชั่วมีผลชั่ว รู้เท่าทันความจริงที่เป็นธรรมชาติของโลกและชีวิต มองเห็นความเป็นไปตามเหตุปัจจัย

สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคมได้อย่างสงบสุข เพราะมนุษย์เราเป็นสิ่งแวดล้อมของกันและกัน ตัวเราก็เป็นสิ่งแวดล้อมของผู้อื่น เราจึงควรมีจิตใจเกื้อกูลต่อผู้อื่น มีเมตตาไมตรีต่อกัน ในฐานะที่เราเป็นสิ่งแวดล้อมของเพื่อนมนุษย์ เราจึงต้องมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม นับตั้งแต่การอยู่ร่วมกันในครอบครัว เราทุกคนควรเป็นผู้ที่มีวินัยในการดำรงชีวิต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคี รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตน ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้

3. องค์ประกอบของความซื่อสัตย์สุจริต

กรมวิชาการ (2545 : 147) ได้อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต โดยจำแนกความซื่อสัตย์สุจริตออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง มีลักษณะพฤติกรรม เช่น การมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี การมีความละเอียดเกรงกลัวต่อความผิด การไม่พูดปดสับปลับหลอกลวง การไม่คิดโลกในของผู้อื่น การยอมรับผิดจากการกระทำของตนเอง เป็นต้น

2. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลอื่น มีลักษณะพฤติกรรม เช่น การมีความจริงใจต่อผู้อื่น การไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น การรักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ต่อผู้อื่น การไม่เอาเปรียบผู้อื่น การไม่ถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตนเองโดยไม่ได้รับอนุญาต การไม่ทุจริต มีความประพฤติดีทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น เป็นต้น

3. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ มีลักษณะพฤติกรรม เช่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนทำ หรือได้รับมอบหมายและทำได้ดีที่สุด มีความตรงต่อเวลา การไม่ใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางที่หาผลประโยชน์ส่วนตน เสียสละเพื่อส่วนรวม การรักษาและปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ เป็นต้น

4. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อชุมชนและสังคม มีลักษณะพฤติกรรม เช่น ช่วยเหลือสังคม ดูแลสมบัติส่วนรวม เสียสละเพื่อส่วนรวม การรักษาความสามัคคีในหมู่คณะ เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 14) ได้กำหนดตัวชี้วัดของความซื่อสัตย์สุจริต แบ่งเป็น 2 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. การประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งกาย วาจา ใจ ซึ่งมีพฤติกรรมบ่งชี้ได้แก่ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด และการปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา

2. การประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ ซึ่งมีพฤติกรรมบ่งชี้ได้แก่ ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง และไม่หาผลประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

นิมิตร จันทร์สี (2555 : เว็บไซต์) ได้อธิบายคุณลักษณะของคนที่จะได้ชื่อว่ามี ความซื่อสัตย์สุจริต ต้องมีความจริง 5 ประการ คือ

1. จริงต่อการทำงาน หมายถึง ทำอะไรทำจริง มุ่งให้งานสำเร็จ เกิดประโยชน์ส่วนตนหรือส่วนรวมได้จริงๆ

2. จริงต่อหน้าที่ หมายถึง ทำจริงในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเรียกว่า หน้าที่ ทำงาน เพื่องาน ทำงานให้ดีที่สุด ไม่เลินเล่อ ไม่หละหลวม ไม่หลีกเลียงบิดพลิ้ว คือ หลีกเลียงไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ต้องเอาใจใส่หน้าที่ให้งานสำเร็จเกิดผลดี

3. จริ่งต่อวาทจา หมายถึง การพูดความจริง ไม่กลับกโลก รักษาวาจาสัตย์อย่างเคร่งครัด พูดจริงทำจริงตามที่พูด

4. จริ่งต่อบุคคล หมายถึง มีความจริงใจต่อคนที่เกี่ยวข้อง ต่อมิตรและผู้ร่วมงาน จริ่งใจต่อเจ้านายของตน เรียกว่า มีความจงรักภักดี จริ่งใจต่อผู้มีพระคุณ เรียกว่า มีความกตัญญูกตเวที

5. จริ่งต่อความดี หมายถึง มุ่งประพฤติแต่ความดีจนติดเป็นนิสัย เป็นบุคคลที่ประกอบด้วยคุณธรรม คือ ทิริ ความละเอียดรอบคอบ ละเอียดใจต่อการทำชั่ว โอดตັปะยะ ความกล้าหาญ เกรงกลัวต่อความชั่ว

จิราพร ไพธณรินทร์ (2556 : เว็บไซต์) ได้อธิบายว่าผู้ที่จะมีความซื่อสัตย์สุจริตได้ ต้องมีคุณธรรมประจำกาย วาจา ใจ ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้

1. ผู้ที่มีสัจจะ คือผู้ที่มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น เช่น จะคิด จะพูด จะทำ สิ่งใดก็ต้องทำสิ่งนั้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สิ่งนั้นต้องเป็นความจริง มีประโยชน์กับตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม จะประกอบกิจการใดๆ ก็มีความจริงจัง จริ่งใจ ต่อเนื่อง มีความซื่อตรงต่อเวลา ต่อหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทุจริตคดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความประพฤติดีทั้งกาย วาจา ใจ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง ผู้อื่น องค์กร สังคม และประเทศชาติบ้านเมือง

2. มีความเป็นธรรม เป็นผู้รู้เหตุ รู้ผล รู้ผิด รู้ถูก รู้ชั่ว รู้ดี เข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ ย่อมทำถูกบ้าง ผิดบ้าง เพราะมีสติปัญญาแตกต่างกัน ผู้ที่มีใจเป็นกลาง ต้องส่งเสริมสนับสนุน ผู้ที่ทำถูกทำดีแล้วให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป และให้โอกาสผู้ที่ทำผิดทำชั่ว โดยช่วยอบรมสั่งสอน ให้ปรับปรุงแก้ไขตนเอง ให้ละชั่วประพฤติดี ใครผิดก็ว่าไปตามผิด ใครถูกก็ว่าไปตามถูก นี่คือ คุณสมบัติของผู้ที่มีคุณธรรมประจำใจ คือ “ความเป็นธรรม”

3. ไม่มีอคติ หมายถึง ไม่มีความลำเอียง 4 ประการ ได้แก่ ไม่ลำเอียงเพราะรัก ไม่ลำเอียงเพราะเกลียด ไม่ลำเอียงเพราะกลัว และไม่ลำเอียงเพราะโง่เขลา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี (2559 : 1-10) ได้อธิบายไว้ว่า คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตจะเป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักความจริงและความถูกต้องในการดำเนินชีวิต ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งทางกาย วาจา ใจ มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด คนมีศีลธรรมหรือมีมนุษยธรรม ที่สามารถเรียกได้ว่า เป็นอารยชน จะมีความประพฤติดี ประพฤติชอบ และมีความซื่อสัตย์สุจริต 3 ประการ ดังนี้

1. กายสุจริต เป็นความสุจริตทางกาย ทำสิ่งที่ติงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยกาย ละเว้นการบีบคั้น เบียดเบียน มีเมตตากรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูลสงเคราะห์กัน ไม่แย่งชิงลักขโมย หรือเอาไรต์เอาเปรียบ เคารพสิทธิในทรัพย์สินของกันและกัน ไม่ประพฤติผิดล่วงละเมิดในของรักของหวงของผู้อื่น ไม่ข่มเหงจิตใจ หรือทำลายลบลู่เกียรติและวงศ์ตระกูลของกัน

2. วจีสุจริต เป็นความสุจริตทางวาจา ทำสิ่งที่ตั้งงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยวาจา ละเว้นการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง กล่าวแต่คำสัตย์ ไม่จงใจพูดให้ผิดจากความจริง เพราะเห็นแก่ผลประโยชน์ใดๆ ไม่พูดส่อเสียด ยุยง สร้างความแตกแยก พูดแต่คำที่ส่งเสริมสามัคคี ละเว้นจากการพูดคำหยาบคาย สกปรกเสียหาย พูดแต่คำสุภาพ นุ่มนวลควรฟัง รวมถึงละเว้นจากการพูดเหลวไหล เพื่อเจือ พูดแต่ความจริง มีเหตุมีผล มีสารประโยชน์ และถูกกาลเทศะ

3. มโนสุจริต เป็นความสุจริตทางใจ ทำสิ่งที่ตั้งงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยใจ ไม่ละโมภ ไม่เพ่งเล็งคิดหาทางเอาแต่จะได้ คิดให้ คิดเสียสละ ทำใจให้เผื่อแผ่กว้างขวาง ไม่คิดร้ายมุ่งเบียดเบียน หรือเพ่งมองในแง่ที่จะทำลาย แต่ตั้งความปรารถนาดี แผ่ไมตรี มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่กัน มีความเห็นถูกต้อง เป็นสัมมาทิฐิ เข้าใจในหลักกรรมว่า ทำดีมีผลดี ทำชั่วมีผลชั่ว รู้เท่าทันความจริงที่เป็นธรรมดาของโลกและชีวิต มองเห็นความเป็นไปตามเหตุปัจจัย

สรุปว่า องค์ประกอบของความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยคุณลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกแบ่งได้เป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง หมายถึง การไม่พูดหรือแสดงพฤติกรรมให้ผิดแผกไปจากสิ่งที่เกิดขึ้นตามสภาพความเป็นจริงที่จะทำให้เกิดความเสื่อมเสียและเสียหาย ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย การไม่กระทำอันใดให้ผิดแผกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง การไม่พูดในสิ่งที่ผิดแผกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง และการไม่คิดสิ่งผิดแผกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง

1.2 การละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด หมายถึง ความรู้สึกอายที่จะทำบาปทำความชั่ว หรือทำสิ่งไม่ถูกไม่ควร และความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วและผลของกรรมชั่ว เช่น ความละอายและเกรงกลัวที่จะคิด จะพูดหรือจะกระทำ ความชั่ว ประกอบด้วย การรู้สึกละอายและเกรงกลัวที่จะคิดในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร รู้สึกละอายและเกรงกลัวที่จะพูดในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร และรู้สึกละอายและเกรงกลัวที่จะทำในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร

1.3 การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง หมายถึง การให้ข้อตกลงหรือคำสัญญา โดยคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามหลักศีลธรรมและหลักกฎหมาย และแสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติตนหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับข้อตกลงหรือคำสัญญาที่ให้ไว้กับตนเอง บุคคลหน่วยงาน และสังคม ประกอบด้วย การให้ข้อตกลงหรือคำสัญญาโดยคำนึงถึงความถูกต้อง และการปฏิบัติตามข้อตกลงกับข้อตกลงหรือคำสัญญา

1.4 การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน หมายถึง การไม่คิด ไม่พูด และไม่กระทำการใดๆ ที่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย การไม่กระทำอันใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ไม่พูดสิ่งใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน และไม่คิดสิ่งใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน

1.5 การไม่ประพฤติหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย หมายถึง ไม่ประพฤติปฏิบัติ พุด และคิดในทางที่ไม่ถูกไม่ควรเพื่อให้ได้ตามความต้องการของตนเอง อาจเป็นทรัพย์สิน สิทธิบางอย่างหรือได้รับบริการ ให้ความสะดวกสบายอย่างเป็นพิเศษกว่าคนอื่น ประกอบด้วย การไม่ประพฤติหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่พูดเพื่อหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง และไม่คิดหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ความซื่อสัตย์สุจริต ถือเป็นวินัยในตนเองอีกด้านหนึ่งที่ต้องอาศัยจิตสำนึกที่ดีภายในตนเอง ในการกำกับให้แสดงพฤติกรรมของความซื่อสัตย์สุจริต จากการศึกษาเอกสารและแนวคิดต่างๆ สามารถนำเสนอปัจจัยที่ส่งผลต่อวินัยภายในตัวนักเรียนประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ดังนี้ (สิริกร สินสม. 2558: 31-33)

1. ปัจจัยด้านสถานภาพครอบครัว

สถานภาพครอบครัวที่แตกแยกทำให้เด็กขาดความมั่นใจในตัวเอง แสดงพฤติกรรมอวดเก่งต่อครู ต่อเพื่อนนักเรียนเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อื่น สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้เด็กประพฤติผิดวินัย เช่น ผู้ปกครองไม่มีเวลาหรือไม่สนใจในเรื่องความเป็นอยู่ สภาพจิตใจ การศึกษาเล่าเรียน นอกจากนี้ วิธีการอบรมสั่งสอนของครอบครัวก็เป็นสาเหตุให้เด็กเกิดอารมณ์กระวนกระวาย ตื่นเต้นอยู่เสมอ ขาดความเชื่อมั่นในตนเองหรือการปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ตามใจ จะทำให้เด็กขาดเหตุผลที่ดีทางจิตใจ ไม่แน่ใจว่าตนเองทำถูกหรือผิด

2. การอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งกายและใจ การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก การถ่ายทอดวัฒนธรรม ทศนคติความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ และความหวังของสังคมตลอดจนการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีอย่างรอบด้าน คือ กาย ใจ สังคม และปัญญา เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเองให้แข็งแกร่ง และสามารถใช้ชีวิตได้อย่างชาญฉลาด การอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กมีการเจริญเติบโต และมีพัฒนาการอย่างเป็นองค์รวม การอบรมเลี้ยงดูครอบคลุมถึงการแนะนำสั่งสอน ฝึกฝน ที่มุ่งให้เด็กประพฤติดี มีระเบียบวินัยรู้จักควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต และการดูแลเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งกายและใจ โดยมุ่งให้เด็กมีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง ไม่มีโรค ไม่พิการ อารมณ์แจ่มใส สติปัญญาดี มีความเฉลียวฉลาด และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การที่เด็กจะเจริญเติบโตและมีพัฒนาการอย่างองค์รวมได้นั้น ขึ้นกับปัจจัยหลักสำคัญ 2 ประการ คือ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูนับเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของเด็ก รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อวินัยของเด็กนั้น มีรูปแบบที่แตกต่างกัน 3 รูปแบบ ดังนี้

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรัก ความอบอุ่นมาก มีการควบคุมความประพฤติอย่างเข้มงวด แต่มีการบีบบังคับทางด้านจิตใจในระดับต่ำ บิดามารดายินดียินดีรับฟังลูกเพื่อที่จะให้คำแนะนำ เสนอแนะแนวทางที่ดีให้แก่ลูก ให้คำแนะนำลูกอย่าง สม่ำเสมอ บิดามารดาตั้งกติกาและบังคับลูกให้ทำตามโดยให้ลูกได้มีส่วนร่วมกับการกำหนดกติกาใน ลักษณะการวางเงื่อนไขแบบ “ให้และรับ” อย่างไรก็ตาม บิดามารดาฟังความคิดเห็นของลูก ยอมรับฟังเหตุผลต่างๆ ที่ลูกใช้อธิบายถึงการตัดสินใจและเปิดโอกาสให้ลูกได้บอกจุดมุ่งหมายของลูกด้วย

2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรัก ความอบอุ่นไม่มาก มีการควบคุมความประพฤติอย่างเข้มงวด และมีการควบคุมทางด้านจิตใจใน ระดับสูงด้วย บิดามารดาในกลุ่มนี้ มีการควบคุมและประเมินผลพฤติกรรมและทัศนคติของลูกเพื่อให้ ตรงกับมาตรฐานการปฏิบัติที่ถูกใจในทางทฤษฎี และกำหนดโดยผู้ที่มีอำนาจสูงกว่า บิดามารดา แบบนี้จะไม่ใช้คำว่า “ให้และรับ” ในครอบครัว ลูกถูกคาดหวังให้ยอมรับคำพูดของบิดามารดาว่าเป็น สิ่งที่ต้องเชื่อฟัง การเชื่อฟังค่านิยมหรือคำพูดของบิดามารดาเปรียบเหมือนการทำความดีของลูก บิดามารดาแบบนี้คาดหวังให้ลูกต้องทำดีที่สุดและผิดไม่ได้เลย ลูกถูกมองว่ายังมีสถานภาพเป็นเด็ก โดยมีความเข้มงวดกับลูกในเรื่องอิสรภาพ และระบุมความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบ้านที่ลูกต้องรับผิดชอบ เพื่อสอนลูกให้เอาใจใส่ในงาน บิดามารดามักฝึกหัดลูกให้ทำตามคำสั่งที่ต้องการ ยึดมั่นในตนเองอย่าง แข็งขันและเข้มงวดต่อลูก

2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรัก ความอบอุ่นมาก มีการควบคุมความประพฤติไม่เข้มงวดและมีการควบคุมทางด้านจิตใจในระดับต่ำ บิดามารดาในกลุ่มนี้เชื่อว่าการควบคุมลูกเป็นการละเมิดสิทธิ์ของเด็กและจำกัดขีดพัฒนาการของลูก จึงตามใจลูก พยายามปฏิบัติตนในแนวทางต่างๆ ที่ไม่บีบบังคับลูก เช่น ไม่ลงโทษ ยอมรับลูกและ เห็นด้วยกับความสนใจ ความต้องการ และการกระทำของลูก บิดามารดาจะไม่เข้มงวดกวดขันลูก โดยปล่อยให้ลูกทำตามใจชอบ

เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลหรือการอบรมเลี้ยงดูที่อบอุ่นตั้งแต่เล็ก จะเติบโต ขึ้นเป็นเด็กที่มีการปรับตัวทางสังคมสูง มีความสำเร็จด้านการเรียน มีเป้าหมายชีวิตที่มุ่งอนาคต มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อน สามารถจัดการกับความเครียดและปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลต่อสัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่ดีในรุ่นต่อมา ส่วนการอบรมเลี้ยงดู ที่ขาดความอบอุ่น ได้แก่ เข้มงวดเกินไป ปล่อยปละละเลย มีปฏิสัมพันธ์น้อย ใช้วาจาที่รุนแรง ลงโทษ ทางกายด้วยความรุนแรง จะเติบโตเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อต้านสังคม ขาดความนับถือตนเอง ขาดแรงจูงใจใฝ่สำเร็จ มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ มีโอกาสเสี่ยงต่อการคิดฆ่าตัวตาย (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุนทร. 2550 : 105-114)

การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หรือแบบเข้มงวดกวดขัน จะมีผลดีต่อพัฒนาการด้าน บุคลิกภาพและสังคมบางตัวแปร ความซื่อสัตย์ ความมีสัมมาคารวะ การรู้จักบาปบุญ การใช้เหตุผล เชิงจริยธรรม การมีวินัยในตนเอง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หรือแบบไม่ใช้เหตุผล

จะมีผลทางลบต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพและจิต-สังคม ทำให้เด็กควบคุมอารมณ์ของตนเองไม่ได้
ขาดจุดมุ่งหมายของชีวิต มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและก้าวร้าว (ดุขุฎี โยเหลา. 2535, 1-69)

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่สำคัญที่ส่งผลต่อวินัยของนักเรียนแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ
การปฏิบัติตนของครู พฤติกรรมของกลุ่มเพื่อน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบรรยากาศภายใน
โรงเรียน

การปฏิบัติตนของครู หมายถึง การเตรียมการสอน พฤติกรรมการสอน บุคลิกการแต่งกายที่
มีความยุติธรรม ความประพฤติเรียบร้อย ร่าเริง แจ่มใส เสียสละ ความเข้าใจและเป็นกันเอง
การเอาใจใส่ดูแลนักเรียน รวมถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างครูและนักเรียนที่สอนอีกด้วย

พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน หมายถึง การกระทำของบุคคลในกลุ่มที่มักจะคล้ายตามกันหรือ
กระทำพฤติกรรมเช่นเดียวกัน เพื่อปกป้องถึงการเป็นสมาชิกภายในกลุ่มนั้นๆ กลุ่มเพื่อนเป็นสาเหตุ
สำคัญอีกประการหนึ่ง เช่น เพื่อนฝูงชักชวนกันก่อการวิวาทหรือสร้างบรรยากาศให้เกิดความตึงเครียด
เพื่อนนับว่ามีส่วนสำคัญอย่างมากสำหรับวัยรุ่น หากคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่ดี นักเรียนก็จะซึมซับ
พฤติกรรมเหล่านั้นไว้ และมีความประพฤติไม่ดีไปด้วยในที่สุด หากไม่ได้รับคำแนะนำจากผู้ปกครอง
ครู อาจารย์ หรือบุคคลที่ใกล้ชิด

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบการดำเนินงานของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน
ช่วยกันดูแลควบคุมพฤติกรรมและแก้ปัญหาของนักเรียนให้มีวินัยและพฤติกรรมอันพึงประสงค์
บุคลากรและครูทุกคนในโรงเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วน
สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดีย่อมส่งผลต่อการพัฒนาวินัยของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
โดยผู้บริหารและครูร่วมกันดูแลพัฒนานักเรียนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม
วางระบบที่จะสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนมีครูอย่างน้อยหนึ่งคนที่จะคอยดูแลทุกข์สุขอย่าง
ใกล้ชิดและต่อเนื่องสนับสนุนให้ครูมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เพื่อให้บ้าน โรงเรียนและ
ชุมชน เชื่อมประสานและรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย ช่วยกันเฝ้าระวังดูแลนักเรียน ประสานสัมพันธ์
ระหว่างนักเรียน ชุมชน ผู้ชำนาญการในด้านสาขาต่างๆ เพื่อให้มีการสืบต่อและรับช่วงการแก้ไข
ส่งเสริม พัฒนานักเรียน และเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน จึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็น
ระบบ ต่อเนื่อง และยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547)

บรรยากาศของโรงเรียน เป็นสภาพแวดล้อมของโรงเรียนซึ่งหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่าง
ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนทั้งการสอน ตัวครู เพื่อนนักเรียน บริเวณโรงเรียน อาคารสถานที่ รวมถึงบริเวณ
รอบนอกโรงเรียนด้วย ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียน

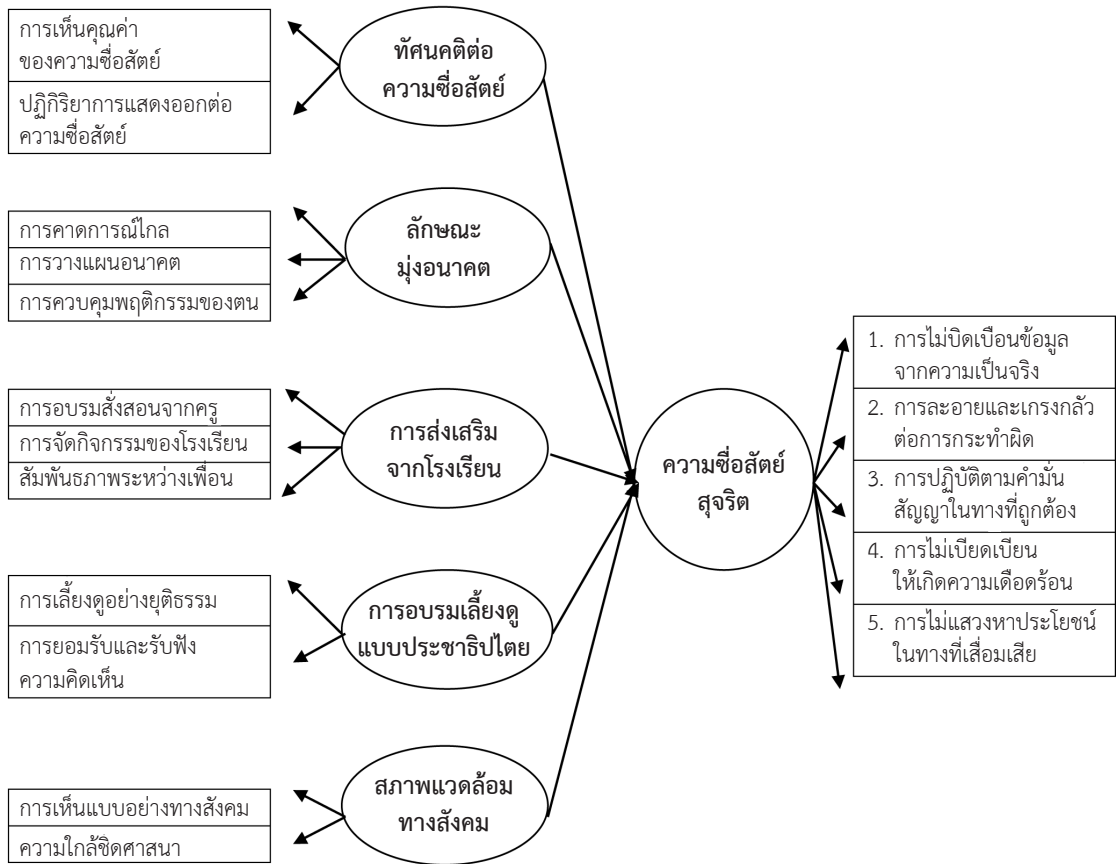
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ สามารถสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 สังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต

ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความซื่อสัตย์สุจริต	งานวิจัยแต่ละเรื่อง										รวม	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					✓							1
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์							✓				✓	2
ความมีวินัยในตนเอง					✓							1
ทัศนคติต่อความซื่อสัตย์	✓							✓	✓			3
ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง	✓					✓	✓		✓	✓		5
ความเชื่ออำนาจในตน	✓						✓					2
สถานภาพครอบครัว (สัมพันธภาพ)		✓										1
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย		✓	✓			✓	✓				✓	5
การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด						✓						1
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนใช้เหตุผล								✓				1
การเป็นต้นแบบของบิดามารดา		✓										1
การอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่				✓								1
การได้รับการส่งเสริมจากโรงเรียน (การอบรมสั่งสอนจาก รร. สัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน)				✓	✓		✓		✓			4
การถ่ายทอดคุณธรรมของสื่อมวลชน					✓							1
การเห็นแบบอย่างทางสังคม		✓		✓	✓							3
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ระดับความใกล้ชิดศาสนาของครอบครัว		✓		✓				✓				3
สภาพแวดล้อมทางชุมชน											✓	2

หมายเหตุ 1 = วินัย ไม่ถึง (2548), 2 = โอนมา ชั้นพันธ์ (2548), 3 = รลิตา กุดถลอง (2550), 4 = นงลักษณ์ วิรัชชัย (2550), 5 = สุเมธ ต้วงจ (2553), 6 = สิริภัทร ขจรสมบัติ (2553), 7 = มนัสสินี ดาวแดน (2554), 8 = อภิญญา อิงอาจ (2554), 9 = ดวงรัตน์ วาหะสะ (2555), 10 = สุดใจ ทวีสุข (2560)

ผู้วิจัยคัดเลือกปัจจัยที่มีความถี่ 3 ขึ้นไปมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งแยกออกเป็น 5 ปัจจัย ดังนี้ ทักษะคิดต่อความซื่อสัตย์ ลักษณะมุ่งอนาคต การส่งเสริมจากโรงเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และสภาพแวดล้อมทางสังคม

ภาพประกอบ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต

สรุปว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อวินัยภายในตัวของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวที่ทำให้เด็กมีวินัยมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่มีสัมพันธ์ภาพมากหรือน้อยเช่นกัน การอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อวินัยของนักเรียน โดยเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลหรือการอบรมเลี้ยงดูที่อบอุ่นตั้งแต่เล็ก จะเติบโตขึ้นเป็นเด็กที่มีการปรับตัวทางสังคมสูง มีความสำเร็จด้านการเรียน มีเป้าหมายชีวิตที่มุ่งอนาคต มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อน สามารถจัดการกับความเครียดและปัญหาต่างๆ

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีในรุ่นต่อมา และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หรือแบบเข้มงวดกวดขัน จะมีผลดีต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพและสังคม ความซื่อสัตย์ ความมีสัมมาคารวะ การรู้จักบาปบุญ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และการมีวินัยในตนเอง และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อวินัยของนักเรียนแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ การปฏิบัติตนของครู พฤติกรรมของกลุ่มเพื่อน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบรรยากาศภายในโรงเรียน

กลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

กลไก หมายถึง สิ่งที่ทำให้ระบบมีการขับเคลื่อนหรือดำเนินอยู่ได้ โดยมีการจัดสรรทรัพยากร มีการจัดองค์กร หน่วยงาน หรือกลุ่มบุคคลให้เป็นผู้ดำเนินงาน เช่น การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบมา ดำเนินการ ควบคุมกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงาน โดยมีรายงานการประชุมคณะทำงาน รายงานผลการดำเนินการ การประเมินระบบ และสรุปผลการดำเนินงานตามระบบที่กำหนดไว้ (บุรินทร์ รุจจนพันธุ์, 2552: เว็บไซต์)

การปลูกฝังเรื่องค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ต้องปลูกฝังให้ลึกเข้าไปในจิตใจ นิยความซื่อสัตย์สุจริตสร้างตั้งแต่แรกเกิดและเริ่มก่อตัวขึ้น จากความรักความอบอุ่นที่พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ได้แสดงออกแก่เด็ก พ่อแม่จึงเป็นต้นแบบที่สำคัญในวัยเด็ก เมื่อถึงวัยเข้าสู่วัยเรียนถือครูเสมือนพ่อแม่คนที่สอง เด็กเชื่อในสิ่งที่ครูสอน ครูทำให้ดูเป็นตัวอย่างไม่ว่าตั้งใจหรือไม่ก็ตาม การปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต จึงเป็นบทบาทของครูทุกคนในโรงเรียน และผู้บริหารที่ต้องทำตนเป็นแบบอย่าง ดังนั้น การปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริตเป็นหน้าที่ของครู องค์กรหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบที่สำคัญ ได้แก่ (เจนจิรา แสงไกร, 2560 : เว็บไซต์)

1. ครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง ต้องช่วยกันดูแล สร้างและปลูกฝังจิตสำนึกนี้ ด้วยการแนะนำสั่งสอน ทำตัวอย่างที่ดีให้กับคนในครอบครัวของตน
2. โรงเรียนและสถานศึกษา เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ให้การศึกษอบรมบ่มนิสัย คือ ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง การสร้างนิสัย การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง หัวใจสำคัญของการศึกษา คือ ทำให้คนเป็นคนดี เป็นคนที่เป็ประโยชน์ต่อผู้อื่นทั้งต่อสังคมที่ตนอยู่อาศัยและต่อประเทศชาติ การปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตก็เหมือนกัน ต้องทำให้ผู้เรียน เกิดศรัทธา เชื่อในสิ่งที่ดีและปฏิบัติจนเป็นกิจนิสัย
3. สถาบันทางสังคมต่างๆ ต้องมีบทบาทส่งเสริมสนับสนุนการสร้างลักษณะนิสัยความซื่อสัตย์สุจริต วัดและองค์กรทางศาสนาต่างๆ ช่วยได้มากในการอบรมสร้างเชื่อความศรัทธาให้เกิดขึ้น

การปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียนในบริบทของสังคมไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยสถานศึกษาเป็นหลัก เนื่องจากสภาพครอบครัว และสถาบันทางสังคมยังไม่สามารถมีบทบาทในการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนได้เท่าที่ควร เพราะมีข้อจำกัดและขาดความรู้ความเข้าใจในการปลูกฝังวินัยอย่างถูกต้อง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกลไกภายในสถานศึกษาเพื่อปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาเอกสารและแนวคิดต่างๆ สามารถจำแนกกลไกภายในสถานศึกษาที่มีบทบาทในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต

ผู้บริหารมีบทบาทอย่างยิ่งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาชาระเบียบวินัย การออกคำสั่งลงโทษ การว่ากล่าวตักเตือน และการอบรมสั่งสอนรวมทั้งการประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีต่อครูในโรงเรียนและนักเรียน คือ บทเรียนที่สำคัญยิ่ง (สุรเกียรติ จอมไพเราะศรี 2550 : 8) การที่จะให้นักเรียนประพฤติอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียนได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบทบาท ดังต่อไปนี้ (สำเภา พุทธปวน. 2548 : 15)

1. การออกคำสั่งระเบียบต่างๆ ควรจะพิจารณาอย่างรอบคอบว่ามีส่วนช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา
2. ควรจัดสภาพของโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมให้มีสภาพน่าอยู่ น่าเรียน
3. ครูเป็นบุคคลสำคัญที่อาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยได้ ผู้บริหารควรพัฒนาครูให้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน เช่น ความสามัคคี การแต่งกาย มารยาท การพูดจา เป็นต้น ครูจะต้องมีเหตุผลไม่ใช่เป็นคนเจ้าอารมณ์หรือมีอารมณ์ร้าย เพราะจะส่งผลทำให้เกิดปัญหาทางวินัยได้
4. การฝึกให้นักเรียนเป็นคนมีวินัย มีเกียรติ และมีความรับผิดชอบ ย่อมป้องกันปัญหาทางวินัยได้ดี
5. จงพยายามสร้างความภูมิใจในโรงเรียน เพื่อจะได้นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน
6. สร้างวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยการแนะนำหรือให้คำปรึกษา
7. พยายามหลีกเลี่ยงการลงโทษ ซึ่งไม่มีผลดีมากนักต่อการสร้างระเบียบวินัย
8. แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวินัยที่กำหนดไว้ให้เข้าใจตรงกัน
9. ควบคุมดูแลนักเรียนให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด และเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาระเบียบวินัยที่ได้กำหนดไว้แล้ว
10. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวินัยที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้

ประภิต วงษ์มอญ (2550 : 27 - 28) อธิบายว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนนั้นมี 8 ประการ ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวกับระเบียบวินัยนักเรียน
2. กำหนดระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน โดยร่วมมือกับคณะครูให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพสังคม รวมทั้งระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและแผนพัฒนาการของนักเรียน
3. ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเกี่ยวกับเรื่องวินัยและการรักษาวินัยนักเรียนในโรงเรียน
4. เป็นที่ปรึกษาและประสานงานต่างๆ ทั้งในโรงเรียนและชุมชนเพื่อให้เกิดผลในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน
5. เป็นผู้อบรมสั่งสอน และกระตุ้นให้คณะครูมีกำลังใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวินัยนักเรียน
6. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ อันจะช่วยให้เสริมสร้างวินัยในโรงเรียนให้เกิดแก่นักเรียนได้ยิ่งขึ้น
7. ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับการรักษาวินัยในโรงเรียน ตลอดจนการประพฤติปฏิบัติในด้านอื่นๆ
8. ปรึกษาหารือกับคณะครูเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยในโรงเรียนเป็นระยะๆ สม่าเสมอ

สรุปว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญมากในการเสริมสร้างวินัยและความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน ผู้บริหารควรมีบทบาทเป็นผู้นำในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาวินัยนักเรียน ประกอบด้วยงานต่างๆ ดังนี้ การวางแผนนโยบาย การอำนวยความสะดวก การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน การให้การสนับสนุนงบประมาณ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการพัฒนาวินัย การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การให้การนิเทศ และการประเมินผล

2. บทบาทครูในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต

ครู ถือเป็นกลไกที่มีบทบาทและลงมือปฏิบัติมากที่สุดในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน เพราะครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนและมีโอกาสในการเสริมสร้างวินัยในระหว่างการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ นอกจากนั้น ครูยังเป็นฝ่ายปฏิบัติการในการออกแบบหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สามารถบูรณาการเข้ากับกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนได้ ครูจึงควรมีบทบาทปฏิบัติการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดวินัย ดังนี้ (กุลชา ศิริเฉลิมพงศ์. 2544 : 24)

1. ความแน่นอนสม่าเสมอ ครูควรมีตารางสอนและตารางกิจกรรมเสริมหลักสูตรในแต่ละภาคเรียนที่ชัดเจนแน่นอน นักเรียนจะรู้สึกสบายใจ ถ้าเขารู้กำหนดการที่แน่นอนของตนเอง

ล่วงหน้า การตั้งกฎเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติ ต้องคำนึงว่ามีความสำคัญ และนักเรียนสามารถที่จะทำตามได้ นักเรียนต้องการรู้อย่างชัดเจนว่าครูและโรงเรียนต้องการอะไรจากตน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนจะสามารถตัดสินใจได้แน่นอน หากมีการเปลี่ยนแปลงครูต้องอธิบายเหตุผลว่าเป็นเพราะเหตุใด

2. ชมเชยให้กำลังใจ นักเรียนต้องการความสนใจและการยอมรับที่สม่ำเสมอจากครู ครูจึงควรบอกให้นักเรียนรู้ถึงความต้องการอย่างชัดเจน และชมเชยเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ดี

3. ทำเป็นตัวอย่าง นักเรียนจะเลียนแบบสิ่งต่างๆ รอบตัว ดังนั้นครูจึงควรทำเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียนเห็น เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่ครูคาดหวัง

4. ใช้เหตุผลที่ถูกต้องตามสถานการณ์ นักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันและมีพัฒนาการทางร่างกายและอารมณ์แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเวลาและสถานการณ์ ก่อนที่จะใช้วินัยกับนักเรียน ครูต้องพิจารณานักเรียนกำลังเหนื่อย ป่วย หิว กำลังไม่สบายใจหรือไม่ ครูต้องพยายามเข้าใจ และให้โอกาสนักเรียนปรับตัว ให้เข้ากับสถานการณ์อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ

5. การลงโทษ อาจทำได้ หากครูพูดชี้แจงหรือกระทำโดยวิธีต่างๆ แล้ว แต่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของนักเรียนได้ อาจจำเป็นต้องมีการลงโทษแต่ไม่ควรรุนแรงเกินเหตุ เช่น ครูอาจแสดงการไม่ยอมรับในสิ่งที่นักเรียนกระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง การงดปฏิบัติบางอย่างหรือบางประการ การจำกัดบริเวณหรือการไม่มีปฏิสัมพันธ์ด้วยในช่วงเวลาที่เหมาะสม

3. บทบาทนักเรียนในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

สังคมกลุ่มเพื่อนของนักเรียน ถือเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญและส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียน ดังนั้น สถานศึกษาจึงให้บทบาทกับกลไกของนักเรียนโดยวางระบบให้นักเรียนมีบทบาททั้งระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน ซึ่งมีแนวทางการพัฒนากลไกหลักๆ ในสถานศึกษา ดังนี้

3.1 การจัดตั้งสภานักเรียน

กิจกรรมสภานักเรียนเป็นกิจกรรมที่ทำให้บุคคลในองค์กรเกิดความเข้าใจที่ตรงกันได้ รวบรวมความคิดเห็นวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ จากสมาชิกอย่างทั่วถึง สมาชิกผู้ร่วมประชุมต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ทั้งผู้ทำหน้าที่ประธานต้องสามารถใช้เทคนิคในการนำและควบคุมการประชุม เพื่อให้ผู้ร่วมประชุมมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการเสนอความคิดที่ทำให้เกิดการยอมรับและเป็นประโยชน์ต่อองค์กรสภานักเรียน ควรกำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยกำหนดองค์ประกอบของการประชุม ดังนี้

1. ประธาน-เป็นผู้ดำเนินการประชุมให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นเป็นผู้ควบคุมประเด็นรักษาเวลากระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอความคิดเห็นขยายความคิดเห็นให้ที่ประชุมได้รับรู้

2. เลขานุการ-บันทึกประเด็นสำคัญในการประชุม อำนวยความสะดวกและประสานงาน

3. องค์ประชุม-ร่วมกันแสดงความคิดเห็น

4. วาระการประชุม-เรื่องที่ต้องพิจารณาในการประชุม
5. รายงานการประชุม-บทสรุปเนื้อหาในการประชุม
6. วิธีการประชุม-ประธานจะเป็นผู้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม

ดังนี้

ความเข้มแข็งของสถานักเรียนสามารถปลูกฝังได้ด้วยกิจกรรมที่ให้ทุกฝ่ายเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง โรงเรียนควรปลูกฝังการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. กิจกรรมฝึกทักษะการวิเคราะห์ข่าวเหตุการณ์ โดยเฉพาะสถานการณ์ทางการเมืองและปัญหาสังคมอย่างสม่ำเสมอ
2. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำโครงการศึกษาปัญหาและการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน เพื่อเรียนรู้ชุมชนและสร้างความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม สร้างสำนึกสาธารณะสำนึกรักบ้านเกิด โดยอาจจัดกิจกรรมให้นักเรียนออกสัมผัสกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน
3. กิจกรรมค่ายอาสาเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุ หรือผู้ประสบภัยพิบัติในโอกาสต่างๆ
4. เป็นอาสาสมัครช่วยงานการเลือกตั้งในท้องถิ่นทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง
5. นำสถานักเรียนออกสู่ชุมชนเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด เอดส์ การใช้ความรุนแรงในครอบครัวและอื่นๆ
6. กิจกรรมร่วมกลุ่มกับชาวบ้านทำโครงการต่างๆ เช่น การออมทรัพย์ การหารายได้ การพัฒนาอาชีพ การจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น
7. กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ/การแก้ไขปัญหาให้กับเพื่อนๆ ในโรงเรียน โดยกำหนดกฎกติกาเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ชุมชน
8. กิจกรรมการนำนักเรียนไปศึกษาดูงาน เพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ตรงจากองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด เทศบาล เพื่อเตรียมคนไปสู่การเมืองท้องถิ่น
9. กิจกรรมสร้างเสริมความเป็นประชาธิปไตย โดยจัดหาหนังสือประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย ประวัติชีวิตบุคคลสำคัญ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองการปกครองเพื่อเป็นการปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน

3.2 ระบบเพื่อนนักเรียนผู้ให้คำปรึกษา

ระบบเพื่อนนักเรียนผู้ให้คำปรึกษา หรือ YC (Youth Counselor) มีหลักการสำคัญที่เป็นเจตนารมณ์ในการส่งเสริมให้นักเรียนทำหน้าที่เป็น “นักเรียนเพื่อนผู้ให้คำปรึกษา” ได้แก่ (โรงเรียนสิริเกษน้อมเกล้า. 2555 : เว็บไซต์)

1. การใช้หลักจิตวิทยาของกลุ่มเพื่อน เป็นพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะบุคคลที่มีพื้นเพวัย วิธีชีวิตประจำวันและมีกิจกรรมร่วมกันจะสนิทสนม คั่นเคยและไว้วางใจ สามารถสื่อสารกันได้อย่างเปิดเผยและเข้าใจซึ่งกันและกันได้ง่าย

2. การให้การปรึกษาโดยเพื่อน มุ่งให้นักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนๆ ได้มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวให้การปรึกษาเพื่อนนักเรียนด้วยกันและการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการชี้แนะของครูแนะแนว

3. นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาหรือยุวชนแนะแนว (Youth Counselor) คือ นักเรียนที่โรงเรียนพิจารณาคัดสรรว่าเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถคิดวิเคราะห์ มีจิตอาสาในการรับฟังให้การปรึกษาหารือและได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการให้การปรึกษาเบื้องต้นและปฏิบัติหน้าที่ให้การปรึกษาโดยการดูแลชี้แนะอย่างใกล้ชิดของครูแนะแนว

วัตถุประสงค์กิจกรรม YC คือ อบรมนักเรียนเพื่อให้มีทักษะการให้การปรึกษาช่วยเหลือเพื่อนภายในห้องของตนเอง ส่งเสริมลักษณะการเป็นผู้นำให้กับนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตอาสาช่วยเหลืองานสังคม

การดำเนินงานกิจกรรมเพื่อนนักเรียนที่ปรึกษา (Youth counselor : YC) มีดังนี้

1. จัดทำโครงการ กิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (Youth Counselor : YC)
2. การสร้างนักเรียน YC มี 2 ประเภท ได้แก่

2.1 นักเรียน YC แกนนำ ได้มาจากการประชาสัมพันธ์รับสมัครนักเรียนที่มีคุณสมบัติความเป็นผู้นำ มีจิตอาสา มีบุคลิกภาพที่ดี พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้อื่นประมาณ 10 คน

2.2 นักเรียน YC ประจำห้องเรียนห้องละ 2 – 3 คน ได้มาจากการคัดเลือกนักเรียนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามเกณฑ์ที่งานแนะแนวกำหนด โดยครูที่ปรึกษาเป็นผู้คัดเลือกตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้

2.3 การจัดอบรมให้ความรู้ “หลักสูตรการให้การปรึกษาเบื้องต้น” โดยให้นักเรียนแกนนำและนักเรียน YC ประจำห้องเรียนเข้ารับการอบรมตามโปรแกรมการอบรม ภายหลังการอบรมนักเรียนจะได้รับเกียรติบัตร

3. การทำหน้าที่ของ YC แกนนำและ YC ประจำห้องเรียน

3.1 YC ประจำห้องเรียน ทำหน้าที่ให้การปรึกษาเพื่อนในห้องเรียนที่มีปัญหาแล้วบันทึกการให้การปรึกษาลงในสมุดบันทึก ให้การปรึกษาโดยประสานกับครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือเพื่อน และ YC ประจำห้อง ต้องนำสมุดบันทึกให้การปรึกษาส่งให้ครูที่ปรึกษาทุกวันศุกร์ และนำสมุดกลับมาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อในวันจันทร์ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาประจำห้องเรียนจะทำหน้าที่ดูแลและให้การช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนในห้องของตนเอง ช่วยครูที่ปรึกษาดูตามรายงานพฤติกรรมของเพื่อนภายในห้องประสานงานกับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาแกนกลาง

3.2 YC แกนนำ ทำหน้าที่ให้การปรึกษาเพื่อนในโรงเรียน ในปัญหาต่างๆ โดยจัดให้มีการปรึกษาหลายช่องทาง ได้แก่ การให้การปรึกษาเป็นรายบุคคลที่ห้องให้การปรึกษา ทาง Email การให้การปรึกษาผ่าน Facebook นิเทศและติดตามการทำหน้าที่ของ YC ประจำห้องเรียนโดยนัดหมายประชุมประจำเดือน เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อช่วยเหลือ YC ประจำห้องเรียนให้สามารถ

ทำหน้าที่ได้มีประสิทธิภาพ จัดรายการเสียงตามสายทุกวันพุธ – วันศุกร์ ในเรื่องที่วัยรุ่นสนใจ ได้แก่ การมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การคบเพื่อนต่างเพศ การดูแลตนเองไม่ให้อ้วน การดูแลสุขภาพ เคล็ดลับในการเรียน ฯลฯ ช่วยครูแนะแนวในการจัดอบรมนักเรียน YC ในหลักสูตรทักษะการให้การปรึกษาเบื้องต้น ช่วยครูแนะแนวสรุปข้อมูลผลการให้การปรึกษาเพื่อนในห้องเรียนของ YC ประจำห้องเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้รายงานต่อผู้บริหารและส่งต่องาน กิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนเพื่อนำไปพัฒนา นักเรียนต่อไป

4. การประสานงานเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงาน มีการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 การส่งต่อภายในโรงเรียน นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC) ประจำห้องทำหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อนๆ ที่มีปัญหาหากเป็นปัญหาที่มีความยุ่งยากจะส่งต่อให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการ หากครูที่ปรึกษาไม่สามารถช่วยเหลือดูแลได้ จะส่งต่อให้ครูแนะแนวของโรงเรียนโดยมีแบบฟอร์มการส่งต่อ นักเรียนที่มีปัญหา เช่น ปัญหาด้านพฤติกรรมครูที่ปรึกษาส่งต่อหัวหน้าระดับชั้น

4.2 การส่งต่อภายนอกโรงเรียน โดยครูแนะแนวจะส่ง Case ที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ให้กับนักจิตวิทยาช่วยดูแลแก้ไข ร่วมกับผู้ปกครองของนักเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวของโรงเรียนหรือส่งต่อไปยังสถาบันสุขภาพจิต

5. การเชื่อมโยงโครงการนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (Youth Counselor : YC) กับระบบความช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน โดยสร้างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC) ช่วยครูที่ปรึกษา แบ่งเบางานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยกิจกรรม YC ได้ดำเนินการร่วมกับงานระบบช่วยเหลือดูแล

จรรยาบรรณของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา YC ใช้แนวทางของสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย ซึ่งได้กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

1. เคารพในศักดิ์ศรีและส่งเสริม สนับสนุนสวัสดิภาพของเพื่อนผู้มารับการปรึกษา และต้องระวังไม่ให้ผู้รับการปรึกษาได้รับการกระทบกระเทือนทางจิตใจ

2. สัมพันธภาพในการให้การปรึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้นั้นจะต้องเก็บรักษาไว้เป็นความลับ

3. บันทึกต่างๆ ในการให้การปรึกษา รวมทั้งบันทึกจากการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากแบบทดสอบ เครื่องบันทึกเสียง และเอกสารอื่นๆ ถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่จะนำไปใช้จะต้องปกปิดเอกลักษณ์ของเพื่อนผู้รับการปรึกษา และระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ให้เกิดผลเสียหายแก่เพื่อนผู้รับการปรึกษาทราบ

4. ควรชี้แจงเงื่อนไขต่างๆ ของการให้การปรึกษาให้เพื่อนผู้รับการปรึกษาทราบ

5. ในการให้การปรึกษา YC ต้องหลีกเลี่ยงสภาพที่จะทำให้เพื่อนผู้รับการปรึกษาอยู่ในภาวะขัดแย้งในใจ

6. ยุติการปรึกษา เมื่อ YC ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้อีกต่อไป และให้ส่งต่อไปพบผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมต่อไป

7. หากได้รับข้อมูลที่อาจเป็นอันตรายแก่ผู้อื่น YC ต้องรายงานให้แก่ผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้อง ในแนวทางที่ไม่เปิดเผยว่า ได้รับข้อมูลจากเพื่อนผู้รับการปรึกษาคนใด

คุณสมบัติของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา YC

1. เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านจิตเมตตา จิตอาสา รับผิดชอบ ช่วยเหลือผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งรอบตัว เป็นต้น
2. สามารถให้การปรึกษา และแนะแนวทั้งแก่ตนเอง และผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม
3. สามารถหาแนวทางในการช่วยเหลือผู้อื่นในเบื้องต้นได้
4. มีทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ได้รับการฝึกทักษะที่จำเป็น เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทหน้าที่ ภารกิจงานของนักเรียน YC

1. ให้ความร่วมมือกับกรรมการนักเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับกิจกรรมและโครงการ YC
2. แนะนำแนวทางช่วยเหลือ ให้ความรู้เพื่อนที่มีปัญหา
3. เป็นแบบอย่างที่ดี มีทักษะชีวิตให้การปรึกษาเพื่อน การบันทึกผลการให้การปรึกษา และการส่งต่อ
4. ประสานงานเครือข่าย การพัฒนางานของนักเรียน YC ให้ต่อเนื่องและยั่งยืน โดยตระหนักในความสำคัญของบทบาทของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาและมีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของสังคม ทั้งในโรงเรียนและชุมชน
5. ประสานสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับบ้าน ชุมชน ผู้นำชุมชน
6. จัดตั้งกลุ่มและขยายผล YC ในโรงเรียน ดำเนินการจัดกิจกรรม YC ภายในโรงเรียน เผยแพร่ความรู้ YC สู่วิทยาลัย ในเขตพื้นที่
7. ประเมินผลการจัดกิจกรรมนำเสนอโรงเรียนเพื่อพัฒนาเครือข่าย YC ในโอกาสต่อไป

สรุปว่า บทบาทของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาสามารถแบ่งบทบาทหน้าที่เป็น 2 ระดับ คือ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาประจำห้องเรียนจะทำหน้าที่ดูแลและให้การช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนในห้องของตนเอง ช่วยครูที่ปรึกษาติดตามรายการพฤติกรรมของเพื่อนภายในห้อง ประสานงานกับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาแกนกลาง ส่วนนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาแกนกลางหรือแกนนำ จะทำหน้าที่ให้การปรึกษากับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาประจำห้องเรียนที่มาขอรับแนวทางการให้การปรึกษา สรุปปัญหานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาเพื่อรายงานให้กับครูที่ปรึกษา กิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษารายงานส่งต่อไปยังผู้อำนวยการและรายงานไปยังหัวหน้าระดับ จัดการอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาให้กับนักเรียนเพื่อน

ที่ปรึกษาประจำห้องเรียน นิเทศติดตามการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาประจำห้องเรียนเพื่อตรวจสอบการดำเนินงาน

4. ผู้ปกครองนักเรียนในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

กิ่งทอง มหาพรไพศาล (2548 : 95 - 96) กล่าวว่า แนวทางในการสร้างเด็กดีที่มีวินัยและมีความซื่อสัตย์สุจริตนั้น พ่อแม่และผู้ปกครองสามารถทำได้โดยคำนึงถึงจิตใจของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. เด็กต้องการเป็นบุคคลสำคัญ การมองเห็นคุณค่าในตนเองเกิดขึ้นจากความรู้สึกในส่วนลึกว่า “ฉันเป็นที่รักของคนอื่น” “ฉันเป็นคนที่มีคุณค่า” และ “คนชอบฉันอย่างที่ฉันเป็น” ทั้งพ่อและแม่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสิ่งนี้ให้เกิดขึ้นในชีวิตของลูก พ่อแม่ควรแสดงความรักต่อลูกและความรักซึ่งกันและกันอย่างเหมาะสมเพื่อให้ลูกมองเห็นคุณค่าในตนเอง โดยต้องเริ่มจากทัศนคติของพ่อแม่ที่มีต่อตัวเองเป็นพื้นฐาน อันจะมีผลต่อการมองเห็นคุณค่าในตนเองของลูกด้วย เพราะพ่อแม่ที่เห็นคุณค่าในตนเองจะส่งผ่านความรู้สึกนี้ให้ลูกๆ ของพวกเขา เช่น พ่อแม่ควรมอบหมายงานบ้านเล็กๆ น้อยๆ ให้ลูกมีส่วนร่วมรับผิดชอบ และควรกล่าวชมเชยเด็กเมื่อพวกเขาทำสำเร็จเรียบร้อย แม้จะเป็นงานเพียงเล็กน้อยก็ตาม

2. เด็กต้องการความมั่นคงปลอดภัย การกระทำของพ่อแม่สามารถสร้างความมั่นใจให้กับลูกได้ว่าพ่อแม่จะคอยปกป้องดูแลเขาอยู่เสมอด้วยความรัก ความปรารถนาดีที่พ่อแม่มีต่อลูก มีคุณค่ามากกว่าถ้วยรางวัลชนะเลิศใดๆ พ่อแม่อาจไม่สามารถให้ทุกอย่างที่ลูกต้องการได้แต่สามารถแสดงออกให้ลูกรับรู้ถึงความรักที่มีต่อพวกเขาได้ด้วยการโอบกอดเขาไว้ในอ้อมแขนอันอบอุ่นความสัมพันธ์ระหว่างพ่อและแม่จึงมีผลในด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเด็กจากการศึกษา พบว่า เหตุผลหลักที่ชักนำไปให้เด็กหันไปใช้ยาเสพติดอันดับแรก คือ ความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่เด็กวัยรุ่นที่ติดยามักมีพ่อแม่ที่ทะเลาะกันเป็นประจำ ทำให้เด็กรู้สึกเกลียดตัวเองและต้องการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ จึงหันไปใช้ยาเสพติดเพื่อหลบหนีแรงกดดันที่พวกเขาได้รับจากสังคมรอบข้าง ดังนั้น ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่และแม่และความรักที่พ่อแม่มีให้ลูกอย่างเพียงพอ สม่่าเสมอ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ลูกรู้สึกปลอดภัยและช่วยให้เด็กรู้สึกมั่นคงในจิตใจ ความรักช่วยให้เด็กเผชิญกับทุกสิ่งที่ผ่านมาในชีวิตได้

3. เด็กต้องการคำชมเชยแท้ที่จริงแล้วคำชมเชยเป็นสิ่งจำเป็นต่อการหล่อหลอมให้เด็กมีชีวิตที่มีความสุขและมีความสำคัญมากพอๆ กับความดีงามและความรักคำชมเชยมีความสำคัญต่อชีวิตของเด็กเช่นเดียวกับดวงอาทิตย์ที่มีความสำคัญต่อต้นไม้ “ธรรมชาติส่วนลึกที่สุดของมนุษย์คือความปรารถนาให้ผู้อื่นยอมรับ” พ่อแม่ควรกล่าวชมเชยเด็กเมื่อพวกเขาเริ่มทำสิ่งที่มีคุณค่าด้วยตนเองหรือเมื่อเขาทำความดีและแสดงความมีน้ำใจ คำชมเชยเป็นเสมือนสิ่งที่จะช่วยผลักดันให้เขารู้จักพึ่งตนเองในเรื่องอื่นๆ ที่มีความสำคัญมากขึ้น และมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น

4. เด็กต้องการมีระเบียบวินัย เด็กที่ไม่เคยใช้ชีวิตภายใต้กฎระเบียบของครอบครัว จะประสบปัญหาเมื่อเขาต้องออกไปเผชิญกับโลกภายนอก ดังนั้น จึงต้องมีระเบียบวินัยเกี่ยวกับการสร้างลักษณะนิสัยของเด็ก โดยอาศัยการหนุนน้ำใจให้กระทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องให้ดีขึ้น ซึ่งการสร้างนิสัยให้กับเด็กมี 3 แนวทางด้วยกันคือ

4.1 การตั้งกฎระเบียบ สิ่งนี้มีความสำคัญมากในขณะที่ยังเล็กอยู่ กฎระเบียบที่ตั้งขึ้นควรมีความชัดเจนและเข้าใจง่ายครอบครัวที่มีกฎระเบียบจะทำให้ลูกเคารพพ่อแม่ นอกจากนี้เด็กยังรู้สึกเคารพต่อการลงโทษของพ่อแม่ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนกฎระเบียบที่ตั้งไว้อีกด้วย

4.2 การเลียนแบบ เด็กๆ จะเลียนแบบคนที่อยู่ใกล้ตัว เขาอยากเป็นเหมือนคนที่เขารักและชื่นชม พ่อแม่จึงไม่ควรทำในสิ่งที่ไม่อยากให้เกิดขึ้นในชีวิตลูก

4.3 การสร้างแรงบันดาลใจ สิ่งนี้นับเป็นเคล็ดลับที่สำคัญของการฝึกวินัย ถ้าพ่อแม่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขและเสริมสร้างความสุข ความยินดีนี้จะส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดี

5. เด็กต้องการผู้รับฟังคำพูดที่ว่า “พ่อแม่ไม่มีเวลา ไว้คุยกันวันหลัง” เป็นคำพูดที่พ่อแม่ไม่ควรจะกล่าวกับลูก เพราะมันสื่อความหมายถึงว่าลูกไม่มีความสำคัญสำหรับผู้เป็นพ่อและแม่ ทำให้ความไว้วางใจ ความสนิทสนมที่เด็กมีค่อยๆ เลือนหายไป และพวกเขาจะหันไปให้ความสนใจกับผู้อื่นที่มีเวลารับฟังเรื่องราวของเขาแทน การที่ลูกได้พูดคุยกับพ่อแม่นอกจากจะทำให้รับรู้เรื่องราวชีวิตของพวกเขาเมื่อต้องออกไปผจญภัยอยู่ภายนอก ซึ่งผู้ใหญ่ไม่อาจติดตามไปได้ทุกแห่งหนแล้ว พ่อแม่มิได้มีโอกาสรู้จักกับเพื่อนๆ ของลูกผ่านทางคำบอกเล่าอีกด้วย นอกจากนั้นแล้วยังเป็นช่วงเวลาทองที่พ่อแม่จะได้แนะนำให้เด็กๆ ได้เห็นถึงวิธีการแก้ปัญหาและแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต ตลอดจนการช่วยเหลือผู้อื่น เด็กจึงได้เรียนรู้ชีวิตจากประสบการณ์ของผู้ใหญ่ที่เกิดจากพูดคุยระหว่างกัน การรับฟังซึ่งกันและกันจึงไม่ได้เป็นเพียงแค่การพูดคุยเท่านั้น แต่ยังเป็นช่วงเวลาของความอบอุ่นในครอบครัวอีกด้วย

6. เด็กต้องการความรัก ส่วนประกอบที่สำคัญของความเป็นครอบครัวที่ขาดไม่ได้ คือความรัก เพราะความรัก คือ ความปรารถนาที่มีให้กับบุคคลซึ่งเป็นคนที่รัก การที่พ่อแม่แสดงออกถึงความรักที่มีต่อลูกซึ่งอาจจะมาจากการแสดงออก เช่น การสัมผัส การโอบกอด การบอกรักลูกๆ ล้วนทำให้เด็กๆ มีความมั่นคงในชีวิต และภาพความรักของพ่อแม่ที่มอบให้กันและกัน สอนให้เด็กเรียนรู้ที่จะรัก ห่วงใยผู้อื่นเช่นเดียวกัน

สรุปว่า กลไกการเสริมสร้างวินัยและความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา มีบุคลากรฝ่ายต่างๆ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดแผนการดำเนินงานและกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยและความซื่อสัตย์สุจริต โดยบุคลากรที่เป็นกลไกในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งจะต้องประสานงานร่วมมือกันตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้การเสริมสร้างวินัยนักเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

การเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งคงเป็นของโรงเรียนและสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่หลัก คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความงอกงามในทุกๆ ด้านอย่างมีคุณภาพ คือ ต้องให้เด็กได้พัฒนาทั้งทางด้านจิตใจ ปัญญา ร่างกาย และทางสังคม ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณลักษณะทางจิตใจประการหนึ่งที่พึงปลูกฝังพัฒนาให้เกิดขึ้นกับเด็กทุกคน แต่การพัฒนาคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์สุจริตก็ต้องพัฒนาไปพร้อมๆ กับการพัฒนาทางด้านปัญญา คือ ความรู้ ความเข้าใจและการพัฒนาทางร่างกายและสังคม เช่นเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการพัฒนานิสัยเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต จึงน่าจะมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตทำได้โดยวิธีง่ายๆ เช่น ข่าวเหตุการณ์ประจำวัน การเล่านิทาน ถ้าเด็กโตสามารถเล่าเรื่องจริงและมีรายละเอียดประกอบได้มากขึ้น การยกย่องสรรเสริญผู้ทำความดีต่างๆ โดยเฉพาะผู้ที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต การให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า หาบุคคลตัวอย่างที่แสดงถึงความเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต โดยพูดคุยกับคนในชุมชน เพื่อหาคนที่ชุมชนยกย่องนับถือและศึกษาจากหนังสือและให้เด็กบอกเหตุผลในการเลือกบุคคลนั้นมาเป็นตัวอย่าง ให้นักเรียนจัดนิทรรศการ แสดงประวัติและความประพฤติของผู้เรียนที่นักเรียนยกย่อง ว่าเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต โรงเรียนประกาศยกย่องนักเรียนหรือครูที่มีความซื่อสัตย์สุจริตให้ปรากฏแก่นักเรียน โดยทั่วไปทุกครั้งที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น ฯลฯ การจะปลูกฝังให้เด็กไทยรุ่นใหม่เกิดความซื่อสัตย์สุจริต ต้องร่วมมือกันทุกภาคส่วน เริ่มตั้งแต่ครอบครัวต้องให้ความรักความอบอุ่นและอบรมสั่งสอน ต่อจากนั้นโรงเรียน โดยผู้บริหาร และครูอาจารย์ ต้องปลูกฝังค่านิยมในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ให้เด็กทราบในรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ จึงนับว่าทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมความซื่อสัตย์สุจริตให้เกิดขึ้นกับเด็ก เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญในอนาคตของประเทศชาติต่อไป การเรียนการสอนจึงเป็นกระบวนการกระตุ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนานั่นเอง เป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็นและได้เรียนรู้ ได้ปฏิบัติจนเกิดความเข้าใจ เกิดความเชื่อ ความศรัทธา และยึดถือสิ่งนี้เป็นแนวดำเนินชีวิต ตลอดจนมีการศึกษาและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อ ความศรัทธานั้นชัดเจนยิ่งขึ้นไปอีกในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการพัฒนานิสัยเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ตามนัยที่กล่าวมานี้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน จึงควรมีลักษณะ ดังนี้ (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2559 : 1-10)

1) การกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต โรงเรียนสามารถทำได้ด้วยวิธีง่ายๆ เช่น นำข่าวเหตุการณ์ประจำวันที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์สุจริต หรือเอาเรื่องของคนในชุมชนที่คนยกย่องนับถือในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต มาเล่าให้นักเรียนฟัง ในเด็กเล็กๆ อาจต้องเล่า เป็นนิทาน ในเด็กโตขึ้นก็เล่าเรื่องจริงและมีรายละเอียดได้มากขึ้น

2) การยกย่องสรรเสริญผู้ทำความดีต่างๆ โดยเฉพาะผู้ที่แสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์สุจริต ควรยกย่องนักเรียนของตนเอง คนในสังคมนอกๆ โรงเรียนหรือคนอื่นๆ ตามข่าว เหตุการณ์ ที่ปรากฏ

3) การให้นักเรียนศึกษา ค้นคว้า หาบุคคลตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าผู้นั้นเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณสมบัติที่ดีงามอื่นๆ นักเรียนควรจะได้ศึกษาโดยการไปพูดคุยกับคนในชุมชน เพื่อหาคนที่ชุมชนยกย่องนับถือ และศึกษาจากหนังสือ เอกสารต่างๆ ควรให้นักเรียนได้ให้เหตุผลในการที่เขาเลือกบุคคลนั้นมาเป็นตัวอย่างด้วย

4) การให้นักเรียนช่วยกันจัดนิทรรศการแสดงประวัติชีวิต และพฤติกรรมของผู้ที่นักเรียน หรือสังคม หรือองค์กรต่างๆ ยกย่องว่าเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต เป็นระยะๆ

5) โรงเรียนประกาศยกย่องนักเรียนหรือครู หรือบุคคลในสังคมที่มีพฤติกรรม ความซื่อสัตย์สุจริตให้ปรากฏแก่นักเรียนโดยทั่วไปทุกครั้งที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น

6) โรงเรียนอาจจัดกิจกรรมประจำภาคเรียนหรือประจำปี ให้นักเรียนช่วยกันเลือกเพื่อนของเขาเองที่เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตสมควรได้รับการยกย่องชมเชย

7) ในกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดวิชาใดก็ตาม ครูทุกคนควรให้ความสำคัญกับการสร้างนิสัย ความมีวินัย ความรู้จักหน้าที่รับผิดชอบและความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่นๆ เสมอ ไม่ควรแยกการสอนเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตจากการสอนอื่นๆ เราสามารถสอน เรื่องความซื่อสัตย์สุจริตควบคู่สอดแทรกผสมกลมกลืนไปกับการสอนภาษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิชาการงาน วิชาศิลปะ วิชาพลานามัย ฯลฯ

8) ให้นักเรียนได้ศึกษาจากบุคคลในท้องถิ่น เช่น พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ถึงความดีงามของการเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต และโทษของการไม่เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต พร้อมทั้งหาตัวอย่างที่เป็นจริงมาประกอบ

9) โรงเรียนอาจให้นักเรียนเขียนนิทาน เรื่องจริง เกี่ยวกับเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต

10) ให้นักเรียนสังเกต วิเคราะห์ และวิจารณ์ตนเองในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต คือ การให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง ซึ่งอาจให้ทำไว้เป็นความลับเฉพาะตัวของแต่ละคน

11) โรงเรียนอาจจัดให้มีการปาฐกถา ใต้เวที เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต โดยให้นักเรียนจัดและดำเนินการกันเอง

12) ให้นักเรียนตั้งปณิธานของตนเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต

13) โรงเรียนเชิญผู้มีชื่อเสียงหรือผู้ได้รับยกย่องเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตมาพูดคุยกับ นักเรียน

14) โรงเรียนจัดงานวันแห่งความซื่อสัตย์สุจริต และจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต

15) ครูในโรงเรียนประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียน

สรุปว่า การเรียนรู้ในการปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูควรให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจริง จะทำให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งที่แท้จริงมากขึ้น กระบวนการและกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ต้องทำสม่ำเสมอเป็นประจำและต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นและหล่อหลอมลักษณะนิสัยนี้ให้เกิดขึ้น คงอยู่อย่างมั่นคง การรับรู้ได้เห็นของจริง จะทำให้เด็กเกิดศรัทธาและความเชื่อมั่น ยิ่งถ้า

ผู้นั้นเป็นผู้ที่เด็กรู้จักใกล้ชิด เคารพนับถือ ก็จะยิ่งสร้างศรัทธาให้เกิดได้ง่ายและมากยิ่งขึ้น เป้าหมายสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต คือ ความสำนึกในความซื่อสัตย์สุจริต นิสัยความเป็นคนซื่อสัตย์สุจริตและประพฤติตนอยู่บนฐานความซื่อสัตย์สุจริต ยังมีรูปแบบและวิธีการอื่นๆ อีกมากมายที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมการปลูกฝัง สร้างนิสัยให้นักเรียนยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต กิจกรรมใดๆ ก็ตามที่ให้นักเรียนได้รู้ ได้เห็น จากของจริง เหตุการณ์จริง และได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จะทำให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งที่แท้จริงมากขึ้น กระบวนการและกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ต้องทำสม่ำเสมอเป็นประจำและต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นและหล่อหลอมลักษณะนิสัยนี้ให้เกิดขึ้น คงอยู่อย่างมั่นคงการได้รู้ได้เห็นของจริง จะทำให้เด็กเกิดศรัทธาและความเชื่อมั่น ยิ่งถ้าผู้นั้นเป็นผู้ที่เด็กรู้จักใกล้ชิดเคารพนับถือก็จะยิ่งสร้างศรัทธาให้เกิดได้ง่ายและมากยิ่งขึ้น เป้าหมายสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต คือ ความสำนึกในความซื่อสัตย์สุจริต นิสัยความเป็นคนซื่อสัตย์สุจริตและประพฤติตนอยู่บนฐานความซื่อสัตย์สุจริต

การปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

บทบาทของสถานศึกษาในการปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตนั้น ถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะโรงเรียนมีหน้าที่ให้การศึกษอบรม บ่มนิสัย การสร้างนิสัยความซื่อสัตย์สุจริต จึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องให้การเอาใจใส่ดูแลไม่น้อยกว่าการทำให้ผู้เรียนมีความรู้และมีลักษณะที่พึงประสงค์อื่นๆ ทุกกิจกรรมที่จัดจะต้องเน้นการส่งเสริมให้เกิดความซื่อสัตย์สุจริต จากการศึกษาเอกสารและแนวคิดต่างๆ ทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับการปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา ดังนี้

1. แนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

จากการสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์ทั่วประเทศในเรื่องการจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา ได้สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะกำหนดเป็น 10 มาตรการสำคัญในการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา (สำนักป้องกัน การทุจริต 2 สำนักงาน ป.ป.ช. 2546) ได้แก่

1. ขอความร่วมมือให้ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา และถือว่าความซื่อสัตย์สุจริตเป็นวาระสำคัญแห่งชาติอีกประการหนึ่ง หากผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องนี้แล้ว ก็จะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญยิ่ง โดยมีกิจกรรมเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ขอให้ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงได้กำหนดเป็นนโยบายปฏิบัติที่สำคัญให้กับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ในการที่จะช่วยกันเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา

1.2 สอดแทรกสาระ เรื่อง การเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ในสถานศึกษาเข้าไว้ในกรอบการ พัฒนา การสัมมนา ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อย้ำให้เกิดความตระหนักในความสำเร็จ

1.3 ส่งเสริมให้มีการจัดการประชุมสัมมนาผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ในเรื่องการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

1.4 ขอความสนับสนุนจากหน่วยงานบริหารการศึกษา และคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ให้ยอมรับและเห็นความสำคัญในผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเรื่องนี้ให้เป็นผลงานทางการบริหารสถานศึกษาและทางวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับชั้นของสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา

1.5 คณะอนุกรรมการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริต และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบุคคลสำคัญของท้องถิ่น ออกเยี่ยมผลงานและการดำเนินงานในสถานศึกษาต่างๆ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

1.6 จัดให้มีการเผยแพร่ผลงานและการประกาศเกียรติคุณในผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนโดยผ่านทางสื่อมวลชน

1.7 จัดให้มีการเยี่ยมชมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ระหว่างสถานศึกษาต่างๆ

1.8 จัดทำวารสารเผยแพร่ผลงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็น สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาต่างๆ และคณะอนุกรรมการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริต

1.9 สร้างเครือข่ายของคณะอนุกรรมการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตขึ้นทุกเขตพื้นที่การศึกษา ทำหน้าที่ประสานและส่งเสริมให้สถานศึกษาในเขตพื้นที่ดำเนินการตามมาตรการทั้ง 10 ประการ เพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

1.10 จัดให้มีการเชิดชูเกียรติสถานศึกษา และบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นในด้านการเสริมสร้างค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียนในสถานศึกษาด้วยการมอบโล่ หรือเกียรติบัตร หรือ เข็มเชิดชูเกียรติ ในแต่ละปีตามความเหมาะสม

1.11 ประสานงานกับหน่วยงานและบุคลากรในท้องถิ่นให้ร่วมมือกันเสริมสร้างด้านความซื่อสัตย์สุจริต และคุณธรรมจริยธรรมต่างๆ ให้เกิดขึ้นกับเยาวชนของชาติ

1.12 ร่วมมือกับคณะอนุกรรมการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตของ ป.ป.ช. ด้วยการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ เป็นต้นว่า โครงการรักษาดีถูกทางสร้างเสริมความซื่อสัตย์สุจริต โครงการประกวดละครสั้น โครงการวิทยากรน้อย โครงการสถาบันศึกษาสัมพันธ์ ฯลฯ

2. กระตุ้นเตือนและส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ทุกคน ได้ตระหนักในความสำคัญและถือเป็นหน้าที่ในการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา โดยมีกิจกรรมเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ย้ำบทบาทหน้าที่ของครูในหลักสูตรฝึกหัดครู จรรยาบรรณของครูที่จะต้องประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน

2.2 สอดแทรกสาระสำคัญในเรื่องบทบาทหน้าที่ของครู ที่จะต้องช่วยกันเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชนในการฝึกอบรมสัมมนาครูอาจารย์

2.3 ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูอาจารย์ได้ประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเยาวชน โดยเฉพาะในด้านความซื่อตรงและคุณธรรมอื่นๆ ตามหลักธรรมของศาสนา

2.4 ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ช่วยกันอบรม แนะนำ แนะนำ กวดขัน นักเรียนในเรื่องการประพฤติปฏิบัติตามคุณธรรมต่างๆ โดยเฉพาะในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้นว่า การอบรมนักเรียนหน้าแถวก่อนการเรียนประจำวัน การสอดแทรกการอบรมระหว่างการเรียนวิชาต่างๆ ฯลฯ

2.5 จัดประชุมปฏิบัติการสร้างคู่มือการอบรมคุณธรรมโดยเฉพาะในด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่ครูอาจารย์ เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกอบรมนักเรียน

2.6 ให้ถือเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตและคุณธรรมอื่นๆ เป็นเกณฑ์สำคัญประการหนึ่งในการประเมินเพื่อคัดเลือก สรรหา ยกย่องเชิดชูเกียรติครูดีเด่น นักเรียนดีเด่น ของสถานศึกษา โดยเฉพาะในการพิจารณาความดีความชอบในแต่ละปี

3. ส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างรูปแบบและดำเนินการให้มีการอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกันในสถานศึกษาเสมือนเป็นครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่น ความปรองดองสามัคคี ความปลอดภัย การได้รับการยกย่องยอมรับ การได้รับผลสัมฤทธิ์ตามความต้องการทางจิตใจที่เป็นรากฐานสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมต่างๆ เพื่อความเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน โดยมีกิจกรรมเสนอแนะ ดังนี้

3.1 จัดประชุมปฏิบัติการสร้างคู่มือหรือแนวทางดำเนินการในการสร้างรูปแบบและดำเนินการให้การอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกันในสถานศึกษา เสมือนเป็นครอบครัวที่มีความสุขเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและจัดการในสถานศึกษา

3.2 เผยแพร่คู่มือหรือแนวทางในการดำเนินการดังกล่าว ไปยังสถานศึกษาต่างๆ พร้อมทั้งส่งเสริมให้สถานศึกษาได้ดำเนินการตามคู่มือ ด้วยการสอดแทรกในการจัดฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การให้การนิเทศแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้อง

3.3 ส่งเสริมให้มีการเยี่ยมชมผลงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนางานและการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3.4 ส่งเสริมให้สถานศึกษา จัดกิจกรรมบรรยากาศการอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกัน เสมือนครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่น โดยความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.5 ส่งเสริมให้บุคคลสำคัญและประชาชนได้มาเยี่ยมชมกิจการของสถานศึกษา เพื่อเผยแพร่ผลงานของสถานศึกษา

4. พัฒนาและส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ดำเนินการในกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียน เกิดทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตตามวิธีการและขั้นตอนของการสร้างทัศนคติค่านิยม โดยมีกิจกรรมเสนอแนะ ดังนี้

4.1 จัดประชุมปฏิบัติการสร้างรูปแบบ วิธีการ ขั้นตอน กิจกรรม เพื่อเป็นคู่มือ ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อสร้างทัศนคติค่านิยมโดยเฉพาะในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต

4.2 เผยแพร่คู่มือ จัดประชุมสัมมนา ฝึกอบรม และส่งเสริมให้ครูอาจารย์ที่สอน สาขาวิชาที่มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริต จัดทำแผนการสอน ที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้สอน

4.3 จัดให้มีการประเมินผลหรือประกวดแผนการสอน และการดำเนินการสอนเพื่อ สร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริต รางวัลที่จะได้รับนอกจากจะเป็นอุปกรณ์การเรียน การสอนแล้ว ควรกำหนดให้มีใบประกาศเกียรติคุณรับรองผลการประเมินหรือการประกวดแผน การสอน ซึ่งสามารถนำไปเป็นหลักฐานสำคัญในการนำเสนอผลงานการสอนเพื่อการเลื่อนระดับขั้น ของครูอาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้ด้วยความร่วมมือจากผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการ ข้าราชการครู (ก.ค.)

4.4 ส่งเสริมให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น ระหว่างครู อาจารย์ ผู้สอน ด้วยรูปแบบวิธีการนี้เพื่อการพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ฯลฯ

5. ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้สภาพชีวิตและสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบ ที่บ่อนทำลายความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติและสังคมไทย เพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ สภาพที่แท้จริง สาเหตุ และผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อส่วนรวม เพื่อสร้าง ทัศนคติที่จะเกลียดชังการทุจริตและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตในสังคมของนักเรียน โดยมี กิจกรรมเสนอแนะ ดังนี้

5.1 คณะอนุกรรมการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริต จัดสร้าง สื่อการศึกษา หนังสือเสริมการเรียน โดยนำเรื่องที่มีเค้าความจริงที่เป็นปัญหาและผลเสียหายเกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบในสังคมไทยมาเป็นกรณีศึกษา เผยแพร่ไปยังสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นหนังสือ เสริมการเรียนในการสร้างความตระหนักในภัยของการทุจริตประพฤติมิชอบ

5.2 ส่งเสริมให้ครูอาจารย์นำสื่อการศึกษา และหนังสือเสริมการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้เสริมการเรียนการสอน เพื่อสร้างความตระหนักในภัยอันตรายอันเกิดจากการทุจริตและการมีส่วนร่วมในการที่จะช่วยป้องกันการทุจริตเหล่านั้น

5.3 ติดตาม ประเมินผล การใช้สื่อการศึกษา หนังสือเสริมการเรียนรู้เหล่านี้จากครูผู้สอนจากนักเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้มีคุณภาพสูงขึ้น ฯลฯ

6. นอกจากจะจัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตโดยตรงแล้ว ครู อาจารย์ทุกคนควรจะได้สอดแทรกเพื่อสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตในระหว่างการสอนบทเรียนใดๆ ได้ตามความเหมาะสม การสอนสอดแทรกเช่นนี้จะช่วยตอกย้ำในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งจะเป็นรอยพิมพ์ที่สำคัญในการเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยม ในด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับเยาวชน โดยมีกิจกรรมเสนอแนะ ดังนี้

6.1 จัดประชุมปฏิบัติการครู อาจารย์ผู้สอนวิชาการต่างๆ เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการจัดสอนสอดแทรกเพื่อสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ในบทเรียนต่างๆ ที่มีความสอดคล้อง เหมาะสมที่จะกระทำได้ เพื่อจัดทำเป็นเอกสารเสนอแนะไปยังครู อาจารย์ทุกคน

6.2 ขอความร่วมมือจากผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ทุกคน ช่วยกันสอนสอดแทรกในบทเรียนตามความเหมาะสม เพื่อสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียน ฯลฯ

7. เสริมสร้างคุณธรรมข้ออื่นๆ ให้เกิดขึ้นกับเยาวชนพร้อมกันกับการเสริมสร้างคุณธรรมในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรมเหล่านี้จะหล่อหลอมให้เยาวชนเป็นคนดี เสริมความเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตให้มากยิ่งขึ้น โดยมีกิจกรรมเสนอแนะ ดังนี้

7.1 จัดทำคู่มือการฝึกอบรมนักเรียนในด้านคุณธรรมต่างๆ เผยแพร่ให้ครู อาจารย์นำไปใช้ฝึกอบรมนักเรียนในโอกาสต่างๆ ตามที่สถานศึกษากำหนด

7.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ จัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมกีฬา การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดงานของสถานศึกษาและของชุมชน ฯลฯ

7.3 ขอความร่วมมือครูอาจารย์ทุกคนให้ช่วยกันฝึกอบรมนักเรียนในเรื่องคุณธรรมต่างๆ สอดแทรกในขณะทำการสอนวิชาต่างๆ ตามความเหมาะสม

7.4 ส่งเสริมนักเรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีเด่นให้ได้รับทุนการศึกษาหรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

7.5 ส่งเสริมให้นักเรียนมีสมุดบันทึกประจำตัว เริ่มด้วยการกำหนดเป้าหมายที่ดีของชีวิต และบันทึกงานที่ได้กระทำ ทั้งนี้ไม่ควรนำระบบการให้คะแนนมาเกี่ยวข้อง

7.6 จัดกิจกรรมที่ดูแลน้อง ในรูปแบบชุมชนหรือกระบวนการกลุ่มในแต่ละกลุ่ม มีพี่มื๋องช่วยเหลือดูแลกันเอง โดยมีพี่ๆ เป็นผู้นำ

8. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่มีผลต่อการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยมีกิจกรรมเสนอแนะ ดังนี้

8.1 ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นในเชิงการประกวดแข่งขันและในโอกาสวันสำคัญต่างๆ ภายในสถานศึกษา

8.2 คณะอนุกรรมการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตจัดให้มีการแข่งขันในกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น รางวัลที่จะมอบให้ควรเป็นรางวัลทั้งเฉพาะตัวนักเรียนผู้เข้าแข่งขันและรางวัลสำหรับโรงเรียน

8.3 ขอความร่วมมือหน่วยงาน คณะบุคคลภายนอกที่มีกิจการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้จัดกิจกรรมให้เยาวชนได้แสดงกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น กิจกรรมเหล่านี้หากเสนอผ่านสื่อมวลชนสู่สาธารณชนได้ จะเกิดคุณประโยชน์อย่างยิ่ง

8.4 คณะอนุกรรมการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตจัดทำวารสารสร้างความสัมพันธ์ในเรื่องนี้ เผยแพร่ไปยังสถานศึกษาพร้อมกันนั้นเป็นเวทีให้เยาวชนได้แสดงออกในกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ดังกล่าว

9. ขอความร่วมมือสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามที่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ให้ช่วยสอดแทรก ตอกย้ำ เสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับเยาวชน โดยมีกิจกรรมเสนอแนะ ดังนี้

9.1 ขอความร่วมมือสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมลูกเสือ การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ การฝึกอบรมลูกเสือ ให้เสริมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ดังคำขวัญของลูกเสือที่ว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” พร้อมกันนั้นก็ส่งเสริมให้ลูกเสือได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น ได้ช่วยเหลือชุมชนตามกำลังความสามารถ

9.2 ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดตั้งชมรมหรือชุมนุม เสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตขึ้น จัดทำคู่มือในการดำเนินงานของชมรมเผยแพร่ไปยังสถานศึกษา

9.3 ขอให้สถานศึกษาเสนอชื่อนักเรียนและการประพฤติปฏิบัติที่ได้กระทำไปในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตมาเพื่อพิจารณาประกาศยกย่องเกียรติคุณในรอบปีเป็นประจำทุกปี

10. การป้องปรามเป็นมาตรการที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยยับยั้งการทุจริตประพฤติมิชอบทั้งหลายก่อนที่จะเกิดขึ้น การป้องปราม หมายถึง การกระทำที่จะให้เกิดผลเพื่อการยับยั้ง ชัดขวาง เตือนสติ ตัดโอกาส ไม่ให้เกิดการกระทำทุจริตประพฤติมิชอบก่อนที่บุคคลจะกระทำชั่วเหล่านั้น สถานศึกษาควรจะได้มีมาตรการและวิธีการป้องปรามต่างๆ มิให้เกิดการประพฤติมิชอบขึ้นในสถานศึกษาทั้งจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน และเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษา โดยมีกิจกรรมเสนอแนะ ดังนี้

10.1 สถานศึกษา ศึกษา สํารวจ วิเคราะห์ ปัญหาการประพฤติปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทุจริตประพฤตินิยมชอบที่เคยมีมาในสถานศึกษา จากบุคลากรต่างๆ ของสถานศึกษา ว่ามีเรื่องใดบ้างด้วยเหตุใด จากบุคคลใด หาทางป้องกันเรื่องเหล่านั้นและดำเนินการก่อนที่จะให้เกิดปัญหาเหล่านั้นขึ้น

10.2 ในการประชุมสัมมนาครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาควรสอดแทรกเรื่องการลงโทษ รวมทั้งผลเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำทุจริตประพฤตินิยมชอบของบุคคลในสถานศึกษาที่เป็นกรณีตัวอย่างที่มีอยู่มากมาย ทั้งนี้ตามความเหมาะสม

10.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ทุกคนจะต้องช่วยกันสำรวจตรวจตราการกระทำที่เป็นปัญหาต่างๆ ของบุคลากรของสถานศึกษา แล้วช่วยกันหาทางและป้องกันมิให้เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อเกียรติและศักดิ์ศรีของสถานศึกษาเอง และเพื่อคงไว้ซึ่งเกียรติฐานะของสถานศึกษาในฐานะสถาบันพัฒนาคนของชาติ

2. กิจกรรมการปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

2.1 การใช้วิธีการสร้างวินัยเชิงบวก

การปลูกฝังวินัยภายในตัวนักเรียนอาจทำได้หลายแนวทาง และแนวทางหนึ่งที่สามารถพัฒนาวินัยภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ วิธีการสร้างวินัยเชิงบวก ซึ่งเป็นวิธีการกระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากภายในผ่านการครุ่นคิดด้วยตนเองอย่างมีสติ ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย สงบ และวิถีปฏิบัติที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันกับสังคม การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียนจึงควรยึดหลักการสร้างวินัยเชิงบวก

ปิยวลี ธนเศรษฐกร และปนัดดา ธนเศรษฐกร (2552) ได้อธิบายแนวทางการสร้างวินัยเชิงบวก โดยอาศัยหลักความต้องการพื้นฐานที่เด็กทุกคนต้องการ คือ ความสงบสุข ความสม่ำเสมอ ความเป็นมิตร ความใส่ใจ การยอมรับ การมีเหตุผล ได้รับการปกป้อง และรู้สึกปลอดภัย ดังนั้นการสร้างวินัยเชิงบวกมีหลักการที่สำคัญ คือ การปฏิบัติต่อเด็กในฐานะผู้ที่กำลังเรียนรู้โดยปราศจากการใช้ความรุนแรง เน้นที่การส่งเสริมวิธีการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ การเสริมสร้างทักษะสำหรับผู้ใหญ่ในการปลูกฝังวินัยแก่เด็กโดยไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาและการแก้ไขข้อขัดแย้งบนพื้นฐานความเข้าใจเรื่องพัฒนาการเด็กจะให้ความเคารพเด็กโดยรวมและครอบครัวโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และสนับสนุนการเติบโตของพวกเขา การสอนวินัยที่ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จโดยให้ข้อมูลความรู้และความรักแก่เด็ก โดยไม่ใช้การทำโทษทางร่างกายหรือจิตใจ เพราะการลงโทษล้นทำให้เด็กมีความก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น กระทบต่อสุขภาพจิตและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก ที่ผ่านมากลุ่มวิจัยเคยกับวิธีการปลูกฝังวินัยด้วยวิธีการลงโทษหลายวิธี นอกจากการตีแล้วยังมีวิธีอื่นๆ อีกหลายวิธีที่สามารถสร้างความเจ็บปวดให้แก่เด็กได้ แต่ผลกระทบของการสร้างวินัยเชิงลบต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กไม่สามารถช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสม

ให้กับเด็กได้ เป็นการยับยั้งพฤติกรรมที่เหมาะสมของเด็ก สนับสนุนให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีให้กับเด็ก มีผลต่อการพัฒนาความสามารถทางอารมณ์และสังคม และบั่นทอนความรู้สึกที่ดีต่อกันในโรงเรียน เป็นการยับยั้งการพัฒนาความมีระเบียบวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการสร้างวินัย การอบรมสั่งสอนและการปลูกฝังวินัยเพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมและเคารพกฎระเบียบในสังคมด้วย การสร้างวินัยเชิงบวกจะเน้นที่พฤติกรรมที่เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ และพัฒนาการทางด้านอารมณ์ และสังคมของเด็กเป็นสำคัญ ในขณะที่การสร้างวินัยเชิงลบมุ่งไปที่การควบคุมความประพฤติของเด็ก เป้าหมายสูงสุดของการสร้างวินัยเชิงบวก คือ การพัฒนาพฤติกรรมให้เด็กเป็นคนที่มีความวินัยในตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตัวเอง ดังนั้น จึงอาจสรุปความแตกต่างของการสร้างวินัยเชิงบวกและการสร้างวินัยเชิงลบ ได้ดังตาราง

ตาราง 2 ความแตกต่างของการสร้างวินัยเชิงบวกและการสร้างวินัยเชิงลบ

การสร้างวินัยเชิงบวก	การสร้างวินัยเชิงลบ
<ul style="list-style-type: none"> • พัฒนาวินัยด้วยการสอน • เน้นฝึกความรับผิดชอบต่อนตนเองของนักเรียน • เน้นให้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น • ครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ทำให้เด็กยอมรับและเชื่อฟังคำสอนอย่างเต็มใจ • ฝึกให้ผู้เรียนกำกับตนเองให้มีความสามารถทางอารมณ์ และสังคม และสอนให้เด็กมีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง • ฝึกฝนวินัยควบคู่กับการพัฒนาทักษะการทำงานที่จำเป็นต่อการประสบความสำเร็จในโรงเรียน • ชื่นชมความสำเร็จของเด็กเพื่อให้เห็นว่าพวกเขาสามารถประสบความสำเร็จด้วยตนเองได้ • ชื่นชมเมื่อเด็กแสดงน้ำใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น • ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กรู้สึกรู้ว่าตนเองมีความสำคัญ และมีความสุขเมื่อได้ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> • พัฒนาวินัยด้วยการควบคุม • นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดข้อบังคับ • หยุตพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแค่ชั่วคราว แต่ไม่ได้สอนทักษะใดๆ ให้แก่เด็ก • ทำลายความสัมพันธ์ มีผลทำให้เด็กกลัว • เน้นลงโทษให้เด็กรู้สึกอายและเจ็บใจ จะเป็นการกระตุ้นให้เด็กระบายความโกรธของตัวเอง โดยการประพฤติตัวไม่เหมาะสม • เมื่อเด็กอยู่ในบรรยากาศที่ครูตำหนิ ทำโทษ ดุด่านักเรียนเป็นประจำจะทำให้เด็กมีความรู้สึกว่ารโรงเรียนเป็นสถานที่ที่ไม่สนุก ไม่น่าอยู่ • การลงโทษแบบประจานจะเป็นการทำลายความมั่นใจของเด็ก • การดุด่าว่ากล่าวเป็นประจำจะกระตุ้นอารมณ์ด้านลบต่างๆ เช่น ความโกรธ

การสร้างวินัยเชิงบวก มีเทคนิคที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เทคนิคการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นมิตรในห้องเรียน โดยทำให้เด็กๆ รู้สึกปลอดภัยและเชื่อใจคุณครู มีความมั่นคงทางอารมณ์ รู้จักห่วงใยความรู้สึกของผู้อื่น มีสมาธิในการเรียน และให้ความร่วมมือกับคุณครู

2. เทคนิคการป้องกันและการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยปลูกฝังให้แกเด็ก ๆ มีวินัยในตัวเอง มีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา

เคล็ดลับการใช้เทคนิคการสร้างวินัยเชิงบวก คือ ยิ้มเข้าไป ให้ใจเบิกบาน เรียกชื่อเด็กที่กำลังมีพฤติกรรมที่คุณครูต้องการ มองหาแต่พฤติกรรมที่เหมาะสม แล้วชมเชย ชมเชยเด็กกับผู้ปกครองและคนอื่นให้เด็กได้ยิน สนุกไปกับเด็ก ๆ แสดงให้พวกเขาได้รู้ว่าคุณครูมีความสุขที่ได้อยู่กับพวกเขา

สิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงในการแสดงบทบาทต่อนักเรียน คือ การถามเด็ก ๆ ว่าทำไมต้องทำพฤติกรรมที่ไม่ดี การต่อว่าเด็กต่อหน้าคนอื่น การเล่าเรื่องพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กให้ผู้ปกครอง หรือคนอื่นฟังต่อหน้าเด็ก การอธิบายกฎให้เด็กปฏิบัติแบบยืดยาวและยืดเยื้อ การสร้างเงื่อนไขหรือกฎระเบียบมากมายที่เด็กต้องปฏิบัติโดยเด็กไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนด และการบอกว่าไม่รักแล้วซึ่งเป็นการทำร้ายจิตใจเด็กอีกลักษณะหนึ่ง การใช้ความรักมาเป็นข้อต่อรองให้เด็กแสดงพฤติกรรมตามที่ผู้ใหญ่ต้องการอาจจะได้ผลในระยะสั้น แต่ส่งผลเสียในระยะยาว เพราะจะทำให้เด็กรู้สึกต่อต้านคำสั่งของผู้ใหญ่ในที่สุด

2.2 การปลูกฝังวินัยด้วยกิจกรรมการพัฒนาจิต

การพัฒนาจิตเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจ สามารถกำกับตนเองให้มีสติและปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องทางกาย วาจา และใจ การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของสถานศึกษาควรมีการพัฒนาทั้งครูและผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และงอกงามในการพัฒนาจิต การกำหนดกิจกรรมในการปลูกฝังวินัยที่จะทำให้เกิดการพัฒนาแบบเป็นองค์รวมในตัวนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรดำเนินการโดยใช้ความร่วมมือจากบุคคลต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสำคัญ อันส่งผลต่อการปลูกฝังวินัย ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง และกลุ่มเพื่อน ดังนั้น กิจกรรมและวิถีปฏิบัติในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาจึงควรจัดเป็น 3 ระดับ (มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา, 2560 : เว็บไซต์) ดังนี้

1. ระดับกิจกรรมกลุ่มย่อย โรงเรียนอาจจัดช่วงเวลาเพื่อทำกิจกรรมพัฒนาจิตสำหรับนักเรียนเฉพาะกลุ่ม ในช่วงเช้าหลังเข้าแถวเคารพธงชาติของทุกวัน ประมาณ 20 นาที ก่อนการจัดกระบวนการเรียนการสอนวิชาอื่นในทุกวัน ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้กับทุกระดับชั้น เช่น

1.1 กิจกรรมเสริมสร้างพลังสงบ มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความสงบภายในและการผ่อนคลาย เช่น ขณะทำกิจกรรมเปิดเสียงดนตรีที่มีลักษณะของคลื่นความถี่ต่ำ เพื่อเหนี่ยวนำคลื่นสมองของเด็กให้มีความถี่ต่ำลง การทำโยคะเพื่อบริหารอวัยวะภายในและเพื่อบริหารลมหายใจให้ได้อยู่กับลมหายใจ หรือแม้กระทั่งการนวดตัวเองหรือผลัดกันนวด เพื่อส่งความรู้สึกที่ดีต่อกันรวมทั้งการทำบอดีสแกน (Body Scan) เพื่อการผ่อนคลายแบบลึกและบ่มเพาะสิ่งที่ตั้งมั่นในจิตใต้สำนึก อาจใช้เวลาต่างจากกิจกรรมอื่น เช่น กิจกรรมก่อนเข้าเรียนภาคบ่าย

1.2 กิจกรรมฝึกสติ มีเป้าหมายเพื่อให้เด็กได้มีความชำนาญในการกลับมา รู้ตัว ได้เสมอๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เด็กรู้เท่าทันอารมณ์และการกระทำที่กำลังเกิดขึ้น ในแต่ละขณะ เพื่อจะได้รู้ว่าควรหยุดหรือดำเนินกิจกรรมนั้นต่อ เช่น การเดินตามรอยเท้า การเดิน ต่อเท้าตามเส้นตรง การทำกิจกรรมบริหารสมอง (Brain Gym)

1.3 กิจกรรมฝึกสมาธิหรือการจดจ่อ มีเป้าหมายเพื่อให้เด็กมีความสามารถในการคงสมาธิได้ยาวนาน เพื่อกำกับความเพียรทั้งการเรียนรู้อะไรและการทำงานให้เกิดสัมฤทธิ์ผล เช่น กิจกรรมส่งน้ำ ส่งเทียน ต่อภาพจากผลยางพารา ต่อภาพจากเศษกิ่งไม้ปักกระดาษ ตามจินตนาการ นำเมล็ดผักหรือวัสดุในท้องถิ่นมาส่งต่อและเล่าเรื่องต่อกัน

2. ระดับวิถีปฏิบัติของหน่วยงาน เนื่องจากบรรยากาศและสภาพแวดล้อมมีผลต่อ วินัยนักเรียน ดังนั้น การพัฒนาจิตสำนึกด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนควรมีการกำหนด บรรยากาศในโรงเรียนให้มีวิถีปฏิบัติที่สอดคล้องกันกับกิจกรรมการพัฒนาจิต เช่น การใช้จิตวิทยาเชิงบวกในการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีทั้งโรงเรียน จิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) เป็นศาสตร์ที่เน้นการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ให้มีความสุข โดยมีพื้นฐานมาจากการพัฒนาตนเอง เป็นคนดี และมองโลกในแง่ดี ในโรงเรียนสุขภาวะ คุณครูใช้จิตวิทยาเชิงบวกเพื่อสร้างแบบอย่างด้วยการไม่เปรียบเทียบซึ่งดีซึ่งเด่นหรือดีค่าในสิ่งที่นักเรียนเป็นหรือนักเรียนทำ ลดการตัดสินผู้เรียนด้วยด้านลบ ไม่สร้างความกลัวหรือการลงโทษด้วยความรุนแรง นอกจากนั้น ยังเน้นการเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ เคารพ ให้เกียรติ สร้างศรัทธา ส่งเสริมภาพพจน์ด้านบวก สร้างคุณค่า ความสามารถและให้ความรัก กับผู้เรียนทุกคน ตัวอย่างเช่น การตั้งกติการ่วมกันในการไม่ดื่มเครื่องดื่มและน้ำหวานในโรงเรียน ทุกคนในโรงเรียนจะต้องช่วยกันรักษากติกา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู และนักเรียนล้วนต้องปฏิบัติ เหมือนกัน เมื่อนักเรียนปฏิบัติจนคุ้นเคยแล้วก็จะขยายไปปฏิบัติในครอบครัวและชุมชนต่อไป ตัวอย่างการใช้จิตวิทยาเชิงบวก เช่น เมื่อนักเรียนมาโรงเรียนสายแทนที่ครูจะตำหนิด้วยความรุนแรง ครูกลับใช้วิธีการตั้งคำถามให้นักเรียนอธิบายสาเหตุที่มาสาย และให้คิดวิธีการที่จะมาโรงเรียนให้ทัน เวลาในวันต่อไป เพื่อฝึกให้คิดทบทวน รู้ตัวและพยายามปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมด้วยตนเอง แล้วครู ก็คอยชื่นชมและให้กำลังใจในความพยายามหรือการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของนักเรียน

3. วิถีปฏิบัติระดับชุมชนและสังคม การสร้างความเป็นชุมชนและวิถีการใช้พัฒนา จิตในระดับนี้ เป็นการปฏิบัติร่วมกันของคนในชุมชนอย่างกลมกลืน ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จนกลายเป็น วัฒนธรรมองค์กร เกิดความตระหนักกับบุคคลทุกระดับ พัฒนาจิตเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียน และตนเองในสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย สร้างความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีของ ครู สร้างสัมพันธภาพของคนในชุมชน การปฏิบัติในวิถีโรงเรียนจะต้องทำอย่างมีความหมาย มีเหตุผล และคงเส้นคงวา โรงเรียนยังต้องตระหนักอยู่เสมอว่าผู้ปกครองทุกคนมีส่วนเกื้อกูลต่อความก้าวหน้า ของนักเรียน ต้องสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย จะช่วยให้ผู้ปกครองเห็น

ความสำคัญต่อการพัฒนาในเชิงจิตวิญญาณ เมื่อผู้ปกครองได้เรียนรู้วิถีชุมชนจากบทเรียนที่เกิดขึ้นจริงภายในโรงเรียน ผู้ปกครองก็จะนำกลับไปสู่ชุมชนจริงของตน

นอกจากกิจกรรมการปลูกฝังวินัยที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีกิจกรรมการฝึกฝนวินัยที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีซึ่งโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสรุปผลการพัฒนาได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ไพรวลัย แสนแดง และคณะ. 2559)

ตาราง 3 กิจกรรมการฝึกฝนวินัยที่เสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

ชื่อกิจกรรม	วิธีดำเนินการ
กิจกรรมสรวด์รห้องเรียน	สรวด์รห้องเรียน เตือนเพื่อนด้วยสติพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ และวางกฎเกณฑ์เพื่อดูแลซึ่งกันและกันได้, เพื่อนเตือนเพื่อน
กิจกรรมนิทานความดี	จัดทำนิทานความดี โดยนักเรียนร่วมกันคิดเนื้อเรื่อง ออกแบบภาพ และรูปเล่มเพื่อเป็นกรณีศึกษาให้แก่เพื่อนๆ แสดงความคิดเห็นในเวทีพูดคุย สืบค้นตัวอย่าง ที่แสดงถึงความซื่อสัตย์สุจริตและบันทึกความดีให้กำลังใจ ชมเชยเพื่อนที่ทำความดี
กิจกรรมอ่านเพื่อพัฒนากระบวนการคิด	อ่านเพื่อพัฒนากระบวนการคิดทุกวันจันทร์ ครูและนักเรียนแกนนำจะแนะนำหนังสือ หรือนักเรียนจะนำบทความมาเล่าสู่กันฟัง หรือนำมาให้เพื่อนๆ อ่าน และให้ตั้งคำถามตามทฤษฎีบันได 6 ชั้นของบลูม (Bloom) เพื่อวิเคราะห์ทักษะการตั้งคำถามของแต่ละคน
กิจกรรมฝึกวินัยทางการเงิน	จัดทำบัญชีรับจ่าย ศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง, ทำบัญชีรับจ่าย แสดงแนวคิดเพื่อปรับปรุง และวางแผนการใช้จ่ายอย่างพอเพียงและธรรมาภิบาลให้นักเรียนออมเงิน

ตาราง 3 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	วิธีดำเนินการ
กิจกรรมทำห้องชีวิตเนรมิตนิสัย	<p>แกนนำนักเรียนจัดกิจกรรมทำห้องชีวิตเนรมิตนิสัย โดยนำเพื่อนให้ดูแลห้องต่างๆ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ห้องน้ำ เป็นที่พิจารณาความไม่งามของร่างกาย ความเสื่อมโทรมของร่างกายที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และความเป็นรังแห่งโรคของร่างกาย 2. ห้องแต่งตัว ใช้ในการปลุกฝังสัมมาสติ คือ ฝึกประคองรักษาใจให้ผ่องใสเป็นปกติ ไม่ปล่อยใจไปตามอำนาจกิเลส ฝึกให้มีความระมัดระวังตนในทุกๆ เรื่อง ไม่ประมาทเผอเรอ มีความตื่นตัวตลอดเวลา ฝึกตัดใจไม่คิดหมกมุ่นในกาม ตามแฟชั่นหรือกระแสสังคม ฝึกใช้เหตุผลตักเตือนใจของตนให้เป็นสัมมาทิฐิและสัมมาสังกัปปะ ไม่ให้เกิดความลำเอียง และสูญเสียศีลธรรมประจำใจ 3. ห้องอาหาร เป็นที่ประชุมสมาชิกทุกคนในบ้านอย่างพร้อมหน้าพร้อมตาทุกวัน ใช้ปลุกฝังสัมมาวาจาและสัมมากัมมันตะให้แก่สมาชิกทุกคนในบ้าน 4. ห้องนอน คือ ห้องมหาสิริมงคล มีไว้ใช้ปลุกฝังศีลธรรม ทบทวนบุญชื่อบุญ-บาป ให้พรลูกหลานก่อนนอน กราบพ่อกับแม่ก่อนนอน นั่งสมาธิก่อนนอน ทำให้ชีวิตเกิดสิริมงคล 5. ห้องทำงาน ใช้ในการปลุกฝังสัมมาอาชีวะ ไม่หารายได้จากการทำผิดศีลธรรม ผิดกฎหมาย ผิดจารีตประเพณี และใช้ปลุกฝังวินัยประจำห้องทำงาน 6 ประการ ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1) มีสัมมาวาจา ใช้คำพูดได้เหมาะสม 2) มีความเคารพในบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ 3) มีมารยาทดี เหมาะแก่บุคคลและกาลเทศะ 4) มีความรับผิดชอบทั้งส่วนตัวและส่วนรวม 5) เกรงครัตต่อระเบียบวินัยในการทำงาน 6) เอาใจใส่ดูแลอุปกรณ์ต่างๆ ในห้องทำงาน
กิจกรรมฝึกความเพียรในการเรียนรู้	<p>วางแผนการเรียน สํารวจผลการเรียนเฉลี่ย วิเคราะห์ผลการเรียน, วิเคราะห์ตนเอง เสนอแนวทางพัฒนา ปรับปรุงการเรียน ลงมือปฏิบัติเพื่อการเรียน ซ่อมเสริมเตรียมความพร้อมโดยจัดทำแผนการเรียนของตนเอง</p>
กิจกรรมอบรมมารยาทไทย	<p>อบรมมารยาทไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย เน้นการมีสัมมาคารวะ สร้างค่านิยมการไหว้ ยิ้มทักทายเพื่อนและครู และพัฒนาทักษะการพูด</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	วิธีดำเนินการ
ห้องเรียนแห่งการแบ่งปัน	ให้นักเรียนนำความรู้มาแบ่งปันสู่เพื่อนๆ ในชั้นเรียนได้รับทราบ เช่น การนำเสนอภูมิปัญญาในท้องถิ่น การยกตัวอย่างประเด็นปัญหาในชุมชน มานำเสนอ ช่วยกันวิเคราะห์ปัญหา คิดแนวทางแก้ไข ธรรมชาติให้ประหยัดพลังงาน และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
แฟ้มผลงานความดี	การทำแฟ้มผลงานความดีเพื่อแสดงตัวตนของตนเอง รู้จักเก็บชิ้นงาน แสดงทักษะ และนำเสนอผลงานด้วยความภาคภูมิใจ
กิจกรรมการเจริญภาวนา ก่อนเข้าเรียน เช้า - บ่าย ทั้งครูและนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> ขั้นเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ มอบหมายให้ตัวแทนนักเรียนเป็นผู้นำกล่าว <ul style="list-style-type: none"> - ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย - แผ่เมตตาให้มนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย - ตัดความกังวลต่างๆ ทำจิตให้ปลอดโปร่ง - กำหนดเวลาในการฝึกปฏิบัติ (ประมาณ 5 - 10 นาที) ขั้นลงมือปฏิบัติ <ul style="list-style-type: none"> - นั่งขัดสมาธิ โดยใช้เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาวางทับมือซ้าย นิ่งลำตัวตรง ตั้งสติให้มั่น - กำหนดลมหายใจเข้าออก เมื่อหายใจเข้าภาวนา “พุทธ” เมื่อหายใจออกภาวนา “โธ” - ปฏิบัติเรื่อยๆ โดยให้จิตจดจ่ออยู่กับลมหายใจเข้าออกจนจิตนิ่ง
กิจกรรมการบูรณาการวิถีพุทธ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> กิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระตามหลักสูตร <ul style="list-style-type: none"> - พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - ประกวดมารยาทชาวพุทธ - กิจกรรมค่ายพุทธบุตร - กิจกรรมบริหารจัดการ เจริญภาวนา - เรียนธรรมศึกษา/สอนธรรมศึกษา - บรรพชาสามเณรฤดูร้อน กิจกรรมประจำวัน/ประจำสัปดาห์ <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมหน้าเสาธง - รำลึกถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ - สวดมนต์ไหว้พระ แผ่เมตตา สงบนิ่ง - กิจกรรมพุทธศาสนสุภาสิตวันละบท - กิจกรรมนั่งสมาธิ - เดินแถวเข้าห้องอย่างมีสติ

ตาราง 3 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	วิธีดำเนินการ
	<p>3) กิจกรรมทำความดีระหว่างวัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เดินเข้าโรงอาหารอย่างมีสติ - กล่าวคำพิจารณาอาหารก่อนรับประทานอาหาร - รับประทานอาหารอย่างมีสติ - ขอบคุนหลังอาหาร - สมาธิ 5 นาทีก่อนเรียน <p>4) กิจกรรมก่อนเลิกเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไหว้พระสวดมนต์ - รำลึกพระคุณของผู้มีพระคุณ - ท่องอาขยานสร้างสมาธิ <p>5) กิจกรรมประจำสัปดาห์</p> <ul style="list-style-type: none"> - สวดมนต์สรภัญญะประจำสัปดาห์ - ทำบุญตักบาตรประจำสัปดาห์
<p>กิจกรรมชื่นชมคุณความดี</p>	<p>จัดกิจกรรมต่างๆ และสรุปนำเสนอหน้าเสาธงทุกกิจกรรมประชาสัมพันธ์ความดีที่เกิดขึ้นในโรงเรียน จัดกิจกรรมเสริมสร้างการทำความดีในโรงเรียน จัดกิจกรรมให้นักเรียนนำเสนอข่าวการทำความดีจากหนังสือพิมพ์แล้วนำเสนอหน้าเสาธง จัดป้ายนิเทศ นำความดีที่เสนอหน้าเสาธงจัดไว้ให้นักเรียนอ่านอีกทางหนึ่ง จัดทำเพิ่มความดีของโรงเรียน ตามลำดับวันที่ เหตุการณ์ที่เกิดกิจกรรมหน้าเสาธง ให้เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความดี หรือเรื่องดีๆ สร้างสรรค์</p>
<p>กิจกรรมโฮมรูมเพื่อสะท้อนความรู้สึก</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ประชุมชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ 2) แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการ 3) จัดทำโครงการกิจกรรมโฮมรูม ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> - หลังจากทำกิจกรรมเคารพธงชาติหน้าเสาธงแล้วนักเรียนทุกคนเข้าห้องเรียน เพื่อทำกิจกรรมนั่งสมาธิทุกวันวันละ 5 นาที - นักเรียนออกมาเล่าเรื่องที่ได้ทำความดีและเล่าข่าวเหตุการณ์ที่พบเห็นและได้ยินข่าวเกี่ยวกับการทำความดี - นักเรียนทุกคนส่งความรู้สึกที่ได้ทำความดีในแต่ละระดับชั้นกับครูประจำชั้น - รวบรวมความรู้สึกนักเรียนที่ได้ทำความดีแล้วส่งประกวด 4) ติดตามและประเมินผล 5) สรุป / รายงานผล

ตาราง 3 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	วิธีดำเนินการ
กิจกรรมรักษาศีล 5 ในวันพระ	เชิญชวนครู นักเรียนทุกคนรักษาศีล 5 ในวันพระ โดยอาจปฏิบัติตามขั้นตอนการอาราธนาศีลตามพิธีกรรมทางศาสนา หรือใช้วิธีการกล่าวคำปฏิญาณในการถือศีล 5 ในระยะแรกอาจใช้เวลาในการรักษาศีล 5 เพียงครั้งละ 1 วัน หลังจากนั้นก็สามารถเพิ่มระยะเวลาเป็น 1 สัปดาห์ เพื่อพัฒนาให้เป็นวิถีปฏิบัติที่ยั่งยืนมากขึ้น

สรุปว่า กิจกรรมการปลูกฝังวินัยสามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง ซึ่งแนวปฏิบัติที่ส่งผลอย่างยั่งยืนต่อการพัฒนาวินัยของนักเรียน ได้แก่ วิธีการสร้างวินัยเชิงบวกซึ่งเป็นวิธีการกระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากด้านในผ่านการครุ่นคิดด้วยตนเองอย่างมีสติ ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย สงบ และวิถีปฏิบัติที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันกับสังคม การพัฒนาจิตเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจ สามารถกำกับตนเองให้มีสติ และปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องทางกาย วาจา และใจ และกิจกรรมการฝึกฝนวินัยในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมสรวัดรห้องเรียน กิจกรรมนิทานความดี กิจกรรมอ่านเพื่อพัฒนากระบวนการคิด กิจกรรมฝึกวินัยทางการเงิน กิจกรรมห้าห้องชีวิตเนรมิตนิสสัย กิจกรรมฝึกความเพียรในการเรียนรู้ กิจกรรมอบรมมารยาทไทย ห้องเรียนแห่งการแบ่งปัน แพ้ผลงานความดี กิจกรรมการเจริญภาวนา กิจกรรมการบูรณาการวิถีพุทธ กิจกรรมชื่นชมคุณความดี กิจกรรมโฮมรูมเพื่อสะท้อนความรู้สึก และกิจกรรมรักษาศีล 5 ในวันพระ เป็นต้น

การพัฒนาแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา

1. ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบเป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นไว้เป็นแนวทางในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

คัมภีร์ สุตแท้ (2553) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง แนวทางการดำเนินงานที่สร้าง หรือพัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญๆ โดยเขียนให้เป็นรูปแผนภาพและข้อความที่สามารถทำความเข้าใจง่ายขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไปได้อย่างถูกต้องตามแนวทางที่กำหนดไว้อย่างเป็นขั้นตอนชัดเจน

มาลี สืบกระแส (2552 : 108-109) ได้อธิบายว่า รูปแบบมีสองลักษณะ คือ รูปแบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น ระบบการปฏิบัติงาน และรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็น

นามธรรม เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น รูปแบบอาจแสดงความสัมพันธ์ด้วยเส้นโยงแสดงในรูปแผนภาพหรือเขียนในรูปสมการคณิตศาสตร์ หรือสมการพหุคูณหรือเขียนเป็นข้อความ จำนวนหรือภาพ หรือแผนภูมิ หรือรูปสามมิติ

สรุปว่า รูปแบบ หมายถึง แนวทางการดำเนินงานที่สร้างหรือพัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญๆ ของขั้นตอนการดำเนินงานที่มีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างชัดเจน สามารถคาดหมายผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานนั้นได้ โดยเขียนให้เป็นรูปแผนภาพและข้อความที่สามารถทำความเข้าใจง่ายขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไปได้อย่างถูกต้องตามแนวทางที่กำหนดไว้อย่างเป็นขั้นตอนชัดเจน

2. องค์ประกอบของรูปแบบ

Keeves J., (1997 : 386-387) กล่าวว่า รูปแบบโดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (prediction) ผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้
2. โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์เรื่องนั้นได้
3. รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (imagination) ความคิดรวบยอด (concept) และความสัมพันธ์ (interrelations) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้
4. รูปแบบควรจะประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (structural relationships) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (associative relationships)

รูปแบบการเรียนการสอนโดยทั่วไปมีองค์ประกอบที่สำคัญที่ควรคำนึงถึง (Joyce; & Weil. 1992) ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อ แนวคิดของทฤษฎีที่รองรับรูปแบบการเรียนการสอน หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนจะเป็นตัวกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบการเรียนการสอน
2. จุดประสงค์ เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน
3. เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบ
4. กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการ เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนเมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้
5. การวัดและประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน

จอยส์ และคนอื่นๆ (Joyce; & Weil. 1992 : 197) ได้เสนอรูปแบบการจัดการเรียน การสอน โดยเริ่มจากเสนอภาพเหตุการณ์ในห้องเรียน (Scenario) เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียน การสอนแต่ละแบบ ซึ่งแต่ละแบบมีองค์ประกอบ 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 กล่าวถึงที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน (Orientation to the Model) ประกอบด้วย เป้าหมายของรูปแบบ ข้อตกลงเบื้องต้น หลักการ มโนทัศน์ที่สำคัญที่เป็น พื้นฐานของรูปแบบการสอน

ส่วนที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนการสอน (The Model of Teaching) มี 4 ส่วน คือ

2.1 ขั้นตอนของรูปแบบ (Syntax หรือ Phase) เป็นการจัดเรียงตามลำดับกิจกรรม ที่จะสอนเป็นขั้นๆ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีจำนวนขั้นตอนการสอนแตกต่างกันไป

2.2 รูปแบบของสังคม (Social System) เป็นการอธิบายบทบาทของครูและนักเรียน ซึ่งแต่ละรูปแบบจะต่างกันไป

2.3 หลักการแสดงการโต้ตอบ (Principle of Reaction) เป็นการบอกวิธีการที่ครู จะตอบสนองต่อสิ่งที่นักเรียนกระทำ อาจเป็นการให้รางวัล การสร้างบรรยากาศอิสระ ไม่มีการประเมิน ว่าถูกหรือผิด เป็นต้น

2.4 สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน (Support System) เป็นการบอกเงื่อนไขหรือ สิ่ง จำเป็นในการที่จะใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผล เช่น การสอนฝึกทักษะนักเรียน จะต้องได้ฝึกการทำงานในสถานที่และด้วยอุปกรณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพการทำงานจริง ๆ

ส่วนที่ 3 การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้ (Application) เป็นการแนะนำ และให้ข้อสังเกตการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนนั้น เช่น จะใช้กับเนื้อหาประเภทใดใช้กับเด็ก ระดับใดจึงจะเหมาะสม เป็นต้น

ส่วนที่ 4 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม (Instructional and Nurturing Effects) เป็นการบอกให้รู้ว่าแต่ละรูปแบบจะเกิดผลอะไรบ้างกับนักเรียน โดยที่ผลทางตรงมาจากการสอนของครูที่จัดขึ้นตามขั้นตอน ส่วนผลทางอ้อมมาจากสภาพแวดล้อม ซึ่งถือเป็นผลกระทบที่เกิด แฝงไปกับผลการสอนซึ่งสามารถใช้เป็นข้อพิจารณาในการเลือกรูปแบบการสอนไปใช้

ทิตินา แชมมณี (2550 : 221-222) ได้เสนอว่า รูปแบบการเรียนการสอนจำเป็นต้องมี องค์ประกอบสำคัญดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ เป็นการสังเคราะห์หลักการอันเกิดจากปรัชญา ทฤษฎี แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอนนั้นๆ เพื่อให้รูปแบบมีกรอบแนวคิดที่ชัดเจน

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เป็นการบรรยายและอธิบายสภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นหรือ ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ

3. การจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ คือ การจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้นๆ

4. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ เป็นการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่างๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้นๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปว่า องค์ประกอบของรูปแบบการดำเนินงานเพื่อสร้างการเรียนรู้และพัฒนาให้นักเรียนในสถานศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงาน และการวัดและประเมินผล

3. การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานสถานศึกษา

วารินทร์ รัศมีพรหม (2542 : 46) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของการออกแบบและพัฒนา
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ควรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดแนวคิดหรือหลักการพื้นฐาน รูปแบบการเรียนการสอนต้องมีแนวคิดหรือหลักการพื้นฐาน อาจเกิดมาจากแนวคิดทางการศึกษา เช่น การให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ทฤษฎีจิตวิทยา ทฤษฎีการเรียนรู้ เป็นต้น ในการออกแบบการเรียนการสอนหนึ่งๆ อาจมีแนวคิดหรือหลักการพื้นฐานเพียงอย่างเดียว หรืออาจมีแนวคิดหรือหลักการพื้นฐานเป็นสหวิทยาการ (Multidisciplinary) ซึ่งแนวคิดหรือหลักการพื้นฐานนี้จะเป็นหลักหรือแนวในการกำหนดและจัดระเบียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ให้สอดคล้องต่อเนื่องกัน

2. กำหนดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ลักษณะนี้จัดเป็นสิ่งสำคัญที่ทำนายผู้ออกแบบหรือพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เนื่องจากจะต้องเป็นผู้กำหนดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบให้เป็นไปอย่างมีเหตุผลสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐาน การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอนนั้นขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ของผู้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ดังนั้น การกำหนดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องวิเคราะห์จนสามารถมองเห็นความสำคัญ และความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบได้อย่างชัดเจน จึงจะสามารถกำหนดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ได้อย่างสมเหตุสมผลและมีประสิทธิภาพ ซึ่งลักษณะของรูปแบบการเรียนการสอนในข้อนี้จะแตกต่างกันออกไป และยังไม่มีการกำหนดใดที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับกันในศาสตร์ของการสอนว่าจะต้องมีลักษณะหรือรูปแบบที่แน่นอน

3. มีการพัฒนาหรือการออกแบบอย่างเป็นระบบ ในการออกแบบหรือการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องเป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและองค์ประกอบของการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้อง การกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็น การจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบให้สอดคล้องกัน การนำแผนของการจัดการเรียนการสอนไปทดลองใช้ การประเมินเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อยืนยันผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน สามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามที่ต้องการ จึงจะยอมรับว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ ซึ่งการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีผลต่อการพัฒนานักเรียนในด้านต่างๆ

ขั้นตอนของการออกแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนของการออกแบบการเรียนการสอน มีดังนี้ (วารินทร์ รัศมีพรหม. 2542 : 47-86)

1. การวิเคราะห์ปัญหา คือ การใช้กระบวนการประเมินความต้องการซึ่งเป็นเครื่องมือในการค้นหาปัญหาที่จะนำมาออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน โดยมีการให้รายละเอียดของปัญหา ระบุแหล่งของปัญหาและส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา คำถามที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ คือ ปัญหาที่มีหรือไม่มี ปัญหาอะไรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ปัญหานั้นเป็นปัญหาที่แท้จริงหรือไม่ อะไรคือสาเหตุของปัญหา อะไรคือวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ ข้อจำกัดคืออะไร และเป้าประสงค์ของการออกแบบการเรียนการสอนคืออะไร เป็นต้น วัตถุประสงค์ของการออกแบบและการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะได้มาจากกระบวนการประเมินความต้องการดังกล่าว และการประเมินความต้องการยังเป็นการกำหนดความเข้าใจว่าการเรียนการสอนที่จะทำการออกแบบและพัฒนานั้นเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือเป็นสิ่งที่ต้องการอย่างแท้จริงหรือไม่

2. การวิเคราะห์กิจกรรมหรืองาน เป็นการวิเคราะห์หารายละเอียดของกิจกรรมหรืองานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรม ในการวิเคราะห์อาจทำได้โดยการสัมภาษณ์ การสังเกตกิจกรรมหรืองานที่ได้ทำอยู่แล้ว เพื่อให้เกิดความรู้ตามทักษะที่ต้องการ กิจกรรมหรืองานที่ดีและไม่ดีต้องแยกออกจากกันให้ชัดเจน การวิเคราะห์งานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน (Learning task analysis) มีงานที่ต้องกระทำ 5 ประการด้วยกัน ดังนี้

- 2.1 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้
- 2.2 กำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้
- 2.3 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.4 กำหนดสื่อการเรียนรู้
- 2.5 กำหนดแนวทางในการประเมินผลการเรียน

3. การวิเคราะห์นักเรียน เป็นการวิเคราะห์คุณลักษณะของนักเรียนในประเด็นต่างๆ ที่จะมีผลต่อการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นอายุ เพศ พื้นฐานสังคมเศรษฐกิจ ความถนัด แรงจูงใจ ความรู้พื้นฐานเดิมก่อนเรียน รวมทั้งความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือระหว่างกลุ่มตลอดจนด้านระดับการพัฒนา (Development levels) รูปแบบการเรียน (Learning style) รูปแบบการรับข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนให้มากที่สุด ซึ่งจะเป็นกลยุทธ์การสอนและเทคนิคการวัดผล

4. การวิเคราะห์ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ในการออกแบบและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ควรให้ความสนใจในการวิเคราะห์ทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง เช่น บุคลากรงบประมาณ องค์กร สื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อให้การออกแบบการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ รวมไปถึงการวิเคราะห์ประโยชน์และการคุ้มทุน (Cost/Benefits analysis) ด้วย

ขั้นตอนในการพัฒนาการเรียนการสอนแยกองค์ประกอบสำคัญ (วารินทร์ รัตมีพรหม. 2542 : 47-86) ดังนี้

1. การพัฒนาเนื้อหาความรู้ อาจแยกองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่
 - 1.1 พัฒนารายละเอียดของเนื้อหาความรู้แต่ละหน่วย รายละเอียดประกอบด้วยความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริง หลักการหรือกระบวนการ
 - 1.2 พัฒนาสิ่งที่เป็นตัวอย่างของเนื้อหาแต่ละหน่วย
 - 1.3 พัฒนาการฝึกปฏิบัติในแต่ละหน่วยของเนื้อหา การมีกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจะช่วยให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่ดี
2. การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนมีหลายแนวทาง เช่น การพัฒนาการเรียนการสอนโดยยึดพฤติกรรมการเรียนรู้ (Learning domain) แล้วเขียนกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวในลักษณะของแผนการสอนว่าจะดำเนินการอย่างไรบ้าง โดยทั่วไปการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ จะมีขั้นตอนหรือกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้
 - 2.1 การสร้างแรงจูงใจ ในขั้นตอนแรกของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนควรกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ ความตั้งใจ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักเรียน และการจูงใจนี้ควรแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยอาจใช้การเสริมแรงด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม
 - 2.2 ให้อัตถุประสงค์แก่นักเรียน ควรให้นักเรียนได้ทราบบ้างว่าเขาจะได้เรียนอะไร นักเรียนจะมีความก้าวหน้าในการเรียนได้ดี ถ้านักเรียนได้ทราบวัตถุประสงค์การเรียนก่อน
 - 2.3 คำนี้ถึงความรู้พื้นฐานของนักเรียน ในกระบวนการเรียนการสอนต้องให้รู้ชัดเจนว่านักเรียนต้องมีความรู้ มีทักษะ และเจตคติอย่างไรบ้างก่อนมาเรียน
 - 2.4 ให้สารสนเทศและตัวอย่าง สารสนเทศที่ให้เป็นสิ่งที่นักเรียนจะต้องค้นคว้า จะต้องรับเข้าสู่สติปัญญา ความคิดของตนเองเพื่อให้เกิดผลต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สารสนเทศที่ให้อาจเป็นข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ เป็นตัวอย่างทักษะ ซึ่งอาจให้ในรูปการบรรยาย ในรูปสื่อที่นำเสนอ ให้การปฏิบัติให้ทำตามความสอดคล้องของเนื้อหา
 - 2.5 การให้ฝึกปฏิบัติและข้อมูลย้อนกลับ ในการที่นักเรียนเรียนรู้ เนื้อหาความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และเจตคติ (Attitude) นักเรียนต้องปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ และการฝึกปฏิบัติต้องให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 - 2.6 การประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่านักเรียนได้เรียนรู้อะไร และผลการเรียนรู้นั้นเป็นอย่างไร มีสิ่งใดบ้างที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไข

ขั้นการนำไปใช้ (Implementation)

เมื่อการออกแบบและพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนได้ดำเนินการจนได้ผลผลิต (Product) ที่จะนำไปทดลองใช้ได้แล้ว ถึงขั้นการนำไปใช้ ซึ่งต้องทำควบคู่ไปกับขั้นตอนการประเมินผล เพื่อให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับนำมาปรับปรุง และการตัดสินใจตลอดเวลา ขั้นนี้เป็นขั้นการนำเสนอ และจัดดำเนินการสอน ซึ่งองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้มี 2 ประการ คือ

1. การสอน (Instruction)
2. การบริหารการสอน (Administration)

ข้อควรตระหนักในขั้นการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

1. ต้องให้การดำเนินการสอนเป็นไปในรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
2. มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน คือผู้สอนเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เหมือนผู้จัดการเรียน หรือสภาพแวดล้อมเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีแรงจูงใจที่อยากจะเรียนรู้ มีการแนะนำและประเมินผลการเรียนรู้ และการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นผู้สอนเสริม (Tutor) และเป็นพี่ปรึกษาให้แก่นักเรียน
3. ครูผู้สอนต้องพัฒนาวิธีการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอโดยมีการวางแผนและใช้เทคโนโลยีในการสอนอย่างเหมาะสม

ขั้นการประเมินผล (Evaluation)

การประเมินผลเป็นการวัดวงจของการออกแบบและพัฒนาาระบบการสอนนั้นว่าสมบูรณ์แล้วหรือยัง ซึ่งข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นส่วนสำคัญที่ได้จากการประเมินผลเพื่อนำไปปรับปรุงในส่วนของแต่ละขั้นตอนให้ดีขึ้นและตรงตามวัตถุประสงค์ ถ้าการประเมินผลพบว่า จุดใดควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงก็ต้องดำเนินการปรับปรุง

สิ่งที่ได้จากการประเมินผลเพื่อนำไปปรับปรุงออกแบบและพัฒนาาระบบการสอนมีดังต่อไปนี้

1. รายงานในการควบคุมให้วงจรการออกแบบและพัฒนาาระบบการสอนดำเนินไปได้ ทำให้ทราบว่า มีข้อแตกต่างอะไรในขั้นตอนต่างๆ ซึ่งได้จากการประเมินผล
2. ทรัพยากรต่างๆ ว่ามีเพียงพอ ขาดตกบกพร่องตรงจุดใด เช่น เครื่องมืออุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมการเรียน
3. สื่อการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ต้องปรับปรุงแก้ไขมีอะไรบ้าง
4. ครูผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูนำเสนอไปด้วยดี และถูกต้องเหมาะสมหรือไม่
5. ข้อทดสอบ เหมาะสมกับการทดสอบโดยตรงกับวัตถุประสงค์หรือไม่
6. ข้อควรปรับปรุงอื่นๆ เช่น การสอนเสริมและการสอนซ่อมเสริม เป็นต้น

7. ในการประเมินผลอาจแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

7.1 การประเมินผลเพื่อการปรับปรุง (Formative evaluation)

7.2 การประเมินผลลัพท์หรือผลสัมฤทธิ์ (Summative evaluation)

สรุปว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นแบบแผนแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมั่นใจว่าจะสามารถสร้างการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานพัฒนาผู้เรียน ควรดำเนินการเริ่มต้นจากการกำหนดหลักการของรูปแบบให้มีกรอบแนวคิดที่ชัดเจน แล้วดำเนินการออกแบบส่วนต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบของรูปแบบทดลองนำไปใช้จัดการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ ที่จะทำให้อย่างมั่นใจได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นสามารถพัฒนาผู้เรียนได้จริง

4. การสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา

หัวใจสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษา คือ ความยั่งยืน และหัวใจของการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ บรรยากาศและวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง เพราะการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น จะไม่เกิดกับการบริหารงานแบบสั่งการ แต่เกิดจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่บุคลากรทุกฝ่ายช่วยกัน คิดริเริ่มการพัฒนา ช่วยกันสร้างความรู้ใหม่ นวัตกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่มี แนวคิดในการสร้างองค์การการเรียนรู้ในสถานศึกษามีเป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะที่ผ่านมามีปัญหาสำคัญของระบบการศึกษา คือ การพัฒนาที่ไม่ต่อเนื่อง การนำนวัตกรรมต่างๆ เข้าสู่สถานศึกษาแม้จะมีการตอบรับอย่างดีในระยะแรก แต่เมื่อเวลาผ่านไปนวัตกรรมเหล่านั้น จะถูกละเลยไม่นำมาปฏิบัติจนเกิดความล้มเหลวครั้งแล้วครั้งเล่า ดังนั้น จึงมีแนวคิดการพัฒนาโดยอาศัยองค์การการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์การคิดค้นนวัตกรรมของตนเอง ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของหน่วยงานมากที่สุด และมีความยั่งยืนในการปฏิบัติมากกว่า จึงขอเสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์การการเรียนรู้และการสร้างองค์การการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามลำดับต่อไปนี้ (Senge, P. 1990)

องค์การแห่งการเรียนรู้ตามทัศนะของเซนจ์ (Senge's learning organization)

เหตุผลที่องค์การจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ เนื่องมาจากระดับคุณภาพของการปฏิบัติงาน และความจำเป็นที่ต้องปรับปรุงงานในยุคปัจจุบันต้องอาศัยการเรียนรู้เป็นฐานที่สำคัญยิ่ง ประกอบกับ องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนส่วนใหญ่ยังมีแนวทางสู่ความสำเร็จของตนเอง ตลอดจนแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานก็ยิ่งขาดความชัดเจน และที่สำคัญคือ หัวใจขององค์การแห่งการเรียนรู้ มาจากฐานความเชื่อที่ว่า ศักยภาพอันมหาศาลที่แฝงเร้นอยู่ภายในมนุษย์แต่ละคนยังไม่ได้รับการพัฒนาและนำขึ้นมาใช้กับ องค์การของเราเท่าที่ควร ดังนั้น ด้วยความเชื่อดังกล่าวจึงเชื่อมั่นได้ว่า ถ้าสมาชิกทั้งหมดขององค์การได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่และได้ใช้ศักยภาพสูงสุดเท่าที่ตนมี เพื่อปฏิบัติงานภายใต้การมีวิสัยทัศน์

(Visions) เป้าหมาย (Goals) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ของตัวบุคคลและขององค์การที่สอดคล้องกันแล้ว สมาชิกแต่ละคนก็จะทุ่มเทและปลดปล่อยศักยภาพที่ตนมีสูงสุดนั้นให้กับงานที่ทำอย่างเต็มที่ในที่สุด

Peter Senge ศาสตราจารย์ชื่อดังในสาขาวิชาบริหารจัดการ และการศึกษาแห่ง Massachusetts Institute of Technology (MIT) ในสหรัฐได้ร่วมกับคณะทำการวิจัยเพื่อหาแนวทางฟื้นฟูบริษัทธุรกิจที่ประสบความล้มเหลวในการดำเนินกิจการหลายแห่งในสหรัฐ จึงพบว่าตัวแปรที่เป็นปัจจัยสำคัญ ที่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงให้การดำเนินงานภายในองค์กรของบริษัทเหล่านั้นประสบความสำเร็จได้ ก็คือการประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) ซึ่งต่อมานักการศึกษาได้ประยุกต์แนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านการทำงานทางการศึกษาของครูและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้สามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของนักเรียนให้สูงยิ่งขึ้นต่อไป

แนวคิดเบื้องต้นขององค์การแห่งการเรียนรู้ตามทัศนะของ Senge (1990) ก็คือ “องค์การที่มีการขยายขีดศักยภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างอนาคตใหม่ที่ดีกว่าให้กับตนเองอยู่ตลอดเวลา” หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง “องค์การแห่งการเรียนรู้ก็คือ หน่วยงานซึ่งประกอบด้วยบุคลากรทุกระดับ ที่ต่างร่วมมือร่วมใจกันส่งเสริมพัฒนาศักยภาพให้แก่กัน รวมทั้งศักยภาพขององค์กรให้สูงขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินการให้เกิดผลงานได้ระดับคุณภาพตามที่ปรารถนา”

Senge และคณะ ให้คำอธิบายเพิ่มเติมว่า การสร้างสรรค์ให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็งก็คือ การทำให้คนในองค์กรรู้จักเรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นทีมงานที่ดำเนินงานระดับผลสำเร็จขององค์การให้สูงยิ่งขึ้น ทั้งนี้ในกระบวนการพัฒนาทีมงานให้เป็นทีมงานชั้นยอดจนสามารถร่วมสร้างและร่วมขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision) ได้นั้น สมาชิกแต่ละคนของทีมงานจะได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่ใช้ปฏิบัติงาน เพื่อยกระดับผลงานให้สูงขึ้น และจากการมีโอกาสทำงานร่วมกันเช่นนี้ทำให้สมาชิกของทีมงานได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันพร้อมไปกับการเรียนรู้วิธีทำงานของตนให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น โดย **Senge** ได้อธิบายถึงทีมงานที่มีประสิทธิผลในองค์การแห่งการเรียนรู้ว่า

“เมื่อเวลาผ่านไป หลังจากสมาชิกทีมงานแต่ละคนมองเห็นและได้ประสบการณ์จากมุมมองโลกในแง่ที่แตกต่างของกันและกัน ก็จะเริ่มเกิดความเชื่อและมีสมมติฐานใหม่ขึ้น ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาทักษะและศักยภาพของตนตามมา ที่เรียกว่า “วงจรของการเรียนรู้แบบลุ่มลึก (deep learning cycle)” อันเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งขององค์การแห่งการเรียนรู้ เพราะเป็นปัจจัยช่วยพัฒนาทั้งด้านศักยภาพและสร้างกระบวนการทัศนียภาพใหม่ให้แก่บุคคลและองค์การโดยรวม” (Senge. 1990 : 18)

หลักการ (หรือวินัย) 5 ประการของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

Senge เสนอแนะว่า หัวใจของการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้อยู่ที่การเสริมสร้างหลักการหรือวินัยที่สำคัญ 5 ประการให้เกิดผลจริงจรงในรูปของการนำไปปฏิบัติ (practice) ทั้งนี้คำว่า “วินัย (disciplines)” หมายถึง ตัวทฤษฎีหรือเทคนิควิธีที่จำเป็นต้องศึกษาใคร่ครวญให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ จนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วมีประสิทธิภาพ หลักการหรือวินัย 5 ประการ ได้แก่ 1) ความรอบรู้แห่งตน (Personal mastery) 2) แบบแผนความคิดอ่าน (Mental model) 3) วิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision) 4) การเรียนรู้ของทีม (Team learning) และ 5) การคิดอย่างเป็นระบบ (Systems thinking) ในที่นี้จะกล่าวถึงการประยุกต์ใช้หลักการทั้ง 5 ประการเพื่อสร้างโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ (Learning school) ตามกรอบแนวคิดของ Senge ดังนี้

หลักการที่ 1 : ต้องพัฒนาความรอบรู้แห่งตน (Personal mastery) ของสมาชิก

ความรอบรู้แห่งตน หมายความว่า ทุกคนที่อยู่ในโรงเรียนที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จะต้องเข้าใจว่า ตนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการสร้างผลงานหรือความสำเร็จของโรงเรียนโดยรวม ครูแต่ละคนจะต้องตระหนักว่า ตนต้องปฏิบัติงานในฐานะเป็นสมาชิกของทีมงานที่จะต้องร่วมกันนำพาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ตลอดจนความสำเร็จของผู้ปกครองและของชุมชนให้สูงขึ้น ความรอบรู้แห่งตน จึงหมายความว่า ครูทุกคนจะต้องมีพันธะผูกพันต่อการประกอบวิชาชีพครูของตน เยี่ยมมีอาชีพ และต้องเป็นสมาชิกที่ดี เพื่อช่วยเหลือให้ทีมงานของตนมีผลงานระดับสูงยิ่งขึ้นเท่าที่จะทำได้ ครูแต่ละคนจะต้องมีความผูกพันต่อเพื่อนร่วมงานด้วยการสร้างบรรยากาศที่ดีของที่ทำงาน และร่วมมือร่วมใจกันยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของนักเรียนให้ดีที่สุด การสร้างความรอบรู้แห่งตนของครูก็คือ การร่วมการเรียนรู้ไปกับนักเรียน ครูจึงมีบทบาทต้องเป็นผู้เรียนรู้ (Teachers as learners) ในขณะที่ปฏิบัติงานสอนอีกด้วย

หลักการที่ 2 : ต้องมีแบบแผนความคิดที่ดี (Mental model)

แบบแผนความคิดที่ดี หมายถึง ความเชื่อที่ฝังลึกอยู่ในบุคคล (unconscious assumptions) ที่มีต่อสิ่งต่างๆ จึงเป็นปทัสถานที่มีลักษณะไม่เป็นคำพูด (unspoken norms) แต่มีอิทธิพลในการกำหนดว่าโรงเรียนของตนจะดำเนินการต่อภารกิจต่างๆ อย่างไร เช่น แบบแผนความคิดอ่านของคนที่เป็นนักการศึกษา จะต้องตอบตนเองให้ได้ว่า ในฐานะที่เป็นมืออาชีพตนจะมีหลักคิดและวิธีการจัดกิจกรรมด้านการเรียนรู้ การสอน การบริหารพฤติกรรมบุคคลในโรงเรียน ตลอดจนการใช้ภาวะผู้นำได้อย่างไร เป็นต้น เนื่องจากแบบแผนความคิดอ่านเหล่านี้มักไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาว่ามีความเหมาะสมเพียงไร มีอะไรบ้างที่โรงเรียนได้ทำ หรือมีอะไรบ้างที่ควรทำแต่ยังไม่ทำ ดังนั้นถ้าเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้แล้ว ประเด็นต่างๆ ที่เป็นแบบแผนความคิดอ่านดังกล่าวเหล่านี้ จะถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาตรวจสอบร่วมกัน ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) เช่น สิ่งที่โรงเรียนเชื่อและใช้เป็นแนวทางจัดการศึกษาอยู่นั้น สอดคล้องกับสิ่งที่เป็นวิสัยทัศน์ของโรงเรียนซึ่ง

ทุกฝ่ายร่วมกำหนดขึ้นหรือไม่ หรือนักเรียนได้รับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพหรือไม่ และสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองและชุมชนเพียงไร ตลอดจนกฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ และวิธีการต่างๆ ที่โรงเรียนใช้ดำเนินการอยู่นั้น มีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความเชื่อวิถีชีวิต และวิสัยทัศน์ที่สังคมคาดหวังต่อโรงเรียนหรือไม่เพียงไร เป็นต้น

หลักการที่ 3 : ต้องสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision) ของโรงเรียน

วิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง ภาพในอนาคตของโรงเรียนที่ทุกคนร่วมกันวาดฝัน และปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้นจริงกับโรงเรียนของตน วิสัยทัศน์ร่วมจึงทรงพลังที่ช่วยยึดเหนี่ยวทุกคนให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และมีความรู้สึกร่วมในเป้าหมายที่จะต้องก้าวไปให้ถึง ดังนั้นวิสัยทัศน์ร่วมจึงเป็นพลังขับเคลื่อน ให้ภารกิจทุกอย่างของโรงเรียนมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน วิสัยทัศน์ร่วมมิได้เกิดขึ้นหรือเป็นของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ วิสัยทัศน์ร่วมที่ดีควรมีความชัดเจนทั้งเป้าหมายและแนวทางที่สามารถบรรลุได้จริง และไม่ควรเป็นเพียงแต่ข้อความสั้นๆ ที่กระชับชัดเจนดึงดูดใจเท่านั้น แต่ควรมีพลังในการกำกับพฤติกรรมของบุคคลให้ปฏิบัติงานสอนได้ตรงกับความคาดหวัง อย่างมีความหวังและมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติภารกิจทั้งของส่วนตนและของทีมงานโดยเต็มความสามารถ โดยยึดหลักการทำให้ส่วนรวมร่วมกัน

หลักการที่ 4 : ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบทีม (Team learning)

การเรียนรู้แบบทีม เป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ เป็นที่ประจักษ์แล้วว่า ผลงานที่เกิดจากการทำงานร่วมกันแบบทีมย่อมมากกว่าผลรวมของงานที่แต่ละคนทำ ซึ่งเรียกว่าเป็นการได้ “พลังทวีคูณ หรือ Synergy” ขึ้น ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ที่สมาชิกแต่ละคนได้ระหว่างทำงานแบบทีม ทำให้ได้เพิ่มทักษะและศักยภาพเฉพาะตนมากยิ่งขึ้น ย่อมส่งผลให้ทักษะและศักยภาพโดยรวมของทีมสูงขึ้นตามไปด้วย

Senge เสนอแนวปฏิบัติสำหรับโรงเรียน เพื่อสร้างการเรียนรู้แบบทีม ได้โดยการใช้วิธีเสวนา (Dialogue) และวิธีอภิปรายถกปัญหา (Discussion) โดยทีมงานอาจประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง มาร่วมกันถกปัญหาในประเด็นต่างๆ ที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ เช่น วิธีการจัดชั้นเรียน (Classroom structure) การจัดตารางสอน เทคนิควิธีสอน วิธีวัดผลประเมินผล วิธีจูงใจให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตลอดจนการบริหารจัดการโรงเรียนในด้านต่างๆ เป็นต้น **Senge** เชื่อว่า กิจกรรมการจัดเสวนาหรือการอภิปราย นอกจากสามารถช่วยสร้างการเรียนรู้ของทีมแล้ว ยังเป็นกิจกรรมเพื่อการพัฒนาบุคลากรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based staff development) ซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาองค์การหนึ่งที่มีประสิทธิผล และเป็นการสร้างภาวะผู้นำให้แก่ทุกคนที่ร่วมอยู่ในทีม ดังนั้นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ จึงควรมีกิจกรรมต่างๆ ให้สมาชิกของทีมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล ตลอดจนความคิดเห็นต่างๆ ระหว่างกัน โดยผ่านกระบวนการเสวนาและการอภิปรายร่วมกันอย่างต่อเนื่องอยู่เป็นเนืองนิตย์ จนกลายเป็นวัฒนธรรมขององค์การไปในที่สุด

หลักการที่ 5 : พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบ (System thinking)

การคิดอย่างเป็นระบบ หมายถึง ความสามารถของสมาชิกในองค์การแห่งการเรียนรู้ที่สามารถมองเห็นองค์การในลักษณะของภาพรวมซึ่งประกอบขึ้นจากองค์ประกอบย่อยต่างๆ (See the forest for the trees) กล่าวคือ ในโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ครูจะมีแนวโน้มว่า การปฏิบัติงานของแต่ละคนก็ดีหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นก็ดี ล้วนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อการดำเนินภารกิจโดยรวมทั้งหมดของโรงเรียน การคิดอย่างเป็นระบบของโรงเรียนแห่งการเรียนรู้คือ สมาชิกจะมีทักษะในการพิจารณา เห็นความสัมพันธ์ของส่วนย่อยที่มีต่อองค์รวมของโรงเรียน และให้การยอมรับว่า ถ้าการดำเนินงาน ณ จุดใดจุดหนึ่งเกิดปัญหาขึ้น ก็จะมีส่งผลกระทบต่อการทำงานของจุดอื่นด้วย ตัวอย่างเช่น ถ้าการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนหนึ่งเกิดปัญหา ย่อมส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนตามมา หรือถ้าการเรียนการสอนให้นักเรียนมีทักษะคอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษเกิดปัญหา ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนแบบ e-Learning ของนักเรียน เป็นต้น กล่าวโดยสรุป การคิดอย่างเป็นระบบเป็นวิธีการคิดของบุคคล ในการมองสิ่งต่างๆ ในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับส่วนรวม (Part-whole relationship) ทำให้แต่ละคนมองภาพรวมของโรงเรียนขณะปฏิบัติงานได้ชัดเจน

อย่างไรก็ตามการใช้หลักการหรือวินัย 5 ประการที่เป็นองค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้ มาประเมินโรงเรียนต่างๆ ในสหรัฐแล้วทำให้ Senge (1990) ได้ภาพอย่างกว้างๆ ว่า โรงเรียนเท่าที่มีอยู่ในขณะนี้ ส่วนใหญ่ยังห่างไกลต่อความเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ถ้าเทียบกับนิยามที่ว่า **“องค์การแห่งการเรียนรู้คือ องค์การที่คนทุกระดับร่วมกันพัฒนาศักยภาพซึ่งกันและกันให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะได้ช่วยกันสร้างสิ่งใหม่ที่พวกตนปรารถนา”** แต่ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบถามนักการศึกษาจำนวนมาก ได้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ครูส่วนใหญ่รู้สึกว่าตนยังอยู่ในภาวะถูกกดดันให้ต้องอยู่ภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ต่างๆ มากมายที่ผู้อื่นกำหนดให้ปฏิบัติ ทั้งที่หลายอย่างนั้นตนก็ไม่เห็นด้วย และไม่มี ความเชื่อเช่นนั้นก็ตาม นอกจากนั้นยังพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีโอกาสดำเนินงานร่วมกันในลักษณะที่เป็นกลุ่มก้อน จึงขาดความรู้สึกถึงความจำเป็นต่อการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งมีปรากฏให้เห็นอยู่ในโรงเรียนทั่วไป และสอดคล้องกับการค้นพบของ Ernest Boyer (1983) ที่ระบุว่า ในโรงเรียนมัธยมของสหรัฐส่วนใหญ่ ครูยังมีความรู้สึกโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะโครงสร้างการจัดห้องเรียนมีสภาพที่เบ็ดเสร็จทุกอย่างในตัวเอง (self-contained classroom) ตลอดจนการมีชั่วโมงสอนมากจึงเป็นอุปสรรคสำคัญ ที่ทำให้ครูไม่มีโอกาสที่จะพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อปัญหาที่ตนพบเห็นในชั้นเรียนกับเพื่อนร่วมงาน จึงทำให้ขาดการได้มุมมองทางวิชาการที่แตกต่างในวิชาชีพตนจากผู้อื่น ในภาวะดังกล่าว ความคาดหวังที่จะให้ครูมีส่วนร่วมสร้าง **“วิสัยทัศน์ร่วม หรือ Shared vision”** ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ก็พลอยขาดหายไปด้วย

จากสภาวะดังกล่าว Senge แนะนำว่า เราจึงจำเป็นต้องหาหนทางให้ครูได้ทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง จำเป็นต้องสร้างสภาวะแวดล้อมที่จูงใจให้ครูได้สะท้อนถึงการปฏิบัติงานของตนให้เพื่อนคนอื่นทราบซึ่งกันและกัน ช่วยทำให้ครูได้ประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างการทำงานแบบทีมกับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งนำไปสู่การขยายการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้น Senge อธิบายว่า ส่วนหนึ่งมาจากการจัดโครงสร้างความรู้ ที่ต้องสอนแบบแยกส่วน มอบให้ครูแต่ละคนแยกรับผิดชอบสอนไปตามความถนัดเฉพาะวิชา (specialization) ของตน จึงขาดความเชื่อมโยงสัมพันธ์ต่อกันในภาพรวม ตลอดจนขาดการบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกันภายใต้วิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์การสอนเดียวกัน ดังนั้นในโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ การปฏิบัติงานสอนของครูจึงควรทำในลักษณะทีมงาน คล้ายกับทีมแพทย์ผ่าตัดของสถานพยาบาล โดยยึดเข็มมุ่งเพื่อการยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญ

นอกจากนี้ Senge (1990 : 55) ยังได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่า ถ้าจะพัฒนาให้สถานศึกษาเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ จำเป็นต้องปรับภายในโรงเรียนในประเด็นต่อไปนี้

1. การเรียนการสอนของโรงเรียนต้องเน้นการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (learner – centered) มากกว่ายึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (teacher – centered)
2. ในการดำเนินงานต้องกระตุ้นและให้การยอมรับถึงความสำคัญของความหลากหลาย (diversity) แทนการทำแบบเดียวกัน (homogeneity) เช่น การจัดทำหลักสูตรและการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน จึงต้องยึดหลักการของทฤษฎีพหุปัญญา (multiple intelligences) เป็นต้น
3. สร้างความเข้าใจและยอมรับว่า ในการเปลี่ยนแปลงนั้น ทุกองค์ประกอบจะต้องเกี่ยวพันและส่งผลกระทบต่อกันตลอดเวลา ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน จะต้องละเว้นการสอนแบบที่มุ่งเน้นความจำ ข้อเท็จจริง หรือการให้ผู้เรียนพยายามค้นหาเฉพาะคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น
4. ต้องช่วยกันให้ทุกคนร่วมกันเรียนรู้เพื่อแสวงหาและค้นคว้าทดลองหาทฤษฎีใหม่ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม และกว้างขวางโดยสมาชิกของโรงเรียน
5. ต้องบูรณาการการจัดการศึกษาของโรงเรียน เข้ากับเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคม ตัวอย่างเช่น เชื่อมโยงโรงเรียนเข้ากับครอบครัว ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ ที่ประกอบเป็นชุมชนโดยรวม เป็นต้น

5. ชุมชนการเรียนรู้ของครูในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา

Thomas Sergiovanni (1998) ได้ให้มุมมองใหม่เกี่ยวกับโรงเรียนแห่งการเรียนรู้โดยอธิบายว่า การอุปมาที่เปรียบเทียบให้ “โรงเรียนเป็นองค์กร (Organization)” นั้น น่าจะไม่เหมาะสมและถูกต้องนัก โดยเขาเห็นว่าควรเปรียบเทียบได้ “โรงเรียนเป็นชุมชน (Community)” จะมีความเหมาะสมมากกว่า ดังเหตุผลที่เขาอธิบายไว้ในงานเขียนชื่อ Building Community in Schools

ซึ่งเรียกร้องให้เปลี่ยนมุมมองโรงเรียนในฐานะที่เป็นองค์การแบบทางการ (Formal organization) ไปสู่ความเป็นชุมชน (Community) แทน

โดย Sergiovanni เห็นว่า “ความเป็นชุมชน (Community)” จะยึดโยงภายในต่อกันด้วยค่านิยม (Values) แนวคิด (Ideas) และความผูกพัน (Commitments) ร่วมกันของทุกคนที่เป็นสมาชิก ซึ่งเป็นแนวคิดตรงกันข้ามกับ “ความเป็นองค์การ (Organization)” ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในลักษณะที่ยึดตามระดับที่ลดหลั่นกันลงมา (Hierarchical relationships) มีกลไกการควบคุมและมีโครงสร้างแบบตึงตัวที่เต็มไปด้วยกฎระเบียบและวัฒนธรรมของการใช้อำนาจ (Authority) เป็นหลัก ในขณะที่ “ชุมชน” ใช้อิทธิพล (Influence) ที่เกิดจากการมีค่านิยมและวัตถุประสงค์ร่วมกัน เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเชิงวิชาชีพ (Professional relationships) ความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการหรือวิทยสัมพันธ์ต่อกัน (Collegiality culture) และยึดหลักต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ “องค์การ” ยังทำให้เกิดคุณลักษณะบางอย่าง เช่น ลดความเป็นกันเองต่อกันลง (Impersonal) ความเป็นราชการ (Bureaucratic) มากขึ้น และถูกควบคุมจากภายนอกให้ต้องรักษาสถานภาพเดิม (Maintain status quo) ของหน่วยงานไว้ ดังนั้น Sergiovanni จึงเห็นว่าถ้ามองโรงเรียนในฐานะแบบองค์การดังกล่าวแล้ว ก็จะทำให้โรงเรียนมีรูปแบบเป็นทางการที่สร้างความรู้สึกระหว่างบุคคลมากยิ่งขึ้น มีกลไกที่บังคับควบคุมมากมาย และมักมีจุดเน้นในเรื่องที่เป็นงานด้านเทคนิคเป็นหลัก แต่ทางตรงข้ามถ้ายอมรับว่า โรงเรียนมีฐานะแบบที่เป็นชุมชนแล้ว บรรยากาศที่ตามมาก็คือ สมาชิกมีความผูกพันต่อกันด้วยวัตถุประสงค์ร่วม มีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนม และเกิดการร่วมสร้างบรรยากาศที่ทุกคนแสดงออกถึงความห่วงหาอาทรต่อกันและช่วยดูแลสวัสดิภาพร่วมกัน

Sergiovanni ได้ให้ความสำคัญและถือเป็นจุดเน้นที่ต้องการให้โรงเรียนเปลี่ยนไปเป็น “ชุมชนที่ชัดเจนในวัตถุประสงค์ (Purposeful communities)” ที่มีคุณลักษณะของความเอื้ออาทร (Caring) มีการเรียนรู้ (Learning) ความเป็นวิชาชีพ (Professional) ความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการหรือมีวิทยสัมพันธ์ต่อกัน (Collegiality) มีจิตใจใฝ่การแสวงหาคำตอบ (Inquiring) และมีบรรยากาศเช่นนี้ครอบคลุมทั่วถึงทั้งโรงเรียน โดย Sergiovanni เชื่อว่า ชุมชนที่ชัดเจนในวัตถุประสงค์ จะเป็นสถานที่ซึ่งสมาชิกทุกคนยึดเหนี่ยวผูกพันต่อกันด้วยอุดมการณ์ร่วม (Shared ideology) และมีระบบปทัสถานหรือแนวทางปฏิบัติของตนเองที่ใช้เพื่อเป็นเครื่องสนับสนุนให้เกิดการเป็นชุมชนขึ้น ทั้งนี้ การมีอุดมการณ์ร่วมกัน (รวมถึงมีวิสัยทัศน์ร่วม) จะช่วยผูกมัดให้ทุกคนรวมกันเป็นชุมชนและให้การช่วยเหลือต่อกัน มีความเข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นของการต้องดำรงชีวิตและการทำงานร่วมกันแบบชุมชน

ความเชื่อของ Sergiovanni เกี่ยวกับโรงเรียนเป็นชุมชนนั้น มีแนวคิดที่เป็นจุดเน้นคือยึดถือ เรื่อง “คุณงามความดี (Virtue)” เป็นหลักการสำคัญ เขาเชื่อว่าคนส่วนมากมักมองวิชาชีพชั้นสูง (Professionalism) จากฐานของการใช้ความรู้ที่สามารถลงสู่การปฏิบัติได้จริง เขายังเชื่อว่า

โดยปกติแล้ว ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการยอมรับว่าบทบาทของตนคือ การให้บริการแก่ลูกค้า (Service to clients) ความสัมพันธ์แบบ ผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพกับลูกค้า ซึ่งความเชื่อในลักษณะเช่นนี้ ทำให้ขาดความเป็นกันเองที่เท่าเทียมต่อกันโดยที่ฝ่ายหนึ่งต้องอาศัยหรือต้องขึ้นอยู่กับอีกฝ่ายหนึ่ง (Dependency) การมีค่านิยมในลักษณะเช่นนี้จึงขัดแย้งกับค่านิยมของการสร้างความเป็นชุมชน กล่าวคือ คุณงามความดี มาจากพันธะผูกพันต่อค่านิยมร่วมของบุคคล แล้วพัฒนามาเป็นอุดมการณ์แห่งวิชาชีพเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป โดยมีพันธะผูกพันที่จะ 1) ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น 2) การประพฤติและปฏิบัติต้องยึดมั่นต่อ ค่านิยมเพื่อสังคมเป็นจุดหมายปลายทาง 3) ต้องไม่ใช้การประพฤติและปฏิบัติเพื่อตนเองเท่านั้นแต่ที่นั่นก็เพื่อรักษาคุณงามความดีนั้นด้วย และ 4) ผูกพันต่อจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร (Ethic of caring) ซึ่งจะขอกกล่าวในแต่ละประเด็นดังนี้ (Sergiovanni. 1998)

1) ถ้าวิเคราะห์ให้ดีแล้วจะพบว่า “อุดมการณ์แห่งวิชาชีพ (Professional ideal)” ช่วยให้เกิดหลักเกณฑ์พื้นฐานของการสร้างชุมชนแห่งวิชาชีพขึ้นในโรงเรียน กล่าวคือถ้าทั้งคณะครูผู้สอนและผู้บริหารต่างร่วมกันยึดมั่นต่อพันธะผูกพันที่ต้องแสดงพฤติกรรมแบบอย่างที่ดีแล้ว คนเหล่านี้จะต้องสนใจและกระตือรือร้นต่องานวิจัย ตลอดจนทฤษฎีใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิธีสอน ทั้งนี้มิใช่เพียงแค่ผูกพันต่อการพัฒนาเทคนิควิธีสอนใหม่เฉพาะงานส่วนตน แต่ต้องช่วยทำให้ทุกคนในโรงเรียนที่เป็นชุมชนโดยรวมร่วมกันพัฒนาปรับปรุงวิธีสอนและการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นไปด้วยความหวังใจต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยรวมหมายความว่า ครูผู้สอนจะแบ่งปันและแลกเปลี่ยนด้านเทคนิควิธีการสอนระหว่างกันอย่างเปิดเผย จะเห็นภาพที่มีครูแวะเวียนไปเยี่ยมเยียนเพื่อสังเกตการณ์สอนของครูในอีกชั้นเรียนหนึ่งได้อย่างสะดวกใจ ตลอดจนมีการเชิญครูคนอื่นที่เชี่ยวชาญด้านเทคนิควิธีสอนแบบใหม่มาสาธิตการสอนให้ครูอื่นๆ ได้ชม ซึ่ง Louis & Kruse (1995) มองปรากฏการณ์ดังกล่าวว่า เป็นวิธีการที่ช่วยลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการสอนของครูให้น้อยลง และเกิดมีความรู้สึกร่วมรับผิดชอบของกลุ่มที่มีต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งโรงเรียน

2) การมีค่านิยมที่ประพฤติปฏิบัติโดยยึด “ค่านิยมเพื่อสังคมเป็นจุดหมายปลายทาง” หมายถึง การมุ่งไปสู่การให้บริการ โดย Sergiovanni มีความเห็นว่า ถ้าชุมชนของโรงเรียนที่ยึดความสำคัญของงานให้บริการแก่นักเรียน แก่ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชนรอบโรงเรียนได้ครบถ้วนแล้ว ก็แสดงว่า โรงเรียนนั้นสามารถยกระดับวิชาชีพของตนได้สูงขึ้นจนถึงระดับสามารถเป็น “ผู้คอยให้บริการดูแล หรือ Stewardship” ซึ่งมีหลักการสำคัญคือ ยึดการทำประโยชน์เพื่อคนอื่นเหนือประโยชน์ส่วนตน (Service above self)

3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นชุมชนที่ “สืบเสาะค้นหาในสิ่งที่ถูกต้องดีงามยิ่งขึ้น” ซึ่งหมายความว่า สมาชิกของชุมชนจะทำการใคร่ครวญตรวจสอบวัฒนธรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อดูว่าวัฒนธรรมอะไรบ้างที่ส่งเสริมให้วิสัยทัศน์ของโรงเรียนบรรลุผลและได้มากน้อยแค่ไหนเพียงไร ส่วนคำว่า “สืบเสาะค้นหา หรือ Inquiry” หมายความว่า ภารกิจทุกด้านที่โรงเรียน

ดำเนินการอยู่นั้น จะต้องได้รับการดูแลตรวจสอบอย่างละเอียดเพื่อการปรับปรุงแก้ไข จนเชื่อได้ว่าภารกิจแต่ละด้านเหล่านี้เป็นไปเพื่อความดีงามของส่วนรวมและสามารถสนองต่อต่อวิสัยทัศน์ของโรงเรียนได้ด้วย ในสถานศึกษาที่เป็น “โรงเรียนที่มุ่งการสืบเสาะค้นหา (Inquiring school)” จะมุ่งพัฒนาเป้าหมายให้สูงขึ้นตลอดเวลาเมื่อเทียบกับปัจจุบัน อีกทั้งบรรดาสมาชิกของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะมีโอกาสได้ร่วมกันพิจารณาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ควรส่งเสริมเพื่อช่วยให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เช่น ช่วยระบุถึงความจำเป็นของโรงเรียนที่ต้องพัฒนาบุคลากรในประเด็นใดบ้างและจะทำให้บรรลุผลได้อย่างไร หรือช่วยหาผู้เชี่ยวชาญให้เข้ามาช่วยเหลือเพื่อยกระดับผลการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น เป็นต้น มีการเน้นสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาที่กำหนดร่วมกันขึ้นเองมากกว่าการใช้ยุทธศาสตร์ที่กำหนดให้โดยหน่วยงานภายนอกชุมชนแห่งการเรียนรู้

4) คุณลักษณะที่สำคัญยิ่งของโรงเรียนในฐานะที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามทัศนะของ **Sergiovanni** ก็คือ “การมีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร (Ethic of caring)” โดยโรงเรียนต้องเป็นชุมชนแห่งความเอื้ออาทร (Caring communities) ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหลายแสดงออกถึงความห่วงใยต่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้อื่น โดยเฉพาะต่อบรรดานักเรียนเป็นหลัก ซึ่งการแสดงออกถึงความเอื้ออาทรเช่นนี้ บ่งบอกถึงการมีค่านิยมร่วมกันที่สะท้อนออกมาในเชิงปฏิบัติต่างๆ และจากค่านิยมร่วมเหล่านี้ ก่อให้เกิด “พลังอำนาจเชิงคุณธรรม (Moral authority)” ขึ้นในโรงเรียนได้ต่อไปในที่สุด

จากแนวคิดสำคัญของ **Sergiovanni** ที่ระบุว่าความเอื้ออาทร เป็นสิ่งที่มีอาจขาดได้ในโรงเรียนแห่งการเรียนรู้และควรได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษ โดย **Fred Newmann** ได้ชี้ชัดว่า ชีวิตของนักเรียนต้องการมากกว่าผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ดังนั้นความสำเร็จทางวิชาการจึงไม่ควรเป็นเพียงเกณฑ์เดียวที่ใช้วัดและประเมินผลนักเรียน ควรมีวิธีการอื่นที่ใช้ประเมินด้านความมีคุณธรรม และการวางตนอย่างผู้มีเกียรติและมีศักดิ์ศรีของนักเรียนก็ควรให้ความสำคัญด้วย กล่าวคือ อาจประเมินจากการปฏิบัติตนของผู้เรียนเมื่อต้องติดต่อกับครูนอกชั้นเรียนหรือกับบุคคลทั่วไป

นอกจากมีผู้พยายามวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “ความเอื้ออาทร หรือ Caring” ของ **Sergiovanni** ว่า พื้นฐานสำคัญของความเอื้ออาทรคือการเข้าใจลึกซึ้งถึงกันบึ้งของจิตใจผู้อื่นอย่างแท้จริง โดยเป็นนิยามว่า ความเอื้ออาทรเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับด้านความรู้สึก ความเอื้ออาทรจึงไม่สามารถกำหนดเป็นกฎเกณฑ์ที่ตายตัวได้ แต่นักวิจัยเรื่องนี้เห็นพ้องกันว่า ความเอื้ออาทร (Caring) ประกอบด้วย ความรู้สึกที่เต็มใจ (Willingness) ความห่วงใย (Concern) และความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ที่มีต่อกัน (Altenbaugh, Engel & Martin, 1995.)

สิ่งที่ค้นพบจากงานวิจัยที่กล่าวมายืนยันได้ว่า แท้จริงแล้ว โรงเรียนแห่งการเรียนรู้คือโรงเรียนแห่งความเอื้ออาทร (A learning school is also a caring school) ทั้งนี้เพราะบรรยากาศที่มีความเอื้ออาทรจะเป็นปัจจัยที่เสริมแรงต่อการเรียนรู้ ดังนั้นการสร้างบรรยากาศแห่งความเอื้ออาทรขึ้นนั้นต้องเกี่ยวข้องกับปัจจัยอื่นๆ ของชุมชนแห่งวิชาชีพด้วย ยกตัวอย่างเช่น การจัดจำนวน

นักเรียนต่อชั้นเรียนให้เหมาะสม เพราะถ้ามีจำนวนนักเรียนต่อชั้นมากเกินไป ย่อมทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมดูแลนักเรียนแต่ละคนได้อย่างทั่วถึง ผลคือนักเรียนรู้สึกว่าคุณครูมีความเอื้ออาทรต่อนักเรียนน้อยลง เป็นต้น

นอกจากนี้ **Sergiovanni** ยังตอกย้ำถึง ความจำเป็นที่ต้องอุปมาเปรียบเทียบกับโรงเรียนให้เป็นชุมชนแทนที่จะเป็นองค์การว่า สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหลายที่ต้องการให้มีการสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างกันโดยยึดหลักการสร้างสรรค์สิ่งดีงามร่วมกัน ดังนั้น ชุมชนแห่งการเรียนรู้จึงสามารถค้นพบ อำนาจเชิงคุณธรรม (Moral authority) ที่เกิดจากค่านิยมร่วมของชุมชนนั้น โดยมีค่านิยมร่วมเบื้องต้นที่ควรมุ่งเน้นคือ การเรียนรู้ของนักเรียน ส่วนชุมชนโดยรวมควรเป็นชุมชนของผู้เรียนรู้ทุกคน โดยครูผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ตลอดจนสมาชิกในชุมชนทุกคนต้องเป็นผู้ที่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องถึงวิธีการที่ตนว่าจะให้การบริการและการดูแลบุคคลที่อยู่ในชุมชนแห่งความเอื้ออาทรอย่างไร รวมทั้งสมาชิกทุกคนจะต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาตนเองให้เพิ่มความเป็นผู้บริหาร ผู้ปกครอง และเป็นสมาชิกของชุมชนที่ดีขึ้นกว่าเดิมได้ กลุ่มคนเหล่านี้ต้องร่วมกันเสาะแสวงหาแนวทางเพื่อปรับปรุงเงื่อนไขของการเรียนรู้ การทำงาน การบริหารจัดการ และการสร้างความเอื้ออาทร กล่าวโดยสรุป ชุมชนแห่งการเรียนรู้จะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันต่อการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ ที่ดีของตนอยู่ตลอดเวลา ซึ่ง **Sergiovanni** ได้กล่าวไว้ว่า “การสร้างชุมชนขึ้นในโรงเรียนเป็นเรื่องของการเสาะแสวงหาค่านิยมร่วม เพื่อให้การทำงานมีแนวทางที่แตกต่าง มีการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลขึ้นมาใหม่ที่ต่างไปจากเดิม มีการสร้างการยึดเหนี่ยวรูปแบบใหม่ และสร้างพันธะผูกพันใหม่ให้เกิดขึ้น” เพื่อให้ได้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

กล่าวโดยสรุป ถ้าผลงานวิจัยดังกล่าวมีน้ำหนักมากพอที่เชื่อมโยงถึงการที่ครูผู้สอนและผู้นำสถานศึกษาได้ทำงานร่วมกันในชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพแล้ว ก็มีคำถามตามมาว่า แล้วจะเพิ่มจำนวนโรงเรียนที่มีชุมชนดังกล่าวให้มากขึ้นได้อย่างไร กระบวนทัศน์ทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป บ่งชี้ว่า ทั้งบรรดาครูผู้สอนทั้งหลายและสาธารณชน จำเป็นต้องร่วมกันกำหนดบทบาทใหม่ที่เหมาะสมของครู โดยต้องทบทวนการที่ต้องให้ครูใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันอยู่บนหน้าชั้นเรียน และอยู่กับนักเรียนตลอดเวลา นั้น ได้มีการศึกษาเปรียบเทียบเรื่อง การใช้เวลาของครูผู้สอนในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ปรากฏผลชัดเจนในหลายประเทศ เช่น ในญี่ปุ่น พบว่า ครูมีชั่วโมงสอนน้อยลง และมีโอกาสใช้เวลาที่เหลือส่วนใหญ่จัดทำเตรียมแผนการสอน การประชุมปรึกษาคณะหรือกับเพื่อนร่วมงาน การให้คำปรึกษาและทำงานกับนักเรียนเป็นรายบุคคล การแวะเยี่ยมชั้นเรียนอื่นเพื่อสังเกตการเรียนการสอน และการได้ใช้เวลาไปเพื่อกิจกรรมต่างๆ ด้านการพัฒนาวิชาชีพของครูมากขึ้น (Darling – Hammond, 1994, 1996) เป็นต้น การที่จะให้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นได้นั้น จำเป็นต้องสร้างความตระหนักและให้มุมมองใหม่ต่อสาธารณชน วงการวิชาชีพครูที่ต้องเน้นและเห็นคุณค่าของความจำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพยิ่งขึ้น ถ้าหากต้องการคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ดังที่มีผู้กล่าวว่า “ครูต้องเป็นบุคคลแรกที่ต้องเป็นนักเรียน (Teachers are the first learners)” โดยผ่าน

กระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนสูงตามไปด้วย

แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาจากทฤษฎีการจูงใจ (Motivation Theory) ที่เชื่อว่ามนุษย์ย่อมมีความต้องการเหมือนกัน トラบใดที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้แล้ว ก็จะเกิดปัญหาความต้องการอยู่เรื่อยไป แต่ถ้าความต้องการได้รับความตอบสนองก็จะเลิกสนใจ มนุษย์ตอบสนองความต้องการแตกต่างกันทางด้านปริมาณ ความต้องการระดับต่ำค่อนข้างมีขอบเขตจำกัด แต่ความต้องการระดับสูงมักจะไม่ค่อยมีขอบเขตจำกัด แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีการจูงใจของ Herzberh ที่เชื่อว่าปัจจัยที่จูงใจให้คนทำงาน คือ ประสบการณ์ความสำเร็จ ได้รับการยกย่องเชิดชู การได้รับความก้าวหน้า ความพึงพอใจในลักษณะงาน การได้รับบทบาทความรับผิดชอบ และความเจริญเติบโตในหน้าที่ จากการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ ของ Aravris ได้เผยว่า บุคคลที่มีวุฒิภาวะ จะมีบุคลิกภาพที่ต้องการมีหน้าที่เป็นของตนเอง การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยให้บุคคลได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนในด้านการตัดสินใจ และการควบคุมการทำงาน การแสดงออก ทศนคติ และการใช้ความสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงทำให้องค์กรใช้ความสามารถของพนักงานได้อย่างเต็มที่ มีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ และสามารถตอบสนองต่อการปรับตัวของหน่วยงานตามสภาพแวดล้อมที่มีความไม่แน่นอนและแตกต่างกันอย่างรวดเร็ว

ทีมงานที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลในหน่วยงาน ดังนั้นการเตรียมบุคคลจึงเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้เกิดความพร้อมในการสร้างทีม ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และแสดงออกถึงความสามารถของทีม

1. ความรู้ ทักษะในการสร้างทีม (The Knowledge and skills of the team building)
 - ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการสร้างทีม มีประโยชน์ในเรื่องเทคนิคการสร้างทีม การเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎีจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นและเข้าใจถึงกระบวนการสร้างทีมมากขึ้น
 - ความรู้เกี่ยวกับการเจริญเติบโต จะเป็นขั้นการพัฒนาทีมงาน ให้สามารถเตรียมการและวางแผนการสร้างทีมได้ดีขึ้น
 - การอธิบายหรือสรุปสั้นๆ เป็นวิธีทางหนึ่งที่จะช่วยในการสร้างทีมด้วยการพูดคุยหรืออธิบายจุดที่สำคัญในการสร้างทีมจะช่วยแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้
 - ประสบการณ์ที่มีความหมาย การฝึกฝนทำโครงการ กิจกรรมอยู่บ่อยๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ สมาชิกในทีมที่ผ่านประสบการณ์มาแล้วจะมีบทบาทมากในการช่วยเหลือกลุ่มเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น
 - ทักษะการป้อนข้อมูลย้อนกลับ เปรียบเสมือนกระจกที่คอยสะท้อนถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้น การสังเกตและเก็บข้อมูลอย่างระมัดระวังจะช่วยในการเสนอข้อมูลเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นมา
 - การยอมรับสภาพของบุคคล จะช่วยทำให้การสร้างทีมสำเร็จ เป็นการนับถือความสามารถและยอมรับซึ่งกันและกันจะก่อให้เกิดการไว้วางใจในกลุ่มทำงานขึ้น

○ การให้ความช่วยเหลือ ทักษะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการฝึกฝน ทำงานร่วมกับผู้อื่นอยู่เสมอ ทีมที่มีความสามารถจะนำเอาสิ่งที่แปลกใหม่เข้าไปแนะนำในทีม จะทำให้เกิดทักษะการทำงาน เพื่อเป็นการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพมากขึ้น

○ การเปิดเผย เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างทีม บางครั้งสมาชิกในทีมจะต้องยอมรับข้อมูลย้อนกลับที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ต้องมีการเผชิญหน้ากันระหว่างสมาชิกในทีมงาน เพื่อเป็นการพัฒนากลุ่มให้มีคุณภาพมากขึ้น

2. การแสดงออกถึงความสามารถของทีม ลักษณะของทีมดูได้จาก

○ การยอมรับของหน่วยงาน ซึ่งหน่วยงานจะให้การสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ในการทำงานของทีม

○ การยืดหยุ่นและการยอมรับข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับทีมอย่างเปิดเผย

○ เป้าหมายชัดเจน

○ มีเหตุผลความเป็นจริง ยอมรับความช่วยเหลือจากภายนอก

○ ได้รับอนุญาตให้ทำงาน มีความเข้าใจ สมาชิกไม่ถูกบังคับให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติ ไม่ถูกบังคับให้ต้องซื่อสัตย์ สมาชิกยินดีทำด้วยความเต็มใจ

○ มองเห็นความสำคัญของงานประจำวัน ตรวจสอบการแบ่งงานและการตัดสินใจ

○ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับกลุ่มอื่น

○ ทบทวนความสามารถของกลุ่ม ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ยอมรับเมื่อทำผิด

ลักษณะของการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. สมาชิกทุกคนในทีมมีความกระตือรือร้นในวัตถุประสงค์ เห็นด้วยและเข้าใจเป้าหมายอย่างเด่นชัด

2. สมาชิกในทีมงานมีความสัมพันธ์กันที่ดี ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา กล้าเผชิญหน้าเพื่อแก้ปัญหาการทำงานร่วมกัน

3. สมาชิกในทีมสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จริงใจต่อกัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างงานของตนกับเองของผู้อื่น และพร้อมรับและให้ความช่วยเหลือกันด้วยความจริงใจ

4. สมาชิกในทีมงานมีความร่วมมือทุกคนในการปฏิบัติงานให้เสร็จไปด้วยดี มีการประสานประโยชน์ในเรื่องของความรู้ความสามารถ ตลอดจนความแตกต่างของแต่ละบุคคลให้ได้ผลรวมกันอย่างสูงสุด และเป็นลักษณะที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการทำงาน ซึ่งอาจมีการขัดแย้งเกิดขึ้นภายในทีม ก็จะเป็นในทางสร้างสรรค์

5. สมาชิกในทีมจะมีการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อาศัยข้อเท็จจริงเป็นหลักและตัดสินใจจากข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด ซึ่งมาจากการติดต่อสื่อสารที่ชัดเจน มีการพูด การเขียน และการแก้ปัญหาอย่างถูกต้องจะทำให้ทีมงานมีประสิทธิภาพได้

6. หัวหน้าทีมจะต้องมีบทบาทผู้นำที่ดี เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติทุกอย่าง ไม่ผูกขาดเป็นผู้นำคนเดียวของกลุ่ม แต่ภาวะผู้นำจะกระจายไปทั่วกลุ่ม ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม

7. ทีมงานจะต้องใช้เวลาในการประเมินพฤติกรรม ทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ และเรียนรู้ถึงความผิดพลาดในการทำงานของกลุ่ม เพื่อจะได้แก้ไขข้อบกพร่องในการทำงาน อาจทบทวนระหว่างการทำงานหรือหลังจากทำงานแล้วเสร็จ

8. สมาชิกในกลุ่มได้รับการพัฒนาตามแผนการพัฒนาแต่ละบุคคล ซึ่งจะทำให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

9. นอกเหนือจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันแล้วจะต้องให้กลุ่มอื่นเข้าใจและยอมรับ ตลอดจนยื่นมือเข้าช่วยเหลือเมื่อจำเป็นด้วยความเข้าใจ และปราศจากการแข่งขัน

สรุปว่า กระบวนการที่จำเป็นของการทำงานเป็นทีม คือ การเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา การป้อนข้อมูลย้อนกลับ ตลอดจนสื่อสารที่ชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจร่วมกันเป็นผลดีในการสร้างความสามัคคี และการทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความผูกพันและอนาคตของหน่วยงาน ซึ่งผลที่ได้รับจะเป็นผลสำเร็จและความภูมิใจของแต่ละคน นำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งก็หมายถึง ความเจริญของหน่วยงานนั่นเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพฑูริย์ หงส์แพง (2548 : 118-142) ได้พัฒนารูปแบบการดำเนินงานวินัยนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยพิชัย อำเภอปากชม จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยพิชัย คือ การดำเนินงานวินัยนักเรียนขาดการประสานกับผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชน ขาดความสม่ำเสมอและความเข้มแข็ง สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและชุมชนไม่เหมาะสมและไม่เอื้อต่อการดำเนินงานวินัยนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ช่วยเสริมสร้างและมุ่งเน้นวินัยนักเรียน มีการอนุโลมมาก รวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนยังขาดระเบียบที่เคร่งครัด การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวินัยนักเรียนขาดความต่อเนื่อง และไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูไม่ปฏิบัติตามเป็นแบบอย่างที่ดี และไม่ให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ครูไม่สามารถควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย นักเรียนขาดความยำเกรงในการลงโทษและทำผิดวินัยเพิ่มมากขึ้น

2. แนวทางการดำเนินงานวินัยนักเรียน คือ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และบทลงโทษที่ชัดเจน ผู้ปกครองนักเรียนควรดูแลพฤติกรรมเด็กอย่างใกล้ชิด และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นทุกครั้ง ครูควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสอน วิธีสอน และเน้นเสริมแรงให้กำลังใจนักเรียน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมกีฬาและปรับปรุงการจัดอาหารกลางวันให้เหมาะสม ครูควรศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล และควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน เช่น ไม่เสพสิ่งเสพติดของมีนเมาและเล่นการพนัน เป็นต้น

สุรเกียรติ์ จอมไพศรี (2550 : 98-111) ได้ศึกษาการพัฒนาวินัยนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาวินัยนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสะอาด ด้านการเข้าแถว ด้านการแต่งกาย ด้านการแสดงความเคารพ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติของโรงเรียน และด้านการตรงต่อเวลา ตามลำดับ
2. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวินัยนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวินัยนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชุมชัย ฉายจิต (2552 : 91-105) ได้ศึกษาการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ : กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ อำเภอเมืองจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานด้านการเสริมสร้างความมีวินัยนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการ กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ กำหนดให้มีโครงการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนด้านการรักษาความสะอาด ด้านการแต่งกาย และด้านการแสดงความเคารพ 3 โครงการ คือ โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และโครงการพ่อแม่คนที่ 2 ในแต่ละโครงการประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย โรงเรียนได้นำโครงการสู่การปฏิบัติจริง โดยมีกลยุทธ์การนิเทศภายในช่วยกำกับดูแลให้เกิดความสำเร็จ ภายใต้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 วรรบ ผลการดำเนินงานปรากฏว่า เทคนิคการประชุมกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ การนิเทศภายใน กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการจัดกิจกรรมที่หลากหลายมีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนในด้านการรักษาความสะอาด ด้านการแต่งกายและด้านการแสดงความเคารพ

ทรงศักดิ์ สารรัตน์ (2553 : 91-101) ได้พัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียนโรงเรียนหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ พบว่า สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียน ยังไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากนักเรียนมี

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยเฉพาะในเรื่องของระเบียบวินัย การได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง มีบ้างไม่มากนัก ผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่า นักเรียนในปกครองมีพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัย ในระดับควรปรับปรุง และเห็นว่า นักเรียนควรได้รับการพัฒนาพฤติกรรมในทุกๆ ด้าน

2. ผลการหาแนวทางการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 การประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความตระหนัก ความเข้าใจในแนวทางดำเนินการวิจัยและเสนอสภาพ ปัจจุบัน ปัญหา ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ปัญหา การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ กิจกรรมที่ 2 ศึกษาเอกสารและประชุมระดมสมองเพื่อสร้างองค์ความรู้ กิจกรรมที่ 3 ดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมตามกิจกรรมและโครงการที่กำหนดได้ตามแผน ซึ่งได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมคัดเลือกนักเรียนดีเด่น การอบรมธรรมมะ การเข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมการพัฒนาพื้นที่บริการ กิจกรรมที่ 4 นิเทศติดตามผลและเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า จากการได้เข้าร่วมโครงการของนักเรียนทำให้พฤติกรรมการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของทางโรงเรียนด้านต่างๆ ดีขึ้นมาก ได้แก่ ด้านการแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียน และด้านความประพฤติของนักเรียน แสดงว่า โครงการพัฒนาและส่งเสริมระเบียบวินัยนักเรียน ช่วยทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยดีขึ้น

ดวงรัตน์ วาห์สะ (2555 : 643-669) ได้ศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของบิดามารดา การควบคุมตนเอง การได้รับการส่งเสริมความซื่อสัตย์จากโรงเรียน การเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ และพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 อยู่ในระดับมาก

2. พฤติกรรมความซื่อสัตย์นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ การควบคุมตนเอง และการได้รับการส่งเสริมความซื่อสัตย์จากโรงเรียน สามารถทำนายพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ร้อยละ 34.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อัจฉริยา สุวรรณเชษฐ, ชัยพจน์ รักษาม, และ สมญา อีระวณิชตระกูล (2560 : 46-59) ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมความซื่อสัตย์ต่อตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมความซื่อสัตย์ต่อตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 6 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความเข้าใจ 2) สร้างกฎเกณฑ์ความรับผิดชอบ 3) เอาใจใส่ดูแลพฤติกรรม 4) สร้างความตระหนักในคุณค่า 5) สร้างตัวแบบที่ดี 6) เชื่อมโยงกับความเป็นจริงในอนาคต

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความซื่อสัตย์ต่อตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา สูงกว่า ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความซื่อสัตย์ต่อตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนในกลุ่มทดลอง สูงกว่าโรงเรียนในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปิยะพร ศิลลาออน (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้นิทานพื้นบ้านต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนปกติเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างวิธีสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านกับวิธีสอนปกติและเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง จำนวน 2 ห้องเรียน มีจำนวน 80 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้าน แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนปกติ แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.760 และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.780 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนปกติมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านและวิธีสอนปกติมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านมีเจตคติต่อวิชาภาษาไทยสูงกว่าวิธีสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาด้านความซื่อสัตย์สุจริต สรุปว่า ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบมีขั้นตอนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ การสร้างรูปแบบ การนำรูปแบบไปใช้ และการประเมินรูปแบบ โดยองค์ประกอบของรูปแบบมีองค์ประกอบ

สำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงาน การวัดและประเมินผล โดยแนวคิดในการนำมาสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ แนวคิดด้านกลไกการเสริมสร้างวินัยและความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา มีบุคลากรฝ่ายต่างๆ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดแผนการดำเนินงานและกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยและความซื่อสัตย์สุจริต โดยบุคลากรที่เป็นกลไกในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งจะต้องประสานงานร่วมมือกันตามบทบาทหน้าที่เพื่อให้การเสริมสร้างวินัยนักเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดการเรียนรู้ในการปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูควรให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจริง และกิจกรรมการปลูกฝังวินัยสามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง ซึ่งแนวปฏิบัติที่ส่งผลอย่างยั่งยืนต่อการพัฒนาวินัยของนักเรียน ได้แก่ วิธีการสร้างวินัยเชิงบวกซึ่งเป็นวิธีการกระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากด้านใน ผ่านการครุ่นคิดด้วยตนเองอย่างมีสติ ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย สงบ และวิถีปฏิบัติที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันกับสังคม การพัฒนาจิตเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจสามารถกำกับตนเองให้มีสติและปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องทางกาย วาจา และใจ และกิจกรรมการฝึกฝนวินัยในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งแนวคิดการสร้างองค์ความรู้และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อพัฒนากลไกด้านบุคลากรให้ดำเนินการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาด้านความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยั่งยืน

บทที่ 3

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความซื่อสัตย์สุจริต

- 1) ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดโรงเรียน 1,111 คน

การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นกระบวนการทางสถิติที่มักใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ โดยที่ Bollen (1989 อ้างถึงในสมเกียรติ ทานอก, 2552) เสนอแนะว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างควรพิจารณาควบคู่กับจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า โดย Hair et al. (2010) กล่าวถึงขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนต่อการวิเคราะห์ ที่นักสถิติวิเคราะห์ตัวแปรพหุใช้กันมากคือ ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10 ตัวอย่าง ต่อ 1 พารามิเตอร์ ที่ต้องการประมาณค่าในโมเดลกรอบแนวคิดในการวิจัย สำหรับในการวิจัยครั้งนี้มีพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า 39 ค่า จึงต้องมีกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 390 ตัวอย่าง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 1,200 ตัวอย่าง เพื่อป้องกันข้อมูลขาดหาย โดยได้ข้อมูลตอบกลับและคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 1,111 ฉบับ พิจารณาขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์ดังนี้

- ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 500 คน
- ขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 501 - 1,500 คน
- ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน 1,501 – 2,500 คน
- ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียน 2,500 คน ขึ้นไป

ตาราง 4 รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยัน

ขนาดเล็ก โรงละ 50 คน	ขนาดกลาง โรงละ 100 คน	ขนาดใหญ่ + ขนาดใหญ่พิเศษ โรงละ 80 คน
1. โรงเรียนบ้านท่าลาด อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู	1. โรงเรียนศรีบัวบานวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม	1. โรงเรียนสตรีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. โรงเรียนนิคมกฤณารายณ์ อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์	2. โรงเรียนโนนสะอาดพิทยาสรรค์ อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี	2. โรงเรียนสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
3. โรงเรียนโนนสวนลิบแก้วโป่งวิทยา อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู	3. โรงเรียนยูงทองพิทยาคม อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี	3. โรงเรียนท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
4. โรงเรียนชุมชนบ้านหนองสะโน อำเภอบุญศรี จังหวัดอุดรราชธานี	4. โรงเรียนกฤณารายณ์ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	4. โรงเรียนยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
5. โรงเรียนบ้านดอนกลอย อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร		5. โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
6. โรงเรียนอาโอยาม่า 2 อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย		
7. โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 3 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น		
8. โรงเรียนบ้านหนองหญ้าแพรกท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น		
รวมนักเรียน 400 คน	รวมนักเรียน 400 คน	รวมนักเรียน 400 คน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการเปรียบเทียบวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังดำเนินการตามรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

2.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเป้าหมายทั้ง 5 โรงเรียน จำนวน 1,891 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 320 คน พิจารณาจำนวนนักเรียนชั้นต่ำจากการเปิดตารางเครซีแอนมอร์แกน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามโรงเรียน ทั้งนี้ได้เก็บข้อมูลจำนวน 414 คน เพื่อป้องกันข้อมูลขาดหาย เนื่องจากต้องใช้ข้อมูลทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ สรุปได้ดังตาราง 5

ตาราง 5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการเปรียบเทียบวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ชื่อโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน	จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (คน)	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. โรงเรียนกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์	ขนาดใหญ่	1,212	150
2. โรงเรียนเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	ขนาดกลาง	420	100
3. โรงเรียนบ้านป่าจันทองฮี อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น	ขนาดกลาง	165	80
4. โรงเรียนแก้งวิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม	ขนาดเล็ก	60	50
5. โรงเรียนบ้านหนองรุ้ง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม	ขนาดเล็ก	34	34
รวม		1,891	414

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และแบบวัดความซื่อสัตย์สุจริต มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยจำแนกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต และตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับแบบวัดความซื่อสัตย์สุจริต

2. แบบวัดวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดความซื่อสัตย์สุจริตมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยจำแนกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต และตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับแบบวัดความซื่อสัตย์สุจริต ดังนั้น ในหัวข้อนี้จะขออธิบายเฉพาะในส่วนของปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวเองแปรหลักทุกตัวตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีนิยามเชิงปฏิบัติการดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต จำแนกออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ทักษะคิดต่อความซื่อสัตย์ 2) ลักษณะมุ่งอนาคต 3) การส่งเสริมจากโรงเรียน 4) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และ 5) สภาพแวดล้อมทางสังคม มีรายละเอียดดังนี้

1) **ทักษะคิดต่อความซื่อสัตย์** หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อความซื่อสัตย์หรือพฤติกรรมความซื่อสัตย์ ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ คือ การเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ และปฏิบัติการแสดงออกต่อความซื่อสัตย์

2) **ลักษณะมุ่งอนาคต** หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล และเล็งเห็นผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนเพื่อรับผลดี หรือผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต สามารถ

ควบคุมพฤติกรรมของตนทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่นไปในแนวทางที่วางไว้ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ การคาดการณ์ไกล การวางแผนอนาคตและการควบคุมพฤติกรรมของตน

3) การส่งเสริมจากโรงเรียน หมายถึง การได้รับการอบรมสั่งสอนด้านคุณธรรมจริยธรรม จากครู โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม และสัมพันธ์ภาพของนักเรียนกับเพื่อน ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ การอบรมสั่งสอนจากครู การจัดกิจกรรมของโรงเรียน และสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน

4) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การปฏิบัติตนของบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูอย่างยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป ยอมรับในความสามารถของเด็ก รับฟังความคิดเห็นและให้ความร่วมมือช่วยเหลือตามสมควร ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ คือ การเลี้ยงดูอย่างยุติธรรม และการยอมรับและรับฟังความคิดเห็น

5) สภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง การเห็นแบบอย่างทางสังคมที่สื่อถึงความซื่อสัตย์สุจริต การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน และความใกล้ชิดศาสนาของผู้เรียน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ คือ การเห็นแบบอย่างทางสังคม ความใกล้ชิดศาสนา

ขั้นที่ 2 การจัดทำร่างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยจัดทำร่างเครื่องมือวิจัย ตามโครงสร้างดังนี้

ตารางที่ 6 โครงสร้างของข้อคำถามในแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต

องค์ประกอบ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต	จำนวนข้อคำถาม	
		ที่สร้าง	ที่ต้องการ
1. ทักษะติดต่อความซื่อสัตย์ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อความซื่อสัตย์หรือพฤติกรรมความซื่อสัตย์	1.1 การเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์	4	3
	1.2 ปฏิบัติการแสดงออกต่อความซื่อสัตย์	4	3
2. ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล และเล็งเห็นผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนเพื่อรับผลดีหรือผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่นไปในแนวทางที่วางไว้	2.1 การคาดการณ์ไกล	3	2
	2.2 การวางแผนอนาคต	3	2
	2.3 การควบคุมพฤติกรรมของตน	3	2

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต		จำนวนข้อคำถาม	
องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ที่สร้าง	ที่ต้องการ
3. การส่งเสริมจากโรงเรียน หมายถึง การได้รับการอบรมสั่งสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมจากครู โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม และสัมพันธ์ภาพของนักเรียนกับเพื่อน	3.1 การอบรมสั่งสอนจากครู	3	3
	3.2 การจัดกิจกรรมของโรงเรียน	3	3
	3.3 สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน	3	3
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การปฏิบัติตนของบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูอย่างยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป ยอมรับในความสามารถของเด็ก รับฟังความคิดเห็นและให้ความร่วมมือช่วยเหลือตามสมควร	4.1 การเลี้ยงดูอย่างยุติธรรม	4	3
	4.2 การยอมรับและรับฟังความคิดเห็น	4	3
5. สภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง การเห็นแบบอย่างทางสังคมที่สื่อถึงความซื่อสัตย์สุจริต การถ่ายทอดคุณธรรมผ่านสื่อมวลชน และความใกล้ชิดศาสนาของผู้เรียน	5.1 การเห็นแบบอย่างทางสังคม	3	3
	5.2 ความใกล้ชิดศาสนา	3	2
รวม		40	32

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

ผู้วิจัยร่างเครื่องมือวิจัย พร้อมกับรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย นิยามเชิงทฤษฎี และนิยามเชิงปฏิบัติการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC : index of item objective congruence) ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ถึง 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ IOC มากกว่า 0.5 ทุกข้อ

ขั้นที่ 4 ขั้นทดลองใช้เครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 40 คน เพื่อดูความเหมาะสมของภาษา และตรวจสอบคุณภาพด้านอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการวิเคราะห์ item-total correlation และความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลการตรวจสอบอำนาจจำแนกของข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบพบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .354 - .610 ผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกสูงไว้จำนวน 30 ข้อ ที่ครอบคลุมทุกตัวชี้วัด สำหรับค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย พบว่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) มีค่าเท่ากับ .912 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.5 ซึ่งเป็นค่าความเที่ยงที่ยอมรับได้ และส่วนใหญ่มีค่าเข้าใกล้ 1 (ศิริชัย กาญจนวาสิ, 2552) สรุปได้เครื่องมือมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์

2. แบบวัดวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แบบวัดความซื่อสัตย์สุจริตมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีรายละเอียดการสร้างดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด และนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรหลักทุกตัวตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีนิยามเชิงปฏิบัติการดังนี้ ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมที่เป็นจริง ทั้งกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น อย่างถูกต้องและดีงาม ประกอบด้วย

1. การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง หมายถึง การไม่พูดหรือแสดงพฤติกรรมให้ผิดแผกไปจากสิ่งที่เกิดขึ้นตามสภาพความเป็นจริงที่จะทำให้เกิดความเสียหายและเสียหายทั้งต่อตนเองและผู้อื่น จำแนกเป็น

1.1 การไม่กระทำอันใดให้ผิดแผกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง

- 1.2 การไม่พูดในสิ่งที่ผิดแยกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง
- 1.3 การไม่คิดสิ่งผิดแยกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง
2. การละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด หมายถึง ความรู้สึกอายนที่จะทำบาปทำความชั่ว หรือทำสิ่งไม่ถูกไม่ควร และความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วและผลของกรรมชั่ว เช่น ความละอายและเกรงกลัวที่จะคิด จะพูด หรือจะกระทำกรรมชั่ว จำแนกเป็น
 - 2.1 รู้สึกละอายและเกรงกลัวที่จะคิดในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร
 - 2.2 รู้สึกละอายและเกรงกลัวที่จะพูดในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร
 - 2.3 รู้สึกละอายและเกรงกลัวที่จะทำในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร
3. การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง หมายถึง การให้ข้อตกลงหรือคำสัญญาโดยคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามหลักศีลธรรมและหลักกฎหมาย และแสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติตนหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับข้อตกลงหรือคำสัญญาที่ให้ไว้กับตนเอง บุคคลหน่วยงาน และสังคม จำแนกเป็น
 - 3.1 การให้ข้อตกลงหรือคำสัญญาโดยคำนึงถึงความถูกต้อง
 - 3.2 การปฏิบัติสอดคล้องกับข้อตกลงหรือคำสัญญา
4. การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน หมายถึง การไม่คิด ไม่พูด และไม่กระทำการใดๆ ที่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย
 - 4.1 ไม่กระทำอันใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน
 - 4.2 ไม่พูดสิ่งใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน
 - 4.3 ไม่คิดสิ่งใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน
5. การไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย หมายถึง ไม่ประพฤติปฏิบัติ พูด และคิดในทางที่ไม่ถูกไม่ควร เพื่อให้ได้ตามความต้องการของตนเอง อาจเป็นทรัพย์สิน สิทธิบางอย่าง หรือได้รับบริการ ให้ความสะดวกสบายอย่างเป็นพิเศษกว่าคนอื่น ประกอบด้วย
 - 5.1 ไม่ประพฤติหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง
 - 5.2 ไม่พูดเพื่อหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง
 - 5.3 ไม่คิดหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 การจัดทำร่างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยจัดทำร่างเครื่องมือวิจัย ตามโครงสร้างดังนี้

ตารางที่ 7 โครงสร้างของข้อคำถามในแบบวัดความซื่อสัตย์สุจริต

แบบวัดความซื่อสัตย์สุจริต		จำนวนข้อคำถาม	
องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ที่สร้าง	ที่ต้องการ
ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมที่เป็นจริง ทั้งกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น อย่างถูกต้องและดีงาม	1. ด้านการไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง	10	6
	2. การละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด	10	6
	3. การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง	10	6
	4. การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน	10	6
	5. การไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย	10	6
รวม		50	30

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

ผู้วิจัยร่างเครื่องมือวิจัย พร้อมกับรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย นิยามเชิงทฤษฎี และนิยามเชิงปฏิบัติ การให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC : index of item objective congruence) ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.4 ถึง 1.00 จึงคัดเลือกข้อคำถามผ่านเกณฑ์ IOC มากกว่า 0.5 เหลือจำนวนข้อคำถามที่นำไปทดลองใช้จำนวน 40 ข้อ

ขั้นที่ 4 ขั้นทดลองใช้เครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 40 คน เพื่อดูความเหมาะสมของภาษา และตรวจสอบคุณภาพด้านอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการวิเคราะห์ item-total correlation และความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha

coefficient) ผลการตรวจสอบอำนาจจำแนกของข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .150 - .573 ผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกสูงไว้จำนวน 32 ข้อ สำหรับค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย พบว่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) มีค่าเท่ากับ .817 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.5 ซึ่งเป็นค่าความเที่ยงที่ยอมรับได้ และส่วนใหญ่มีค่าเข้าใกล้ 1 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) สรุปได้เครื่องมือมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต

1.1 การกำหนดแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร รายงานผลการวิจัย บุคคล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาวินัยในสถานศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลนำมาประกอบการวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อจัดทำรายงานผลการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ดังนี้

ตาราง 8 แหล่งข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ผู้แต่ง	ชื่อเรื่อง
บุญชม ศรีสะอาด	เรื่อง วินัยในตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
จิรพันธ์ วีรกุล	เรื่อง วินัยสร้างได้ที่บ้าน
มะลิวัลย์ พร้อมจิตร	เรื่อง วินัยในตนเองกับเยาวชนไทย
สิริกร สีนสม	เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 3
นันทมนัส รอดทัศนาศา	เรื่อง การจัดทำคู่มือจัดกิจกรรมพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน
ไพฑูรย์ หงส์แพง	เรื่อง การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานวินัยนักเรียน : กรณีศึกษาบ้านห้วยพิชัย อำเภอปากชม จังหวัดเลย
สุรเกียรติ จอมไพศรี	เรื่อง การพัฒนาวินัยนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5

ตาราง 8 (ต่อ)

ผู้แต่ง	ชื่อเรื่อง
ทรงศักดิ์ สารรัตน์	เรื่อง การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่นครพนม เขต 2
ชุมชัย ฉายจิต	เรื่อง การดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยใช้กระบวนการ มีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
พวงพันธ์ โพธิ์ศรี	เรื่อง การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
เกียรติวรรณ อมาตกุล	เรื่อง การศึกษานีโอฮิวแมนนิสและการพัฒนาส่วนต่างๆ ของชีวิต ในความคิดสร้างสรรค์กับปฐมวัย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เกียรติกศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	เรื่อง ปลายทางนักคิด
ดวงเดือน พันธุมนาวิน	เรื่อง พฤติกรรมศาสตร์เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา
ดุชนิ บริพัตร ณ อยุธยา	เรื่อง คุณธรรม 35 ประการ
ไพรวลัย แสนแดง และคณะ	เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะสุจริตและภาวะผู้นำให้กับนักเรียนแกนนำ โรงเรียนสุจริต โรงเรียนดงยางวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29
สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ	เรื่อง การเสริมสร้างวินัยให้แก่คนในชาติ
อรดี คงสมบุรณ์	เรื่อง คุณค่าของความซื่อสัตย์
สำนักป้องกันการทุจริต 2 สำนักงาน ป.ป.ช.	เรื่อง การเสริมสร้างอุดมการณ์ความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่เยาวชน ในสถานศึกษา

ผลการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆ สามารถกำหนดกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตได้ดังนี้

ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมที่เป็นจริง ทั้งกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น อย่างถูกต้องและดีงาม ประกอบด้วย

1. การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง หมายถึง การไม่พูดหรือแสดงพฤติกรรมให้ผิดแผกไปจากสิ่งที่เกิดขึ้นตามสภาพความเป็นจริงที่จะทำให้เกิดความเสื่อมเสียและเสียหายทั้งต่อตนเองและผู้อื่น จำแนกเป็น

- 1.1 การไม่กระทำอันใดให้ผิดแผกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง
- 1.2 การไม่พูดในสิ่งที่ผิดแผกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง
- 1.3 การไม่คิดสิ่งผิดแผกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง

2. การละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด หมายถึง ความรู้สึกอายที่จะทำบาปทำความชั่ว หรือทำสิ่งไม่ถูกไม่ควร และความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วและผลของกรรมชั่ว เช่น ความละอายและเกรงกลัวที่จะคิด จะพูด หรือจะกระทำความชั่ว จำแนกเป็น

- 2.1 รู้สึกละอายและเกรงกลัวที่จะคิดในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร
- 2.2 รู้สึกละอายและเกรงกลัวที่จะพูดในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร
- 2.3 รู้สึกละอายและเกรงกลัวที่จะทำในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร

3. การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง หมายถึง การให้ข้อตกลงหรือคำสัญญาโดยคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามหลักศีลธรรมและหลักกฎหมาย และแสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติตนหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับข้อตกลงหรือคำสัญญาที่ให้ไว้กับตนเอง บุคคล หน่วยงาน และสังคม จำแนกเป็น

- 3.1 การให้ข้อตกลงหรือคำสัญญาโดยคำนึงถึงความถูกต้อง
- 3.2 การปฏิบัติสอดคล้องกับข้อตกลงหรือคำสัญญา

4. การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน หมายถึง การไม่คิด ไม่พูด และไม่กระทำการใดๆ ที่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย

- 4.1 ไม่กระทำอันใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน
- 4.2 ไม่พูดสิ่งใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน
- 4.3 ไม่คิดสิ่งใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน

5. การไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย หมายถึง ไม่ประพฤติปฏิบัติ พูด และคิดในทางที่ไม่ถูกไม่ควร เพื่อให้ได้ตามความต้องการของตนเอง อาจเป็นทรัพย์สิน สิทธิบางอย่างหรือได้รับบริการ ให้ความสะดวกสบายอย่างเป็นพิเศษกว่าคนอื่น ประกอบด้วย

- 5.1 ไม่ประพฤติหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

5.2 ไม่พูดเพื่อหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

5.3 ไม่คิดหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

1.2 การศึกษาองค์ความรู้ทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา และกลไกที่สำคัญและความจำเป็นในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารรายงานการวิจัย เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ต่างๆ และด้วยวิธีการอื่นๆ ที่จำเป็น

1.3 การศึกษาข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องอื่น ได้แก่ ครูผู้สอน นักวิชาการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา

1) สัมภาษณ์ รศ.ดร.บุญชม ศรีสะอาด อาจารย์ดีเด่นแห่งชาติ ผู้เป็นต้นแบบด้านวินัย และความซื่อสัตย์สุจริต

2) สัมภาษณ์ นายไพโรจน์ แสนแดง ผู้อำนวยการโรงเรียนดงยางวิทยาคม ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบดีเด่นด้านการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริต

3) สัมภาษณ์ นายชูชัย ประทุมจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาคูพัฒนา ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบดีเด่นด้านการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริต

4) สัมภาษณ์ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ โรงเรียนต้นแบบดีเด่นด้านการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริต

1.4 การสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

- กำหนดนิยามความซื่อสัตย์สุจริตและองค์ประกอบของความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วย

1. การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง
2. การละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด
3. การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง
4. การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน
5. การไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย

- กำหนดกลไกภายในโรงเรียนในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วย

1. กลไกด้านบุคลากรระดับโรงเรียน
2. กลไกด้านบุคลากรระดับห้องเรียน
3. กลไกด้านนักเรียนระดับโรงเรียน
4. กลไกด้านนักเรียนระดับห้องเรียน

- กำหนดรูปแบบการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรและนักเรียน
2. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างกลไกการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตใน

สถานศึกษา

3. การติดตามช่วยเหลือจากนักวิชาการในการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

4. การนำเสนอผลงานของสถานศึกษาในการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริต

1.5 การถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี (Best practice) ด้วยการสัมภาษณ์ สังเกต สทนากลุ่ม ซึ่งได้ดำเนินการศึกษาโรงเรียน Best Practice ด้านความซื่อสัตย์สุจริต จำนวน 3 แห่ง ดังนี้

1. โรงเรียนดงยางวิทยาคม (โรงเรียนขนาดเล็ก) อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี
2. โรงเรียนบ้านนาคูพัฒนา กรป.กลางอุบลรัตน์ (โรงเรียนขนาดกลาง) อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
3. โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ (โรงเรียนขนาดใหญ่) อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

1.6 ดำเนินการสร้างเครื่องมือ และตัวชี้วัดความมีวินัยด้านด้านความซื่อสัตย์สุจริตและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

การดำเนินการสร้างเครื่องมือ ได้แก่ แบบวัดความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแบบประเมินระหว่างดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามตัวชี้วัดความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต คณะผู้วิจัยได้พัฒนาให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการประเมิน ซึ่งเป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อช่วยโรงเรียนประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะทำงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต แล้วนำผลการประเมินไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงแผน การดำเนินงาน โดยการให้ข้อมูลป้อนกลับกับคณะทำงานในระบบต่างๆ เพื่อพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยนำเข้าที่จำเป็นในระบบประเมินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต มี 2 ส่วน ได้แก่

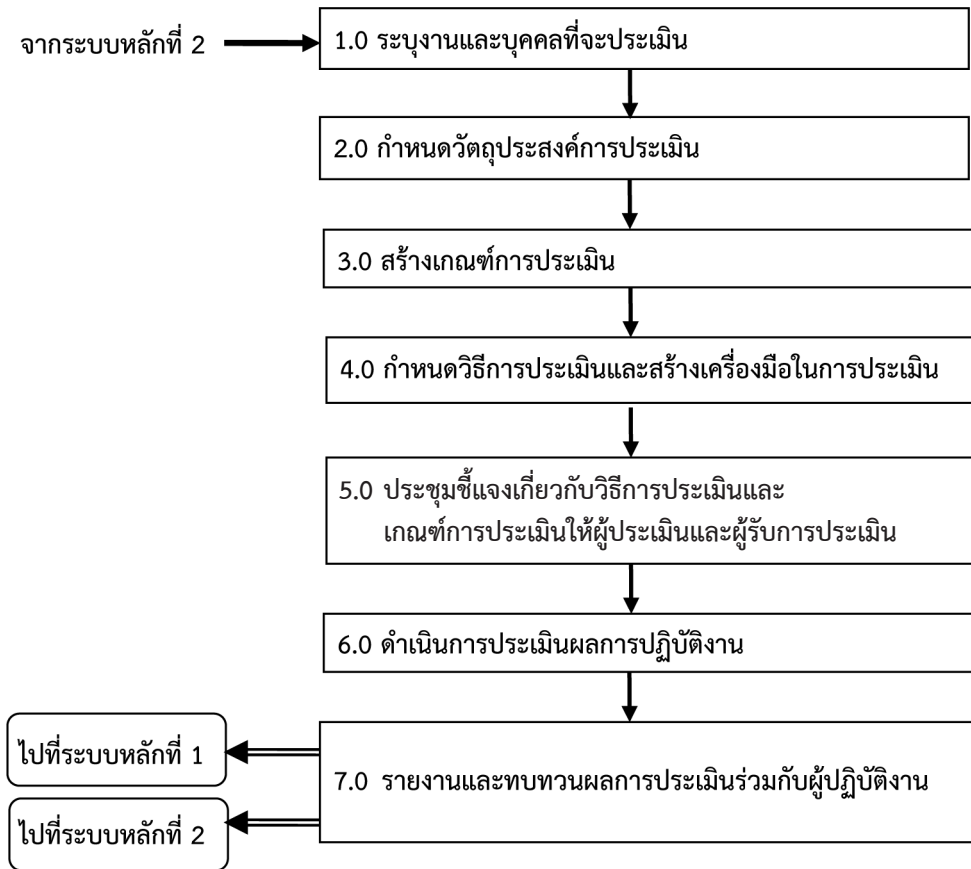
1) คณะทำงานระบบประเมิน ควรประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูแกนนำ มีหน้าที่ระบุงานและบุคคลที่จะประเมิน กำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน สร้างเกณฑ์การประเมิน กำหนดวิธีการประเมินและสร้างเครื่องมือในการประเมิน ประชุมชี้แจงผู้ประเมินและผู้รับการประเมิน ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงาน รายงานและทบทวนผลการประเมินร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน

2) คณะกรรมการกำกับติดตามการดำเนินงาน ควรประกอบด้วย ตัวแทนจากต้นสังกัดศึกษานิเทศก์ ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งถือเป็นบุคคลภายนอกสถานศึกษา มีหน้าที่กำกับติดตามการดำเนินงาน ตรวจสอบเยี่ยมสถานศึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงพัฒนา

ขั้นตอนการดำเนินงานของระบบประเมินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ขั้นตอนการดำเนินงานของระบบประเมินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ระบบหลักที่ 3 : ระบบประเมินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต ระดับโรงเรียน

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการดำเนินงานของระบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ขั้นที่ 1 ระบุงานและบุคคลที่จะประเมิน

คณะทำงานประเมินฯ วิเคราะห์เนื้อหาการปฏิบัติงานในระบบงานต่างๆ ของระบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อระบุงานที่จะประเมิน งานประเมินหลักที่คณะทำงานประเมินฯ ของทุกโรงเรียนควรประเมิน ได้แก่ งานประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะทำงานระบบงานย่อย 4 ระบบ และการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน 1 ด้าน ดังนี้

1. ระบบการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 2. ระบบการสร้างกลไกภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
 3. ระบบการติดตามช่วยเหลือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 4. ระบบการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 5. การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน เกี่ยวกับความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต
- จากงานประเมินหลักที่ต้องประเมินทั้งหมด คณะทำงานประเมินฯ ควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินแต่ละระบบงานย่อยให้ชัดเจน ผู้ที่ประเมินควรมีความเข้าใจในเนื้องานที่จะประเมินเป็นอย่างดี

ขั้นที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน

คณะทำงานประเมินระบุวัตถุประสงค์ในการประเมินของแต่ละระบบงานย่อยให้ชัดเจนว่าในระบบงานย่อยนั้นมีวัตถุประสงค์ในการวัดอย่างไร ซึ่งวัตถุประสงค์ในการประเมินการปฏิบัติงานโดยทั่วไปแล้วแบ่งได้ตามเนื้อหาของงานที่ประเมิน ได้เป็น 2 ลักษณะ

1. วัตถุประสงค์ในการประเมินการปฏิบัติงานในเนื้องานที่สามารถแสดงกระบวนการทำงาน (Process) ได้ วัตถุประสงค์ในการประเมินลักษณะนี้ จะเน้นที่ความถูกต้องของการปฏิบัติงานและขั้นตอนการทำงาน การเก็บข้อมูลเพื่อประเมินมีความยาก ผู้ประเมินจะต้อง มีความรู้พื้นฐานและมีความเข้าใจในกระบวนการทำงานของงานนั้น แล้วหาโอกาสสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการปฏิบัติงาน
2. วัตถุประสงค์ในการประเมินการปฏิบัติงานในงานที่ไม่เน้นขั้นตอน แต่เน้นคุณภาพของงาน (Product) หลังเสร็จสิ้น วัตถุประสงค์ในการประเมินลักษณะนี้ จะเน้นที่การตัดสินผลงานประเมินคุณภาพของผลงาน การเก็บข้อมูลทำได้ง่าย ผู้ประเมินใช้เวลาไม่มากเหมือนการประเมินกระบวนการทำงาน

ขั้นที่ 3 สร้างเกณฑ์การประเมิน

คณะทำงานประเมินสร้างเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานของแต่ละระบบงานย่อย โดยจะต้องทำการวิเคราะห์เนื้อหาของงาน กำหนดความคาดหวังในงานที่จะประเมินแล้วสร้างเกณฑ์ในการประเมินขึ้นมา เกณฑ์อาจอยู่ในลักษณะของมาตรฐานการปฏิบัติงานหรือตัวชี้วัดเพื่อสะดวกในการนำไปใช้ในงานประกันคุณภาพของโรงเรียนได้

ขั้นที่ 4 กำหนดวิธีการและสร้างเครื่องมือในการประเมิน

คณะทำงานประเมินฯ กำหนดวิธีการ เครื่องมือและช่วงเวลาที่ใช้ เก็บรวบรวมข้อมูล การปฏิบัติงานหรือผลของการปฏิบัติงานจากคณะทำงานระบบงานย่อย วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานมีให้เลือกใช้ เช่น

สิ่งที่ต้องการประเมิน : การปฏิบัติงาน/ ผลการปฏิบัติงาน

วิธีการประเมิน : ประเมินจากการปฏิบัติ ประเมินสภาพจริง ประเมินด้วยพอดโฟลิโอ

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ประเมิน : บันทึกการสังเกต แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินพอดโฟลิโอ

ในกรณีที่เนื้อหาของระบบงานย่อยมีความหลากหลาย คณะทำงานการประเมินฯ อาจจะต้องใช้วิธีการประเมินและสร้างเครื่องมือที่มากกว่าหนึ่งอย่าง หรือ สามารถใช้วิธีการประเมินรูปแบบเดียวแต่สร้างเครื่องมือการประเมินใหม่ที่มีเครื่องมือหลายๆ ลักษณะในเครื่องมือเดียวได้ เช่น การประเมินการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ใช้วิธีการประเมินผลงานประเมิน และประเมินความพึงพอใจจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นที่ 5 ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการประเมินและเกณฑ์การประเมินให้ผู้ประเมินและผู้รับการประเมิน

คณะทำงานการประเมินฯ จัดการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการประเมินและเกณฑ์การประเมินให้ผู้ประเมินและผู้รับการประเมินได้เข้าใจตรงกันและเปิดโอกาสให้ผู้ประเมินและผู้รับการประเมินได้แสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงวิธีการประเมินและเกณฑ์การประเมินให้เหมาะกับงานที่จะประเมินและสภาพการประเมินที่เป็นจริงให้มากที่สุด ก่อนที่จะดำเนินการประเมิน

ขั้นที่ 6 ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงาน

คณะทำงานการประเมินฯ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ของระบบงานย่อยตามวิธีการประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แล้วนำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติหรือการสรุปตีความ แล้วตัดสินผลของการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานที่ประเมินมากับเกณฑ์การประเมินที่เป็นผลการดำเนินงานที่คาดหวัง ตัวชี้วัด หรือ มาตรฐานการปฏิบัติงานที่คณะทำงานประเมินฯ ได้สร้างขึ้นไว้ในขั้นตอนที่ 2

ขั้นที่ 7 รายงานและทบทวนผลการประเมินร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน

คณะกรรมการประเมินฯ รายงานการประเมินไปยังคณะกรรมการระบบงานย่อยต่างๆ และคณะกรรมการวางแผนการดำเนินงาน โดยการจัดทำผลการประเมินในรูปแบบของเอกสารที่มีหัวข้อในการรายงานผล ดังต่อไปนี้

1. หน่วยงานที่รับการประเมิน
2. ระยะเวลาที่ประเมิน
3. ประเด็นการประเมิน
4. เครื่องมือที่ใช้ประเมิน
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมิน
6. สรุปผลการประเมิน
7. อภิปรายผลการประเมิน
8. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนา
9. ผู้ประเมิน

จากนั้นเป็นขั้นตอนที่คณะกรรมการประเมินฯ จะต้องจัดการประชุมเพื่อแจ้งผลและทบทวนผลการประเมินร่วมกับผู้ปฏิบัติงานในคณะกรรมการระบบงานย่อยและคณะกรรมการวางแผนการดำเนินงานในการหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงานให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด

ผลผลิตของการดำเนินงานของระบบประเมินเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการในระบบงานย่อยของการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตทั้ง 4 ระบบ ได้แก่

1. ผลการประเมินการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
2. ผลการประเมินการสร้างกลไกภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
3. ผลการประเมินการติดตามช่วยเหลือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
4. ผลการประเมินการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
5. ผลการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน เกี่ยวกับความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ผลลัพธ์ของการดำเนินงานของระบบประเมินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. สถานศึกษาได้ทราบผลการดำเนินงานของคณะทำงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในระบบงานย่อย เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุงแผนการดำเนินงาน และคณะทำงานระบบงานย่อยจะได้รับทราบข้อดี ข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานของตน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ได้ทราบระดับความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ และสามารถศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ผลป้อนกลับของระบบประเมินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลป้อนกลับในการดำเนินงานนี้ ได้แก่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่ประเมิน แบบประเมิน วิธีการประเมินและการรายงานผลการประเมินจากคณะทำงานระบบงานย่อย คณะทำงานประเมินฯ จะต้องนำข้อมูลนี้มาปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนการดำเนินงานต่อไป

ตาราง 9 แนวทางการประเมินรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

งานที่จะประเมิน	บุคคลที่จะประเมิน	วัตถุประสงค์การประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
1. ระบบการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต	คณะทำงานการประเมิน	1. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม 2. เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (ผู้บริหาร ครูและนักเรียนแกนนำ)	1. แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม 2. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
2. ระบบการสร้างกลไกภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต	คณะทำงานการประเมิน	1. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม 2. เพื่อประเมินกลไกภายในสถานศึกษา	ผู้บริหาร ครูแกนนำ	1. แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม 2. แบบประเมินกลไกภายในสถานศึกษา

ตาราง 9 (ต่อ)

งานที่จะประเมิน	บุคคลที่จะประเมิน	วัตถุประสงค์การประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
3. ระบบติดตามช่วยเหลือ การเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้าน ความซื่อสัตย์สุจริต	คณะทำงาน การประเมิน	1. เพื่อประเมิน ความพึงพอใจ ในการจัดกิจกรรม การติดตามช่วยเหลือ	ทีมพี่เลี้ยง และ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	1. แบบประเมิน การประเมิน ในการจัดกิจกรรม การติดตามช่วยเหลือ
4. ระบบการนำเสนอ และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน เกี่ยวกับ การเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้าน ความซื่อสัตย์สุจริต	คณะทำงาน การประเมิน	1. เพื่อประเมิน ความพึงพอใจ ในการจัดกิจกรรม 2. เพื่อประเมิน ผลงานการนำเสนอ และแลกเปลี่ยน เรียนรู้	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (ทีม Show ทีม Share ทีม Moderator ทีมผู้ร่วมฟัง ทีม Expert)	1. แบบประเมิน ความพึงพอใจ ในการจัดกิจกรรม 2. แบบประเมิน ผลงานการนำเสนอ และแลกเปลี่ยน เรียนรู้
5. ผลลัพธ์ที่เกิดกับ ผู้เรียน เกี่ยวกับ ความมีวินัยด้าน ความซื่อสัตย์สุจริต	คณะทำงาน การประเมิน	เพื่อวัดระดับความมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ของนักเรียน	นักเรียนในโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ	แบบวัดความมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

1.7 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของแบบวัดความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.8 ดำเนินการร่างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต แล้วทำการวิพากษ์รูปแบบในวันที่ 17 พฤษภาคม 2560 ณ คณะศึกษาศาสตร์ โดยมีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการวิพากษ์รูปแบบ ดังนี้

ตาราง 10 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	ตำแหน่ง
1. รศ.ดร.บุญชม ศรีสะอาด	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. รศ.ดร.ชวลิต ชูกำแหง	คณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
3. ผศ.ดร.นิราศ จันทระจิตร	อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
4. ผศ.ดร.จิระพร ชะโน	อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. อาจารย์ ดร.มานิตย์ อาษานอก	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
6. อาจารย์ ดร.กัญญารัตน์ โคจร	อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
7. อาจารย์ ดร.เหมิญษ์ ธนปัทมิมณี	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
8. อาจารย์ ดร.ธนดล ภูสีฤทธิ	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
9. ผศ.ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
10. อาจารย์ ดร.รัฐสาน เลาสุริโยธิน	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
11. ดร.เพชร ชามช่วง	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3
12. นายประธาน โพธิ์แท่น	ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมกฤณารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
13. นายปาล ศรีจันดารี	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลศรีคำสูง จังหวัดขอนแก่น
14. นายทรงศักดิ์ มิทรวงค์	ผู้อำนวยการโรงเรียนแก้งวิทย์อนุกุล จังหวัดมหาสารคาม
15. นายสิทธิชัย สารมาศ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเปิดปากทุ่ง จังหวัดยโสธร
16. อาจารย์สรรัชต์ หนองตรุด	รองผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติ
17. นางวัชโรบล สัจจภิรมย	ครูผู้สอนโรงเรียนแก้งวิทย์อนุกุล จังหวัดมหาสารคาม

1.9 ดำเนินการปรับปรุงพัฒนาารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำารูปแบบที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของารูปแบบ โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยกำหนดค่าระดับความคิดเห็นแต่ละช่วงคะแนน ดังนี้

ระดับ	5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับ	3	หมายถึง	เหมาะสม
ระดับ	2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับ	1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

สำหรับการให้ความหมายของค่าวัดได้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมาย โดยได้จากแนวคิดของเบสท์ (Best 1986 : 195) การให้ความหมายโดยการใช้ค่าเฉลี่ยเป็นรายช่วง และรายข้อดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสม
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพเหมาะสมน้อยที่สุด

1.10 จัดทำรายละเอียดแผนการดำเนินงาน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล และคู่มือารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อนำไปทดลองใช้กับ กลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 ปฏิบัติการใช้ารูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต

1. โรงเรียนนำร่องการทดลองใช้ารูปแบบ

การทดลองใช้ารูปแบบกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยสุ่มเลือกโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ร้อยเอ็ด ขอนแก่น และกาฬสินธุ์ ในสถานศึกษา กำหนดคุณสมบัติของโรงเรียนแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย โรงเรียนแก้งวิทยานุกูล อำเภอเมืองฯ จังหวัด มหาสารคาม และ โรงเรียนบ้านหนองรุ่ย อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

2. โรงเรียนขนาดกลาง ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านป่าจิวหนองฮี อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น และ โรงเรียนเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คู่มือรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต
2. แบบวัดความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. แบบสอบถามความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต
4. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม
5. การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

3. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เตรียมการภาคสนามที่จะใช้ในการปฏิบัติการ
2. จัดทำแผนปฏิบัติการและตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ กลไกฯ ที่พัฒนาขึ้น
3. ปฏิบัติการใช้รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยใช้แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

ระยะที่ 3 การประเมินและสังเคราะห์รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต

1. วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสะท้อนการพัฒนาแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต
2. พัฒนาคู่มือรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต
3. นำผลที่ได้จากขั้นการประเมินและการถอดบทเรียนมาวิเคราะห์และทำความเข้าใจร่วมกับโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย และวิพากษ์วิจารณ์ผลการพัฒนาและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต และคู่มือรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อตรวจสอบรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต
4. จัดทำรายงานผลการพัฒนาแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต พร้อมคู่มือรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต ฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ดำเนินการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

2. ข้อมูลจากการวัดความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยใช้สถิติ t-test ในการทดสอบ

3. ข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ ดำเนินการวิเคราะห์ด้วยการหาความถี่ ร้อยละ และวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ตามกรอบตัวชี้วัดของนิยามวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยตัวชี้วัด 5 ด้าน ได้แก่

3.1 การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง ประกอบด้วย การไม่กระทำอันใดให้ผิดแผกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง การไม่พูดในสิ่งที่ผิดแผกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง และการไม่คิดสิ่งผิดแผกไปจากเดิมหรือจากข้อเท็จจริง

3.2 การระอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ประกอบด้วย การรู้สึกระอายและเกรงกลัวที่จะคิดในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร รู้สึกระอายและเกรงกลัวที่จะพูดในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร และรู้สึกระอายและเกรงกลัวที่จะทำในสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร

3.3 การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง ประกอบด้วย การให้ช้อตกลางหรือคำสัญญาโดยคำนึงถึงความถูกต้อง และการปฏิบัติสอดคล้องกับช้อตกลางหรือคำสัญญา

3.4 การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน ประกอบด้วย การไม่กระทำอันใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ไม่พูดสิ่งใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน และไม่คิดสิ่งใดที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน

3.5 การไม่ประพฤติหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย ประกอบด้วย การไม่ประพฤติหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่พูดเพื่อหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง และไม่คิดหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยและพัฒนาแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ตอนที่ 2 ผลการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ตอนที่ 3 ผลการประเมินและสังเคราะห์รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ตอนที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

1. ผลการถอดบทเรียนจากโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริต แล้วสรุปสารสนเทศสำคัญที่นำมาใช้ในการพัฒนาแบบ กลไกการพัฒนาวินัยนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

1.1 โรงเรียนดงยางวิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี

โรงเรียนดงยางวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสุจริตของสำนักนวัตกรรมการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ในการเข้าร่วมโครงการดังกล่าว โดยโรงเรียนดงยางวิทยาคม ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำในการปลูกฝังจิตสำนึกในโรงเรียนและร่วมวิจัยตามโครงการ ซึ่งมีทั้งหมด 12 โรงเรียน จากทั้งหมด 225 โรงเรียนทั่วประเทศที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งในภายหลัง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เพิ่มโรงเรียนคู่พัฒนาอีก 12 โรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนดงยางวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จึงได้จัดทำโครงการป้องกันการทุจริตปลูกจิตสำนึกให้กับนักเรียน เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อปลูกจิตสำนึกสุจริตให้กับนักเรียน ทั้งนี้ในการดำเนินงานโครงการซึ่งมีกิจกรรมที่กำหนดไว้หลากหลายเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงได้จัดทำ

โครงการวิจัยเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาสถานศึกษาที่ปลูกจิตสำนึกสุจริตให้กับนักเรียน โดยสนใจที่จะศึกษาหารูปแบบการบริหารสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกสุจริตให้กับนักเรียน รวมไปถึงการติดตามผลที่เกิดขึ้นจากผู้เรียน และปัจจัยที่เกื้อหนุนการปลูกจิตสำนึกสุจริตให้กับนักเรียน ซึ่งการดำเนินการวิจัยจะทำให้ได้รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อปลูกจิตสำนึกสุจริตให้กับนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีจิตสำนึกสุจริตและมีคุณลักษณะที่มีกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต อยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะ ส่งผลให้เป็นเยาวชนที่ดีของประเทศชาติ และพลโลก กิจกรรมค่ายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เป็นหนึ่งในกิจกรรมตามโครงการป้องกันการทุจริตปลูกจิตสำนึกให้กับนักเรียน ดำเนินการโดยเริ่มจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมตัวชี้วัด และดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผ่านประสบการณ์ (Experiential Learning) โดยกิจกรรมที่จัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนเน้นคุณลักษณะสำคัญ 5 ด้าน คือ ด้านทักษะกระบวนการคิด ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัย ด้านการอยู่อย่างพอเพียง และด้านจิตสาธารณะ ทั้งนี้ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายมีมากมายหลายด้าน เช่น การใช้ชีวิตร่วมกันในกลุ่ม/สังคม การทำงานเป็นทีม ทักษะชีวิต ภาวะผู้นำ ทักษะการคิด มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ เป็นต้น จึงได้มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรการคัดค่ายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกสุจริต และเป็นเยาวชนที่ดีของชาติต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ศึกษาแนวคิด/ความรู้ความเข้าใจของนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน
2. วางแผนการจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกสุจริตให้กับนักเรียน โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมสนับสนุนปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียน
3. จัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกสุจริตให้กับนักเรียน ในการจัดกิจกรรมดำเนินการใน 2 ส่วน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ตลอดปีการศึกษา คือ จัดกิจกรรม “ค่ายเยาวชนคนดีของแผ่นดิน” และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยบูรณาการกับกิจกรรมปลูกจิตสำนึกสุจริต
4. วิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรม/ศึกษาแนวทางการพัฒนานักเรียนให้มีจิตสำนึกสุจริต
5. สรุปและรายงานผล

ข้อค้นพบจากการพัฒนา พบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านตัวนักเรียน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน ปัจจัยด้านชุมชนและปัจจัยด้านโรงเรียน ตามลำดับ
2. คุณลักษณะสุจริตของนักเรียนที่ใช้กิจกรรมส่งเสริมความสุจริต เพื่อปลูกจิตสำนึกสุจริตของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

สรุปแนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนดงยาววิทยาคม มีดังนี้

1. การจัดทำกิจกรรมค่ายส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ กิจกรรม “ค่ายเยาวชนคนดีของแผ่นดิน” ภายในโรงเรียน และส่งตัวแทนนักเรียนเข้าร่วมเป็นวิทยากรค่ายส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริตของโรงเรียนอื่น
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การกำหนดกติกาในชั้นเรียนและการย้ำเตือนผู้เรียนเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในระหว่างการเรียนรู้ การเสริมแรงและชื่นชมยกย่องบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต
3. การใช้สถานักเรียนเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับน้อง จัดเวรนักเรียนรับผิดชอบติดตามพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน การใช้สถานักเรียนประกาศชื่นชมความดีของเพื่อน และการระดมทุนจากการทำผ้าป่าเพื่อขอสมทบทุนจากผู้ปกครอง
4. การใช้ชุมชนเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การประชุมสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างโรงเรียนกับประชาคมหมู่บ้าน

1.2 โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

จากการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ พบว่า มีกิจกรรมการดำเนินงาน 4 ด้านที่มีผลต่อการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน สรุปได้ดังนี้

1. การจัดทำกิจกรรมค่ายส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ ค่ายกิจกรรมพัฒนาผู้นำนักเรียน ส่งตัวแทนนักเรียนเข้าร่วมเป็นวิทยากรค่ายส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริตของโรงเรียนอื่น
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การกำหนดกติกาในชั้นเรียนและการย้ำเตือนผู้เรียนเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในระหว่างการเรียนรู้ การเสริมแรงและชื่นชมยกย่องบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และใช้เยาวชนให้คำปรึกษา (YC) เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อนนักเรียนทั้งการให้คำแนะนำจากเยาวชนให้คำปรึกษากลุ่ม แยกนำจากส่วนกลาง และเยาวชนให้คำปรึกษาประจำห้องเรียน
3. การใช้สถานักเรียนเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับน้อง จัดเวรนักเรียนรับผิดชอบติดตามพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน การใช้สถานักเรียนประกาศชื่นชมความดีของเพื่อน การระดมทุนจากการจัดงานบุญกุ่มข้าวเป็นงานประจำปี
4. การใช้ชุมชนเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การประชุมสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างโรงเรียนกับประชาคมหมู่บ้าน

1.3 โรงเรียนบ้านนาคูพัฒนา “กรป.กลางอุปถัมภ์”

โรงเรียนบ้านนาคูพัฒนา “กรป.กลางอุปถัมภ์” ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นโรงเรียนต้นแบบโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ธรรมภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” (โรงเรียนสุจริต) ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการวิจัยโรงเรียนสุจริต หัวข้อวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อปลูกจิตสำนึกสุจริตของ โรงเรียนบ้านนาคูพัฒนา “กรป.กลางอุปถัมภ์” ได้รับโล่เกียรตินิยม เป็นสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินรับรองมาตรฐานสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขระดับสถานศึกษาดีเด่น ได้รับเป็นโรงเรียนต้นแบบ “โรงเรียนปลอดบุหรี่” ปีการศึกษา 2556 ได้รับรางวัลห้องสมุดมีชีวิต โรงเรียนขนาดกลางดีเด่น โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ปีการศึกษา 2554 และปีการศึกษา 2556 ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นโรงเรียนพหุระดับปีการศึกษา 2556 ผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ปีการศึกษา 2556 แข่งขัน การงานอาชีพการแข่งขันประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น ม.1 - ม.3 ได้อันดับ 4 ระดับชาติเหรียญทองงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 63 ประจำปีการศึกษา 2556 ณ อาคารชาเลนเจอร์ 1 - 3 อิมแพค เมืองทองธานี ระหว่าง วันที่ 18 - 20 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557

แนวปฏิบัติที่ดีด้านการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต

1. การจัดทำกิจกรรมค่ายส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ ค่ายกิจกรรมพัฒนาผู้นำนักเรียนและส่งตัวแทนนักเรียนเข้าร่วมเป็นวิทยากรค่ายส่งเสริมความสุจริตของโรงเรียนอื่น
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การกำหนดกติกาในชั้นเรียนและการย้ำเตือนผู้เรียนเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในระหว่างการเรียนรู้ การเสริมแรงและชื่นชมยกย่องบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต
3. การใช้สถานนักเรียนเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับน้อง จัดเวรนักเรียนรับผิดชอบติดตามพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน และใช้สถานนักเรียนประกาศชื่นชมความดีของเพื่อน
4. การใช้ชุมชนเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การประชุมสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างโรงเรียนกับประชาคมหมู่บ้าน และกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพสุจริตร่วมกับชุมชน

สรุปผลจากการศึกษาโรงเรียนสุจริตที่ประสบความสำเร็จหลายแห่ง สามารถสรุปกิจกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีซึ่งโรงเรียนสุจริตได้ดำเนินการสอดคล้องกัน และส่งผลต่อพฤติกรรมและค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน แบ่งกิจกรรมออกได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การจัดทำกิจกรรมค่ายส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ จัดกิจกรรม “ค่ายเยาวชนคนดีของแผ่นดิน” จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยบูรณาการกับกิจกรรมปลูกจิตสำนึกสุจริต ค่ายกิจกรรมพัฒนาผู้นำนักเรียน และส่งตัวแทนนักเรียนเข้าร่วมเป็นวิทยากรค่ายส่งเสริมความสุจริตของโรงเรียนอื่น

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การกำหนดกติกาในชั้นเรียนและการย้ำเตือนผู้เรียนเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในระหว่างการเรียนรู้ การเสริมแรงและชื่นชมยกย่องบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และการใช้เยาวชนให้คำปรึกษา (YC) เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อนนักเรียนทั้งการให้คำแนะนำจากเยาวชนให้คำปรึกษากลุ่มแกนนำจากส่วนกลาง และเยาวชนให้คำปรึกษาประจำห้องเรียน

3. การใช้สถานนักเรียนเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับน้อง จัดเวรนักเรียนรับผิดชอบติดตามพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน การใช้สถานนักเรียนประกาศชื่นชมความดีของเพื่อน และการจัดงานการระดมทุนจากผู้ปกครองและชุมชน

4. การใช้ชุมชนเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การประชุมสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างโรงเรียนกับประชาคมหมู่บ้าน กิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพสุจริตร่วมกับชุมชน และกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพสุจริตร่วมกับชุมชน

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตจำแนกการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับความซื่อสัตย์สุจริต และผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับความซื่อสัตย์สุจริต

ตาราง 11 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับความซื่อสัตย์สุจริต

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	Y
ทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ (X1)	1					
ลักษณะมุ่งอนาคต (X2)	.540**	1				
การส่งเสริมจากโรงเรียน (X3)	.503**	.617**	1			
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X4)	.398**	.516**	.508**	1		
สภาพแวดล้อมทางสังคม (X5)	.411**	.497**	.565**	.476**	1	
ความซื่อสัตย์สุจริต (Y)	.486**	.427**	.377**	.391**	.375**	1
Mean	4.436	4.200	4.181	4.118	4.023	3.739
SD	.537	.557	.559	.703	.651	.509

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้ง 5 ด้าน กับความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำถึงปานกลาง ($r = .375 - .486$) โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์สุจริตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงสุด 3 อันดับแรก คือ ทัศนคติต่อความซื่อสัตย์สุจริต (X1) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r=.486$) รองลงมาคือ ลักษณะมุ่งอนาคต (X2) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r=.427$) และ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X4) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r=.391$)

2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต

ตาราง 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ อำนาจการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต

ตัวแปร	b	β	SE _b	t
ทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ (X1)	.294	.310	.029	10.037*
ลักษณะมุ่งอนาคต (X2)	.114	.125	.032	3.560*
การส่งเสริมจากโรงเรียน (X3)	.005	.006	.032	.169
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X4)	.106	.146	.023	4.709*
สภาพแวดล้อมทางสังคม (X5)	.089	.113	.025	3.555*
R = .553	SE _{est} = .426			F = 98.70 *
R ² = .305	a = 1.140			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Enter พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนมีค่าเท่ากับ .553 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 5 ตัวร่วมกันพยากรณ์ความซื่อสัตย์สุจริต ร้อยละ 30.5 ค่าน้ำหนักความสำคัญแต่ละปัจจัยในรูปคะแนนดิบ (b) มีค่าตั้งแต่ .005 ถึง .294 และในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) มีค่าตั้งแต่ .006 ถึง .310 โดยพบว่า ทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ (X1) ลักษณะมุ่งอนาคต (X2) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X4) และ สภาพแวดล้อมทางสังคม (X5) ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์ โดยใช้ปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยเป็นตัวพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Y = 1.140 + .294 X1^* + .114 X2^* + .005 X3 + .106 X4^* + .089 X5^*$$

$$Z = .310 X1^* + .125 X2^* + .006 X3 + .146 X4^* + .113 X5^*$$

2.3 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต

ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จาก $\chi^2=106.462$, $df=85$, $p=0.0576$, $CFI = 0.996$ $TLI = 0.994$, $RMSEA = 0.015$, $SRMR = 0.029$ และ $\chi^2/df = 1.253$ สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตครั้งนี้จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ (X1) ตัวแปรด้านลักษณะมุ่งอนาคต (X2) ตัวแปรด้านการส่งเสริมจากโรงเรียน (X3) ตัวแปรด้านการอบรม

เลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X4) และตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม (X5) เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ (β) พบว่า ตัวแปรด้านทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ (X1) มีค่าอยู่ระหว่าง .696 - .725 ตัวแปรด้านลักษณะมุ่งอนาคต (X2) มีค่าอยู่ระหว่าง .640 - .756 ตัวแปรด้านการส่งเสริมจากโรงเรียน (X3) มีค่าอยู่ระหว่าง .627 - .679 ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X4) มีค่าอยู่ระหว่าง .713 - .847 และตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม (X5) มีค่าอยู่ระหว่าง .646 - .704 ทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้อยู่ระหว่าง 0.009-0.805 ซึ่งตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงสูงสุด คือ การยอมรับและรับฟังความคิดเห็น (X4.2) และตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงต่ำสุด คือ การไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย (Y5)

เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลของตัวแปรในโมเดล พบว่า สภาพแวดล้อมทางสังคม (X5) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด ($\beta=0.732$) รองลงมาคือ ด้านทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ (X1)) ($\beta=0.176$) ทั้งสองตัวแปรมีอิทธิพลต่อความซื่อสัตย์สุจริตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) ในขณะที่ ด้านลักษณะมุ่งอนาคต (X2) ด้านการส่งเสริมจากโรงเรียน (X3) และด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X4) พบว่า เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความซื่อสัตย์สุจริตอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของความซื่อสัตย์สุจริตได้ร้อยละ 63.70 ($R^2 = 0.637$) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต

พารามิเตอร์	β	SE	t	R2
1. ด้านทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ (X1)				
1.1 การเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ (X1.1)	.696	.025	27.422	0.484
1.2 ปฏิบัติการแสดงออกต่อความซื่อสัตย์ (X1.2)	.725	.020	36.442	0.525
2. ด้านลักษณะมุ่งอนาคต (X2)				
2.1 การคาดการณ์ไกล (X2.1)	.640	.022	29.652	0.410
2.2 การวางแผนอนาคต (X2.2)	.668	.019	34.483	0.447
2.3 การควบคุมพฤติกรรมของตน (X2.3)	.756	.013	58.219	0.571
3. ด้านการส่งเสริมจากโรงเรียน (X3)				
3.1 การอบรมสั่งสอนจากครู (X3.1)	.641	.019	32.998	0.411
3.2 การจัดกิจกรรมของโรงเรียน (X3.2)	.679	.026	26.329	0.460
3.3 สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (X3.3)	.627	.028	22.176	0.393

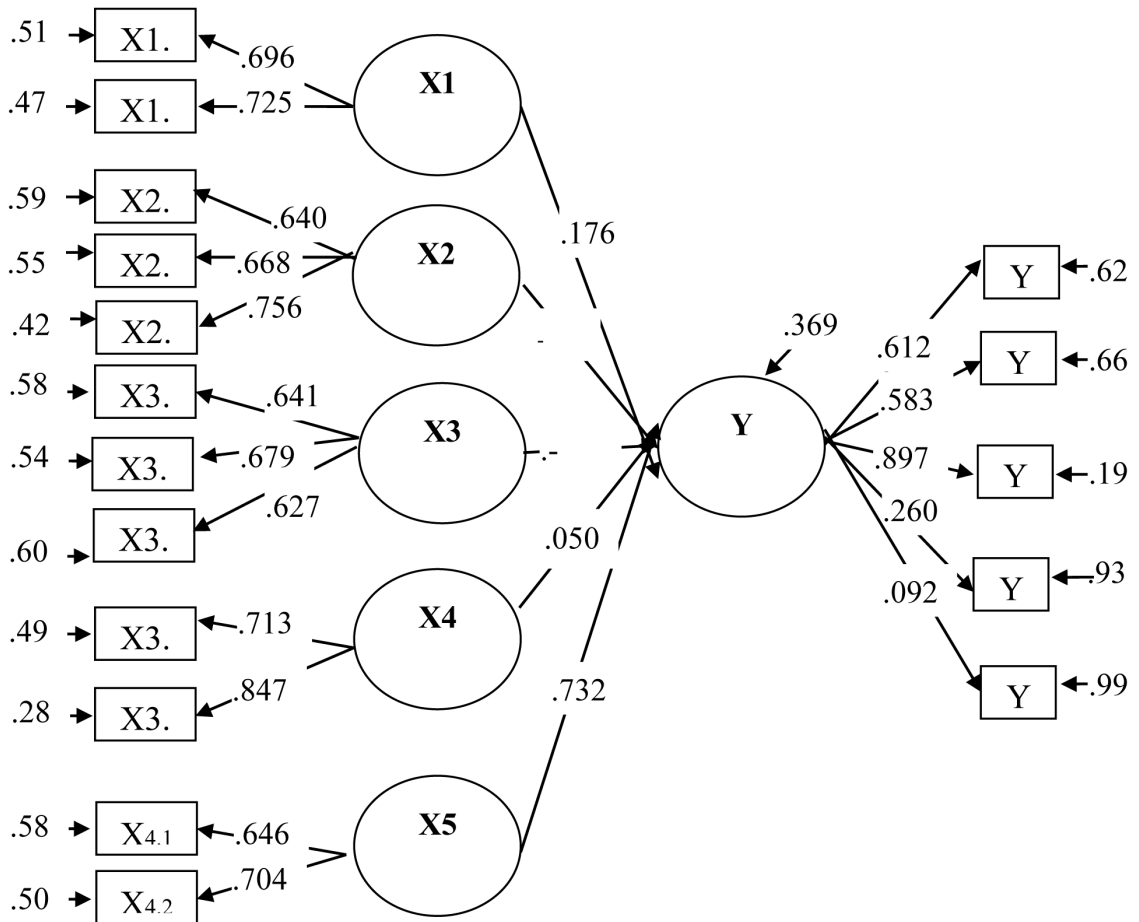
ตารางที่ 13 (ต่อ)

พารามิเตอร์	β	SE	t	R2
4. ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X4)				
4.1 การเลี้ยงดูอย่างยุติธรรม (X4.1)	.713	.024	29.176	0.508
4.2 การยอมรับและรับฟังความคิดเห็น (X4.2)	.847	.021	39.804	0.717
5. ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม (X5)				
5.1 การเห็นแบบอย่างทางสังคม (X5.1)	.646	.028	22.658	0.417
5.2 ความใกล้ชิดศาสนา (X5.2)	.704	.023	30.412	0.496
6. ความซื่อสัตย์สุจริต (Y)				
6.1 การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง (Y1)	.612	.030	20.283	0.375
6.2 การระงับและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด (Y2)	.583	.030	19.728	0.340
6.3 การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง (Y3)	.897	.016	54.501	0.805
6.4 การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน (Y4)	.260	.031	8.419	0.068
6.5 การไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย (Y5)	.092	.032	2.840	0.009
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต				
1. ด้านทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ (X1)	.176	.081	2.165	-
2. ด้านลักษณะมุ่งอนาคต (X2)	.323	.166	1.947	-
3. ด้านการส่งเสริมจากโรงเรียน (X3)	-.401	.221	-1.815	-
4. ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X4)	.050	.088	0.575	-
5. สภาพแวดล้อมทางสังคม (X5)	.732	.148	4.934	-

$\chi^2 = 106.462$, $df=85$, $p=0.0576$, $CFI = 0.996$, $TLI = 0.994$, $RMSEA = 0.015$, $SRMR = 0.029$

หมายเหตุ | t | > 1.96 หมายถึง $p < .05$; | t | > 2.58 หมายถึง $p < .01$

$R^2 = 0.637$

ภาพประกอบ 3 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) ของตัวแปรแฝงทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ (X1) ลักษณะมุ่งอนาคต (X2) การส่งเสริมจากโรงเรียน (X3) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X4) สภาพแวดล้อมทางสังคม (X5) และความซื่อสัตย์สุจริต (Y) โดยมีเกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ตามที่ Hooper, Coughlan & Mullen (2008) ได้สังเคราะห์ไว้ดังตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 เกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องของโมเดล

ดัชนีความสอดคล้อง	ระดับความสอดคล้อง
Chi-Square χ^2	$p > 0.05$
χ^2 / df	2:1 (Tabachnik & Fidell, 2007) 3:1 (Kline, 2005)
ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI)	$> .95$
ค่าดัชนี Tucker-Lewis Index (TLI)	$> .95$
ค่าดัชนีรากของกำลังที่สองเฉลี่ยเศษของการประมาณ ค่าความคลาดเคลื่อน (RMSEA)	$< .07$ (Steiger, 2007)
ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (SRMR)	$< .08$ (Hu & Bentler, 1999)

ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดทัศนคติต่อความซื่อสัตย์

โมเดลการวัดลักษณะการประเมิน ในงานวิจัยนี้วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ การเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ (X1.1) และปฏิบัติการแสดงออกต่อความซื่อสัตย์ (X1.2) ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลจำนวน 1 คู่ ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ .499 ด้านขนาดความสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง โดยตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความผันแปรร่วมกัน (R^2) เท่ากับ 24.90% เมื่อพิจารณาผลการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า $\chi^2 = 323.842$ ($df=1$, $p=.000$) ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ($KMO=0.500$) แสดงให้เห็นว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ และมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างได้ รายละเอียดของค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ ดังตารางที่ 15

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จาก $\chi^2=2.312$, $df=1$, $p=0.128$, $CFI = .996$, $TLI = .996$, $RMSEA = 0.034$, $SRMR = .121$ และ $\chi^2 / df = 2.312$ เป็นไปตามเกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ของ Hooper et al. (2008)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 2 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของทุกตัวแปรมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ ปฏิบัติการแสดงออกต่อความซื่อสัตย์ (X1.2) ($\beta = 0.936$) รองลงมา คือ การเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ (X1.1) ($\beta = 0.728$) และมีการแปรผันร่วมกับทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ในระดับปานกลาง (R^2 อยู่ระหว่าง 0.435 ถึง 0.557) รายละเอียดดังตาราง 16

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดทัศนคติต่อความซื่อสัตย์

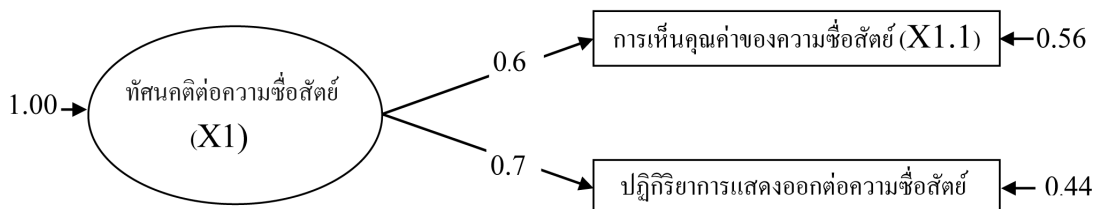
ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์	
	1	2
1. การเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ (X1.1)	1.000	
2. ปฏิบัติการแสดงออกต่อความซื่อสัตย์ (X1.2)	.499**	1.000
ค่าเฉลี่ย SD.564	4.498 .674	4.373
KMO: Measure of Sampling Adequacy = 0.500, Bartlett's Test of Sphericity: Chi-Square= 323.842, df=1, p=.000		

หมายเหตุ * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ตารางที่ 16 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดทัศนคติต่อความซื่อสัตย์

องค์ประกอบทัศนคติต่อความซื่อสัตย์	β	SE	t	R^2
1. การเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ (X1.1)	0.659	-	-	0.435
2. ปฏิบัติการแสดงออกต่อความซื่อสัตย์ (X1.2)	0.746	0.071	19.455	0.557
$\chi^2=2.312$, df=1, p=0.128, CFI = .996, TLI = .996, RMSEA = 0.034, SRMR = .121				

หมายเหตุ $|t| > 1.96$ หมายถึง $p < .05$; $|t| > 2.58$ หมายถึง $p < .01$

ภาพประกอบที่ 4 โมเดลการวัดทัศนคติต่อความซื่อสัตย์

4.2 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดลักษณะมุ่งอนาคต

โมเดลการวัดลักษณะมุ่งอนาคตในงานวิจัยนี้วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ การคาดการณ์ไกล (X2.1), การวางแผนอนาคต (X2.2), และการควบคุมพฤติกรรมของตน (X2.3) ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลจำนวน 3 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) ทุกคู่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง 0.482-0.506 ด้านขนาดความสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง โดยตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความผันแปรร่วมกัน (R^2) ระหว่าง 23.23% ถึง 25.60% เมื่อพิจารณาผลการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า $\chi^2 = 764.963$ ($df=3$, $p=.000$) ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ($KMO=0.690$) แสดงให้เห็นว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ และมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างได้ รายละเอียดของค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ ดังตารางที่ 17

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดลักษณะมุ่งอนาคต มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จาก $\chi^2 = 1.250$, $df=1$, $p=0.2636$, $CFI = 1.000$, $TLI = .999$, $RMSEA = 0.015$, $SRMR = .039$ และ $\chi^2 / df = 1.250$ เป็นไปตามเกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ของ Hooper et al. (2008)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 3 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของทุกตัวแปร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ การวางแผนอนาคต (X2.2) ($\beta = 0.721$) รองลงมา คือ การควบคุมพฤติกรรมของตน (X2.3) ($\beta = 0.700$) และการคาดการณ์ไกล (X2.1) มีการแปรผันร่วมกับลักษณะมุ่งอนาคตในระดับปานกลาง (R^2 อยู่ระหว่าง 0.443 ถึง 0.519) รายละเอียดดังตารางที่ 18

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดลักษณะมุ่งอนาคต

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์		
	1	2	3
1. การคาดการณ์ไกล (X2.1)	1.000		
2. การวางแผนอนาคต (X2.2)	.497**	1.000	
3. การควบคุมพฤติกรรมของตน (X2.3)	.482**	.506**	1.000
ค่าเฉลี่ย	4.241	4283	4.076
SD	.679	.682	.691

KMO: Measure of Sampling Adequacy = 0.659, Bartlett's Test of Sphericity:
Chi-Square = 693.473, df=3, p=.000

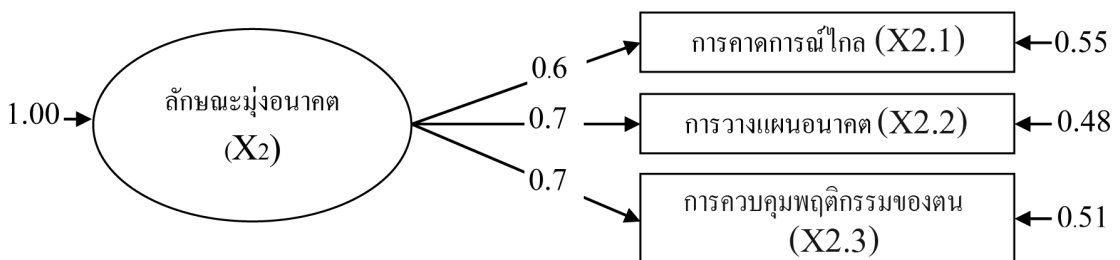
หมายเหตุ * p<0.05, ** p<0.01

ตารางที่ 18 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดลักษณะมุ่งอนาคต

องค์ประกอบลักษณะมุ่งอนาคต	β	SE	t	R ²
1. การคาดการณ์ไกล (X2.1)	0.665	-	-	0.443
2. การวางแผนอนาคต (X2.2)	0.721	0.049	22.433	0.519
3. การควบคุมพฤติกรรมของตน (X2.3)	0.700	0.049	21.933	0.489

$\chi^2 = 1.250$, df=1, p=0.2636, CFI = 1.000, TLI = .999, RMSEA = 0.015, SRMR = .039

หมายเหตุ |t| > 1.96 หมายถึง p <.05; |t| > 2.58 หมายถึง p <.01

ภาพประกอบที่ 5 โมเดลการวัดลักษณะบริบทขององค์กร

4.3 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดการส่งเสริมจากโรงเรียน

โมเดลการวัดการส่งเสริมจากโรงเรียนในงานวิจัยนี้วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ การอบรมสั่งสอนจากครู (X3.1), การจัดกิจกรรมของโรงเรียน (X3.2), สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (X3.3)

ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลจำนวน 3 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) ทุกคู่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .393- .555 ด้านขนาดความสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง โดย ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความผันแปรร่วมกัน (R^2) อยู่ระหว่าง 15.44% - 30.80% เมื่อพิจารณาผลการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า $\chi^2 = 693.473$ ($df=3, p=.000$) ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ($KMO=0.659$) แสดงให้เห็นว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ และมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างได้ รายละเอียดของค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ ดังตารางที่ 19

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดการส่งเสริมจากโรงเรียน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จาก $\chi^2 = 2.400$, $df=1$, $p = 0.1213$, $CFI = .998$, $TLI = .994$, $RMSEA = 0.036$, $SRMR = .049$ และ $\chi^2 / df = 2.400$ เป็นไปตามเกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ของ Hooper et al. (2008)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 3 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของทุกตัวแปร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญสูงที่สุด คือ การจัดกิจกรรมของโรงเรียน (X3.2) ($\beta = 0.801$) รองลงมา คือ การอบรมสั่งสอนจากครู (X3.1) ($\beta = 0.672$) และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (X3.3) มีการแปรผันร่วมกับการส่งเสริมจากโรงเรียนในระดับต่ำถึงปานกลาง (R^2 อยู่ระหว่าง 0.281 ถึง 0.451) รายละเอียดดังตารางที่ 20

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดการส่งเสริมจากโรงเรียน

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์		
	1	2	3
1. การอบรมสั่งสอนจากครู (X3.1)	1.000		
2. การจัดกิจกรรมของโรงเรียน (X3.2)	.555**	1.000	
3. สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (X3.3)	.393**	.430**	1.000
ค่าเฉลี่ย	4.167	4.191	4.186
SD	.677	.703	.717

KMO: Measure of Sampling Adequacy = 0.659, Bartlett's Test of Sphericity:
Chi-Square= 693.473, df=3, p=.000

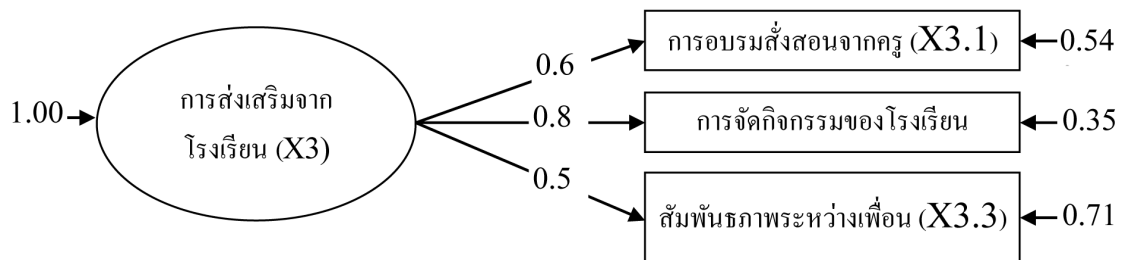
หมายเหตุ * p<0.05, ** p<0.01

ตารางที่ 20 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการส่งเสริมจากโรงเรียน

องค์ประกอบการส่งเสริมจากโรงเรียน	β	SE	t	R ²
1. การอบรมสั่งสอนจากครู (X3.1)	0.672	-	-	0.451
2. การจัดกิจกรรมของโรงเรียน (X3.2)	0.801	0.056	22.474	0.641
3. สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (X3.3)	0.530	0.051	16.526	0.281

$\chi^2 = 2.400$, df=1, p= 0.1213, CFI = .998, TLI = .994, RMSEA = 0.036, SRMR = .049

หมายเหตุ | t | > 1.96 หมายถึง p <.05; | t | > 2.58 หมายถึง p <.01

ภาพประกอบที่ 6 โมเดลการวัดการส่งเสริมจากโรงเรียน

4.4 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย

โมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ในงานวิจัยนี้วัดได้จากตัวแปร
สังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ การเลี้ยงดูอย่างยุติธรรม (X4.1) และการยอมรับและรับฟังความคิดเห็น
(X4.2)

ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลจำนวน
1 คู่ ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) ค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ .597 ด้านขนาดความสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับ
ปานกลาง โดยตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความผันแปรร่วมกัน (R^2) เท่ากับ 35.640% เมื่อพิจารณา
ผลการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า $\chi^2 = 496.996$ ($df=1, p=.000$) ซึ่ง
แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี
Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ($KMO=0.500$) แสดงให้เห็นว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์
ของตัวแปรสังเกตได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ และมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมากพอที่จะนำมา
วิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างได้ รายละเอียดของค่าเฉลี่ย ค่าส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ ดังตารางที่ 21

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ประชาธิปไตยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จาก $\chi^2 = 2.540$, $df=1$,
 $p=0.111$, $CFI = .997$, $TLI = .997$, $RMSEA = 0.037$, $SRMR = .088$ และ $\chi^2/df = 2.540$ เป็นไป
ตามเกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ของ Hooper et al. (2008)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกต
ได้ทั้ง 2 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของทุกตัวแปรมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ การเลี้ยงดูอย่างยุติธรรม
(X4.1) ($\beta = 0.849$) รองลงมา คือ การยอมรับและรับฟังความคิดเห็น (X4.2) ($\beta = 0.696$) และมี
การแปรผันร่วมกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง (R^2 อยู่ระหว่าง 0.484 ถึง
0.720) รายละเอียดดังตารางที่ 22

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

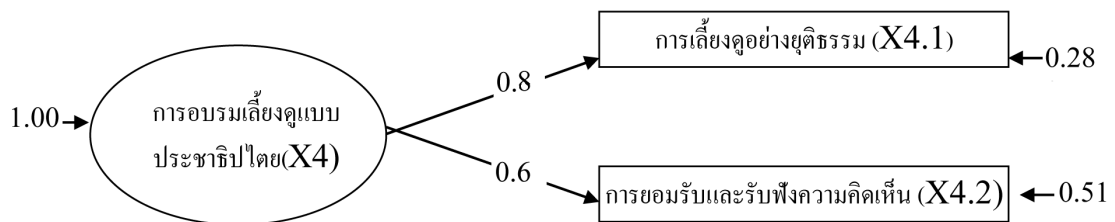
ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์	
	1	2
1. การเลี้ยงดูอย่างยุติธรรม (X4.1)	1.000	
2. การยอมรับและรับฟังความคิดเห็น (X4.2)	.597 **	1.000
ค่าเฉลี่ย	4.144	4.091
SD.825	.748	
KMO: Measure of Sampling Adequacy = 0.500, Bartlett's Test of Sphericity: Chi-Square= 496.996, df=1, p=.000		

หมายเหตุ * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ตารางที่ 22 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์หึ่งองค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

องค์ประกอบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	β	SE	t	R ²
1. การเลี้ยงดูอย่างยุติธรรม (X4.1)	.849	-	-	.720
2. การยอมรับและรับฟังความคิดเห็น (X4.2)	.696	.031	25.214	.484
$\chi^2=2.540$, $df=1$, $p= .111$, CFI = .997, TLI = .997, RMSEA = .037, SRMR = .088				

หมายเหตุ $|t| > 1.96$ หมายถึง $p < .05$; $|t| > 2.58$ หมายถึง $p < .01$

ภาพประกอบที่ 7 โมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

4.5 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดสภาพแวดล้อมทางสังคม

โมเดลการวัดสภาพแวดล้อมทางสังคมในงานวิจัยนี้วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ การเห็นแบบอย่างทางสังคม (X5.1) และความใกล้ชิดศาสนา (X5.2)

ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลจำนวน 1 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 0.448 ด้านขนาดความสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง โดยตัวแปรสังเกตได้มีความผันแปรร่วมกัน (R^2) เท่ากับ 20.070% เมื่อพิจารณาผลการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า $\chi^2 = 252.022$ ($df=1$, $p=.000$) ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ($KMO=0.500$) แสดงให้เห็นว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ และมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างได้ รายละเอียดของค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลทัศนคติต่อความซื่อสัตย์ ดังตารางที่ 23

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดสภาพแวดล้อมทางสังคมมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จาก $\chi^2=2.498$ $df=1$, $p=0.114$, $CFI = .994$, $TLI = .994$, $RMSEA = 0.037$, $SRMR = .089$ และ $\chi^2 / df = 2.498$ เป็นไปตามเกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ของ Hooper et al. (2008)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 2 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของทุกตัวแปร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ การเห็นแบบอย่างทางสังคม (X5.1) ($\beta = 0.844$) รองลงมา คือ ความใกล้ชิดศาสนา (X5.2) ($\beta = 0.515$) และมีการแปรผันร่วมกับวัดสภาพแวดล้อมทางสังคมในระดับต่ำถึงปานกลาง (R^2 อยู่ระหว่าง 0.265 ถึง 0.713) รายละเอียดดังตารางที่ 24

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดสภาพแวดล้อมทางสังคม

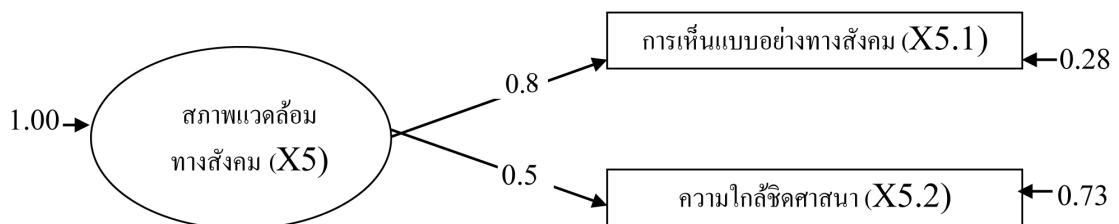
ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์	
	1	2
1. การเห็นแบบอย่างทางสังคม (X5.1)	1.000	
2. ความใกล้ชิดศาสนา (X5.2)	.448**	1.000
ค่าเฉลี่ย	3.993	4.052
SD.726	.803	
KMO: Measure of Sampling Adequacy = 0.500, Bartlett's Test of Sphericity: Chi-Square= 252.022, df=1, p=.000		

หมายเหตุ * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ตารางที่ 24 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดสภาพแวดล้อมทางสังคม

องค์ประกอบสภาพแวดล้อมทางสังคม	β	SE	t	R ²
1. การเห็นแบบอย่างทางสังคม (X5.1)	0.844	-	-	0.713
2. ความใกล้ชิดศาสนา (X5.2)	0.515	0.042	16.629	0.265
$\chi^2=2.498$ df=1, $p=0.114$, CFI = .994, TLI = .994, RMSEA = 0.037, SRMR = .089				

หมายเหตุ $|t| > 1.96$ หมายถึง $p < .05$; $|t| > 2.58$ หมายถึง $p < .01$

ภาพประกอบที่ 8 โมเดลการวัดสภาพแวดล้อมทางสังคม

5. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของแบบวัดความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

โมเดลการวัดความซื่อสัตย์สุจริตในงานวิจัยนี้วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร คือ การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง (Y1.1) การระอวยและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด (Y1.2) การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง (Y1.3) การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน (Y1.4) การไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย (Y1.5)

ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลจำนวน 10 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) 9 คู่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .065 - .758 ด้านขนาดความสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำถึงสูง โดยตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความผันแปรร่วมกัน (R^2) ระหว่าง .423 % ถึง 57.45% เมื่อพิจารณาผลการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า $\chi^2 = 1900.127$ ($df=10, p=.000$) ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ($KMO = .637$) แสดงให้เห็นว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ และมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างได้ รายละเอียดของค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดลักษณะการประเมิน ดังตารางที่ 25

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดความซื่อสัตย์สุจริต มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จาก $\chi^2 = 2.649$, $df=2$, $p=0.2659$, $CFI = 1.000$, $TLI = 0.998$, $RMSEA = 0.017$, $SRMR = 0.044$ และ $\chi^2 / df = 1.3245$ เป็นไปตามเกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ของ Hooper et al. (2008)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) 4 ตัวแปรโดยมีน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน (Y1.4) ($\beta = 0.954$) รองลงมา คือ การไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย (Y1.5) ($\beta = 0.800$), การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง (Y1.1) ($\beta = 0.538$) และการปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง (Y1.3) ($\beta = 0.101$) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรการระอวยและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด (Y1.2) ($\beta = 0.037$) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและมีการแปรผันร่วมกับความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับต่ำถึงสูงมาก (R^2 อยู่ระหว่าง 0.001 ถึง 0.910) รายละเอียดดังตารางที่ 26

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดความซื่อสัตย์สุจริต

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์				
	1	2	3	4	5
1. การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง (Y1.1)	1				
2. การละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด (Y1.2)	.227**	1			
3. การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง (Y1.3)	.422**	.489**	1		
4. การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน (Y1.4)	.516**	.034	.237**	1	
5. การไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย (Y1.5)	.434**	-.065*	.085**	.758**	1
ค่าเฉลี่ย	3.748	3.795	4.068	3.640	3.374
SD.583	.805	.663	.850	.938	

KMO: Measure of Sampling Adequacy = .637, Bartlett's Test of Sphericity:
Chi-Square= 1900.127, df=10, p=.000

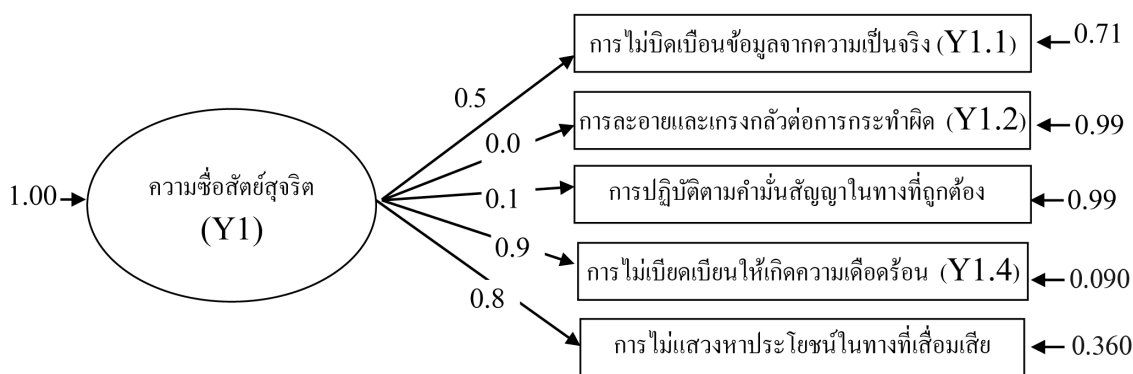
หมายเหตุ * p<0.05, ** p<0.01

ตารางที่ 26 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความซื่อสัตย์สุจริต

องค์ประกอบความซื่อสัตย์สุจริต	β	SE	t	R ²
1. การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง (Y1.1)	0.538	-	-	0.289
2. การละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด (Y1.2)	0.037	0.077	1.283	0.001
3. การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง (Y1.3)	0.101	0.072	2.960	0.010
4. การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน (Y1.4)	0.954	0.070	37.136	0.910
5. การไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย (Y1.5)	0.800	0.074	32.517	0.640

$\chi^2 = 2.649$, df=2, p=0.2659, CFI = 1.000, TLI = 0.998, RMSEA = 0.017, SRMR = 0.044

หมายเหตุ | t | > 1.96 หมายถึง p <.05; | t | > 2.58 หมายถึง p <.01

ภาพประกอบที่ 9 โมเดลการวัดความซื่อสัตย์สุจริต

6. ผลการยกร่างรูปแบบ กลไกการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ แล้วจัดทำร่างรูปแบบ กลไกการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยกำหนดองค์ประกอบต่างๆ ของระบบเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

6.1 หลักการของรูปแบบ

รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีหลักการสำคัญดังนี้

1) กลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา มีบุคลากรฝ่ายต่างๆ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดแผนการดำเนินงานและกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยและความซื่อสัตย์สุจริต โดยบุคลากรที่เป็นกลไกในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งจะต้องประสานงานร่วมมือกันตามบทบาทหน้าที่เพื่อให้การเสริมสร้างวินัยนักเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ส่วน ได้แก่

2.1) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ริเริ่มโดยบุคลากรส่วนกลางของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมตามสภาพแวดล้อมและบริบทของตนเองโดยอาศัยการแลกเปลี่ยนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.2) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่สอดแทรกความรู้และการฝึกฝนเพื่อการปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูควรให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจริง และกิจกรรมการปลูกฝังวินัยกิจกรรมการปลูกฝังวินัยสามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง ซึ่งแนวปฏิบัติที่ส่งผลอย่างยั่งยืนต่อการพัฒนาวินัยของนักเรียน ได้แก่ วิธีการสร้างวินัยเชิงบวกซึ่งเป็นวิธีการกระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากด้านในผ่านการครุ่นคิดด้วยตนเองอย่างมีสติ ในบรรยากาศที่ผ่อนคลายสงบ

2.3) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตผ่านกิจกรรมการที่ดำเนินการ โดยความคิดริเริ่มของนักเรียน โดยการสนับสนุนของผู้บริหารและบุคลากรภายในสถานศึกษา เช่น การทำโครงการคุณธรรม การจัดทำค่ายพัฒนาผู้นำด้านความซื่อสัตย์สุจริต การจัดตั้งธนาคารขยะ หรือธนาคารความดี เป็นต้น

3) เน้นสร้างวัฒนธรรมภายในสถานศึกษาให้มีวิถีปฏิบัติที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมกันกับสังคม การพัฒนาจิตเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจสามารถ กำกับตนเองให้มีสติและปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องทางกาย วาจา และใจ รวมทั้งแนวคิดการสร้าง องค์การการเรียนรู้และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาโลกด้านบุคลากรให้ดำเนินการ เสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาด้านความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยั่งยืน

4) ผู้ที่จะนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 โรงเรียนที่มีการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตแล้ว แต่ต้องการพัฒนาการวางแผนงาน การดำเนินงาน และการประเมินให้เป็นระบบยิ่งขึ้น

กลุ่มที่ 2 โรงเรียนที่ยังไม่มีการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต มาก่อน

6.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถพัฒนา กลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของโรงเรียนให้มีการวางแผนงาน การดำเนินงานและการประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการดำเนินงานพัฒนาแบบองค์รวมในทุกระดับทุกฝ่ายงาน ทั้งในและนอกสถานศึกษาและเป็นแกนนำในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันในพื้นที่เพื่อการพัฒนา วินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยั่งยืน

6.3 ขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบ

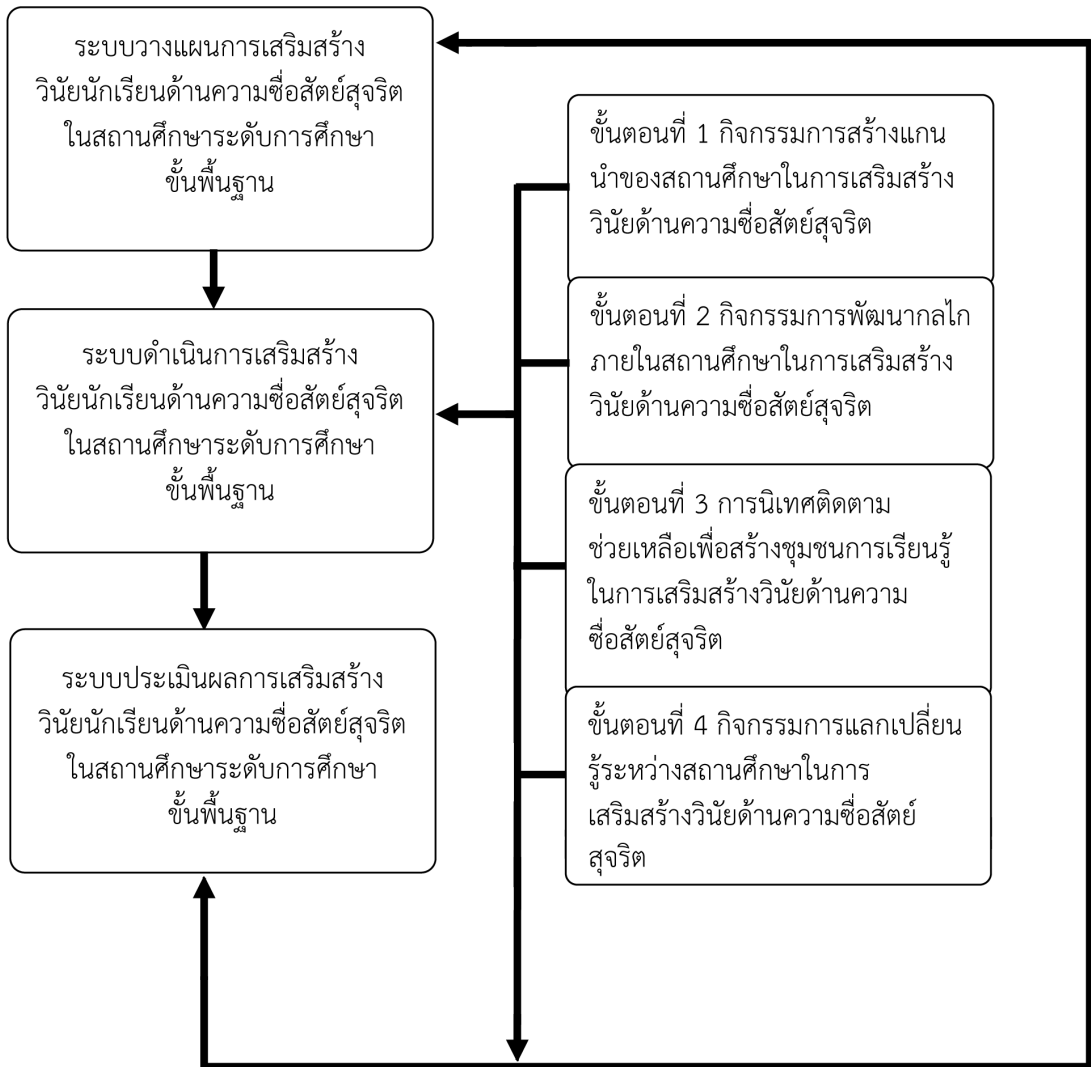
รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย 3 ระบบหลัก ได้แก่

ระบบหลักที่ 1 ระบบวางแผนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระบบหลักที่ 2 ระบบดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตใน สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการดำเนินการเสริมสร้างวินัย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างแกนนำของสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต 2) การพัฒนา กลไกภายในสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3) การนิเทศติดตามช่วยเหลือ เพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต และ 4) การจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ระบบหลักที่ 3 ระบบประเมินผลการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากส่วนประกอบของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 10 กรอบแนวคิดรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

7. ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของรูปแบบ กลไกการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ผลจากการประเมินความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของรูปแบบ กลไกการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ที่ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏดังตาราง 25

ตารางที่ 27 ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพของรูปแบบ							
	ความเป็นประโยชน์		ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ความถูกต้อง	
	\bar{X}	ผลประเมิน	\bar{X}	ผลประเมิน	\bar{X}	ผลประเมิน	\bar{X}	ผลประเมิน
ตอนที่ 1 บทนำ								
1.1 หลักการและเหตุผลของการพัฒนารูปแบบเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.43	มาก	4.29	มาก	4.29	มาก	4.29	มาก
1.2 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.29	มาก	4.14	มาก	4.07	มาก	4.29	มาก
ตอนที่ 2 รูปแบบ กลไกเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต								
2.1 ข้อมูลทั่วไปของรูปแบบเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.00	มาก	4.36	มาก	4.07	มาก	4.50	มาก
2.2 รายละเอียดของรูปแบบเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.14	มาก	4.21	มาก	4.29	มาก	4.29	มาก
ระบบหลักที่ 1 ระบบติดตั้งและวางแผนการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.57	มากที่สุด	4.00	มาก	4.57	มากที่สุด	4.21	มาก

ตารางที่ 27 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพของรูปแบบ							
	ความเป็นประโยชน์		ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ความถูกต้อง	
	\bar{X}	ผลประเมิน	\bar{X}	ผลประเมิน	\bar{X}	ผลประเมิน	\bar{X}	ผลประเมิน
ระบบหลักที่ 2 ระบบ ดำเนินงานเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.29	มาก	4.21	มาก	4.29	มาก	4.36	มาก
- ขั้นตอนที่ 1 การสร้าง แกนนำของสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ในสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4.00	มาก	4.43	มาก	4.21	มาก	4.43	มาก
- ขั้นตอนที่ 2 การสร้าง กลไกภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.07	มาก	4.29	มาก	4.21	มาก	4.21	มาก
- ขั้นตอนที่ 3 การติดตาม ช่วยเหลือการเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต ในสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4.57	มากที่สุด	4.21	มาก	4.71	มากที่สุด	4.21	มาก
- ขั้นตอนที่ 4 การจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต ของสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4.36	มาก	4.21	มาก	4.64	มากที่สุด	4.29	มาก
ระบบหลักที่ 3 ระบบ ประเมินการดำเนินงาน เสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.50	มาก	4.36	มาก	4.29	มาก	4.29	มาก

ตารางที่ 27 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพของรูปแบบ							
	ความเป็นประโยชน์		ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ความถูกต้อง	
	\bar{X}	ผลประเมิน	\bar{X}	ผลประเมิน	\bar{X}	ผลประเมิน	\bar{X}	ผลประเมิน
ตอนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตไปใช้ในสถานศึกษา								
3.1 วิธีการนำรูปแบบ การเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.50	มาก	4.07	มาก	4.36	มาก	4.07	มาก
3.2 คำชี้แจงข้อเสนอแนะ แนวทางในการนำรูปแบบ เสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.50	มาก	4.14	มาก	4.43	มาก	4.21	มาก
3.3 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ของการเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้านความ ซื่อสัตย์สุจริต	4.29	มาก	4.29	มาก	4.21	มาก	4.14	มาก
โดยรวม	4.32	มาก	4.23	มาก	4.33	มาก	4.27	มาก

จากตาราง 27 พบว่า ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของรูปแบบ กลไกการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.32$) ด้านความถูกต้องของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.27$) และด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

1. การสร้างแกนนำของสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ผลของระบบดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้ดำเนินการตามคู่มือรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ในขั้นตอนที่ 1 การสร้างแกนนำของสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นการดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรและนักเรียน ในวันที่ 15 มิถุนายน 2560 ณ ห้องประชุมคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลจากการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ปรากฏดังตารางที่ 26

ตารางที่ 28 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. กระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ	4.68	.38	ดีมาก
1.1 ความเหมาะสมของสถานที่	4.96	.20	ดีมาก
1.2 ความเหมาะสมของระยะเวลา (จำนวนชั่วโมง, จำนวนวัน)	4.46	.78	ดี
1.3 ความเหมาะสมของช่วงเวลา (9.00 – 16.30 น., ช่วงเดือน)	4.50	.59	ดี
1.4 การจัดลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรม	4.63	.50	ดีมาก
1.5 การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ	4.83	.38	ดีมาก
2. วิทยากร	4.78	.34	ดีมาก
2.1 ความรอบรู้ ในเนื้อหาของวิทยากร	4.79	.42	ดีมาก
2.2 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.79	.42	ดีมาก
2.3 การตอบคำถาม	4.75	.44	ดีมาก
2.4 ความเหมาะสมของวิทยากร ในภาพรวม	4.79	.42	ดีมาก
3. การอำนวยความสะดวก (ของหน่วยงานที่จัด)	4.62	.46	ดีมาก
3.1 การประสานงาน	4.58	.65	ดีมาก
3.2 ความเหมาะสมของเอกสาร	4.61	.58	ดีมาก
3.3 โสตทัศนูปกรณ์	4.58	.50	ดีมาก
3.4 อาหาร, เครื่องดื่ม	4.71	.46	ดีมาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
4. กิจกรรมการสร้างความรู้ความเข้าใจ	4.68	.45	ดีมาก
4.1 การชี้แจงกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์	4.71	.46	ดีมาก
4.2 กิจกรรมสร้างบรรยากาศชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (กิจกรรมผู้นำ 4 ทิศ)	4.74	.45	ดีมาก
4.3 การระดมสมอง เรื่อง ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.63	.50	ดีมาก
4.4 การแนะนำเอกสาร	4.63	.58	ดีมาก
4.5 กิจกรรมเรียนรู้การสร้างสติในองค์กร	4.67	.57	ดีมาก
4.6 การระดมสมอง เรื่อง แนวทางการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริต ของนักเรียน	4.71	.55	ดีมาก
4.7 การเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี และร่วมอภิปรายสรุปแนวทางการพัฒนา ความซื่อสัตย์	4.75	.44	ดีมาก
5. สิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.75	.36	ดีมาก
5.1 ท่านได้รับความรู้ แนวคิด ทักษะและประสบการณ์ใหม่ๆ จากโครงการ/กิจกรรมนี้	4.76	.44	ดีมาก
5.2 ท่านสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากโครงการ/กิจกรรมนี้ไปใช้ ในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตวินัยวินัย ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.67	.48	ดีมาก
5.3 สิ่งที่ท่านได้รับจากโครงการ/กิจกรรมครั้งนี้ตรงตามความคาดหวัง ของท่าน	4.76	.44	ดีมาก
5.4 สัดส่วนระหว่างการฝึกอบรมภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ มีความเหมาะสม	4.76	.44	ดีมาก
5.5 ประโยชน์ที่ท่านได้รับจากโครงการ/กิจกรรม	4.81	.40	ดีมาก
โดยรวม	4.81	.41	ดีมาก

จากตาราง 28 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมประชุมในกิจกรรมที่ 1 การสร้างแกนนำของสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.81$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ความพึงพอใจต่อกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.68$) ความพึงพอใจต่อวิทยากร อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.68$) ความพึงพอใจต่อการอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.62$) ความพึงพอใจต่อกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.68$) ความพึงพอใจต่อสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.75$) ตามลำดับ

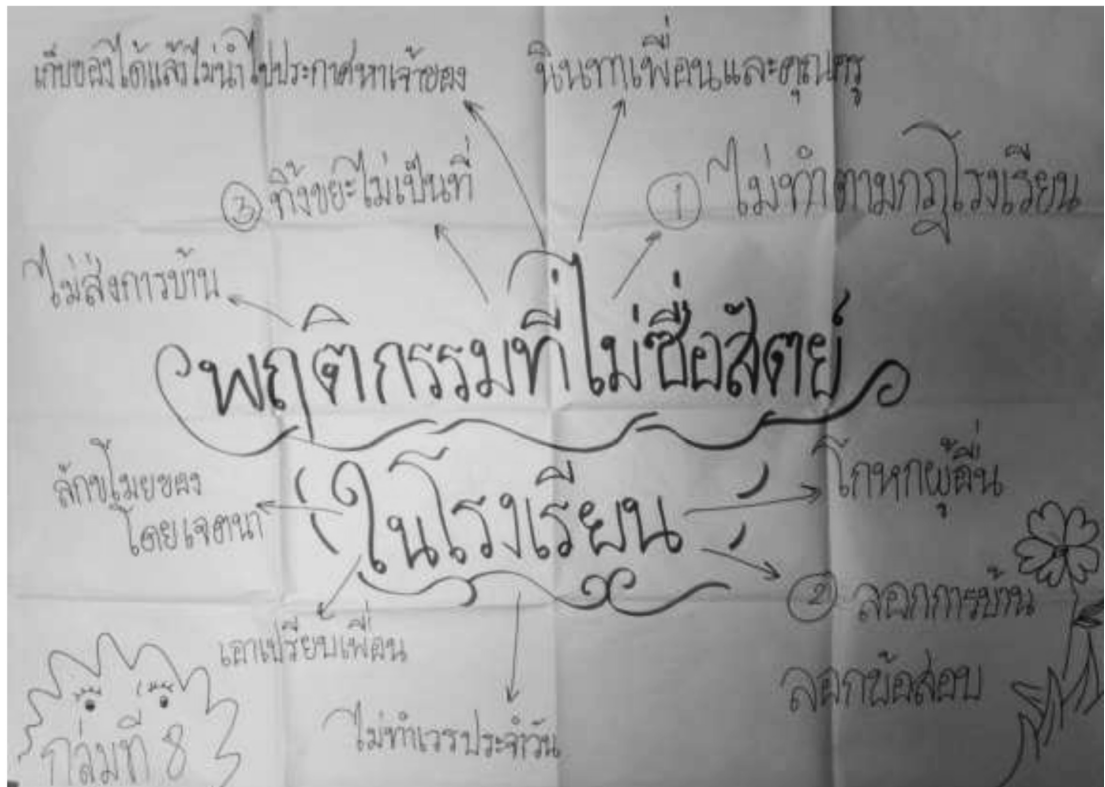
2. การพัฒนากลไกภายในสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

การดำเนินงานตามรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ในขั้นตอนที่ 2 เป็นการพัฒนากลไกภายในสถานศึกษาซึ่งบุคลากรเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยั่งยืนได้ กลไกด้านบุคลากรประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องและจำเป็นต้องมีบทบาทในการพัฒนาวินัยของนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ผลจากการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 2 สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

2.1 ผลการสะท้อนปัญหาของผู้เรียนเกี่ยวกับวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

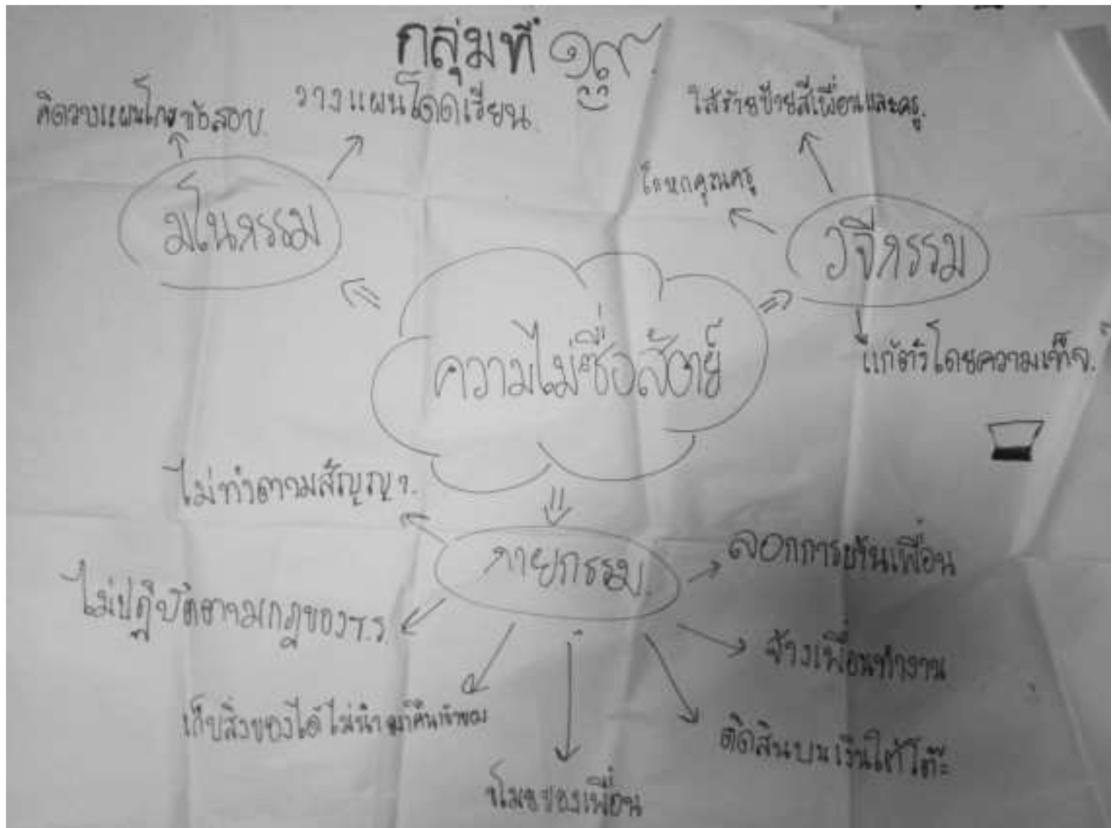
จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนปัญหาโดยการเขียนเป็นรายบุคคลและการเขียนสะท้อนปัญหาเป็นกลุ่มของผู้เรียนเกี่ยวกับวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต พบว่านักเรียนมีปัญหาคือความซื่อสัตย์สุจริตในแต่ละด้านโดยเรียงลำดับปัญหาที่มีความถี่สูงสุดไปหาความถี่ต่ำที่สุดดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง เป็นปัญหาที่นักเรียนพบเห็นพฤติกรรมของเพื่อนมากที่สุด เนื่องจากนักเรียนมักไม่ให้ความสำคัญกับการรักษาสัญญา การยึดมั่นในกติกาหรือระเบียบของโรงเรียน และข้อตกลงต่างๆ ในห้องเรียน จึงทำให้นักเรียนพบเห็นเพื่อนละเลยข้อตกลงหรือทำผิดระเบียบวินัย ดังตัวอย่างผลงานนักเรียนที่ร่วมกันสะท้อนปัญหา ดังภาพต่อไปนี้

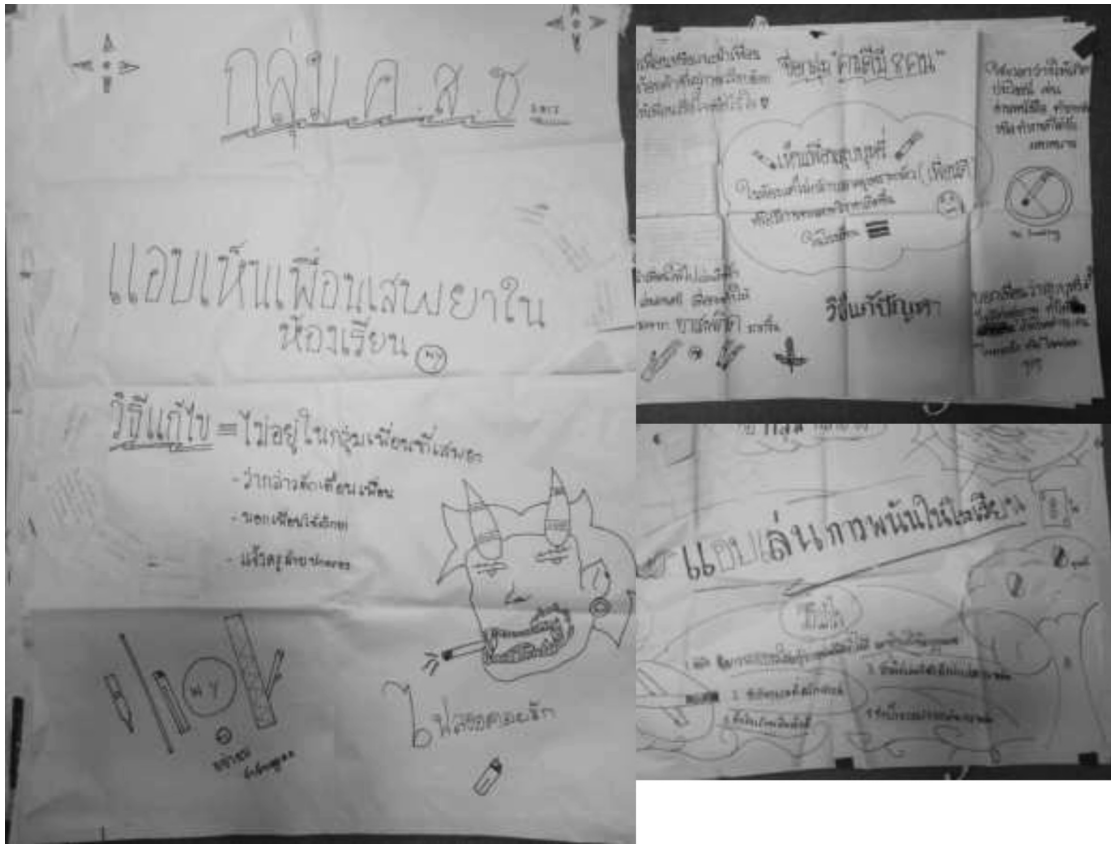
จากภาพข้างต้น แสดงให้เห็นว่านักเรียนพบเห็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง ได้แก่ การไม่ทำตามกฎของโรงเรียน ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ไม่ส่งการบ้าน ไม่ทำเวรประจำวัน การลอกการบ้านเพื่อน การลอกข้อสอบ เป็นต้น ซึ่งจากการสัมภาษณ์นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านนี้สรุปได้ว่า การไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงถือเป็นความผิดเพียงเล็กน้อย นักเรียนจึงไม่ได้ใส่ใจหรือให้ความสำคัญ เพราะไม่เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงว่าเป็นการสร้างปัญหาให้กับโรงเรียน เพราะการไม่รักษาข้อตกลงของนักเรียนหนึ่งคน กลายเป็นข้ออ้างให้กับนักเรียนคนอื่นๆ ในการละเมิดข้อตกลงเช่นกัน จนไม่มีใครปฏิบัติตามข้อตกลงในที่สุด ทั้งการไม่ทิ้งขยะ ไม่ทำเวรประจำวัน ทำให้ข้อตกลงที่กำหนดไว้ให้ปฏิบัติไม่มีความต่อเนื่องยั่งยืน นอกจากนั้น ผลจากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านนี้สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของนักเรียน และมีข้อสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาเหตุที่นักเรียนไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงส่วนหนึ่งเกิดจากนักเรียนรู้สึกต่อต้านข้อตกลงหรือกฎระเบียบต่างๆ ที่โรงเรียนกำหนดขึ้น โดยที่นักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วม จึงทำให้แสดงพฤติกรรมในทิศทางตรงกันข้ามกับข้อตกลงหรือกฎระเบียบต่างๆ ของโรงเรียน

2. ปัญหาเกี่ยวกับการบิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง เป็นปัญหาที่นักเรียนพบเห็นพฤติกรรมของเพื่อนมีความถี่เป็นอันดับที่ 2 ซึ่งพฤติกรรมที่นักเรียนพบเห็นเพื่อนกระทำจำนวนมาก คือ การพูดเท็จหรือพูดไม่ตรงกับความเป็นจริง ดังตัวอย่างผลงานนักเรียนที่ร่วมกันสะท้อนปัญหา ดังภาพต่อไปนี้

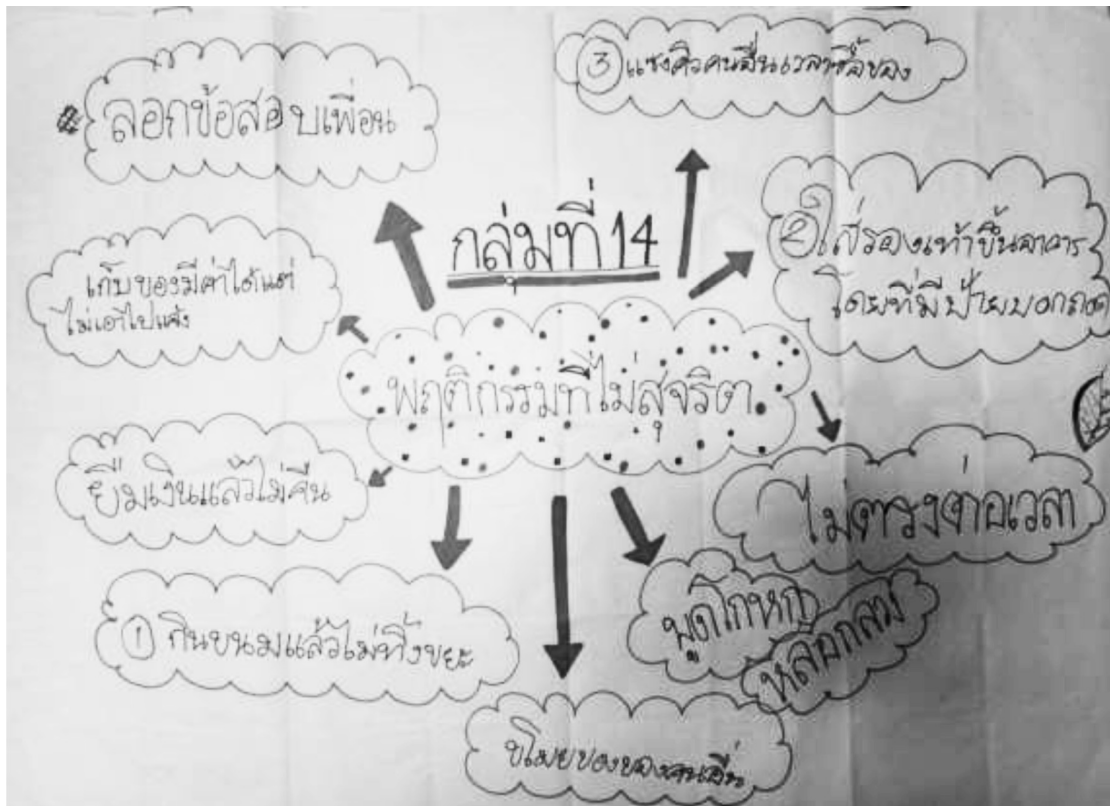
จากการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับสาเหตุของการบิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง ซึ่งนักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นการโกหก การใส่ร้ายป้ายสี และการแก้ตัวด้วยการพูดเท็จ มีสาเหตุมาจากความกลัวเป็นส่วนใหญ่ เช่น แก้วตัวที่ไม่ส่งการบ้านด้วยการพูดเท็จเพราะกลัวโดนทำโทษ หรือการโยนความผิดให้กับบุคคลอื่นโดยใช้ข้อมูลที่เป็นเท็จก็มีสาเหตุเนื่องจากกลัวว่าตนเองจะได้รับโทษจากการกระทำผิด เช่นเดียวกัน จากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารก็มีความคิดเห็นสอดคล้องกันและมีความคิดเห็นเพิ่มเติมสรุปได้ว่า ระบบการควบคุมวินัยโดยการลงโทษที่มากเกินไปอาจทำให้นักเรียนมีความหวาดกลัวหรือระแวง ทำให้ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตด้านนี้โดยแสดงพฤติกรรมการพูดเท็จเป็นจำนวนมาก

3. ปัญหาเกี่ยวกับการละอายเป็นและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด เป็นปัญหาที่นักเรียนพบเห็นพฤติกรรมของเพื่อนมีความถี่เป็นอันดับที่ 3 โดยพฤติกรรมที่นักเรียนพบเห็นเพื่อนกระทำ คือ การเสพยาเสพติดและของมีนเมา และเล่นการพนัน ดังตัวอย่างผลงานนักเรียนที่ร่วมกันสะท้อนปัญหา ดังภาพต่อไปนี้

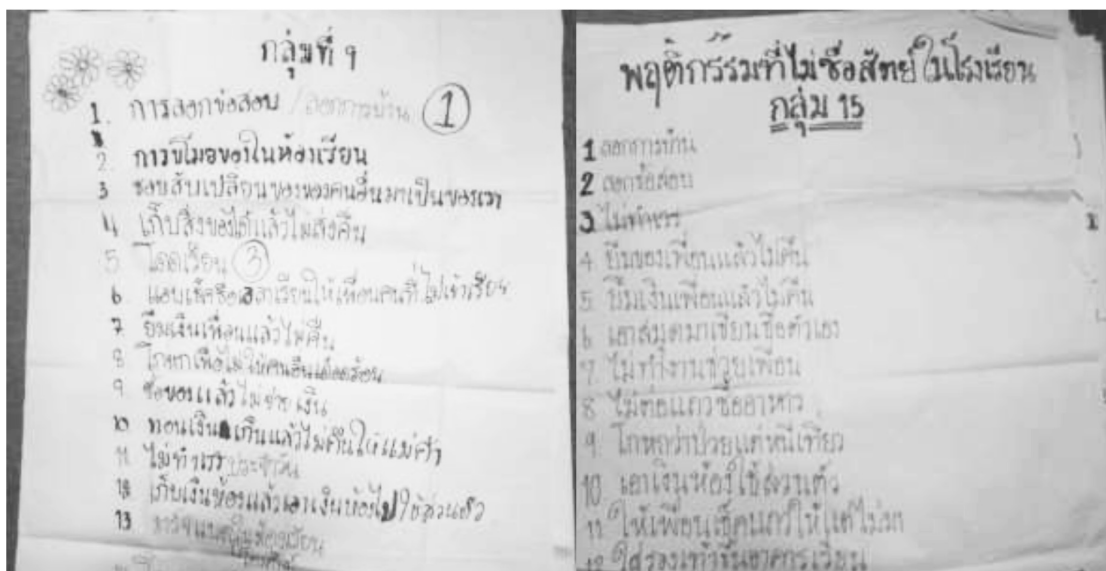
จากการสัมภาษณ์นักเรียนและครู สรุปได้ว่า ปัญหาการเสพยาเสพติดและของมีนเมา และการเล่นการพนัน ปรากฏค่อนข้างมีน้อย เพราะเป็นการกระทำที่มีโทษสูงมาก คนที่ถูกจับได้ว่าเสพยาเสพติดของมีนเมาจะมีโทษถึงขั้นไล่อุดและการเป็นที่รังเกียจของเพื่อนในโรงเรียน และเป็นเรื่องที่โรงเรียนรณรงค์ให้นักเรียนห่างไกลจากสิ่งเสพติดและของมีนเมาต่างๆ เหล่านี้เป็นประจำ จึงทำให้ปัญหาด้านนี้ไม่ปรากฏชัดเจน และนักเรียนมักปิดบังหรือไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุคคลที่เสพยาเสพติด เพราะถือเป็นบุคคลที่เป็นอันตราย เป็นที่เกรงกลัวของนักเรียนทั่วไป

4. ปัญหาเกี่ยวกับการเบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน เป็นปัญหาที่นักเรียนพบเห็นพฤติกรรมของเพื่อนมีความถี่เป็นอันดับที่ 4 โดยพฤติกรรมที่นักเรียนพบเห็นเพื่อนกระทำ คือ การยืมของแล้วไม่คืน และการลักขโมย ดังตัวอย่างผลงานนักเรียนที่ร่วมกันสะท้อนปัญหา ดังภาพต่อไปนี้

จากการสัมภาษณ์นักเรียน ครู และผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาการลักขโมย สรุปได้ว่า ปัญหาการลักขโมยมีค่อนข้างมีน้อย และสาเหตุของการลักขโมยส่วนใหญ่เกิดจากความขาดแคลนของนักเรียน เพราะครอบครัวมีฐานะยากจน เมื่ออยากได้ทรัพย์สินของคนอื่นแต่ไม่สามารถซื้อได้ จึงใช้วิธีการขโมย และการลักขโมยถือเป็นการกระทำที่มีความผิดสูงมาก คนที่ถูกจับได้ว่าเป็นขโมยจะต้องรับโทษหลายด้าน ทั้งการตี การประจาน และการเป็นที่รังเกียจของเพื่อนในโรงเรียน นอกจากนี้โรงเรียนยังเน้นย้ำเกี่ยวกับวินัยด้านนี้อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ปัญหาเกี่ยวกับการไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อนเป็นปัญหาที่ปรากฏน้อยครั้งในรอบปี

5. ปัญหาเกี่ยวกับการประพฤติหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย เป็นปัญหาที่นักเรียนพบเห็นพฤติกรรมของเพื่อนมีความถี่เป็นอันดับสุดท้าย โดยพฤติกรรมที่นักเรียนพบเห็นเพื่อนกระทำคือ เก็บเงินจากเพื่อนในชั้นเรียนแล้วนำเงินไปใช้จ่ายส่วนตัว และรับจ้างทำรายงานให้เพื่อน เป็นต้น ดังภาพแสดงความคิดเห็นจากการระดมสมองของนักเรียนต่อไปนี้

จากการสัมภาษณ์นักเรียนและครู สรุปได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับการประพฤติหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสียมักเกิดขึ้นน้อยครั้ง เพราะนักเรียนส่วนใหญ่จะต้องการการยอมรับจากเพื่อนและครูในโรงเรียน ในขณะที่การหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสียถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชันอีกรูปแบบหนึ่ง เป็นการกระทำที่เพื่อนนักเรียนและครูไม่ยอมรับ ดังนั้น นักเรียนจึงพยายามหลีกเลี่ยงที่จะแสดงพฤติกรรมหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสียหรือการคดโกงเพื่อนในชั้นเรียนดังกล่าว

2.2 ผลการพัฒนา กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาด้านความซื่อสัตย์สุจริต

1. กลไกด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรฝ่ายต่างๆ ได้มีบทบาทในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต สรุปได้ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคน มีความคิดเห็นที่แสดงถึงการเห็นความสำคัญของการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตอย่างชัดเจน การสนับสนุนเชิงนโยบายของผู้บริหารอันดับแรกคือการมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ประกอบด้วย บุคลากรฝ่ายงานบริหาร ได้แก่ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในการดำเนินการประสานงานเตรียมการ ออกแบบโครงการและกิจกรรม ดำเนินการตามโครงการ และติดตามผลของโครงการ

ต่อจากนั้นสถานศึกษาได้จัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินการอย่างเป็นระบบมากขึ้น และบุคลากรได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒनावินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีการแบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ และวางแผนการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง รวมทั้งนำแนวคิดจากการประชุมไปสู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำโครงการ เช่น โครงการคุณธรรมในทุกห้องเรียน โครงการธนาคารขยะ โครงการธนาคารความดี เป็นต้น

1.2 ครูมีบทบาทในการมอบหมายภาระงานให้กับนักเรียนเพื่อฝึกฝนเรียนรู้วินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตฝ่ายกิจกรรมและโครงการต่างๆ ทั้งโครงการระดับสถานศึกษาและกิจกรรมของห้องเรียน โดยภาพรวมเมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ก็จะส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการทำงานอย่างชัดเจน

1.3 นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติจากกิจกรรมที่โครงการจัดเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต และสร้างเจตคติ รวมทั้งค่านิยมของความซื่อสัตย์สุจริต นอกจากนั้นยังได้ฝึกฝนทักษะด้านความซื่อสัตย์จากกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดขึ้น เช่น โครงการคุณธรรมของห้องเรียนต่างๆ โครงการธนาคารขยะ โครงการเสริมทักษะอาชีพสุจริต โครงการชื่นชมความดี โครงการฝึกจิตยามเช้า โครงการฟังธรรม โครงการวันเสาร์เช้าวัด เป็นต้น และนักเรียนยังได้มีบทบาทในการริเริ่มกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต เช่น การทำหนังสือเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต กิจกรรมการสร้างฝายชะลอน้ำให้กับชุมชน เป็นต้น จากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่า บทบาทของนักเรียนในการเป็นเยาวชนให้คำปรึกษา หรือ YC ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ แต่นักเรียนเองก็มีการให้คำปรึกษาเพื่อนแบบไม่เป็นทางการเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวต่างๆ แต่เมื่อมีปัญหาด้านการเรียน นักเรียนจะปรึกษาครูเป็นหลัก

1.4 ผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรบางส่วนที่นักเรียนจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดขึ้น เช่น กิจกรรมธนาคารขยะ เป็นกิจกรรมที่ได้รับบริการสนับสนุนจากผู้ปกครอง โดยมีผู้ปกครองบางส่วนร่วมเก็บรวบรวมขยะในชุมชนเพื่อให้นักเรียนนำมาขายเพื่อเป็นการระดมทุนสำหรับใช้จ่ายในการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน จากการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนและครู พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนจะสนับสนุนกิจกรรมที่เห็นว่าช่วยแบ่งเบาภาระด้านการเงิน ในขณะที่กิจกรรมบางส่วนที่ผู้ปกครองต้องสนับสนุนค่าใช้จ่าย ผู้ปกครองบางส่วนจะแสดงความคิดเห็นในลักษณะไม่เห็นด้วย และผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรจะมีทัศนคติที่ไม่สนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมฝึกทักษะอาชีพด้านการเกษตร เช่น การปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ เนื่องจากต้องการให้นักเรียนตั้งใจมุ่งมั่นในการเรียนรู้ทางวิชาการเพื่อสอบเรียนต่อให้ได้ในระดับที่สูงขึ้น และผู้ปกครองต้องการให้ลูกประกอบอาชีพอื่นที่สบายมากขึ้น มีรายได้ที่มั่นคงมากขึ้น เช่น อาชีพรับราชการ อาชีพที่มีเงินเดือนในบริษัทต่างๆ เป็นต้น

2. กลไกด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน สถานศึกษาส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทำหน้าที่เป็นแกนนำเพื่อ

ประสานงานกับบุคลากรฝ่ายต่างๆ และเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยสอดแทรกความรู้ และฝึกฝนวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียน จากการสังเกตและสัมภาษณ์ครู พบว่า การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตที่สังเกตได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ ได้แก่ การทำสมาธิก่อนการเรียน การชื่นชมความดีของนักเรียนจากการทำงาน การกระตุ้นเตือนนักเรียน ให้ปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต การเตือนภัยจากยาเสพติด การห้ามลักขโมย การตั้งกฎกติกา ให้ปฏิบัติในชั้นเรียน การมอบหมายงานให้อ่านศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต และการให้ ทำโครงการคุณธรรมจริยธรรม ส่วนของการฝึกวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตโดยบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือการบูรณาการกับกิจกรรมเสริมสร้างวินัยโดยตรง ยังไม่ปรากฏอย่างชัดเจน เนื่องจากครูผู้สอนยังไม่มั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูยังไม่สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการข้ามกลุ่มสาระเพื่อเสริมสร้างวินัยด้าน ความซื่อสัตย์สุจริตได้อย่างชัดเจนเพราะยังกังวลว่ากิจกรรมการฝึกฝนทักษะวินัยด้านความซื่อสัตย์ สุจริตจะทำให้ใช้เวลามากแล้วกระทบกับเวลาในการเรียนเนื้อหาที่จะถ่ายทอดให้นักเรียนศึกษาเรียนรู้ ได้อย่างครบถ้วนตามหนังสือเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังกังวลกับเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยมีความกังวลว่าการให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเสริมสร้างวินัย ที่ใช้เวลามากเกินไปจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตกต่ำลง ซึ่งเป็นสภาพที่ผู้บริหาร สถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนไม่พึงประสงค์

3. กลไกด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทุกโรงเรียนมีการกำหนดโครงการเพื่อเป็น กิจกรรมเสริมหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต และวินัย ด้านอื่นๆ เช่น ความรับผิดชอบ จิตสาธารณะ เป็นต้น เช่น โครงการสร้างฝายเก็บกักน้ำให้กับชุมชน นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติทั้งการระดมทุน การลงแรงทำฝายร่วมกับชุมชน และเรียนรู้แบบอย่างความ เสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริตจากบุคคลที่มีจิตอาสาร่วมสร้างฝายให้กับชุมชน นอกจากนี้ บาง โรงเรียนใช้เทคนิคการจัดตั้งคณะสีเพื่อแข่งขันระดมทุนจากโครงการธนาคารขยะ เป็นวิธีการที่ทำให้ นักเรียนแข่งขันกันเก็บขยะภายในโรงเรียนและในชุมชนเพื่อนำมาจำหน่ายเป็นเงินทุนสำหรับการแข่งขัน กีฬาสี เป็นวิธีการกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนฝึกวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตและพัฒนา คุณลักษณะด้านอื่นๆ เช่น จิตสาธารณะ ความอดทน ความประหยัด ความรับผิดชอบ เป็นต้น

4. กลไกด้านระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ทุกโรงเรียนมีการกำหนดโครงการ ที่เชื่อมโยงกับกลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต แล้วบรรจุโครงการเหล่านั้นไว้ในแผน ปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน เพื่ออนุมัติงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานในรอบปีจากคณะกรรมการ สถานศึกษา มีโครงสร้างผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนทั้งระดับผู้บริหาร และครูผู้สอนโดยมีคำสั่งแต่งตั้งให้ ปฏิบัติหน้าที่ และมีการติดตามผลการดำเนินงานโดยนำประเด็นเกี่ยวกับความก้าวหน้าของงานด้าน การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตไว้เป็นวาระหนึ่งของการประชุมในรูปแบบ PLC ซึ่งเป็น กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการเป็นปกติตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

3. ผลการนิเทศติดตามช่วยเหลือเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

3.1 ลักษณะความเป็นชุมชน ผลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่า ความเป็นชุมชน (Community) ภายในสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้น สังเกตได้จากองค์ประกอบของความเป็นชุมชนมีความชัดเจนและเข้มแข็งมากขึ้น ดังนี้

1) การยึดโยงภายในต่อกันด้วยค่านิยม (Values) พบว่า บุคลากรทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ต่างเห็นความสำคัญของวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต และเห็นด้วยกับการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต เพราะเป็นทักษะสำคัญในการดำเนินชีวิตให้เจริญมั่นคง บุคลากรทุกฝ่ายส่วนใหญ่เชื่อในค่านิยมที่ว่า “ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน” ว่าเป็นจริงและควรยึดถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ดังนั้น กลไกด้านบุคลากรจึงให้การสนับสนุนโครงการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตและร่วมมือในการดำเนินงานเป็นอย่างดี

2) การมีแนวคิด (Ideas) ที่สอดคล้องกัน บุคลากรทุกฝ่ายเห็นด้วยกับเป้าหมายการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และร่วมกันเสนอแนวคิดเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมของสถานศึกษาในการดำเนินการได้อย่างยั่งยืน บุคลากรร่วมกันค้นหาจุดแข็งของสถานศึกษาที่จะนำมาเป็นเงื่อนไขของความสำเร็จที่สำคัญ เช่น การค้นหากิจกรรมหรือโครงการที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องและมีความเข้มแข็งอยู่แล้วจะได้รับการสานต่อและเชื่อมโยงมายังกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ส่วนจุดอ่อนของสถานศึกษา เช่น พื้นฐานด้านวินัยเดิมและทัศนคติต่อความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน รวมทั้งศักยภาพในการสนับสนุนการดำเนินงานของผู้ปกครอง ปัจจัยเหล่านี้โรงเรียนก็นำมาเป็นประเด็นพิจารณาในการกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานที่เหมาะสม บางโรงเรียนไม่สามารถเชิญผู้ปกครองมารับฟังคำชี้แจงหรือทำกิจกรรมร่วมกันได้ ก็จะคิดหาวิธีการสื่อสารกับผู้ปกครองผ่านช่องทางอื่นๆ เป็นต้น

3) ความผูกพัน (Commitments) กลไกบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานจะมีความผูกพันมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่ได้ดำเนินงานร่วมกัน แสดงความรักใคร่ผูกพันกันให้สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน โดยกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนมีความผูกพันกันมากขึ้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติร่วมกัน นักเรียนได้เผชิญปัญหาและแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการคุณธรรม โครงการธนาคารขยะของคณะสี กิจกรรมเรียนรู้ฝึกฝนทักษะอาชีพสุจริต กิจกรรมการทำหนังสือ กิจกรรมการสร้างฝายชะลอน้ำของชุมชน เป็นต้น ส่วนครูและผู้บริหารเริ่มมีความเข้าใจกันมากขึ้นจากการประชุมแบบ PLC ทำให้มีการเปิดใจรับฟังปัญหาและยอมรับปัญหาที่แท้จริงของสถานศึกษา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการคิดหาวิธีแก้ไขร่วมกัน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่ทำให้ครูและผู้บริหารผูกพันและไว้วางใจกันมากขึ้น

3.2 ลักษณะการเรียนรู้ของชุมชน จากการสังเกตและสัมภาษณ์ครูและนักเรียน พบว่าสถานศึกษามีความพยายามในการสืบเสาะค้นหาวิธีการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนในแนวทางที่ถูกต้องดีงามยิ่งขึ้น ทุกโรงเรียนได้ยอมรับแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยภายในตัวนักเรียน เช่น การฝึกฝนวินัยและพัฒนาจิตใจโดยการทำกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา การฝึกฝนวินัยผ่านกิจกรรมเรียนรู้ทักษะอาชีพสุจริต การใช้เทคนิคการเสริมสร้างวินัยเชิงบวก การนำกิจกรรมฝึกจิตและสมาธิมาใช้แทนกิจกรรมการอบรมหน้าเสาธง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้แนวทางใหม่ๆ ในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน มีการนำประเด็นความสำเร็จและความล้มเหลวจากการดำเนินงานมาเป็นหัวข้อของการประชุม เพื่อร่วมกันเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานมีความชัดเจนและก้าวหน้ายิ่งขึ้น และมีการติดตามผลรวมทั้งชื่นชมความสำเร็จจากการดำเนินงานผ่านกลุ่มเครือข่ายออนไลน์ ซึ่งบุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมของบุคคลอื่นเพื่อนำมาพัฒนางานของตนเอง และยังได้รับความภาคภูมิใจจากคำชื่นชมของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายออนไลน์เหล่านั้นด้วย ความเป็นชุมชนของบุคลากรที่เข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายออนไลน์จึงมีความผูกพันกันมากขึ้น

4. ผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นการจัดกิจกรรมให้โรงเรียนทั้ง 5 แห่ง ที่เข้าร่วมโครงการได้ถ่ายทอดประสบการณ์ความสำเร็จของตนเอง และเรียนรู้เทคนิควิธีการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของบุคคลอื่น ผลจากการสังเกต พบว่า บุคลากรจากโรงเรียนต่างๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความสนใจเนื้อหาสาระของแต่ละโรงเรียนที่นำเสนอถึงแนวคิดและวิธีการเสริมสร้างวินัย และมีความภาคภูมิใจที่ได้นำเสนอภาพความสำเร็จจากการดำเนินงานของตนเอง และผลจากการสัมภาษณ์บุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม พบว่าผู้เข้าร่วมมีความพึงพอใจในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับมาก และต้องการให้มีกิจกรรมในลักษณะนี้อีกอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นกิจกรรมที่ทำให้ได้เรียนรู้เทคนิควิธีการดำเนินงานใหม่ๆ ในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการในสถานศึกษาของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้

ตอนที่ 3 ผลการประเมินและสังเคราะห์รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

1. ผลการเปรียบเทียบวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังดำเนินการตามรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบความซื่อสัตย์สุจริตก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ

ผลการวัด ความซื่อสัตย์สุจริต	N	\bar{X}	SD	t	P-value
ก่อนเข้าร่วมโครงการ	304	3.84	.48	.3548	.728
หลังเข้าร่วมโครงการ	304	3.85	.43		

จากตาราง 29 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีคะแนนเฉลี่ยความซื่อสัตย์สุจริตโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากทั้งก่อนดำเนินการโครงการ ($\bar{X} = 3.84$) และหลังดำเนินการโครงการ ($\bar{X} = 3.85$) โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์สุจริตหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ปัจจัยความสำเร็จในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาด้านความซื่อสัตย์สุจริต

จากการประเมินผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต สามารถสังเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่เป็นเงื่อนไขความสำเร็จในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญมากในการเสริมสร้างวินัยและความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน ผู้บริหารควรมีบทบาทเป็นผู้นำในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาวินัยนักเรียนประกอบด้วยงานต่างๆ ดังนี้ การวางแผนนโยบาย การอำนวยความสะดวก การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน การให้การสนับสนุนงบประมาณ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการพัฒนาวินัย การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การให้การนิเทศ และการประเมินผล นโยบายของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของบุคลากรเป็นอย่างยิ่ง จากผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังกังวลกับเรื่องผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนของนักเรียน โดยมีความกังวลว่าการให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเสริมสร้างวินัยที่ใช้เวลา
มากเกินไปจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตกต่ำลง ซึ่งเป็นสภาพที่ผู้บริหารสถานศึกษา
และผู้ปกครองนักเรียนไม่พึงประสงค์ ความกังวลดังกล่าวทำให้ครูไม่กล้าเปลี่ยนแปลงกิจกรรม
การเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติมากขึ้น การฝึกฝนวินัยจึงยังเป็นการบอกให้ปฏิบัติมากกว่าจัดสถานการณ์
ให้ปฏิบัติจนเป็นนิสัย นอกจากนี้ บทบาทของผู้บริหารในการสนับสนุนโครงการและติดตามความ
คืบหน้า รวมทั้งการส่งเสริมให้กำลังใจครูที่เป็นผู้รับผิดชอบด้านวินัย เป็นบทบาทที่ส่งผลต่อกำลังใจ
และความมุ่งมั่นในการทำงานของครูเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ การแสดงท่าทีเปิดรับฟังข้อมูลของ
ผู้บริหาร ถือเป็นบุคลิกที่ทำให้ครูกล้าสะท้อนข้อมูลที่เป็นจริงให้ผู้บริหารรับทราบ ทั้งข้อมูลด้านความ
สำเร็จและความล้มเหลวจากการดำเนินงาน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เมื่อนำมาเป็นหัวข้อในการประชุมเพื่อหา
แนวทางพัฒนา จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

2. พื้นฐานด้านความไม่เรียนรู้และการมีเป้าหมายชีวิตของนักเรียน จากการ
สังเกตการณ์ร่วมกิจกรรมของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มีความไม่เรียนรู้และการมีเป้าหมายชีวิตอย่าง
ชัดเจนจะมีความสนใจและร่วมปฏิบัติกิจกรรมดีมากในทุกขั้นตอน มีการตอบสนองที่ดี ตอบคำถาม
และมั่นใจในตนเอง และซึมซับองค์ความรู้ได้ดี ส่วนนักเรียนที่ขาดเป้าหมายการดำเนินชีวิตที่ชัดเจน
เป็นนักเรียนในกลุ่มนี้มักมีปัญหาทางครอบครัว มีลักษณะเป็นคนสมาธิค่อนข้างสั้น สนใจการเล่นสนุก
มากกว่าการเรียนรู้ และมักไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม แนวทางการแก้ปัญหาให้นักเรียนที่เป็น
ปัญหานี้ต้องมีการกระตุ้นอย่างต่อเนื่อง ให้การเสริมแรงด้วยรางวัลสิ่งของ การชื่นชม การยอมรับจาก
สังคมกลุ่มเพื่อน ให้บทบาทในการเป็นผู้นำ และให้ปฏิบัติกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์
ต่อการดำเนินชีวิตอย่างชัดเจน โดยเฉพาะกิจกรรมฝึกฝนทักษะอาชีพสุจริตโดยให้นักเรียนได้เรียนรู้
ทักษะการประกอบอาชีพอย่างง่ายในท้องถิ่น ได้แก่ การแปรรูปเห็ด การทำสบู่ผสมสมุนไพร การทำงาน
ไบตอง การนวดฝ่าเท้า การทำขนม การทำธูปหอมผสมสมุนไพร และการทำเครื่องปั้นดินเผา
ดังตัวอย่างภาพกิจกรรม

จากการสังเกต พบว่า นักเรียนทุกกลุ่มให้ความสนใจกิจกรรมฝึกฝนทักษะอาชีพสุจริตเป็นอย่างดี รวมทั้งนักเรียนกลุ่มที่พื้นฐานด้านวินัยในระดับต่ำก็มีสมาธิกับการทำงานที่มอบหมายอย่างชัดเจน ตรงข้ามกับกิจกรรมการเรียนรู้วินัยที่เป็นการบรรยาย การฟังธรรมะ การฝึกสมาธิ การรับฟังการอบรม นักเรียนกลุ่มนี้จะไม่สนใจมากนัก จากสภาพความแตกต่างของนักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 30 ลักษณะพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้วินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน

ประเภทผู้เรียน	ลักษณะพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้วินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต
กลุ่มแกนนำการเรียนรู้ด้านความซื่อสัตย์สุจริต จำนวน ร้อยละ 20	เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีความใฝ่เรียนรู้และการมีเป้าหมายชีวิตในระดับสูง สนใจร่วมปฏิบัติกิจกรรมดีมากในทุกขั้นตอน มีการตอบสนองที่ดี ตอบคำถามและมั่นใจในตนเอง และซิมซ์บองค์ความรู้ได้ดี
กลุ่มที่พร้อมเรียนรู้ด้านความซื่อสัตย์สุจริต จำนวนร้อยละ 45	เป็นนักเรียนที่ยังมีความเชื่อมั่นศรัทธาในความดีงาม มีความพร้อมที่จะปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายให้ แต่ทักษะการคิดค่อนข้างน้อย ทำให้เชื่อมโยงความรู้และทักษะได้ช้า ต้องมีกติกาและการชี้แจงแนวปฏิบัติและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
กลุ่มที่ไม่พร้อมเรียนรู้ด้านความซื่อสัตย์สุจริต จำนวนร้อยละ 30	เป็นนักเรียนที่มีพื้นฐานทักษะการคิดค่อนข้างน้อย ขาดเป้าหมายการดำเนินชีวิตที่ชัดเจน มีสมาธิค่อนข้างต่ำ นักเรียนในกลุ่มนี้มักมีปัญหาทางครอบครัว มีปัญหาติดเกม สนใจการเล่นมากกว่าการเรียน ต้องอาศัยแรงกระตุ้นอย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมต้องปรับเปลี่ยนเป็นระยะโดยใช้รางวัลในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้
กลุ่มต่อต้านการเรียนรู้ด้านความซื่อสัตย์สุจริต จำนวนร้อยละ 5	เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีความเชื่อแบบผิดหรือหลงผิด หรือมีปัญหาด้านความคิดและอารมณ์ ไม่สามารถกำกับตนเองได้ มีความคิดว่าการทำความดีเป็นสิ่งไม่สำคัญในชีวิต สนใจความสนุกสนานจากการเล่นมากกว่าการเรียน ไม่พร้อมให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม มีพื้นฐานทักษะการคิดน้อย ขาดเป้าหมายชีวิตและสมาธิค่อนข้างต่ำ ต้องอาศัยแรงกระตุ้นอย่างต่อเนื่อง มีการเสริมแรงด้วยรางวัล และการจัดกิจกรรมต้องปรับเปลี่ยนเป็นระยะ โดยสอดแทรกเกมหรือกิจกรรมที่สนุกสนานให้ปฏิบัติระหว่างการเรียนรู้

3. ความมั่นคงของครอบครัวและฐานะทางเศรษฐกิจชุมชนรอบสถานศึกษา เป็นสภาพแวดล้อมรอบสถานศึกษาที่เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน นักเรียนจำนวนมากที่ครอบครัวมีฐานะยากจน ทำให้นักเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน จนมีการลักขโมยอุปกรณ์เครื่องเขียนของเพื่อน นอกจากนี้นักเรียนที่มีฐานะยากจนมักจะมีปัญหาครอบครัวหย่าร้าง มีปัญหาขาดความอบอุ่น มีสภาพอารมณ์ที่ไม่มั่นคง มีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อต้านระเบียบวินัย และมีความเสี่ยงที่จะเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดและของมีนเมาต่างๆ จากสภาพที่เกิดขึ้นสามารถสรุปได้ว่าสภาพชุมชนและครอบครัวที่ไม่มั่นคงทั้งฐานะทางเศรษฐกิจและความอบอุ่นภายในครอบครัว ส่งผลให้นักเรียนมีทัศนคติไปในทางต่อต้านการเรียนรู้อย่างน้อยและมีความคิดเห็นในลักษณะยกย่องคนที่ทำไม่ดีและเหยียดหยามคนที่ทำดี ซึ่งเป็นโลกทัศน์ที่ผิดพลาดทำให้มีแนวโน้มเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขหรือการกระทำผิดที่รุนแรงมากขึ้น

4. ขนาดและตำแหน่งที่ตั้งของสถานศึกษา จากผลการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันจะมีความพร้อมในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตแตกต่างกัน โดยลักษณะของนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางมักตั้งอยู่แถบชานเมืองหรือตามอำเภอต่างๆ เป็นโรงเรียนที่นักเรียนที่มีปัญหาครอบครัวมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ เช่น ครอบครัวหย่าร้าง ครอบครัวที่ใช้ความรุนแรง ครอบครัวที่ติดพันัน ครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ครอบครัวที่พ่อแม่ลูกไม่ได้อยู่ด้วยกันแต่คนที่เลี้ยงดูลูกเป็นตายายหรือญาติ ซึ่งครอบครัวลักษณะดังกล่าวมักไม่ได้ใส่ใจดูแลหรือปลูกฝังวินัยให้กับนักเรียนเท่าที่ควร ทำให้นักเรียนเหล่านี้มักรวมกลุ่มกันทำพฤติกรรมที่เสี่ยง เช่น การหนีเรียน การเล่นเกม การเล่นการพนัน การเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และมักจะชักจูงเพื่อนให้มีความเชื่อในทางที่ตรงข้ามกับคุณงามความดี หรือต่อต้านการเรียนรู้นักเรียนบางคนมีความคิดโกรธแค้นสังคมหรือคนรอบข้าง ไม่ไว้วางใจคนรอบข้าง และไม่เห็นความสำคัญของการทำความดี โดยมีข้ออ้างแบบผิดๆ เช่น ทำดีก็ไม่ได้ดี เป็นต้น จากลักษณะดังกล่าว จึงจำแนกศักยภาพในการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนเป็น ได้ดังนี้

4.1 โรงเรียนขนาดใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีศักยภาพในการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตสูงเพราะมีระบบการคัดเลือกนักเรียนที่มีความพร้อมสูงในการเรียน ลักษณะของนักเรียนส่วนใหญ่จะมีครอบครัวที่สมบูรณ์ มีการปลูกฝังวินัยที่ดีในครอบครัว เป็นนักเรียนที่มีความหวังในอนาคตและมีเป้าหมายการดำเนินชีวิตที่ชัดเจน

4.2 โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนจำนวนน้อย ครูสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ชนบทซึ่งอยู่กับครอบครัวที่สมบูรณ์ ครอบครัวให้การดูแลสั่งสอนและปลูกฝังด้านคุณธรรมหรือเป็นแบบอย่างให้อย่างใกล้ชิด ทำให้นักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กให้ความร่วมมือได้เป็นอย่างดี

4.3 โรงเรียนขนาดกลาง ส่วนมากจะตั้งอยู่แถบชานเมืองหรือในพื้นที่กึ่งชนบทตามอำเภอต่างๆ เป็นโรงเรียนที่ประกอบด้วยนักเรียนหลากหลายแบบ

5. ความต่อเนื่องในการดำเนินงานและความพร้อมด้านทรัพยากรของสถานศึกษา ผลจากการสัมภาษณ์ครูและนักเรียน ได้ข้อสรุปที่สอดคล้องกัน คือ จากอดีตที่ผ่านมาโรงเรียนมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวินัยเป็นจำนวนมาก แต่กิจกรรมเหล่านั้นมักไม่มีความต่อเนื่อง กิจกรรมในบางโครงการถูกผูกมัดไว้กับบุคลากรคนใดคนหนึ่ง เมื่อบุคลากรคนดังกล่าวโยกย้ายหรือเกษียณอายุราชการ กิจกรรมก็ไม่ได้รับการสานต่อ นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่ผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาวินัยนักเรียนถูกมอบหมายงานให้เปลี่ยนหน้าที่ไปรับผิดชอบโครงการอื่นๆ จำนวนหลายโครงการจนไม่สามารถดูแลสานต่อโครงการด้านวินัยนักเรียนให้ต่อเนื่องได้ และปัญหาความไม่ต่อเนื่องส่วนหนึ่งเกิดจากกิจกรรมที่กำหนดขึ้นตามนโยบายของส่วนกลางสั่งการให้โรงเรียนต้องปฏิบัติ ทำให้โรงเรียนที่มีทรัพยากรและบุคลากรไม่เพียงพอต้องทิ้งโครงการเดิมที่ดำเนินการอยู่ เพราะเป็นภาระหนักจนไม่สามารถรับผิดชอบงานได้ทั้งหมด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยและพัฒนาแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต
2. เพื่อปฏิบัติการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต
3. เพื่อประเมินและพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

สรุปผลการวิจัย

1. การสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ปรากฏผลตามขั้นตอนการวิจัยแต่ละขั้น ดังนี้

1.1 ผลการถอดบทเรียนจากโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริต แล้วสรุปสารสนเทศสำคัญที่นำมาใช้ในการพัฒนาแบบ กลไกการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต สรุปผลจากการศึกษาโรงเรียนสุจริตที่ประสบความสำเร็จหลายๆ แห่ง พบว่า กิจกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตได้ดำเนินการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน แบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่

1.1.1 การจัดทำกิจกรรมค่ายส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ จัดกิจกรรม “ค่ายเยาวชนคนดีของแผ่นดิน” จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยบูรณาการกับกิจกรรมปลูกจิตสำนึก

สุจริต ค่ายกิจกรรมพัฒนาผู้นำนักเรียน และส่งตัวแทนนักเรียนเข้าร่วมเป็นวิทยากรค่ายส่งเสริมความสุจริตของโรงเรียนอื่น

1.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การกำหนดกติกาในชั้นเรียนและการย้ำเตือนผู้เรียนเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในระหว่างการเรียนรู้ การเสริมแรง และชื่นชมยกย่องบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และการใช้เยาวชนให้คำปรึกษา (YC) เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อนนักเรียนทั้งการให้คำแนะนำจากเยาวชนให้คำปรึกษากลุ่มแกนนำจากส่วนกลาง และเยาวชนให้คำปรึกษาประจำห้องเรียน

1.1.3 การใช้สถานนักเรียนเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับน้อง จัดเวรนักเรียนรับผิดชอบติดตามพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน การใช้สถานนักเรียนประกาศชื่นชมความดีของเพื่อน และการจัดงานการระดมทุนจากผู้ปกครองและชุมชน

1.1.4 การใช้ชุมชนเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ การประชุมสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างโรงเรียนกับประชาคมหมู่บ้าน กิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพสุจริตร่วมกับชุมชน และกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพสุจริตร่วมกับชุมชน

1.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตจำแนกการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับความซื่อสัตย์สุจริต และ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำถึงปานกลาง ($r = .375 - .486$) โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์สุจริตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงสุด 3 อันดับแรก คือ ทศนคติต่อความซื่อสัตย์สุจริต (X1) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r=.489$) รองลงมาคือ ลักษณะมุ่งอนาคต (X2) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r=.427$) และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X4) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r=.391$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนมีค่าเท่ากับ .553 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 5 ตัวร่วมกันพยากรณ์ความซื่อสัตย์สุจริต ร้อยละ 30.5 คำนวณหาความสำคัญแต่ละปัจจัยในรูปคะแนนดิบ (b) มีค่าตั้งแต่ .005 ถึง .294 และในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) มีค่าตั้งแต่ .006 ถึง .310 โดยพบว่า ทศนคติต่อความซื่อสัตย์ (X1) ลักษณะมุ่งอนาคต (X2) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (X4) และ สภาพแวดล้อมทางสังคม (X5) ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์ โดยใช้ปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยเป็นตัวพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Y = 1.140 + .294 X1^* + .114 X2^* + .005 X3 + .106 X4^* + .089 X5^*$$

$$Z = .310 X1^* + .125 X2^* + .006 X3 + .146 X4^* + .113 X5^*$$

1.3 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของแบบวัดความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

โมเดลการวัดความซื่อสัตย์สุจริตในงานวิจัยนี้วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร คือ การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง (Y1.1) การละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด (Y1.2) การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง (Y1.3) การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน (Y1.4) การไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย (Y1.5)

ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลจำนวน 10 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) 9 คู่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .065 - .758 ด้านขนาดความสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำถึงสูง โดยตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความผันแปรร่วมกัน (R^2) ระหว่าง .423 % ถึง 57.45% เมื่อพิจารณาผลการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า $\chi^2 = 1900.127$ ($df=10$, $p=.000$) ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 (KMO = .637) แสดงให้เห็นว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ และมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างได้ รายละเอียดของค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดลักษณะการประเมิน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดความซื่อสัตย์สุจริต มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จาก $\chi^2 = 2.649$, $df=2$, $p=0.2659$, CFI = 1.000, TLI = 0.998, RMSEA = 0.017, SRMR = 0.044 และ $\chi^2 / df = 1.3245$ เป็นไปตามเกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ของ Hooper et al. (2008)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) 4 ตัวแปรโดยมีน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน (Y1.4) ($\beta = 0.954$) รองลงมา คือ การไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย (Y1.5) ($\beta = 0.800$), การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง (Y1.1) ($\beta = 0.538$) และการปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง (Y1.3) ($\beta = 0.101$) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรการละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด (Y1.2) ($\beta = 0.037$) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและมีการแปรผันร่วมกับความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับต่ำถึงสูงมาก (R^2 อยู่ระหว่าง 0.001 ถึง 0.910)

1.4 ผลการยกร่างรูปแบบ กลไกการพัฒนานักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต การสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ แล้วจัดทำร่างรูปแบบ กลไกการพัฒนานักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยกำหนดองค์ประกอบต่างๆ ของระบบเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

14.1 หลักการของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีหลักการสำคัญดังนี้

1) กลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา มีบุคลากรฝ่ายต่างๆ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดแผนการดำเนินงานและกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยและความซื่อสัตย์สุจริต โดยบุคลากรที่เป็นกลไกในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งจะต้องประสานงานร่วมมือกันตามบทบาทหน้าที่เพื่อให้การเสริมสร้างวินัยนักเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ส่วน ได้แก่

2.1) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ริเริ่มโดยบุคลากรส่วนกลางของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมตามสภาพแวดล้อมและบริบทของตนเอง โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.2) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่สอดแทรกความรู้และการฝึกฝนเพื่อการปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูควรให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจริง และกิจกรรมการปลูกฝังวินัยกิจกรรมการปลูกฝังวินัยสามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง ซึ่งแนวปฏิบัติที่ส่งผลอย่างยั่งยืนต่อการพัฒนาวินัยของนักเรียน ได้แก่ วิธีการสร้างวินัยเชิงบวกซึ่งเป็นวิธีการกระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากด้านในผ่านการครุ่นคิดด้วยตนเองอย่างมีสติ ในบรรยากาศที่ผ่อนคลายสงบ

2.3) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตผ่านกิจกรรมการที่ดำเนินการโดยความคิดริเริ่มของนักเรียน โดยการสนับสนุนของผู้บริหารและบุคลากรภายในสถานศึกษา เช่น การทำโครงการคุณธรรม การจัดทำค่ายพัฒนาผู้นำด้านความซื่อสัตย์สุจริต การจัดตั้งธนาคารขยะหรือธนาคารความดี เป็นต้น

3) เน้นสร้างวัฒนธรรมภายในสถานศึกษาให้มีวิถีปฏิบัติที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันกับสังคม การพัฒนาจิตเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจสามารถกำกับตนเองให้มีสติและปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องทางกาย วาจา และใจ รวมทั้งแนวคิดการสร้างองค์การเรียนรู้และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนากลไกด้านบุคลากรให้ดำเนินการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาด้านความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยั่งยืน

4) ผู้ที่จะนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 โรงเรียนที่มีการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตแล้วแต่ต้องการพัฒนาการวางแผนงาน การดำเนินงาน และการประเมินให้เป็นระบบยิ่งขึ้น กลุ่มที่ 2 โรงเรียนที่ยังไม่มีการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตมาก่อน

1.4.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถพัฒนากลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของโรงเรียนให้มีการวางแผนงาน การดำเนินงานและการประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการดำเนินงานพัฒนาแบบองค์รวมในทุกระดับทุกฝ่ายงานทั้งในและนอกสถานศึกษาและเป็นแกนนำในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันในพื้นที่เพื่อการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยั่งยืน

1.4.3 ขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย 3 ระบบหลัก ได้แก่

ระบบหลักที่ 1 ระบบวางแผนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระบบหลักที่ 2 ระบบดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการดำเนินการเสริมสร้างวินัย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างแกนนำของสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต 2) การพัฒนากลไกภายในสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3) การนิเทศติดตามช่วยเหลือเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต และ 4) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ระบบหลักที่ 3 ระบบประเมินผลการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5 ผลจากการประเมินความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องของรูปแบบ กลไกการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ที่ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิปรากฏว่ามีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.32$) ด้านความถูกต้องของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.27$) และด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

2. ผลการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ปรากฏผลตามขั้นตอนการวิจัยแต่ละขั้น ดังนี้

2.1 การสร้างแกนนำของสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต การดำเนินการตามคู่มือรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ในขั้นตอนที่ 1 การสร้างแกนนำของสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นการดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรและนักเรียน ในวันที่ 15 มิถุนายน 2560 ณ ห้องประชุมคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลจากการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจ

ภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.81$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ความพึงพอใจต่อกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.68$) ความพึงพอใจต่อวิทยากร อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.68$) ความพึงพอใจต่อการอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.62$) ความพึงพอใจต่อกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.68$) ความพึงพอใจต่อสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.75$) ตามลำดับ

2.2 การพัฒนากลไกภายในสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นการพัฒนากลไกภายในสถานศึกษา ซึ่งบุคลากรเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการพัฒนานโยบายด้านความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยั่งยืนได้ กลไกด้านบุคลากรประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องและจำเป็นต้องมีบทบาทในการพัฒนานโยบายของนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ผลจากการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานปรากฏว่า 1) กลไกด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรฝ่ายต่างๆ ได้มีบทบาทในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตมากขึ้น ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน 2) กลไกด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน สถานศึกษาส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทำหน้าที่เป็นแกนนำเพื่อประสานงานกับบุคลากรฝ่ายต่างๆ และเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยสอดแทรกความรู้และฝึกฝนวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียน 3) กลไกด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทุกโรงเรียนมีการกำหนดโครงการเพื่อเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต และวินัยด้านอื่นๆ 4) กลไกด้านระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ทุกโรงเรียนมีการกำหนดโครงการที่เชื่อมโยงกับกลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต แล้วบรรจุโครงการเหล่านั้นไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

2.3 ผลการนิเทศติดตามช่วยเหลือเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต พบว่า ลักษณะความเป็นชุมชน ผลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่าความเป็นชุมชน (Community) ภายในสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้น สังเกตได้จากองค์ประกอบของความเป็นชุมชนมีความชัดเจนและเข้มแข็งมากขึ้น สถานศึกษามีความพยายามในการสืบเสาะค้นหาวิธีการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนในแนวทางที่ถูกต้องดียิ่งขึ้น ทุกโรงเรียนได้ยอมรับแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยภายในตัวนักเรียน

2.4 ผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ปรากฏว่าการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นการจัดกิจกรรมให้โรงเรียนทั้ง 5 แห่ง ที่เข้าร่วมโครงการได้ถ่ายทอดประสบการณ์ความสำเร็จของตนเอง และเรียนรู้เทคนิควิธีการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของบุคคลอื่น ผลจากการสังเกต พบว่า บุคลากรจากโรงเรียนต่างๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความสนใจ

เนื้อหาสาระของแต่ละโรงเรียนที่นำเสนอถึงแนวคิดและวิธีการเสริมสร้างวินัย และมีความภาคภูมิใจที่ได้นำเสนอภาพความสำเร็จจากการดำเนินงานของตนเอง และผลจากการสัมภาษณ์บุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า ผู้เข้าร่วมมีความพึงพอใจในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับมาก และต้องการให้มีกิจกรรมในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นกิจกรรมที่ทำให้ได้เรียนรู้เทคนิควิธีการดำเนินงานใหม่ๆ ในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการในสถานศึกษาของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้

3. ผลการประเมินและสังเคราะห์รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีคะแนนเฉลี่ยความซื่อสัตย์สุจริตโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ทั้งก่อนดำเนินโครงการ ($\bar{X} = 3.84$) และหลังดำเนินการโครงการ ($\bar{X} = 3.85$) โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์สุจริตหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขความสำเร็จในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ทัศนคติและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พื้นฐานด้านความใฝ่เรียนรู้และการมีเป้าหมายชีวิตของนักเรียน ความมั่นคงของครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจชุมชนรอบสถานศึกษา ขนาดและตำแหน่งที่ตั้งของสถานศึกษา ความต่อเนื่องในการดำเนินงานและความพร้อมด้านทรัพยากรของสถานศึกษา

อภิปรายผล

ผลการพัฒนา รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีคะแนนเฉลี่ยความซื่อสัตย์สุจริตโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากทั้งก่อนดำเนินโครงการ และหลังดำเนินการโครงการ โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความซื่อสัตย์สุจริตหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตส่งผลต่อนักเรียนค่อนข้างน้อยจนกระทั่งไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตเป็นการพัฒนาวินัยจากด้านในของตัวผู้เรียนเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ตัวผู้เรียนซึ่งทำได้ยาก เนื่องจาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อวินัยภายในตัวของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสถานภาพครอบครัวที่ทำให้เด็กมีวินัยมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพในครอบครัวที่มีสัมพันธภาพมากหรือน้อยเช่นกัน การอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อวินัยของนักเรียนโดยเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ

มีเหตุผลหรือการอบรมเลี้ยงดูที่อบอุ่นตั้งแต่เล็ก จะเติบโตขึ้นเป็นเด็กที่มีการปรับตัวทางสังคมสูง มีความสำเร็จด้านการเรียน มีเป้าหมายชีวิตที่มุ่งอนาคต มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน สามารถจัดการกับความเครียดและปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีในรุ่นต่อมา และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หรือแบบเข้มงวดกวดขัน จะมีผลดีต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพและสังคม ความซื่อสัตย์ ความมีสัมมาคารวะ การรู้จักบาปบุญ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และการมีวินัยในตนเอง และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่ส่งผลต่อวินัยของนักเรียน ได้แก่ การปฏิบัติตนของครู พฤติกรรมของกลุ่มเพื่อน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบรรยากาศภายในโรงเรียน (สิริกร สินสม. 2558 : 31-33) จะเห็นได้ว่า ปัจจัยภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อวินัยของนักเรียนนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่ง สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริต ปรากฏว่า ทศนคติต่อความซื่อสัตย์ ลักษณะมุ่งอนาคต การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และ สภาพแวดล้อมทางสังคม ส่งผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการส่งเสริมจากโรงเรียนไม่พบการส่งผลอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องสร้างกลไกการเสริมสร้างวินัยที่เชื่อมโยงกับปัจจัยภายนอกสถานศึกษา และวางแผนการดำเนินงานในระยะยาวต่อเนื่องตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษา เพราะวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตเป็นบุคลิกของนักเรียนอีกด้านหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยากสำหรับเยาวชนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ดังแนวคิดของ อิริคสัน (Erikson อ้างถึงใน สิริมา ภิญญอนันตพงษ์, 2547 : 46-49) ได้เน้นความสำคัญของเด็กปฐมวัยว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่แปลกใหม่และน่าตื่นเต้นสำหรับเด็ก บุคลิกภาพจะสามารถพัฒนาได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละช่วงของอายุเด็กประสบสิ่งที่พึงพอใจตามขั้นพัฒนาการต่างๆ ของแต่ละวัยมากเพียงใด ถ้าเด็กได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่ตนพอใจในช่วงอายุนั้น เด็กก็จะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสมและพัฒนาครอบครัวกลุ่มถึงวัยผู้ใหญ่ด้วย

ผลการดำเนินการตามรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต แม้ว่าจะไม่พบความก้าวหน้าของวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในตัวผู้เรียนอย่างชัดเจน แต่ก็พบการเปลี่ยนแปลงในการสร้างกลไก และมีการดำเนินการเพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีความก้าวหน้าในการสร้างกลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ดังนี้

1. กลไกด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรฝ่ายต่างๆ ได้มีบทบาทในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนเชิงนโยบาย มอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบจัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ วางแผนการดำเนินงาน และติดตามผล ครูมีบทบาทในการฝึกฝนเรียนรู้วินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตทั้งกิจกรรมส่วนกลางและกิจกรรมในห้องเรียน นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจากกิจกรรมที่โครงการจัดเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต และสร้างเจตคติ รวมทั้งค่านิยมของความซื่อสัตย์สุจริต นอกจากนี้ยังได้ฝึกฝนทักษะด้านความซื่อสัตย์จากกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดขึ้นและมีบทบาทในการริเริ่มกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์

สุจริต และผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร ซึ่งกลไกด้านบุคลากร ถือเป็นกลไกสำคัญที่มีบทบาทในการปลูกฝังวินัยให้กับนักเรียนมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ เจนจิราแสงไกร (2560 : เว็บไซต์) ที่อธิบายถึงหลักการปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ต้องปลูกฝังให้ลึกเข้าไปในจิตใจ นิสัยความซื่อสัตย์สุจริตสร้างตั้งแต่แรกเกิดและเริ่มก่อตัวขึ้น จากความรักความอบอุ่นที่พ่อแม่ ญาติพี่น้องได้แสดงออกแก่เด็ก พ่อแม่จึงเป็นต้นแบบที่สำคัญในวัยเด็ก เมื่อถึงวัยเข้าสู่โรงเรียนถือครูเสมือนพ่อแม่คนที่สอง เด็กเชื่อในสิ่งที่ครูสอน ครูทำให้ดูเป็นตัวอย่างไม่ว่าตั้งใจหรือไม่ก็ตาม การปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต จึงเป็นบทบาทของครูทุกคนในโรงเรียน และผู้บริหารที่ต้องทำตนเป็นแบบอย่าง ดังนั้น การปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริตเป็นหน้าที่ของใคร องค์กรหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบที่สำคัญ และสอดคล้องกับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี (2559 : 1-10) ที่อธิบายว่า การปลูกฝังให้เด็กไทยรุ่นใหม่เกิดความซื่อสัตย์สุจริต ต้องร่วมมือกันทุกภาคส่วนเริ่มตั้งแต่ครอบครัวต้องให้ความรักความอบอุ่น และอบรมสั่งสอนต่อจากนั้นโรงเรียน โดยผู้บริหารและครูอาจารย์ ต้องปลูกฝังค่านิยมในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ให้เด็กทราบในรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ จึงนับว่าทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมความซื่อสัตย์สุจริตให้เกิดขึ้นกับเด็กเพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญในอนาคตของประเทศชาติต่อไป

2. กลไกด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน สถานศึกษามีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ ที่ช่วยปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตได้มากขึ้น ได้แก่ การทำสมาธิก่อนการเรียน การชื่นชมความดีของนักเรียน การกระตุ้นเตือนนักเรียนให้ปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต การเตือนภัยจากยาเสพติด การห้ามลักขโมย การตั้งกฎกติกาให้ปฏิบัติในชั้นเรียน การมอบหมายงานให้อ่านศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต และการให้ทำโครงการคุณธรรม ทั้งนี้ กิจกรรมที่พัฒนาขึ้นในชั้นเรียนเช่น โครงการคุณธรรม เป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและทุกกิจกรรมเป็นแนวทางที่นำไปสู่การพัฒนาทั้งทางด้านจิตใจ ปัญญา ร่างกาย และทักษะทางสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี (2559 : 1-10) ที่อธิบายหลักการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต ต้องให้เด็กได้พัฒนาทั้งทางด้านจิตใจ ปัญญา ร่างกาย และทางสังคม ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณลักษณะทางจิตใจประการหนึ่งที่พึงปลูกฝังพัฒนาให้เกิดขึ้นกับเด็กทุกคน การเรียนการสอนจึงเป็นกระบวนการกระตุ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนานั่นเอง เป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น และได้เรียนรู้ ได้ปฏิบัติจนเกิดความเข้าใจ เกิดความเชื่อ ความศรัทธา และยึดถือสิ่งนี้เป็นแนวดำเนินชีวิตตลอดจนมีการศึกษาและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อ ความศรัทธาแน่นซัดเจนยิ่งขึ้นไปอีกในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการพัฒนา นิสัยเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต

3. กลไกด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนได้กำหนดโครงการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตและวินัยด้านอื่นๆ เช่น ความรับผิดชอบ จิตสาธารณะ เป็นต้น เช่นโครงการสร้างฝายเก็บกักน้ำให้กับชุมชน นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติทั้งการระดมทุน

การลงแรงทำฝ่ายร่วมกับชุมชน และเรียนรู้แบบอย่างความเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริตจากบุคคลที่มีจิตอาสาสามารถร่วมสร้างฝ่ายให้กับชุมชน นอกจากนั้น บางโรงเรียนใช้เทคนิคการจัดตั้งคณะสีเพื่อแข่งขันระดมทุนจากโครงการธนาคารขยะ เป็นวิธีการที่ทำให้นักเรียนแข่งขันกันเก็บขยะภายในโรงเรียนและในชุมชนเพื่อนำมาจำหน่ายเป็นเงินทุนสำหรับการแข่งขันกีฬา เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและปฏิบัติกิจกรรมจนประสบความสำเร็จ นักเรียนได้ฝึกฝนวินัยและได้เรียนรู้สภาพชีวิตและสังคมปัจจุบันเพื่อปรับตัวให้เป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตในโลกของความเป็นจริง ไม่ใช่โลกของอุดมคติที่อาจแตกต่างจากสภาพที่นักเรียนเป็นอยู่จนกระทั่งไม่สามารถปรับตัวได้ (สำนักป้องกัน การทุจริต 2 สำนักงาน ป.ป.ช. 2546)

4. กลไกด้านระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โรงเรียนมีการกำหนดโครงการในแผนปฏิบัติการเพื่อความต่อเนื่อง และมีพัฒนาการของชุมชนการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต สถานศึกษามีความพยายามในการสืบเสาะค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน เช่น การฝึกฝนวินัยผ่านกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา กิจกรรมเรียนรู้ทักษะอาชีพสุจริต การเสริมสร้างวินัยเชิงบวก การบริหารจัดการและฝึกสมาธิ โรงเรียนมีการติดตามผลการดำเนินงานและนำประเด็นความสำเร็จและความล้มเหลวจากการดำเนินงานมาเป็นหัวข้อของการประชุม เพื่อร่วมกันเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และชื่นชมความสำเร็จจากการดำเนินงานที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและความสุขในการทำงาน ซึ่งบุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้บุคคลอื่นเพื่อนำมาพัฒนางานของตนเอง จึงมีลักษณะความเป็นชุมชนที่มีความผูกพันกันมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Thomas Sergiovanni (1998) เห็นว่า “ความเป็น ชุมชน (Community)” จะยึดโยงภายในต่อกันด้วยค่านิยม (Values) แนวคิด (Ideas) และความผูกพัน (Commitments) ร่วมกันของทุกคน

สรุปว่า รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาในหลายด้านทั้งด้านบุคลากรที่มีบทบาทในการเสริมสร้างวินัยให้กับผู้เรียนมากขึ้น ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนที่สอดแทรกกิจกรรมการเรียนรู้และฝึกฝนวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีกิจกรรมและโครงการเสริมสร้างวินัยที่ชัดเจนและต่อเนื่อง รวมทั้งด้านการบริหารจัดการที่มีการพัฒนาความเป็นชุมชนการเรียนรู้ในสถานศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินงานยังไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในตัวแปรวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในตัวนักเรียน อาจเนื่องจากการดำเนินงานยังไม่ระยะเวลาสั้นเกินไป ยังไม่สามารถพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ แต่กลไกการดำเนินงานที่พัฒนาขึ้นยังมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จึงควรมีการศึกษาติดตามผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในระยะยาวต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตขั้นที่ 1 การสร้างแกนนำของสถานศึกษาเพื่อเป็นแกนนำในการเสริมสร้างวินัยให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ในการสร้างกลไกในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้น การนำรูปแบบไปใช้ในขั้นนี้จึงควรชี้แจงให้สถานศึกษาคัดเลือกบุคลากรที่สามารถเป็นแกนนำได้ คือ มีภาวะผู้นำ และมีความสนใจในการเสริมสร้างวินัย และต้องมีความรับผิดชอบสูงด้วย โดยองค์ประกอบของบุคคลกร ที่จะให้เป็นแกนนำควรประกอบด้วยตัวแทนฝ่ายบริหาร ตัวแทนครูแกนนำ และตัวแทนนักเรียนแกนนำ

1.2 การดำเนินการเสริมสร้างวินัยขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลไกภายในสถานศึกษาควรให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการ โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่จะต้องเข้าร่วมกิจกรรม สร้างความรู้ความเข้าใจ ร่วมวิเคราะห์ปัญหา และหาทางแก้ปัญหา ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมนี้ คือ บริบทของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน เช่น ขนาดโรงเรียน ตำแหน่งที่ตั้ง สภาพชุมชน พื้นฐานด้านวินัยของนักเรียนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การดำเนินกิจกรรมในกลุ่มนักเรียนจึงควรจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ จะมีประสิทธิภาพมากกว่าโดยในขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหาและร่วมกันคิดแก้ปัญหาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตภายในสถานศึกษานั้นควรมีครูและตัวแทนผู้บริหารเข้าร่วมรับฟัง ร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย จะทำให้เกิดการรับรู้ปัญหาร่วมกันและเป็นแรงผลักดันให้โรงเรียนพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตได้สอดคล้องกับสภาพของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

1.3 การดำเนินการเสริมสร้างวินัยขั้นตอนที่ 3 การนิเทศติดตามให้ความช่วยเหลือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้สถานศึกษาคิดหาวิธีการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลจากการดำเนินงาน พบว่า การนิเทศด้วยกระบวนการแบบ PLC เน้นการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรที่เป็นผู้ปฏิบัติการ และช่วยกันสะท้อนแนวคิดหาทางพัฒนาร่วมกัน เป็นวิธีการที่ทำให้โรงเรียนมีความริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น ดังนั้น บทบาทของผู้นิเทศจึงควรเป็นผู้รับฟัง เป็นผู้สนับสนุนแนวคิดที่โรงเรียนริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ และเสนอแนะเพื่อต่อยอดแนวคิดที่โรงเรียนริเริ่มนั้นให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

1.4 การดำเนินการเสริมสร้างวินัยขั้นตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ ทำให้โรงเรียนมีความเชื่อมั่นในแนวคิดหลักการและวิธีการเสริมสร้างวินัยที่สถานศึกษาได้ริเริ่มขึ้น นอกจากนั้นยังได้เรียนรู้ถึงวิธีการของสถานศึกษาอื่นในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตที่ประสบความสำเร็จหรือมีแนวโน้มที่ดี ดังนั้น กิจกรรมนี้จึงควรจัดกลุ่มให้บุคลากรต่างสถานศึกษาได้เข้าร่วมกลุ่มด้วยกันเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา เพราะสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพตามแนวคิดของ กอร์ดอน อัลล์พอร์ต (Gordon Allport : 1897-1967) ที่อธิบายว่าเด็กช่วงวัย 6-12 ขวบ ซึ่งอยู่ในระดับประถมศึกษา เป็นช่วงวินัยของการพัฒนาด้านเอกลักษณ์ของตนเอง ความรู้สึกเกี่ยวกับการยกย่องตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง และการสร้างมโนภาพแห่งตนของเด็ก และวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตก็ถือเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของเด็กที่มีความแตกต่างกัน

2.2 ควรวิจัยและพัฒนาชุดการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองด้านการฝึกฝนวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้กับลูกเพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจและมีวิธีการดูแล ปกครอง และอบรมเลี้ยงดูลูกให้มีวินัย เนื่องจากรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อวินัยของเด็กสูงมาก

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กรมวิชาการ. (2545). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กิ่งทอง มหาพรไพศาล. (2548). “แนะ 6 แนวทางสร้างเด็กดี,” *วิทยาจารย์*. 104(2) : 95 -96; มีนาคม.
- กุลชา ศิรเฉลิมพงศ์. (2544). **แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกียรติวรรณ อมาตกุล. (2536). **การศึกษานีโอฮิวแมนนิสและการพัฒนาส่วนต่างๆ ของชีวิตในความคิดสร้างสรรค์กับปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2537). **สายแห่งนักคิด**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย.
- ขจัดภัย บุรุษพัฒน์. (2556). **คุณธรรมนำชีวิต พลิกวิกฤตเป็นโอกาส**. กรุงเทพฯ : ฐานบัณฑิต.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. (2559). **คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณสำหรับครู**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). **การพัฒนาารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก**. วิทยานิพนธ์ดุขภูบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,
- จิราพร ไพรณรินทร์. (2556). **ซื่อสัตย์สุจริต**. สืบค้นจาก http://jiraporn424.blogspot.com/2013/08/blog-post_6965.html.
- เจนจิรา แสงไกร. (2560). **การปลูกฝังเรื่องค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต**. เว็บไซต์ : สืบค้นจาก <https://janene1155.wordpress.com>. วันที่สืบค้น 24 มีนาคม 2560.
- ชุมชัย ฉายจิต. (2552). **การดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์: กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์**. มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ (ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2523). **พฤติกรรมศาสตร์เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ดุขฎิ บริพัตร ณ อยุธยา. (2556). **คุณธรรม 35 ประการ**. กรุงเทพฯ . สืบค้นจาก <https://m.facebook.com/momdusdi/posts/166187593554889>.
- ดุขฎิ โยเลลา. (2535). **การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูหลักเด็กในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์เมต้า**. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงรัตน์ วาห์สะ. (2555). “พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม,” *Veridian E-Journal. SU Vol.5 No. 2*, พฤษภาคม-สิงหาคม.
- ต้องจิตต์ จิตดี. (2547). **การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ**. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ (การศึกษามหาบัณฑิตสาขาการศึกษาปฐมวัย). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ทรงศักดิ์ สารรัตน์. (2553). **การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนหนองชนพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2**. สกลนคร. วิทยานิพนธ์ (ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2550). **การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานการพิมพ์
- นันทน์มัส รอดทัศนาศนา. (2554). **การจัดทำคู่มือจัดกิจกรรมพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน**. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิมิตร จันทรัส. (2555). **ความซื่อสัตย์สุจริต**. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/258587>.
- บุรินทร์ รุจจนพันธุ์. (2552). **ระบบและกลไก คืออะไร**. <http://www.thaiall.com/blog/burin/78>.
- ประกิต วงษ์มอญ. (2550). **สภาพการปฏิบัติตามวินัยนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ ายปกครองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 และเขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ปิยวลี ธนเศรษฐกร และปนัดดา ธนเศรษฐกร. (2552). **101 เทคนิค การสร้างวินัยเชิงบวก**. กรุงเทพฯ : All Rights Reserved.

- พวงพันธ์ โปธิ์ศรี. (2555). การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ (ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ไพฑูริย์ หงส์แพง. (2548). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานวินัยนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียน บ้านห้วยพิชัย อำเภอปากชม จังหวัดเลย. เลย. วิทยานิพนธ์ (ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ไพรวลัย แสนแดง และคณะ. (2559). การพัฒนาคุณลักษณะสุจริตและภาวะผู้นำให้กับนักเรียน แกนนำโรงเรียนสุจริต โรงเรียนดงยางวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. รายงานการวิจัย. อุบลราชธานี. โรงเรียนดงยางวิทยาคม.
- พัญญา วงศ์เลขา. (2560). ความซื่อสัตย์ จิตสำนึกที่ต้องเร่งปลูกฝังแก่เด็กไทย. เว็บไซต์ : สืบค้น จาก <https://minthanissara.wordpress.com> วันที่สืบค้น 24 มีนาคม 2560.
- มนัสสินี ดาวแดน และเทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 37 จังหวัดแพร่. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 6(16): 87 – 99
- มาลี สืบกระแส. (2552). การพัฒนารูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา. (2560). จิตศึกษา. <http://www.ires.or.th/?p=799> ประกาศ เมื่อ 15 มกราคม 2560.
- รลิตา กุดแกลง. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนองครักษ์ จังหวัดนครนายก. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา จิตวิทยาพัฒนาการ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ. (2558). รายวิชาโครงการอาชีพ. เชียงใหม่. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1.
- โรงเรียนสิริเกษน้อมเกล้า. (2555). บทบาทหน้าที่ ภารกิจงานของนักเรียน YC. ศรีสะเกษ : เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28.
- วารินทร์ รัตมีพรหม. (2542). การออกแบบและพัฒนาระบบการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.

- วินัย ไม่ถึง. (2548). **ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผล. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุนทร. (2550). “การอบรมเลี้ยงดูเด็ก,” วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 : มกราคม – เมษายน.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภย์สารวจความคิดเห็นของประชาชนนิด้าโพล. (2555). **คุณธรรม กับ เยาวชนไทยในอนาคต**. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สิริกร สินสม. (2558). **ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3**. วิทยานิพนธ์ (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สิริภัทร ขจรสมบัติ. (2553). **การเปรียบเทียบความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกัน**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุดใจ ทวีสุข, ชาตรี นาคะกุล และวิทยา เกศาอาจ. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3**. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเพชรบูรณ์. ครั้งที่ 4
- สุเมธ ด่วงจู้. (2553). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนประกาศนียบัตร โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- สุรเกียรติ์ จอมไพศรี. (2550). **การพัฒนาวินัยนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5**. เลย. วิทยานิพนธ์ (ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2540). **การเสริมสร้างวินัยให้แก่คนในชาติ**. ม.ป.ท.

- สำนักป้องกันททุจริต 2 สำนักงาน ป.ป.ช. (2546). การเสริมสร้างอุดมการณ์ความซื่อสัตย์สุจริต
ให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก <http://www.moe.go.th/honest/>.
- สำเภา พุทธปวน. (2548). การศึกษาการส่งเสริมพัฒนาวินัยนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต เลย : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย.
- อโนมา ชันพันธ์. (2548). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนศรีบุญยานนท์ จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนา
สังคม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อภิญา อิงอาจ. (2554). พฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริตของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขต
กรุงเทพ มหานครและปริมณฑล. วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 21 (1) :
167-175.
- อรดี คงสมบูรณ์. (2556). คุณค่าของความซื่อสัตย์. สืบค้นมาจาก <http://www.ddd.go.th>.
- อัจฉริยา สุรวรเชษฐ, ชัยพจน์ รังงาม, และ สฎายุ ธีระวณิชตระกูล. (2560). “รูปแบบการพัฒนา
พฤติกรรมความซื่อสัตย์ต่อตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติ
การแบบมีส่วนร่วม,” วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 28 (2), 46-59 :
พฤษภาคม-สิงหาคม.
- Boyd, V. (1992). **School context**. Bridge or barrier to change? Austin, TX : Southwest
Educational Development Laboratory.
- Brandt, R. (1995, November). **On restructuring schools : A conversation with Fred
Newmann**. Educational Leadership, 53 (3), 70 – 73,
- Darling – Hammond, L. (1994, November). **The current status of teaching and
teacher development in the United States**. New York : Teacher College,
Columbia University.
- Geroge, (2002). **Virtue and urban middle school students: Giving students voice
in the Dialogue on character**. from [http://Dbonline2.Cmu.Ac.Th/mds/
detail.nsp](http://Dbonline2.Cmu.Ac.Th/mds/detail.nsp).
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2010). **Multivariate data
analysis**. 10th ed. NJ : Pearson Education Inc.

- Hooper, D, Coughlan, J and Mullen, M. (2008). **Structural Equation Modelling : Guidelines for Determining Model Fit**. Electronic Journal of Business Research Methods. Volume 6 Issue 1 (53-60)
- Hord, S.M. (1997). **Professional learning communities : Communities of inquiry and improvement**. Austin : Southwest Educational Development Laboratory.
- Leithwood, K.A., et. al (2003). **What we know about successful school leadership**. Philadelphia, PA : Laboratory for Student Success, Temple University.
- Luis, K.S. & Kruse, S.D. (1995). **Professional and community : Perspectives on reforming urban schools**. Thousand Oaks, CA : Corwin Press.
- Marquardt, M.J. (1996). **Building the learning organization**. New York : Mc. Graw – Hill.
- Morrison, K. (2002). **School leadership and complexity theory**. New York : Routledge Falmer.
- Senge, P. (1990). **The fifth discipline : The art and practice of the learning organization**. New York : Currency Doubleday.
- Sergiovanni, T. (1998). **International Journal of Leadership in Education**. Vol.1 No.1, P. 37
- Wallace Jr., R.C., et al. (1997). **The learning school**. Thousand Oaks, CA : Corwin Press Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

1. กรอบแนวคิดและองค์ประกอบของรูปแบบ

1.1 ความหมายของรูปแบบ กลไก

รูปแบบ หมายถึง แนวทางการดำเนินงานที่สร้าง หรือพัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึง องค์ประกอบสำคัญๆ ของขั้นตอนการดำเนินงานที่มีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างชัดเจน สามารถคาดหมาย ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานนั้นได้ โดยเขียนให้เป็นรูปแผนภาพและข้อความที่สามารถ ทำความเข้าใจง่ายขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไปได้อย่างถูกต้องตามแนวทางที่กำหนด ไว้อย่างเป็นทางการขั้นตอนชัดเจน มีองค์ประกอบสำคัญ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ หลักการของรูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ ขั้นตอนการดำเนินงาน และการวัดและประเมินผลของรูปแบบ

กลไก หมายถึง สิ่งที่ทำให้ระบบมีการขับเคลื่อนหรือดำเนินอยู่ได้ โดยมีการจัดสรร ทรัพยากร มีการจัดองค์กร หน่วยงาน หรือกลุ่มบุคคลให้เป็นผู้ดำเนินงาน เช่น การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ มาดำเนินการ ควบคุมกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงาน โดยมีรายงานการประชุมคณะทำงาน รายงาน ผลการดำเนินการ การประเมินระบบ และสรุปผลการดำเนินงานตามระบบที่กำหนดไว้

กลไกเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา หมายถึง สิ่งที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อให้การ ดำเนินงานเสริมสร้างวินัยเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีการกำหนดแผนการดำเนินงาน จัดทำ โครงการและกำหนดกิจกรรมทั้งกิจกรรมระดับสถานศึกษาและกิจกรรมระดับชั้นเรียนเพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียนให้มี บทบาทหน้าที่ที่ดำเนินการทั้งแบบที่เป็นทางการโดยมีคำสั่งจากสถานศึกษาอย่างชัดเจน และแบบไม่เป็น ทางการ มีการจัดสรรทรัพยากร เช่น งบประมาณ สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการปฏิบัติ กิจกรรม และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

1.2 หลักการของรูปแบบ

รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความ ซื่อสัตย์สุจริต มีหลักการสำคัญดังนี้

1) กลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา มีบุคลากรฝ่ายต่างๆ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดแผนการดำเนินงานและกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยและความ ซื่อสัตย์สุจริต โดยบุคลากรที่เป็นกลไกในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งจะต้องประสานงานร่วมมือกันตามบทบาท หน้าที่เพื่อให้การเสริมสร้างวินัยนักเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ส่วน ได้แก่

2.1) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ริเริ่มโดยบุคลากรส่วนกลางของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมตามสภาพแวดล้อมและบริบทของตนเองโดยอาศัยการแลกเปลี่ยนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.2) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่สอดแทรกความรู้และการฝึกฝนเพื่อการปลูกฝังวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูควรให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจริง และกิจกรรมการปลูกฝังวินัยกิจกรรมการปลูกฝังวินัยสามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง ซึ่งแนวปฏิบัติที่ส่งผลอย่างยั่งยืนต่อการพัฒนาวินัยของนักเรียน ได้แก่ วิธีการสร้างวินัยเชิงบวกซึ่งเป็นวิธีการกระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากด้านในผ่านการครุ่นคิดด้วยตนเองอย่างมีสติ ในบรรยากาศที่ผ่อนคลายสงบ

2.3) การเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตผ่านกิจกรรมการที่ดำเนินการโดยความคิดริเริ่มของนักเรียน โดยการสนับสนุนของผู้บริหารและบุคลากรภายในสถานศึกษา เช่น การทำโครงการคุณธรรม การจัดทำค่ายพัฒนาผู้นำด้านความซื่อสัตย์สุจริต การจัดตั้งธนาคารขยะหรือธนาคารความดี เป็นต้น

3) เน้นสร้างวัฒนธรรมภายในสถานศึกษาให้มีวิถีปฏิบัติที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันกับสังคม การพัฒนาจิตเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจสามารถกำกับตนเองให้มีสติและปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องทางกาย วาจา และใจ รวมทั้งแนวคิดการสร้างองค์การการเรียนรู้และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อพัฒนากลไกด้านบุคลากรให้ดำเนินการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาด้านความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยั่งยืน

4) ผู้ที่จะนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 โรงเรียนที่มีการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตแล้วแต่ต้องการพัฒนาการวางแผนงาน การดำเนินงาน และการประเมินให้เป็นระบบยิ่งขึ้น กลุ่มที่ 2 โรงเรียนที่ยังไม่มีการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตมาก่อน

1.3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถพัฒนา กลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของโรงเรียนให้มีการวางแผนงาน การดำเนินงานและการประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการดำเนินงานพัฒนาแบบองค์รวมในทุกระดับทุกฝ่ายงานทั้งในและนอกสถานศึกษาและเป็นแกนนำในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันในพื้นที่เพื่อการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

1.4 กระบวนการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

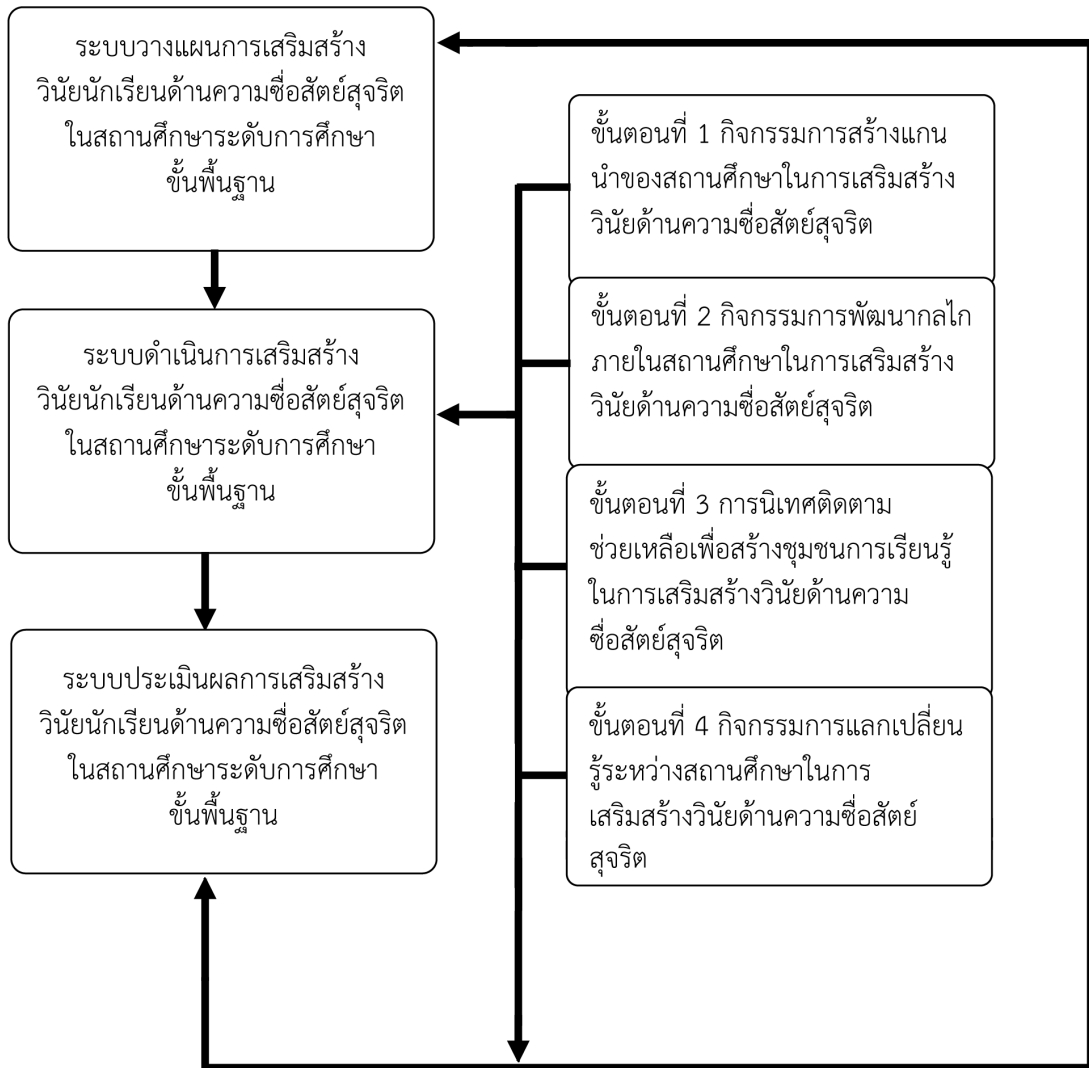
รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีขั้นตอนการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 ระบบหลัก ได้แก่

ระบบหลักที่ 1 ระบบวางแผนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระบบหลักที่ 2 ระบบดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการดำเนินการเสริมสร้างวินัย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างแกนนำของสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต 2) การพัฒนากลไกภายในสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3) การนิเทศติดตามช่วยเหลือเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต และ 4) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ระบบหลักที่ 3 ระบบประเมินผลการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากส่วนประกอบของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

จากแผนภูมิข้างต้น สามารถอธิบายรายละเอียดของกระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ดังนี้

ระบบหลักที่ 1 ระบบวางแผนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อช่วยเตรียมการดำเนินงานในระยะเริ่มต้นที่โรงเรียนจะจัดตั้งหรือพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต ระบบนี้ใช้ได้ทั้งโรงเรียนที่ยังไม่มีการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต และโรงเรียนที่มีการดำเนินงานไปแล้วแต่ต้องการพัฒนาการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีระบบมากยิ่งขึ้น

ปัจจัยนำเข้าของการวางแผนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในโรงเรียน ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่

1) คณะทำงานโครงการ ควรประกอบด้วย บุคลากรที่เป็นตัวแทนจากฝ่ายบริหารของโรงเรียน ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าสายชั้น ครูกลุ่มสาระ สังคมศึกษาและสถานักเรียนแผนของโรงเรียน เพื่อมาร่วมกันวางแผนการดำเนินงานโครงการ จัดทำโครงการและเสนอโครงการเพื่อขอการอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

2) งบประมาณโครงการ การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในโรงเรียนเป็นโครงการหนึ่งที่จะเอื้อให้โรงเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนในโรงเรียน งบประมาณที่จะนำมาใช้ในระบอบนี้ จึงควรมาจากการจัดสรรเงินงบประมาณประจำปีของโรงเรียน เงินบำรุงของโรงเรียนที่ได้จากค่าเทอมเงินบริจาคจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน หรือ เงินจากโครงการที่ได้มาจากหน่วยงานส่วนกลางอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้การพิจารณาเลือกใช้งบประมาณจากแหล่งทุนใดให้ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนนั้นๆ

ขั้นตอนการวางแผนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นที่ 1 จัดเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในโรงเรียน

คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องจัดประชุมเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ในการพัฒนาโครงการ อาทิเช่น ด้านนโยบาย ด้านบุคลากรด้านสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านสื่อวัสดุและอุปกรณ์ เป็นต้น โดยขอความร่วมมือและการสนับสนุนจากหัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าสายชั้น และสถานักเรียนของโรงเรียน

ขั้นที่ 2 แต่งตั้งคณะทำงานโครงการการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในโรงเรียน

คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องแต่งตั้งคณะทำงานโครงการการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในโรงเรียนตามความพร้อมและความเหมาะสมด้านบุคลากรของโรงเรียนแต่ละแห่ง แล้วเสนอต่อผู้อำนวยการของโรงเรียนเพื่อลงนามคำสั่งโรงเรียนหรือบางโรงเรียนอาจใช้คณะกรรมการที่มีอยู่เดิมก็ได้

คณะกรรมการโครงการการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในโรงเรียนนี้
ควรประกอบด้วย ตัวแทนฝ่ายบริหารของโรงเรียนครูและนักเรียนในแต่ละระบบงานดังนี้

ระบบ	คณะกรรมการ	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
ระบบหลักที่ 1 : ระบบวางแผนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
	<p>สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ • ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียน • ตัวแทนครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา • ตัวแทนครูแนะแนว • ประธานสภานักเรียน <p>สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้อำนวยการ • ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียน • ประธานสภานักเรียน 	-
ระบบหลักที่ 2 : ระบบดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
<p>ขั้นตอนที่ 1 กิจกรรมการสร้าง แกนนำของสถานศึกษาในการ เสริมสร้างวินัยด้านความ ซื่อสัตย์สุจริต</p>	<p>สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ • ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียน • ตัวแทนครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา • ตัวแทนครูแนะแนว • ประธานสภานักเรียน <p>สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้อำนวยการ • ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียน • ประธานสภานักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> • ครูทุกคน • นักเรียนระดับม.ต้น ทุกคน

ระบบ	คณะทำงาน	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
<p>ขั้นตอนที่ 2 กิจกรรมการพัฒนา กลไกภายในสถานศึกษา ในการเสริมสร้างวินัยด้าน ความซื่อสัตย์สุจริต</p>	<p>สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ • ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียน • ตัวแทนครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา • ตัวแทนครูแนะแนว • ประธานสภานักเรียน <p>สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้อำนวยการ • ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียน • ประธานสภานักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> • ครูหัวหน้าสายชั้นระดับม.ต้น ทุกคน • ครูประจำชั้น ม.ต้นทุกห้อง • หัวหน้าห้องระดับม.ต้นทุกคน
<p>ขั้นตอนที่ 3 การนิเทศติดตาม ช่วยเหลือเพื่อสร้างชุมชน การเรียนรู้ในการเสริมสร้างวินัย ด้านความซื่อสัตย์สุจริต</p>	<p>การนิเทศติดตามช่วยเหลือภายใน สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ • ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียน • ตัวแทนครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา • ตัวแทนครูแนะแนว • ประธานสภานักเรียน <p>สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้อำนวยการ • ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียน • ประธานสภานักเรียน <p>การนิเทศติดตามช่วยเหลือภายนอก</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานเขต พื้นที่ (ศึกษานิเทศก์) • ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย • ครูแกนนำจากโรงเรียนอื่น ที่มีประสบการณ์จัดทำโครงการ มาก่อน 	<ul style="list-style-type: none"> • ครูหัวหน้าสายชั้นระดับม.ต้น ทุกคน • ครูประจำชั้น ม.ต้นทุกห้อง • หัวหน้าห้องระดับม.ต้นทุกคน

ระบบ	คณะทำงาน	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
<p>ขั้นตอนที่ 4 กิจกรรม การแลกเปลี่ยนรู้ระหว่าง สถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัย ด้านความซื่อสัตย์</p>	<p>ฝ่ายจัดงานและดำเนินการ สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ • ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียน • ตัวแทนครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา • ตัวแทนครูแนะแนว • ประธานสภานักเรียน <p>สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้อำนวยการ • ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียน ประธานสภานักเรียน <p>ฝ่ายประเมินผลงานที่นำเสนอ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานเขต พื้นที่(ศึกษานิเทศก์) • ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย (ถ้ามี) • ครูแกนนำจากโรงเรียนอื่น ที่มีประสบการณ์จัดทำโครงการ มาก่อน(ถ้ามี) 	<p>ผู้นำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> • ครูหัวหน้าสายชั้นระดับ ม.ต้น ทุกคน • ครูประจำชั้น ม.ต้นทุกห้อง • หัวหน้าห้องระดับม.ต้นทุกคน <p>ผู้ร่วมชมร่วมฟัง</p> <ul style="list-style-type: none"> • ครูทุกคน • นักเรียนระดับม.ต้นทุกคน
<p>ระบบหลักที่ 3 : ระบบประเมินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>		
	<p>ฝ่ายประเมินภายใน สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ • ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียน • ตัวแทนครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา • ตัวแทนครูแนะแนว • ประธานสภานักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ • ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียน • ตัวแทนครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา • ตัวแทนครูแนะแนว • ประธานสภานักเรียน

ระบบ	คณะทำงาน	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
	<p>สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้อำนวยการ • ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียน • ประธานสภานักเรียน <p>ฝ่ายประเมินภายนอก</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานเขตพื้นที่(ศึกษานิเทศก์) • ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย (ถ้ามี) • ครูแกนนำจากโรงเรียนอื่นที่มีประสบการณ์จัดทำโครงการมาก่อน(ถ้ามี) 	<p>-----</p> <ul style="list-style-type: none"> • ครูหัวหน้าสายชั้นระดับม.ต้นทุกคน • ครูประจำชั้น ม.ต้นทุกห้อง • หัวหน้าห้องระดับม.ต้นทุกคน <p>-----</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานเขตพื้นที่ (ศึกษานิเทศก์) • ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย (ถ้ามี) • ครูแกนนำจากโรงเรียนอื่นที่มีประสบการณ์จัดทำโครงการมาก่อน (ถ้ามี) <p>-----</p> <ul style="list-style-type: none"> • ครูระดับม.ต้นทุกคน • นักเรียนระดับม.ต้นทุกคน

ขั้นที่ 3 จัดทำโครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในโรงเรียน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

คณะทำงานจัดทำโครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในโรงเรียนเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเพื่อขออนุมัติโครงการการเขียนโครงการควรประกอบด้วยหัวข้อหลัก ดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อโครงการ
- (2) หลักการและเหตุผล
- (3) วัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
- (4) เป้าหมายการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
- (5) แผนดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
- (6) ระยะเวลาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
- (7) งบประมาณในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต

(ควรเขียนอธิบายเป็นรายกิจกรรม)

- (8) การประเมินผลการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
- (9) ผู้รับผิดชอบโครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต

(10) ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียน
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ขั้นที่ 4 ดำเนินงานตามแผนงานในโครงการพัฒนาการเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในโรงเรียน

คณะทำงานที่แต่งตั้งขึ้นจะดำเนินงานตามแผนงานในโครงการพัฒนาการเสริมสร้างวินัย
นักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในโรงเรียน โดยเข้าสู่ขั้นตอนการดำเนินงานของระบบหลักที่ 2 ระบบ
ต่อไป

ผลผลิตของการดำเนินงานระบบ

1. โรงเรียนได้คณะทำงานในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์
สุจริตในโรงเรียนในทุกๆ ระบบ
2. โรงเรียนได้โครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตใน
โรงเรียนอย่างเป็นระบบ
3. โรงเรียนได้แผนงานดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์
สุจริต ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

ผลป้อนกลับของการดำเนินการของระบบ

1. ประเมินได้จากผลการประเมินการปฏิบัติงานของคณะทำงานระบบงาน
ย่อยที่คณะทำงานระบบประเมินฯ จะรายผลมายังคณะทำงานระบบวางแผนฯ
2. ประเมินได้จากผลการประเมินการให้ความรู้และความพึงพอใจของผู้เข้า
ร่วมกิจกรรมระบบย่อยที่คณะทำงานระบบประเมินฯจะรายผลมายังคณะทำงานระบบวางแผนฯ

2. แผนการดำเนินงานขั้นตอนที่ 1

กิจกรรมการสร้างแกนนำของสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

กิจกรรมการสร้างแกนนำ เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต เป็นกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูและนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยนำเข้า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน
2. หัวหน้างานวิชาการของโรงเรียน 1 คน
3. แกนนำครูในการพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนละ 3 คน
4. แกนนำนักเรียนโรงเรียนละ 3 คน

ขั้นตอนดำเนินงาน:

1. **ขั้นนำ :** หัวหน้าโครงการวิจัยชี้แจงความเป็นมา วัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานเบื้องต้นของโครงการ

2. ขั้นเรียนรู้ :

- **กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1** เรื่อง การพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน
1) กิจกรรมสร้างบรรยากาศชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยฝึกการฟัง ฝึกการพูด แสดงความคิดเห็น และฝึกสรุปประเด็นด้วย **“กิจกรรมผู้นำลึบทิศ”**

2) ผู้เข้าร่วมประชุมแบ่งกลุ่มตามโรงเรียนเพื่อร่วมกันระดมสมอง เรื่อง **ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต** (ตามบัตรกิจกรรมที่ 1.1) แล้วให้แต่ละกลุ่มสรุปให้ที่ประชุมได้รับฟัง

3) ผู้เข้าร่วมประชุมแบ่งกลุ่มตามโรงเรียนเพื่อร่วมกันระดมสมอง เรื่อง **แนวทางการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริต** ดังนี้

3.1) สมาชิกในกลุ่มทุกคนศึกษาเอกสารความรู้สำหรับผู้บริหาร ครู และนักเรียนในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

3.2) กิจกรรมการคิด (Think) ให้แต่ละคนเขียนแนวทางการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาลงบนกระดาษโน้ตในหัวข้อ **“จะพัฒนาอย่างไรให้นักเรียนมีความ**

ซื่อสัตย์สุจริตอย่างยั่งยืน” โดยให้เขียน 1 แนวคิดต่อกระดาษโน้ต 1 แผ่น แต่ทุกคนสามารถเขียนได้ โดยอิสระภายในเวลา 10 นาที

3.3) กิจกรรมการวิเคราะห์ (Pair) แต่ละคนเทียบคำตอบของตนเองกับสมาชิกในกลุ่มโดยนำคำตอบที่ใกล้เคียงกันติดไว้ด้วยกันบนกระดาน จากนั้นสมาชิกทั้งกลุ่มช่วยกันจัดหมวดหมู่แนวคิดที่สอดคล้องกันทั้งหมดแบ่งเป็นกิจกรรมระดับโรงเรียน และกิจกรรมระดับชั้นเรียน

3.4) กิจกรรมการแบ่งปันความคิด (Share) แต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปแนวทางการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาของตนเอง แล้วนำเสนอในที่ประชุม

4) ที่ประชุมร่วมกันสะท้อนคิด (Reflection) ถึงแนวทางที่เป็นไปได้ในการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

- กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

1) รับฟังการบรรยายสรุปแนวแนวปฏิบัติที่ดีในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของสถานศึกษาต้นแบบ ได้แก่

1. การจัดทำกิจกรรมค่ายส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต

1.1 ค่ายกิจกรรมพัฒนาผู้นำนักเรียน

1.2 ส่งตัวแทนนักเรียนเข้าร่วมเป็นวิทยากรค่ายส่งเสริมความสุจริตของ

โรงเรียนอื่น

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการความซื่อสัตย์สุจริต

2.1 การกำหนดกติกาในชั้นเรียนและการย้ำเตือนผู้เรียนเรื่องความซื่อสัตย์

สุจริต

2.2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในระหว่างการเรียนรู้

2.3 การเสริมแรงและชื่นชมยกย่องบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต

2.4 การใช้เยาวชนผู้ให้คำปรึกษา (YC) เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อนนักเรียน

3. การใช้สถานนักเรียนเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต

3.1 การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับน้อง

3.2 จัดเวรนักเรียนรับผิดชอบติดตามพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน

3.3 การใช้สถานนักเรียนประกาศชื่นชมความดีของเพื่อน

3.4 การระดมทุนจากการจัดงานบุญกุ่มข้าวเป็นงานประจำปี

4. การใช้ชุมชนเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต

4.1 การประชุมสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

4.2 การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างโรงเรียนกับประชาคมหมู่บ้าน

4.3 กิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพสุจริตร่วมกับชุมชน

2) ที่ประชุมร่วมกันสะท้อนคิด (Reflection) ถึงแนวทางที่เป็นไปได้ในการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

3. ชั้นระดมสมอง: ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. แต่ละโรงเรียนร่วมกันหารือถึงแนวทางการเสริมสร้างวินัยและจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาของตนเอง ตามบัตรกิจกรรมที่ 1.2

2. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอแผนปฏิบัติการพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาของตนเอง โดยที่ประชุมช่วยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. แต่ละโรงเรียนร่วมกันกำหนดปฏิทินการทำงานของขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลไกภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต

4. ชั้นประเมิน :

ประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม

ผลผลิตของการดำเนินงานระบบ

1. ครูและนักเรียนในสถานศึกษามีความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับแนวคิดและกรอบการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

2. ครูและนักเรียนทราบแนวปฏิบัติที่ดีในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของสถานศึกษา

3. ครูและนักเรียนมีความรู้ในแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

4. แต่ละโรงเรียนได้แนวทางการดำเนินงานเบื้องต้นที่เป็นกลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

ผลป้อนกลับของการดำเนินการของระบบ

1. ประเมินได้จากการทำงานร่วมกันของผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนแกนนำ ครูและนักเรียนผู้รับผิดชอบระดับโรงเรียนและตัวแทนจากชุมชน จนทำให้มีกลไกและกิจกรรมในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรม

บัตรกิจกรรมที่ 1.1

การระดมสมอง เรื่อง ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต

คำชี้แจง ให้ท่านร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตที่พบเห็น
ในโรงเรียน แล้วยกตัวอย่างพฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านความซื่อสัตย์สุจริต ลงในตาราง

ประเด็นความซื่อสัตย์สุจริต	ยกตัวอย่างพฤติกรรมปัญหาที่พบ
การไม่บิดเบือนข้อมูล จากความเป็นจริง	
การละอายและเกรงกลัว ต่อการกระทำผิด	
การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา ในทางที่ถูกต้อง	
การไม่เบียดเบียนให้เกิด ความเดือดร้อน	
การไม่แสวงหาประโยชน์ ในทางที่เสื่อมเสีย	

บัตรกิจกรรมที่ 1.2

การระดมสมอง เรื่อง แผนปฏิบัติการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

โรงเรียน.....

คำชี้แจง ให้ท่านร่วมกันกำหนดแผนพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา ตามประเด็นต่อไปนี้

กลไกการพัฒนา	กิจกรรมเสริมสร้างวินัย ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	ช่วงเวลา	ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ (ถ้ามี)
กิจกรรมของบุคลากร ระดับโรงเรียน				
กิจกรรมของบุคลากร ระดับห้องเรียน				
กิจกรรมนักเรียน ระดับโรงเรียน				
กิจกรรมนักเรียน ระดับห้องเรียน				

3. แผนการดำเนินงานขั้นตอนที่ 2

กิจกรรมการพัฒนากลไกภายในสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

เป็นกิจกรรมการดำเนินงานเพื่อสร้างกลไกภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยการทำงานร่วมกันของผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนแกนนำครูและนักเรียนผู้รับผิดชอบระดับโรงเรียนและตัวแทนจากชุมชน จนทำให้เกิดกลไกและกิจกรรมในการดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรม

ปัจจัยนำเข้า

ของการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่

1) คณะทำงานจัด workshop เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนแกนนำ ครูและนักเรียนผู้รับผิดชอบระดับโรงเรียนและตัวแทนจากชุมชน มาร่วมกันวางระบบกลไกและกิจกรรมในดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรม

2) ผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนแกนนำ (สภานักเรียน) ครูและนักเรียนผู้รับผิดชอบระดับโรงเรียนและตัวแทนจากชุมชน

3) งบประมาณโครงการ งบประมาณที่จะนำมาใช้ในระบอบนี้ จึงควรมาจากการจัดสรรเงินงบประมาณประจำปีของโรงเรียน เงินบำรุงของโรงเรียนที่ได้จากค่าเทอมเงินบริจาคจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน หรือ เงินจากโครงการที่ได้มาจากหน่วยงานส่วนกลางอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้ การพิจารณาเลือกใช้งบประมาณจากแหล่งทุนใดให้ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนนั้นๆ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ของการสร้างกลไกภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต

1. ขั้นนำ :

กิจกรรม 1 : การชี้แจงกรอบแนวคิดและกลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต

กิจกรรม 2 : การร้องเพลงความซื่อสัตย์พร้อมทำท่าประกอบ และอภิปรายเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต

เพลง ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์ เป็นสมบัติของผู้ดี
หากว่าใครไม่มี ชาตินี้เอาดีไม่ได้
มีความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอดถมไป
คดโกงแล้วใคร จะรับไว้ให้ร่วมงานเอ๋ย
จะรับไว้ให้ร่วมงานเอ๋ย

2. ขั้นตอนการ :

กิจกรรม 3 : การฝึกฝนด้วยกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา (เอกสารแนบหมายเลข 2.1)

- 1) ฝึกการกำกับตนเอง สร้างความตระหนักรู้ภายในตนเอง โดย “การทำ body scan”
- 2) สร้างกำลังใจและการเห็นคุณค่าในตนเอง โดย “กิจกรรมนิ้วทั้ง 5”

กิจกรรม 4 : กิจกรรมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต

1) นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มละ 10 คน เพื่อตอบคำถามชิงรางวัลจาก “แผ่นป้ายพฤติกรรม”

2) แต่ละกลุ่มแข่งขันตอบคำถามให้ถูกต้องว่า พฤติกรรมนั้นเป็นความซื่อสัตย์สุจริตอย่างไร กตিকা คือ กลุ่มที่ยืนก่อนจะได้ตอบคำถาม หลังจากนักเรียนอ่านแผ่นป้ายพฤติกรรมที่กำหนดให้

- 3) เมื่อตอบครบทุกแผ่นป้ายแล้วจึงร่วมกันสรุปพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริต

กิจกรรม 5 : กิจกรรมค้นหาปัญหาวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

- 1) นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มละ 10 คน โดยให้มีครูประจำกลุ่ม 1 คน
- 2) นักเรียนแต่ละกลุ่มให้ช่วยกันเขียนปัญหาพฤติกรรมขาดความซื่อสัตย์สุจริตที่พบเห็นในสถานศึกษาบนกระดาษชาร์ต

3) แต่ละกลุ่มช่วยกันเลือกปัญหาที่สำคัญที่สุดมากลุ่มละ 10 ปัญหา ทำวงกลมปัญหานั้นไว้ แล้วนำเสนอให้เพื่อนในห้องรับทราบ

กิจกรรม 6 : กิจกรรมกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

- 1) นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มละ 10 คน โดยให้มีครูประจำกลุ่ม 1 คน
- 2) นักเรียนส่งตัวแทนจับฉลากเลือกปัญหาที่ได้จากกิจกรรมค้นหาปัญหาวินัยในสถานศึกษา
- 3) นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยเขียนแนวทางการแก้ไขปัญหาเป็นผังมโนทัศน์บนกระดาษชาร์ต
- 4) นักเรียนส่งตัวแทนนำเสนอให้เพื่อนในห้องรับทราบ
- 5) ร่วมกันวิพากษ์และลงมติที่จะนำแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นไปปฏิบัติ

3. ขั้นสรุป :

กิจกรรม 7 : กิจกรรมถอดบทเรียนและวางแผนพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริต

- 1) ร่วมกันอภิปรายแนวทางการสร้างความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาตามประเด็น
 - 1.1) กลไกการดำเนินการระดับโรงเรียน
 - 1.2) กลไกการดำเนินการระดับชั้นเรียน
 - 1.3) กลไกการดำเนินการของสภานักเรียน
 - 1.4) กลไกการให้คำปรึกษาของครูและเพื่อน
- 2) นักเรียนเขียนบันทึกการสะท้อนคิดจากการเรียนรู้ด้านความซื่อสัตย์สุจริต
- 3) ประชุมครูเพื่อกำหนดกลไกและวางแผนโครงการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา

4. ขั้นประเมิน : นักเรียนตอบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม

ผลผลิตของการดำเนินงานระบบ

1. ผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนแกนนำครู และนักเรียนผู้รับผิดชอบระดับโรงเรียนและตัวแทนจากชุมชน มีความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับแนวคิดและกรอบการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

2. ผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนแกนนำครู และนักเรียนผู้รับผิดชอบระดับโรงเรียนและตัวแทนจากชุมชน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตและแนวปฏิบัติที่ดีในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของสถานศึกษา

3. ผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนแกนนำครู และนักเรียนผู้รับผิดชอบระดับโรงเรียนและตัวแทนจากชุมชน ร่วมกันระดมสมองเพื่อให้ได้กลไกและกิจกรรมในดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา

ผลป้อนกลับของการดำเนินการของระบบ

1. ประเมินได้จากการทำงานร่วมกันของผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนแกนนำครู และนักเรียนผู้รับผิดชอบระดับโรงเรียนและตัวแทนจากชุมชน จนทำให้มีกลไกและกิจกรรมในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรม

เอกสารแนบหมายเลข 2.1

การฝึกตนด้วยกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา

1. การทำ Body Scan (ฝึกการกำกับตนเอง สร้างความตระหนักรู้ภายในตนเอง)

1. หายใจเข้าลึกๆ ค่อยๆ ผ่อนลมหายใจออกช้าๆ (3 - 5 รอบ)
2. หายใจเข้าลึกๆ แล้วตามสังเกตลมหายใจเข้าไปด้วย สังเกต ตามลมหายใจ เข้าไปว่า ผ่านจมูก ผ่านคอ ผ่านไปที่ท้องค่อยๆ ผ่อนลมหายใจออก ตามสังเกตลมหายใจออกว่า ผ่านท้อง ขึ้นมาที่จมูก สังเกตความรู้สึกที่ลมผ่านกระทบ (2-3 รอบ)
3. ขั้นต่อมา เปลี่ยนบทบาทมาเป็น ผู้รู้ ผู้ดู ผู้สังเกต ลมหายใจ โดยไม่เข้าควบคุม แทรกแซง ลมหายใจ ปลอ่ยให้ลมหายใจเป็นไปเองโดยธรรมชาติ หายใจแรงก็แรงไป หายใจเร็วก็เร็วไป หายใจเบา ก็เบาไป หายใจช้าก็ช้าไป ไม่เข้าไปควบคุมแทรกแซง ทำหน้าที่เพียงเป็น ผู้สังเกต ผู้รู้ ผู้ดู แคร์รับรู้สัมผัส ทำไปเรื่อยๆ สัก 2 - 3 นาที
4. ทุกๆ ลมหายใจเข้า ให้กล่าวในใจว่า “พุท” ทุกครั้งที่หายใจออกให้กล่าวในใจว่า “โธ” (3 - 5 รอบ)
5. ต่อไปจะเป็นการ Scan body การ Scan body จะเป็นการผ่อนคลายตระหนักรู้ร่างกาย ไปทีละส่วน ตั้งแต่เท้าจนถึงศีรษะ ให้ทุกคนนึกถึงความรักความเมตตาแบบพ่อแม่ลูก ต่อไปเราจะ สังเกตความรู้สึกทางกายไปทีละส่วนส่งความรักความเมตตาให้ร่างกายของเราไปทีละส่วน ผ่อนคลายร่างกายของเราไปทีละส่วน
6. ให้ทุกคนสังเกตความรู้สึกที่เกิดขึ้นที่ “เท้า” ของเรา เท้าของเราช่วยงานเรามาตลอดชีวิต ตั้งแต่เราเดินได้ เราเดินมาที่ห้องนี้ก็อาศัยเท้าของเรา บางครั้งเท้าเราไปเหยียบหนาม ไปเหยียบขี้หมา เท้าเราก็ไม่เคยบ่น ให้ทุกคนส่งความรัก ความเมตตา ไปขอบคุณเท้าของเรา ค่อยๆ ผ่อนคลายเท้าของเรา ให้เบาสบาย สบาย
7. ให้ทุกคนสังเกตความรู้สึกที่เกิดขึ้นบริเวณหัวเข่าของเรา เข่าของเราช่วยงานเรามาตลอดชีวิต ให้ส่งความรักความเมตตาแผ่ไปขอบคุณเข่าของเรา ผ่อนคลายเข่าของเราให้เบาสบาย สบาย
8. สังเกตความรู้สึกที่เกิดขึ้นที่เอวของเรา เอวช่วยเรา ก้มๆ เงยๆ มาตลอดชีวิต ส่งความรัก ความเมตตา แผ่ไปขอบคุณเอวของเราที่ช่วยงานเรามาตลอดชีวิต ผ่อนคลายเอวของเราเบาสบาย สบาย

9. สังเกตความรู้สึกที่เกิดขึ้นที่ ช่วยงานเรามาตลอดชีวิต ส่งความรักความเมตตาไปขอบคุณ ของเราผ่อนคลายเป็น ของเราให้เบาสบาย สบาย (หัวใจ, ปอด, กระเพาะอาหาร, ตับ, ไต, คีรีชะ, หลอดเลือด, หัวใจ, หัวใจ, หัวใจ) ทุกครั้งที่หายใจเข้า กล่าวในใจว่า “พุท” ทุกครั้งที่หายใจออก กล่าวในใจว่า “โธ” ไปเรื่อยๆ สัก 3 - 5 นาที ถ้าหลับครู่จะปลุกเอง. (งดใช้เสียงประมาณ 3 - 5 นาที) หายใจเข้าลึกๆ ค่อยๆ ผ่อนลมหายใจออกสัก 2 - 3 ครั้ง แล้วลืมตาขึ้นครับ

2. กิจกรรมนี้ทั้ง 5 (สร้างกำลังใจโดยการค้นหาความดีภายในตนเอง)

1. ให้นักเรียนคิดไตร่ตรองว่าบุคลิกลักษณะนิสัยใจคอของนักเรียนเหมือนนิ้วใด เลือกเพียง 1 ใน 5 นิ้ว
2. ให้คนที่เลือกนิ้วเหมือนกันมารวมเป็นกลุ่มเดียวกัน
3. คนที่ชอบนิ้วเดียวกันนั่งเป็นกลุ่มละ 4 คน แล้วเล่าว่าประโยชน์ของนิ้วนั้นคืออะไร เหมือนกับตัวตนของนักเรียนอย่างไร (ให้เปลี่ยนกันเล่าทีละคนโดยกำหนดให้ปากกา 1 ด้าม เป็นไม้วิเศษ คนที่ถือปากกาเท่านั้นที่มีสิทธิ์เล่า)
4. เปลี่ยนกันเล่าจนครบทุกคน แล้วร่วมกันสรุปว่าที่ชอบนิ้วนั้นมีประโยชน์ต่อโลกอย่างไร
5. สุ่มนักเรียนเล่าให้เพื่อนฟังว่า “เขาเหมือนนิ้วอะไร เพราะเขามีดีอย่างไร”

แบบบันทึกการสะท้อนคิดจากการเรียนรู้ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

“ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมที่เป็นจริง ทั้งกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น อย่างถูกต้องและดีงาม ประกอบด้วย การไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง การละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาในทางที่ถูกต้อง การไม่เบียดเบียนให้เกิดความเดือดร้อน และการไม่แสวงหาประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย”

กิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในวันนี้มีอะไรบ้าง

ข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรม
สิ่งที่ท่านจะพัฒนาตนเองต่อไป

ลงชื่อ.....
(.....)

4. แผนการดำเนินงานขั้นตอนที่ 3

การนิเทศติดตามช่วยเหลือเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างวินัย
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ปัจจัยนำเข้า

1. ทีมโค้ชจากมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง
2. ผู้บริหารโรงเรียน
3. ครูและนักเรียนแกนนำ
4. ครูและนักเรียนผู้รับผิดชอบระดับโรงเรียน
5. ตัวแทนจากชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

แนวทางการนิเทศติดตามช่วยเหลือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตด้วยระบบพี่เลี้ยงภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ ดำเนินการตามแนวคิดการนิเทศติดตามวินัยนักเรียนด้วยกระบวนการ PLC โดยเป็นกระบวนการสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (Professional learning community) หรือ PLC เพื่อใช้เป็นความรู้ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ครูเพื่อการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์และวางแผนพัฒนาครูตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการดำเนินการดังนี้

1.1 ประชุมชี้แจงให้ความรู้คณะครูและร่วมอภิปรายถึงวัตถุประสงค์และคุณค่าของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์ โดยอาศัยแนวคิดของการสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (Professional learning community) หรือ PLC ที่เน้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูโดยเน้นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหัวใจสำคัญมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลและองค์กรมีองค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบประกอบด้วยวิสัยทัศน์ร่วมที่ร่วมแรงร่วมใจภาวะผู้นำร่วมการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพชุมชนกัลยาณมิตรและโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูลกำหนดแนวทางการดำเนินงานวางแผนดำเนินงาน

1.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินผลตามเป้าหมายของโครงการ

1.3.1 โรงเรียนมีศูนย์การเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์เพื่อการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์ขึ้นเป็นห้องอำนวยความสะดวกให้คณะครูของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เข้าประกอบกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเอง

1.3.2 ครูได้รับการพัฒนาวิชาชีพครู 3 ด้านได้แก่ด้านการปฏิบัติตนด้านความรู้และทักษะและด้านการปฏิบัติงาน

1.3.3 นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาวินัยด้านความซื่อสัตย์ ด้านวิชาความรู้และทักษะชีวิตให้สมบูรณ์พร้อมอยู่ในโลกแห่งอนาคต และใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพมีความสามารถครบทุกมิติโดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

- 1) ร้อยละของเวลาเรียนที่เป็นการเรียนโดยการลงมือกระทำ (Active Learning)
- 2) ร้อยละของนักเรียนที่มีปัญหาวินัยด้านความซื่อสัตย์ และต้องการได้รับการดูแลพื้นที่
- 3) ร้อยละที่เพิ่มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- 4) ผลการเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันด้านความซื่อสัตย์จากหน่วยงานต่างๆ
- 5) ผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

2. ขั้นตอนงานดำเนินการดังนี้

2.1 จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์พัฒนาวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์ ห้องประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระด้านวิศวะและอุปกรณ์ ICT

2.1.1 ประเมินและสำรวจห้องที่ใช้ในการจัดตั้งศูนย์ด้านหนังสือ สื่อการเรียน และโสตทัศนวิศวะ สื่อคอมพิวเตอร์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต และสภาพแวดล้อม

2.1.2 ปรับปรุงทางสภาพแวดล้อมให้สะอาดสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นสัดส่วน มีโต๊ะเก้าอี้เพียงพอ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก เพื่อให้บรรยากาศสร้างเสริมในการทำงานและสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

2.1.3 จัดหาหนังสือสื่อการเรียนและโสตทัศนวิศวะสื่อคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

2.1.4 ติดตั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ต

2.2 พัฒนาครูผ่านกระบวนการนิเทศประกอบด้วย

2.2.1 กิจกรรมเยี่ยมชั้นเรียน (Walk in) และกิจกรรมระบบนิเทศภายในตามแนวคิดของการสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (Professional learning community) หรือ PLC ที่เน้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู โดยเน้นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหัวใจสำคัญ มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลให้เกิดการรวมตัว รวมใจ รวมพลังร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาในโรงเรียนบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรในพื้นที่ทำงานจริง ร่วมกันอย่างมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกันแบบทีม เรียนรู้โดยครูเป็นผู้นำร่วม

เพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพตนเองให้เกิดผลที่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่มีหัวใจสำคัญ คือ การใส่ใจดูแลและรับผิดชอบความสำเร็จของผู้เรียนร่วมกัน มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1) ดำเนินการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน ได้แก่ ฝ่ายบริหารหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการเยี่ยมชั้นเรียนจัดทำปฏิทินกำหนดการเยี่ยมชั้นเรียน และวางแผนการดำเนินงาน โดยคณะกรรมการที่มีหน้าที่เยี่ยมชั้นเรียน ได้แก่ ฝ่ายบริหารหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้แจ้งปฏิทินกำหนดการเยี่ยมชั้นเรียน และชี้แจงรายละเอียดและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมเยี่ยมชั้นเรียนแก่ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตนเองทราบและดำเนินการเยี่ยมชั้นเรียน

2) กิจกรรมเยี่ยมชั้นเรียนครั้งที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนและปัญหาวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์ โดยมีการดำเนินงานดังนี้

ขั้นเตรียมการก่อนเยี่ยมชั้นเรียน จัดทำปฏิทินการเยี่ยมชั้นเรียนโดยใช้เวลาในการเยี่ยมชั้นเรียนครูแต่ละคนประมาณ 5 – 10 นาที ใช้เวลาในการเยี่ยมชั้นเรียนครูทั้งโรงเรียนรวม 1 สัปดาห์ และสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเยี่ยมชั้นเรียนครั้งที่ 1

ขั้นสรุปงานหลังเยี่ยมชั้นเรียนหลังจากการเยี่ยมชั้นเรียนครั้งที่ 1 มีการประชุมเพื่อสรุปผลสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู คัดกรองปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการแก้ไขเร่งด่วนและประเด็นปัญหาในการพัฒนาครูวางแผนการเยี่ยมชั้นเรียนครั้งที่ 2 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไข้ปัญหาจากการสำรวจสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูในการเยี่ยมชั้นเรียนครั้งที่ 1 โดยกำหนดเป็นประเด็นการสังเกตในการเยี่ยมชั้นเรียนครั้งที่ 2 ตลอดจนวางแผนแนวทางในการให้ข้อเสนอแนะที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (เช่นรูปแบบการเสนอแนะขอเขตช่วงเวลาเป็นต้นเพื่อไม่ให้เป็นการบั่นทอนกำลังใจในการทำงานและเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับคนหมู่มากที่สามารถยอมรับได้) สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเยี่ยมชั้นเรียนครั้งที่ 2 และประชุมชี้แจงครูทุกท่านว่าจะมีการเยี่ยมชั้นเรียนโดยแจ้งประเด็นสำคัญที่เป็นจุดเน้นในการเยี่ยมชั้นเรียนครั้งต่อไป

3) กิจกรรมเยี่ยมชั้นเรียนครั้งที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไข้ปัญหาจากการสำรวจสภาพปัญหาจากการเยี่ยมชั้นเรียนครั้งที่ 1

ขั้นเตรียมการก่อนเยี่ยมชั้นเรียน จัดทำปฏิทินการเยี่ยมชั้นเรียนโดยใช้เวลาในการเยี่ยมชั้นเรียนครูแต่ละคนประมาณ 10 – 15 นาที ใช้เวลาในการเยี่ยมชั้นเรียนครูทั้งโรงเรียน 2 สัปดาห์ (โดยอาจเน้นการใช้เวลาที่มากกว่ากับครูกลุ่มที่ต้องการการพัฒนา) และจัดเตรียมเอกสารเครื่องมือเพื่อเยี่ยมชั้นเรียน ครั้งที่ 2

ขั้นสรุปงานหลังเยี่ยมชั้นเรียนหลังจากการเยี่ยมชั้นเรียนครั้งที่ 2 ประชุมเพื่อสรุปผลสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนและร่วมเสนอแนวทางแก้ไข้และ

วางแผนการดำเนินงานต่อไป และประชุมชี้แจงหรือแจ้งผลการเยี่ยมชั้นเรียนแก่ครูแจ้งประเด็นที่ครู
มีการพัฒนาได้ดีขึ้นประเด็นที่ยังสามารถพัฒนาเพิ่มขึ้นได้อีกตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา

2.2.2 กิจกรรมระบบนิเทศภายในดำเนินการดังนี้

1) ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน ได้แก่ ฝ่ายบริหารหัวหน้ากลุ่มสาระ
การเรียนรู้และหัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อจัดทำปฏิทินกำหนดการเข้านิเทศการจัดการเรียน
การสอนและวางแผนการดำเนินงานโดยเป็นการประชุมพร้อมกับการประชุมกิจกรรมเยี่ยมชั้นเรียน

2) มอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้แจ้งปฏิทินกำหนดการเข้านิเทศ
การจัดการเรียนการสอน และชี้แจงรายละเอียดและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้านิเทศการจัดการเรียน
การสอนแก่ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตนเองทราบ

3) ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ดำเนินการจับคู่เพื่อเข้านิเทศการจัดการเรียน
การสอนของเพื่อนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตนเอง และแจ้งกำหนดปฏิทินการเข้านิเทศการจัด
การเรียนการสอนของครูแต่ละคู่ให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ทราบเพื่อจัดทำปฏิทินรวมและแจ้ง
ฝ่ายบริหารต่อไปโดยครูที่จับคู่นั้นจะต้องผลัดกันเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

4) ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เข้านิเทศการจัดการเรียนการสอนของเพื่อน
ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตนเองตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทินรวมโดยใช้แบบนิเทศการ
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเมื่อดำเนินการนิเทศเรียบร้อยแล้วให้ส่ง
แบบนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นแก่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
ของตนเอง

5) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้รวบรวมแบบนิเทศ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ดำเนินเข้านิเทศแล้วและจัดทำรายงานสรุป
ผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และนำส่งฝ่ายบริหารเพื่อ
รวบรวมเป็นผลสรุปในภาพรวมของโรงเรียน

6) ฝ่ายบริหารแจ้งผลในภาพรวมของโรงเรียนให้ครูได้ทราบเพื่อการพัฒนา
หลังจากการเข้านิเทศทั้ง 2 ครั้ง

7) ประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานข้อดีข้อด้อยในการดำเนินงานและหา
แนวทางการพัฒนาหรือแนวทางปฏิบัติเพื่อการพัฒนาต่อไป

8) สรุปผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน

2.3 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูด้านการปฏิบัติตน
ความรู้และทักษะ และด้านการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่าย
วิชาการหัวหน้างานวัดและประเมินผล หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของครูผู้สอน อาจารย์ชำนาญการ
พิเศษ 4 ท่าน และอาจารย์จากมหาวิทยาลัย 1 ท่าน

3. ขั้นตรวจสอบและประเมินผลการประเมินผล การดำเนินงานทั้ง 2 กิจกรรมจากเกณฑ์ที่กำหนดร่วมกัน

3.1 การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์

ประเมินผลจากคณะครูที่ใช้ศูนย์การเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์เป็นห้องอำนวยความสะดวกในการเข้าประกอบกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเอง

3.2 การพัฒนาครูผ่านกระบวนการนิเทศประเมินผลจากการพัฒนาวิชาชีพครู 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตน ด้านความรู้และทักษะและ ด้านการปฏิบัติงาน โดยคณะกรรมการนิเทศติดตามและประเมินผล

3.3 นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาด้านวิชาความรู้และทักษะชีวิตให้สมบูรณ์พร้อมอยู่ในโลกแห่งอนาคตและใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ มีความสามารถครบทุกมิติโดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

3.3.1 ร้อยละของเวลาเรียนที่เป็นการเรียนโดยการลงมือกระทำ (Active Learning)

3.3.2 ร้อยละของนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนและปัญหาส่วนตัวและต้องการได้รับการดูแลทันที

3.3.3 ร้อยละที่เพิ่มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3.3.4 ผลการเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันจากหน่วยงานต่างๆ

3.3.5 ผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

4. ขั้นปรับปรุงและพัฒนา

โดยนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และพัฒนากิจการดำเนินงานครั้งต่อไปสรุปผลการประเมินและข้อเสนอแนะ สรุปผลการดำเนินงานทั้ง 2 กิจกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนด

1. โรงเรียนมีศูนย์การเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์

2. ครูได้รับการพัฒนาวิชาชีพครู 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตน ด้านความรู้และทักษะ และด้านการปฏิบัติงาน

3. นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาด้านวิชาความรู้และทักษะชีวิตให้สมบูรณ์พร้อมอยู่ในโลกแห่งอนาคต และใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพมีความสามารถครบทุกมิติ

ผลผลิตของการดำเนินงานระบบ

1. โรงเรียนได้รับการนิเทศติดตามจากมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงเพื่อช่วยเหลือให้สามารถดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน
2. โรงเรียนสามารถประยุกต์ใช้ระบบนิเทศภายในด้วยระบบพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้

ผลป้อนกลับของการดำเนินการของระบบ

1. ประเมินได้จากการทำงานร่วมกันของผู้บริหารโรงเรียนครูและนักเรียนแกนนำครูและนักเรียนผู้รับผิดชอบระดับโรงเรียนและตัวแทนจากชุมชน จนทำให้มีกลไกและกิจกรรมในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรม

5. แผนการดำเนินงานขั้นตอนที่ 4

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์

เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อช่วยสร้างพื้นที่ให้ครูแกนนำและนักเรียนที่ผ่านกระบวนการและกลไกเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตได้นำเสนอแนวปฏิบัติที่ดี นำข้อค้นพบและประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน มาสรุปทบทวนที่ได้การดำเนินกิจกรรมร่วมกัน แล้วให้คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกห้องเรียน/โรงเรียนต้นแบบที่จะเป็นตัวแทนไปร่วมนำเสนอผลงานโครงการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศต่อไป อันจะเป็นการเสริมแรงและสร้างแรงจูงใจให้โรงเรียนแต่ละแห่งได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตต่อไป

ปัจจัยนำเข้าของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่

1) คณะทำงานฝ่ายจัดงานและดำเนินการเวทีนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางควรประกอบด้วย ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียน ตัวแทนครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ตัวแทนครูแนะแนว และประธานสภานักเรียน

ส่วนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กควรประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ตัวแทนครูฝ่ายพัฒนานักเรียนและประธานสภานักเรียน

2) ครูแกนนำและนักเรียนที่ผ่านกระบวนการและกลไกเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ ครูแกนนำโครงการฯและตัวแทนนักเรียนที่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมฯของโรงเรียน

3) คณะกรรมการฝ่ายประเมินผลงานที่นำเสนอ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานเขตพื้นที่ (ศึกษานิเทศก์) ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัย (ถ้ามี) หรือ ครูแกนนำจากโรงเรียนอื่น ที่มีประสบการณ์จัดทำโครงการมาก่อน (ถ้ามี) เป็นต้น

4) งบประมาณโครงการงบประมาณที่จะนำมาใช้ในระบบนี้ จึงควรมาจากการจัดสรรเงินงบประมาณประจำปีของโรงเรียน เงินบำรุงของโรงเรียนที่ได้จากค่าเทอม เงินบริจาคจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน หรือ เงินจากโครงการที่ได้มาจากหน่วยงานส่วนกลางอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้ การพิจารณาเลือกใช้งบประมาณจากแหล่งทุนใดให้ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนนั้นๆ

ขั้นตอนการดำเนินงานของระบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริตของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. **ขั้นเตรียมการจัดเวทีนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้** คณะทำงานฝ่ายจัดงานและดำเนินการเวทีนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประชุมเพื่อกำหนดหน้าที่ในการกำหนดวันเวลาที่จัดงาน จัดเตรียมสถานที่ จัดเตรียมงานประชาสัมพันธ์ ประสานงานและแจ้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ ตั้งเกณฑ์การประเมินผลงานร่วมกับคณะทำงานประเมิน เตรียมรางวัล ดำเนินรายการนำเสนอและแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีในวันงานพร้อมสรุปข้อค้นพบ ประสบการณ์ และบทเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตของโรงเรียนให้ออกมาในรูปแบบสื่อประเภทต่างๆ เพื่อเผยแพร่และนำไปใช้ปรับปรุงงานในปีต่อไป

2. **ขั้นนำเสนอ**

กรณีจัดงานเฉพาะภายในโรงเรียน

ช่วงที่ 1 ผู้ดำเนินรายการให้ครูหัวหน้าโครงการเล่าความเป็นมาของโครงการที่จัดทำขึ้นในโรงเรียน

ช่วงที่ 2 ผู้ดำเนินรายการให้ครูหัวหน้าสายชั้นแต่ละชั้น ครูประจำชั้นและนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการที่เป็นตัวแทนสายชั้น สายชั้นละ 3 ห้อง ได้เล่าถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมนี้ในชั้นเรียน ผลที่ได้จากการทำกิจกรรมพร้อมก็นำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีที่เป็นจุดเด่นจุดสำคัญที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมโครงการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในห้องเรียนประสบความสำเร็จ

ช่วงที่ 3 ผู้ดำเนินรายการให้คณะกรรมการฝ่ายประเมินผลงานที่นำเสนอได้ซักถามและให้คะแนนผลการดำเนินงาน

กรณีจัดงานโดยเชิญโรงเรียนในเครือข่ายหรือโรงเรียนอื่นมาร่วมงานด้วย

ช่วงที่ 1 ผู้ดำเนินรายการให้ผู้บริหารโรงเรียน/ครูหัวหน้าโครงการ/ครูแกนนำโรงเรียนแต่ละโรงเรียนเล่าความเป็นมาของโครงการที่จัดทำขึ้นในโรงเรียน

ช่วงที่ 2 ผู้ดำเนินรายการให้ครูแกนนำและนักเรียนจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโครงการที่มาจากแต่ละโรงเรียนได้เล่าถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมนี้ในโรงเรียนผลที่ได้จากการทำกิจกรรม พร้อมก็นำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีที่เป็นจุดเด่นจุดสำคัญที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมโครงการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในโรงเรียนประสบความสำเร็จ

ช่วงที่ 3 ผู้ดำเนินรายการให้คณะกรรมการฝ่ายประเมินผลงานที่นำเสนอได้ซักถามและให้คะแนนผลการดำเนินงาน

3. **ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้**

แบ่งวงแชร์เป็น 2 เวที ได้แก่ เวทีครูรู้ครูแชร์ และเวทีนักเรียนรู้นักเรียนแชร์ เพื่อให้แชร์ประสบการณ์ตามประเด็นการทำงานของแต่ละบทบาท

กรณีจัดงานเฉพาะภายในโรงเรียน

ช่วงที่ 1 ผู้ดำเนินรายการให้หัวหน้าสายชั้นแต่ละชั้น ครูประจำชั้นทุกห้องได้ชี้แจงเวทีมา แลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ในการทำโครงการ และหาแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้นร่วมกัน

ช่วงที่ 2 ผู้ดำเนินรายการให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละห้องได้ชี้แจงเวทีมาแลกเปลี่ยนปัญหาและ ประสบการณ์ในการทำโครงการ และหาแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้นร่วมกันที่สายชั้น

กรณีจัดงานโดยเชิญโรงเรียนในเครือข่ายหรือโรงเรียนอื่นมาร่วมงานด้วย

ช่วงที่ 1 ผู้ดำเนินรายการให้ครูหัวหน้าโครงการ หรือ ครูแกนนำของโรงเรียนแต่ละ โรงเรียนได้ชี้แจงเวทีมาแลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ในการทำโครงการ และหาแนวทางแก้ไข หรือพัฒนาให้ดีขึ้นร่วมกัน

ช่วงที่ 2 ผู้ดำเนินรายการให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละโรงเรียนได้ชี้แจงเวทีมาแลกเปลี่ยนปัญหา และประสบการณ์ในการทำโครงการ และหาแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้นร่วมกันที่สายชั้น

4. ขั้นสรุปบทเรียนจากการเรียนรู้ร่วมกัน

กรณีจัดงานเฉพาะภายในโรงเรียน

ผู้ดำเนินรายการให้แต่ละสายชั้น ส่งครูประจำชั้น 3 คน นักเรียน 3 คน จากห้อง 3 ห้องที่ เป็นตัวแทนของสายชั้น มาสรุปบทเรียนร่วมกัน ทั้งปัจจัยความสำเร็จและความล้มเหลวของการ ดำเนินโครงการ ข้อค้นพบ ประสบการณ์ เพื่อจะได้เป็นแนวทางให้ห้องอื่นหรือ สายชั้นอื่นในโรงเรียน ได้นำข้อมูลไปปรับปรุงการดำเนินการในปีต่อไป จากนั้น คณะทำงานฝ่ายจัดงานและดำเนินการนำ ข้อมูลที่สรุปได้ไปเรียบเรียงและจัดทำให้อยู่ในรูปแบบสื่อประเภทต่างๆ เพื่อเผยแพร่และนำไปใช้ ปรับปรุงงานในปีต่อไป

กรณีจัดงานโดยเชิญโรงเรียนในเครือข่ายหรือโรงเรียนอื่นมาร่วมงานด้วย

ผู้ดำเนินรายการให้แต่ละโรงเรียนส่งตัวแทน ครูแกนนำ 1 คน นักเรียน 1 คน ของแต่ละ สายชั้น มาสรุปบทเรียนร่วมกัน ทั้งปัจจัยความสำเร็จและความล้มเหลวของการดำเนินโครงการ ข้อค้นพบ ประสบการณ์ เพื่อจะได้เป็นแนวทางให้โรงเรียนอื่นหรือโรงเรียนของตนเองได้นำข้อมูลไป ปรับปรุงการดำเนินการในปีต่อไป จากนั้น คณะทำงานฝ่ายจัดงานและดำเนินการนำข้อมูลที่สรุปได้ไป เรียบเรียงและจัดทำให้อยู่ในรูปแบบสื่อประเภทต่างๆ เพื่อเผยแพร่และนำไปใช้ปรับปรุงงานในปีต่อไป

5. ขั้นประเมินผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

คณะทำงานการประเมินจะทำการเก็บข้อมูลความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมของผู้เข้าร่วม การจัดกิจกรรมทั้งผู้นำเสนอและผู้ชมผู้ฟัง พร้อมกับสรุปผลการประเมินผลงานการนำเสนอและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากคณะกรรมการฝ่ายประเมินผล

ผู้ดำเนินรายการประกาศผล รางวัลชนะเลิศ รองชนะเลิศ และรางวัลชมเชย ของห้องเรียน/โรงเรียน ที่มีแนวปฏิบัติที่ดีและมีผลการดำเนินงานที่ดี โดยให้คณะกรรมการฝ่ายประเมินผลงานเป็นผู้มอบรางวัลและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผลผลิตของการดำเนินงานระบบ

1. ได้แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินกิจกรรมโครงการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมในปีถัดไป และเป็นแนวทางให้โรงเรียนอื่นๆ ได้นำไปใช้ต่อไป
2. ได้ข้อค้นพบและประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมโครงการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมในปีถัดไปและเป็นแนวทางให้โรงเรียนอื่นๆ ได้นำไปใช้ต่อไป
3. ได้บทเรียนในการดำเนินกิจกรรมโครงการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมในปีถัดไป และเป็นแนวทางให้โรงเรียนอื่นๆ ได้นำไปใช้ต่อไป
4. ได้โรงเรียนต้นแบบที่จะเป็นตัวแทนไปร่วมนำเสนอผลงานโครงการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ

ผลป้อนกลับของการดำเนินการของระบบ

1. ประเมินได้จากผลงานแนวปฏิบัติที่ดีที่นำเสนอและสิ่งทีนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
2. ประเมินได้จากผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมนำเสนอ แลกเปลี่ยน ตัดสิน และร่วมรับชมรับฟังในกิจกรรมนี้

ส่วนที่ 3

ระบบการประเมินผล

1. กรอบแนวคิดของการประเมิน

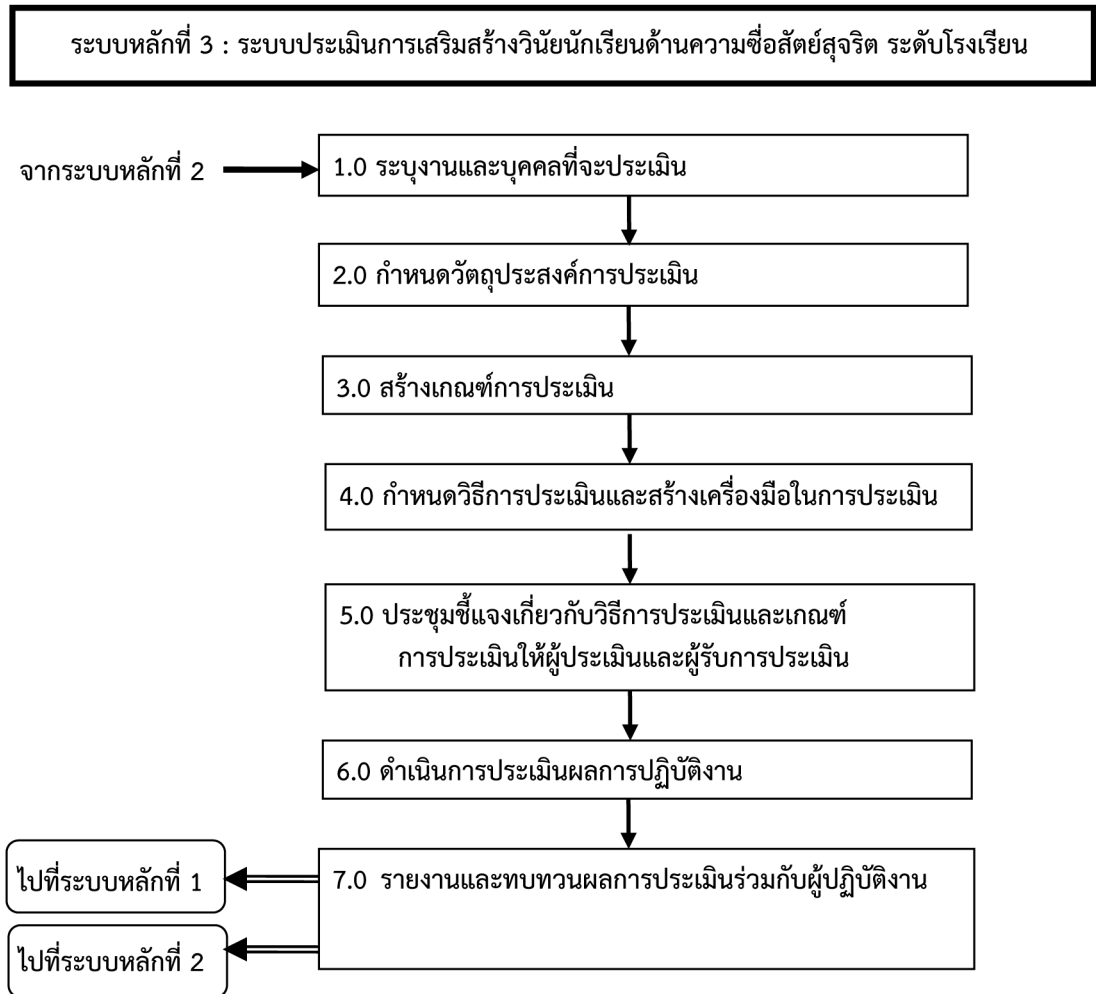
เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อช่วยโรงเรียนประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะทำงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต แล้วนำผลการประเมินไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงแผนการดำเนินงาน โดยการให้ข้อมูลป้อนกลับกับคณะทำงานในระบบต่างๆ เพื่อพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

ปัจจัยนำเข้าที่จำเป็นในระบบประเมินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต มี 2 ส่วน ได้แก่

1) คณะทำงานระบบประเมิน ควรประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูแกนนำ มีหน้าที่ระดมทุนและบุคคลที่จะประเมิน กำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน สร้างเกณฑ์การประเมิน กำหนดวิธีการประเมิน และสร้างเครื่องมือในการประเมิน ประชุมชี้แจงผู้ประเมินและผู้รับการประเมิน ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงาน รายงานและทบทวนผลการประเมินร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน

2) คณะกรรมการกำกับติดตามการดำเนินงาน ควรประกอบด้วย ตัวแทนจากต้นสังกัดศึกษานิเทศก์ ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งถือเป็นบุคคลภายนอกสถานศึกษา มีหน้าที่กำกับติดตามการดำเนินงาน ตรวจสอบเยี่ยมสถานศึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงพัฒนา

ขั้นตอนการดำเนินงานของระบบประเมินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานของระบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียน
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ขั้นที่ 1 ระบุงานและบุคคลที่จะประเมิน

คณะทำงานประเมินฯ วิเคราะห์เนื้อหาการปฏิบัติงานในระบบงานต่างๆ ของระบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อระบุงานที่จะประเมิน งานประเมินหลักที่คณะทำงานประเมินฯ ของทุกโรงเรียนควรประเมิน ได้แก่ งานประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะทำงานระบบงานย่อย 4 ระบบ และการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน 1 ด้าน ดังนี้

1. ระบบการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ระบบการสร้างกลไกภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
3. ระบบการติดตามช่วยเหลือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ระบบการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน เกี่ยวกับความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

จากงานประเมินหลักที่ต้องประเมินทั้งหมด คณะทำงานประเมินฯ ควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินแต่ละระบบงานย่อยให้ชัดเจน ผู้ที่ประเมินควรมีความเข้าใจในเนื้องานที่จะประเมินเป็นอย่างดี

ขั้นที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน

คณะทำงานประเมินระบุวัตถุประสงค์ในการประเมินของแต่ละระบบงานย่อยให้ชัดเจนว่าในระบบงานย่อยนั้นมีวัตถุประสงค์ในการวัดอย่างไร ซึ่งวัตถุประสงค์ในการประเมินการปฏิบัติงานโดยทั่วไปแล้วแบ่งได้ตามเนื้อหาของงานที่ประเมิน ได้เป็น 2 ลักษณะ

1. วัตถุประสงค์ในการประเมินการปฏิบัติงานในเนื้องานที่สามารถแสดงกระบวนการทำงาน (Process) ได้ วัตถุประสงค์ในการประเมินลักษณะนี้ จะเน้นที่ความถูกต้องของการปฏิบัติงานและขั้นตอนการทำงาน การเก็บข้อมูลเพื่อประเมินมีความยาก ผู้ประเมินจะต้อง มีความรู้พื้นฐานและมีความเข้าใจในกระบวนการทำงานของงานนั้น แล้วหาโอกาสสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการทำงาน
2. วัตถุประสงค์ในการประเมินการปฏิบัติงานในงานที่ไม่เน้นขั้นตอน แต่เน้นคุณภาพของงาน (Product) หลังเสร็จสิ้น วัตถุประสงค์ในการประเมินลักษณะนี้ จะเน้นที่การตัดสินผลงาน ประเมินคุณภาพของผลงาน การเก็บข้อมูลทำได้ง่าย ผู้ประเมินใช้เวลาไม่มากเหมือนการประเมินกระบวนการทำงาน

ขั้นที่ 3 สร้างเกณฑ์การประเมิน

คณะทำงานประเมินสร้างเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานของแต่ละระบบงานย่อย โดยจะต้องทำการวิเคราะห์เนื้อหาของงาน กำหนดความคาดหวังในงานที่จะประเมินแล้วสร้างเกณฑ์ในการประเมินขึ้นมา เกณฑ์อาจอยู่ในลักษณะของมาตรฐานการปฏิบัติงานหรือตัวชี้วัดเพื่อสะดวกในการนำไปใช้ในงานประกันคุณภาพของโรงเรียนได้

ขั้นที่ 4 กำหนดวิธีการและสร้างเครื่องมือในการประเมิน

คณะทำงานประเมินฯ กำหนดวิธีการ เครื่องมือและช่วงเวลาที่ใช้ เก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานหรือผลของการปฏิบัติงานจากคณะทำงานระบบงานย่อย วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานมีให้เลือกใช้ เช่น

สิ่งที่ต้องการประเมิน: การปฏิบัติงาน/ ผลการปฏิบัติงาน

วิธีการประเมิน: ประเมินจากการปฏิบัติ ประเมินสภาพจริง ประเมินด้วยพอดโฟลีโอ

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ประเมิน : บันทึกการสังเกต แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินพอดโฟลีโอ

ในกรณีที่เนื้อหาของระบบงานย่อยมีความหลากหลายคณะทำงานการประเมินฯ อาจจะต้องใช้วิธีการประเมินและสร้างเครื่องมือที่มากกว่าหนึ่งอย่าง หรือ สามารถใช้วิธีการประเมินรูปแบบเดียวแต่สร้างเครื่องมือการประเมินใหม่ที่มีเครื่องมือหลายๆ ลักษณะในเครื่องมือเดียวได้ เช่น การประเมินการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ใช้วิธีการประเมินผลงานประเมิน และประเมินความพึงพอใจจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นที่ 5 ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการประเมินและเกณฑ์การประเมินให้ผู้ประเมินและผู้รับการประเมิน

คณะทำงานการประเมินฯ จัดการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการประเมินและเกณฑ์การประเมินให้ผู้ประเมินและผู้รับการประเมินได้เข้าใจตรงกันและเปิดโอกาสให้ผู้ประเมินและผู้รับการประเมินได้แสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงวิธีการประเมินและเกณฑ์การประเมินให้เหมาะสมกับงานที่จะประเมินและสภาพ การประเมินที่เป็นจริงให้มากที่สุด ก่อนที่จะดำเนินการประเมิน

ขั้นที่ 6 ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงาน

คณะทำงานการประเมินฯ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ของระบบงานย่อยตามวิธีการประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แล้วนำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติหรือการสรุปตีความ แล้วตัดสินผลของการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานที่ประเมินมากับเกณฑ์การประเมินที่เป็นผลการดำเนินงานที่คาดหวัง ตัวชี้วัด หรือ มาตรฐานการปฏิบัติงานที่คณะทำงานประเมินฯ ได้สร้างขึ้นไว้ในขั้นตอนที่ 2

ขั้นที่ 7 รายงานและทบทวนผลการประเมินร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน

คณะทำงานประเมินฯ รายงานการประเมินไปยังคณะทำงานระบบงานย่อยต่างๆ และคณะทำงานวางแผนการดำเนินงาน โดยการจัดทำผลการประเมินในรูปแบบของเอกสารที่มีหัวข้อในการรายงานผล ดังต่อไปนี้

1. หน่วยงานที่รับการประเมิน
2. ระยะเวลาที่ประเมิน
3. ประเด็นการประเมิน
4. เครื่องมือที่ใช้ประเมิน
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมิน
6. สรุปผลการประเมิน
7. อภิปรายผลการประเมิน
8. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนา
9. ผู้ประเมิน

จากนั้นเป็นขั้นตอนที่คณะทำงานประเมินฯ จะต้องจัดการประชุมเพื่อแจ้งผลและทบทวนผลการประเมินร่วมกับผู้ปฏิบัติงานในคณะทำงานระบบงานย่อยและคณะทำงานวางแผนการดำเนินงานในการหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงานให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด

ผลผลิตของการดำเนินงานของระบบประเมินเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินการปฏิบัติงานของคณะทำงานในระบบงานย่อยของการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตทั้ง 4 ระบบ ได้แก่

1. ผลการประเมินการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
2. ผลการประเมินการสร้างกลไกภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
3. ผลการประเมินการติดตามช่วยเหลือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
4. ผลการประเมินการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
5. ผลการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน เกี่ยวกับความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ผลลัพธ์ของการดำเนินงานของระบบประเมินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. สถานศึกษาได้ทราบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในระบบงานย่อย เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุงแผนการดำเนินงานและคณะกรรมการระบบงานย่อยจะได้รับทราบข้อดี ข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานของตนเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ได้ทราบระดับความมีวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ และสามารถศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ผลป้อนกลับของระบบประเมินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลป้อนกลับในการดำเนินงานนี้ ได้แก่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่ประเมินแบบประเมิน วิธีการประเมิน และการรายงานผลการประเมินจากคณะกรรมการระบบงานย่อย คณะทำงานประเมินฯ จะต้องนำข้อมูลนี้มาปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนการดำเนินงานต่อไป

ตัวอย่างการนำระบบประเมินไปประยุกต์ใช้

งานที่จะประเมิน	บุคคลที่จะประเมิน	วัตถุประสงค์การประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
1. ระบบการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต	คณะกรรมการประเมิน	1. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม 2. เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (ผู้บริหาร ครูและนักเรียนแกนนำ)	1. แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม 2. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต
2. ระบบการสร้างกลไกภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต	คณะกรรมการประเมิน	1. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม 2. เพื่อประเมินกลไกภายในสถานศึกษา	ผู้บริหาร ครูแกนนำ	1. แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม 2. แบบประเมินกลไกภายในสถานศึกษา

งานที่จะประเมิน	บุคคลที่จะประเมิน	วัตถุประสงค์การประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
3. ระบบติดตามช่วยเหลือ การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้าน ความซื่อสัตย์สุจริต	คณะทำงาน การประเมิน	1. เพื่อประเมิน ความพึงพอใจ ในการจัดกิจกรรม การติดตามช่วยเหลือ	ทีมพี่เลี้ยง และ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	1. แบบประเมิน ความพึงพอใจ ในการจัดกิจกรรม การติดตามช่วยเหลือ
4. ระบบการนำเสนอ และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน เกี่ยวกับ การเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้าน ความซื่อสัตย์สุจริต	คณะทำงาน การประเมิน	1. เพื่อประเมิน ความพึงพอใจ ในการจัดกิจกรรม 2. เพื่อประเมินผลงาน การนำเสนอและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (ทีม Show ทีม Share ทีม Moderator ทีมผู้ร่วมฟัง ทีม Expert)	1. แบบประเมิน ความพึงพอใจ ในการจัดกิจกรรม 2. แบบประเมิน ผลงานการนำเสนอ และแลกเปลี่ยน เรียนรู้
5. ผลลัพธ์ที่เกิดกับ ผู้เรียน เกี่ยวกับ ความมีวินัยด้าน ความซื่อสัตย์สุจริต	คณะทำงาน การประเมิน	เพื่อวัดระดับ ความมีวินัยด้าน ความซื่อสัตย์สุจริต ของนักเรียน	นักเรียน ในโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ	แบบวัดความมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

คณะผู้จัดทำรายงานการวิจัย

การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ที่ปรึกษา

ดร.สุภัทร จำปาทอง	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายสำเนา เนื้อทอง	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

รายชื่อนักวิจัย

ผศ.ดร.มนตรี วงษ์สะพาน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผศ.ดร.ภมรพรรณ ยุระยาตร์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผศ.ดร.รัชนีวรรณ ตั้งภักดี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ดร.ทัศน์ศิริรินทร์ สว่างบุญ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บรรณาธิการเอกสาร

นางสาวณัฐตรา แทนขำ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นายสุภสิทธิ์ ภูภักดี	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นางสาวปภัสสร อยู่ชา	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

ประสานการจัดพิมพ์

นายสุภสิทธิ์ ภูภักดี	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
----------------------	-------------------------

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นายสำเนา เนื้อทอง	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้
นางสาวจักษณา อธิรัตน์ปัญญา	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นางสาวจันทิมา ศุภรพงศ์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นางสาวสมพร พรหมดี	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นางสาวณัฐตรา แทนขำ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นายสมชาย นัยเนตร	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นายสุภสิทธิ์ ภูภักดี	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้ สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
โทร. 02-668-7123 ต่อ 2516 และ 2560 โทรสาร 02-243-1129

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 16/2562
ISBN 978-616-270-204-4

